

**A PEDAGÓGUSKÉPZÉSI KÉPZÉSI TERÜLET
ALAP- ÉS MESTERKÉPZÉSI SZAKJAINAK
PÁRHUZAMOS AKKREDITÁCIÓS VIZSGÁLATA**

2012

AKKREDITÁCIÓS JELENTÉS

A MAB 2012/10/IX/1-35. sz. határozata

2012. december 7.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezető	3
A Látogató Bizottság névsora	4
Minőségértékelés a <i>pedagógusképzési</i> területen folyó képzésekről	5
I. Minőségértékelés a <i>tanító</i> alapképzési szakról	11
I. 1. Minőségértékelés a szak országos helyzetéről, javaslatok	11
I. 2. A <i>tanító</i> alapképzési szak intézményenkénti értékelése	16
Apor Vilmos Katolikus Főiskola Magyar Nyelv és Kultúra Intézet (Vác).....	16
Debreceni Református Hittudományi Egyetem Kőlcsey Ferenc Tanítóképzési Intézet	20
Eötvös József Főiskola Neveléstudományi Kar (Baja)	24
Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar (Budapest).....	28
Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar	32
Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar	35
Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kar (Nagykőrös)	39
Miskolci Egyetem Comenius Főiskolai Kar (Sárospatak)	43
Nyíregyházi Főiskola Pedagógusképző Kar Tanítóképző Intézet	47
Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar (Győr).....	53
Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központ, Művészeti, Nevelés- és Sporttudományi Kar (Szombathely)	57
Pázmány Péter Katolikus Egyetem Vitéz János Kar (Esztergom)	61
Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar Pedagógusképző Intézet (Szekszárd)	64
Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar (Szarvas).....	68
Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar (Jászberény)	68
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar	72
II. Minőségértékelés az <i>óvodapedagógus</i> és a <i>csecsemő- és kisgyermeknevelő</i> alapszakokról	76
II. 1. Minőségértékelés a szakok országos helyzetéről, javaslatok	76
II. 2. Az <i>óvodapedagógus</i> alapképzési szak intézményenkénti értékelése	82
Apor Vilmos Katolikus Főiskola Neveléstudományi és Módszertani Intézet (Vác)	82
Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar (Hajdúböszörmény)	87
Eötvös József Főiskola Neveléstudományi Kar (Baja)	92
Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar (Budapest).....	98
Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar	102
Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar	107
Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kar (Nagykőrös)	110
Miskolci Egyetem Comenius Főiskolai Kar (Sárospatak)	114
Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar (Sopron)	118
Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar (Szekszárd)	122
Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar (Szarvas).....	127
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar	131
II. 3. A <i>csecsemő- és kisgyermeknevelő</i> alapképzési szak értékelése	136
Eszterházy Károly Főiskola	136
III. Minőségértékelés a <i>gyógypedagógia</i> alap- és mesterképzési szakról	141
III. 1. Minőségértékelés a szak országos helyzetéről, javaslatok	141
III. 2. A <i>gyógypedagógia</i> alap- és mesterszakok intézményenkénti értékelése	148
Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar (Budapest).....	148
Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar	153
Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar (Győr).....	157
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Gyógypedagógus-képző Intézet	160
IV. Minőségértékelés a <i>konduktor</i> alapképzési szakról	164
A <i>konduktor</i> alapképzési szak intézményi értékelése	164
Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézete (Budapest).....	164
Melléklet	168

Bevezető

Az egyik legfontosabb, ha nem a legfontosabb a pedagógusképzés, melynek minősége meghatározó a jövő generációinak nevelésében. Gyermekeink a legérzékenyebb korokban találkoznak velük, a csecsemő- és kisgyermeknevelőkkel, az óvodapedagógusokkal és a tanítókkal. Külön értéket képviselnek a gyógypedagógusok és konduktorok, akik hátrányos helyzetű gyermekek nevelésével foglalkoznak. Igen fontos ez napjainkban, amikor sajnálatos módon pedagógusaink társadalmi, erkölcsi, és főleg anyagi megbecsülése messze elmarad attól, amit megérdemelnének.

A mostani párhuzamos akkreditáció alapos és széleskörű értékelése 17 intézményt, 20 képzési helyszínt és 35 képzést érintett. Átolvasva a jelentést, mindenki találhat benne igencsak megszívlelendő ajánlásokat. Az értékelés megfelelő kritikai érzékkel mutatja be a vizsgált képzéseket, de nem felejtkezik meg a realitásokról, a képzések lehetőségeiről. Amilyen színes a pedagógusképzés az ország különböző helyein, olyan színes képet is kapunk az értékelésből. Őszintén feltárja a bolognai képzési folyamathoz való kapcsolódás egyes előnyeit, de egyben rámutat a gyors bevezetésből fakadó ellentmondásokra is.

Az értékelés javaslatainak mindegyike a minőségi pedagógusképzést szolgálja. Ezek figyelembevételre, nemcsak a képzési helyek és a fenntartók számára ad jelentős segítséget, hanem ami a legfontosabb, a pedagógusképzés minőségét biztosítja.

Abban a pedagógusképzésben, amely kifejezetten a gyermekek csecsemő és kisgyermek kor szakára korlátozódik, megfontolandó, hogy szükséges-e nyelvvizsga megszerzésére kötelezni a pedagógus jelölteket, mely hiányában a jelenlegi képzésben csak a képzésben résztvevők 30-40%-a szerzi meg az oklevelet.

Bár kétségtelen az egyik legnagyobb speciális pedagógiai szaktudást igényel a gyógypedagógia- és konduktorképzés, megfontolandó az is, hogy a kevés kiváló oktató valóban képes-e több helyen ezt az igen fontos képzést megfelelő színvonalon teljesíteni. Az értékelés szerint a tantervek többségében megfelelnek a KKK-k elvárásainak. A részben javítható hiányosságok nem veszélyeztetik a képzéseket, a tantervekben gyakori az indokolatlanul magas kurzus, mely a szétaprózottságra vezet. Az egy kreditet tartó tárgyak ilyen aránya a felsőoktatástól idegen és középiskolás jellegre utal, valamint negatív hatással van az önálló tanulásra és a szellemi alkotás kialakíthatóságára. Ez a minőségbiztosítás szempontjából fenntarthatatlan, de oktatásszervezési szempontokból is kezelhetetlen. A felsőoktatásra napjainkban jellemző „oktató átcsábítás” megfigyelhető a pedagógusképzés területén is, esetleg integrált intézményekben más karokon, szakokon működő minősített oktatókkal, sokszor csak formális bevonással képesek látványos eredményeket elérni, de ez a minőségbiztosítás szempontjából elfogadhatatlan. Különösen abban a tekintetben, hogy így egy-egy tanári karral több intézményben tart fent az oktatási kormányzat infrastruktúrákat. A demográfiai előrejelzések ismeretében ez különös jelentőséggel bír, hiszen a fenntartók nem lesznek képesek anyagi forrásokat biztosítani a megfelelő minőségi pedagógusképző helyek működtetéséhez.

Az intézmények oktatóit dicséret illeti az alapos önértékelésekért és végül, de nem utolsósorban hasonló elismerést érdemel a látogató bizottság szakmai elhivatottsággal készített jelentésért.

Budapest, 2012. december 7.

Balázs Ervin
a MAB elnöke

A Látogató Bizottság névsora

Elnök

Hauser Zoltán PhD, rektor Eszterházy Károly Főiskola

Tagok

R1 részLB

Elnök

Mikonya György PhD, dékán ELTE Tanító- és Óvóképző Kar

Tagok

Hartl Éva PhD, egyetemi docens NyME Benedek Elek Pedagógiai Kar
Grasselliné Nagy Adél dr. univ. Debrecen, nyugalmazott iskolaigazgató
Baumstark Beáta HÖÖK képviselő ELTE

R2 részLB

Elnök

Hunyady Györgyné CSc professor emeritus

Tagok

Jenei Terézia PhD, int. vez., főisk. tanár NyF Pedagógusképző Kar
Kovácsné Bakosi Éva PhD DE Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar
Kajáry Ildikó igazgató Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola és
Készségfejlesztő Speciális Szakiskola
Mesterházi Zsuzsa CSc, ny. prof. emeritus ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar
Szabó Pál Tamás HÖÖK képviselő ELTE (gyógypedagógia)

R3 részLB

Elnök

Györgyiné Koncz Judit PhD, dékán GFHF Humán Tudományi Kar

Tagok

Iker János dr. univ., int. igazgató Országos Köznevelési Tanács
Kurucz Rózsa CSc, intézet igazgató PTE Illyés Gyula Kar
Podráczky Judit PhD, tszv, főisk. docens ELTE Tanító- és Óvóképző Kar
Salát Magdolna HÖÖK képviselő ELTE

R4 részLB

Elnök

Lipcei Imre PhD, dékán SZIE Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai
Kar

Tagok

Bárdos Jenő DSc, kutató Eszterházy Károly Főiskola, professzor
Fáyné Dombi Alice CSc, tszv, főisk. tanár SzTE Juhász Gyula Pedagógusképző Kar
Di Blasio Barbara PhD, egyetemi adjunktus PTE Bölcsészettudományi Kar
Pető Ildikó PhD, egyetemi adjunktus DE
Dönczö Boglárka HÖÖK képviselő DE

MAB-referens

Muhariné Szabó Szilvia

MINŐSÉGÉRTÉKELÉS A PEDAGÓGUSKÉPZÉSI TERÜLETEN FOLYÓ KÉPZÉSEKRŐL

tanító alapképzési szak (16 képzési hely)

Apor Vilmos Katolikus Főiskola Magyar Nyelv és Kultúra Intézet (Vác)
Debreceni Református Hittudományi Egyetem Kölcsey Ferenc Tanítóképzési Intézet
Eötvös József Főiskola Neveléstudományi Kar (Baja)
Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar (Budapest)
Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar
Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar
Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kar (Nagykőrös)
Miskolci Egyetem Comenius Főiskolai Kar (Sárospatak)
Nyíregyházi Főiskola Pedagógusképző Kar Tanítóképző Intézet
Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar (Győr)
Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központ Művészeti, Nevelés- és Sporttudományi Kar (Szombathely)
Pázmány Péter Katolikus Egyetem Vitéz János Kar (Esztergom)
Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar Pedagógusképző Intézet (Szekszárd)
Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar (Szarvas)
Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar (Jászberény)
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

óvodapedagógus alapképzési szak (12 képzési hely)

Apor Vilmos Katolikus Főiskola Neveléstudományi és Módszertani Intézet (Vác)
Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar (Hajdúböszörmény)
Eötvös József Főiskola Neveléstudományi Kar (Baja)
Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar (Budapest)
Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar
Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar
Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kar (Nagykőrös)
Miskolci Egyetem Comenius Főiskolai Kar (Sárospatak)
Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar (Sopron)
Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar (Szekszárd)
Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar (Szarvas)
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

csecsemő- és kisgyermeknevelő alapképzési szak (1 képzési hely)

Eszterházy Károly Főiskola Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar (Eger)

gyógyypedagógia alap- és mester képzési szak (4 képzési hely)

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógyypedagógiai Kar (Budapest)
Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar
Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar (Győr)
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Gyógyypedagógus-képző Intézet

konduktor alapképzési szak (1 képzési hely)

Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézete (Budapest)

Minőségértékelés a szakok országos helyzetéről

A pedagógusképzés alapképzési szakjainak (*csecsemő- és kisgyermeknevelő, óvodapedagógus, tanító, gyógypedagógia, valamint konduktor*), továbbá a *gyógypedagógia* mesterképzés összegző értékelésére került sor 2012. első felében. A párhuzamos programakkreditáció 17 intézményt, 20 képzési helyszínt és összesen 35 képzést érintett.

A pedagógusképzés hazai intézményei sok évtizedes – olykor évszázados – hagyományai meghatározó szakmai hagyatékot jelentenek ma is. Az elmúlt évszázadban többen éltek meg sorsfordító időket, de néhány évtizede megnyílt a konszolidálódás lehetősége. Tovább stabilizálódott és határozottan új lendületet kapott a felsőoktatás 1993. évi törvénye és kapcsolódó jogszabályai keretében a vizsgált szakokat magába foglaló pedagógusképzési intézményhálózat. Itt a képzési idő progresszív rendezésén túl a tanítóképzésben a műveltségterületi modul megjelenése újszerű és domináns tényező. Ez utóbbiban az eredmények és nehézségek sajátos kettőssége érhető tetten a mai napig.

A 2000. évi integráció új lehetőségeket, tegyük hozzá kihívásokat is jelentett és jelent a mai napig a képzési területnek, különösen a tanító- és óvodapedagógus képzéseknek. „A végbemenő felsőoktatási integráció azzal járt, hogy a tanítóképzés egy a szakok közül, és ma az a tennivaló, hogy ennek a szaknak a legértékesebb hagyományait – így a közoktatással való közvetlen kapcsolatát – megőrizzük, ugyanakkor kiaknázzuk mindazokat az előnyöket, amelyek a tább intézmények szervezeti keretében és színesebb szellemi atmoszférájában adódnak.” (Hunyady Györgyné, 2009)¹

Az elmúlt ötéves ciklusban a pedagógusképzést érintő egyik legfontosabb változást a kompetencia alapú oktatás bevezetését támogató programok hozták. A pedagógusképzést az elmúlt időszakban számos hatás érte, így az Európai Tanács határozatai, a bolognai rendszerrel kapcsolatos viták, illetve az időközben megjelent hazai dokumentumok és elemzések (*Zöld könyv, Szárny és teher*). Megjelent egy új alapképzési szak is 2009-es indulással, a *csecsemő- és kisgyermeknevelő*. Az egészen közeli múltéhoz tartozik, hogy a 2011. évi felsőoktatási törvény módosítása pontosította a *tanító és az óvodapedagógus* szakok képzési szerkezetben elfoglalt bizonytalan státuszát.

Sajátos hatás a demográfiai apály, vagy például a néhány évvel ezelőtt bevezetésre került felvételi eljárás. A pedagógusképzésben a *csecsemő- és kisgyermeknevelő, az óvodapedagógus és a tanító* szakok esetében a kereslet-kínálat, továbbá a garantált minőség okán vetődik fel a kérdés a képzési helyek számossága tekintetében: sok, kevés vagy elég? Ezzel szemben az eddig főváros-központú gyógypedagógiai képzés vidéki megjelenése az esetleges indulási nehézségek ellenére is fenntartandó az érzékelhető szükségletek okán. Sőt, Észak-Magyarországon a kézzelfoghatóan meglévő gyógypedagógiai szakemberhiányra minden bizonnyal csak új képzési hely létesítésével lehet majd hatékony választ adni. A konduktor-képzés a hazai minőségi kiválóságán túl nemzetközi mércével mérve is stabil, imponáló eredményességet hordoz.

A képzési és kimeneti követelményeknek, az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

Az akkreditációs elvárásokat a vizsgálatba bevont valamennyi intézmény vizsgált szakja(i) teljesíti(k), de a feltétlenül elvárható minőségi küszöbön túli értékek felmutatásában már differenciált képet mutatnak. A bizottság így 3 intézmény 5 szakja esetében csak **három évig hatályos akkreditációt** javasol azzal a kitételrel is élve, hogy 3 szak esetében záros határidőn belül **(2013. május 31-ig) intézkedési tervet** kell készíteniük a kifogásoltak orvoslására.

¹ Hunyady Györgyné: *Tanítóképzés kettős kötésben* (A tanulmány annak az előadásnak a szerkesztett változata, amely 2009. október 16-án hangzott el a Magyar Tudományos Akadémián a tanítóképzés felsőfokúvá válásának ötvenedik évfordulóján rendezett szakmai konferencián.)

A pedagógusképzés vizsgált szakjai lényegében sikerrel beépültek a kialakuló bolognai rendszerbe. Megőrzött struktúrában, de megújulva folyt tovább az új típusú, alapszintű képzés, míg a gyógypedagógia területén két szakiránnyal elindult a mesterképzés. Az alapképzések után érdemlegesen nyílt meg a lehetősége a mesterképzésbe történő továbbhaladásnak.

A tantervek többségében jól megfelelnek a KKK elvárásainak. Részben orvosolható hiányszágok tapasztalhatók, de ezek az esetek sem veszélyeztetik a képzés céljának teljesülését, az elsajátítandó szakmai kompetenciák kialakítását. Viszonylag gyakori jelenség a tantervekben a szétaprózottsághoz vezető, sok esetben indokolatlanul magas kurzus-, vagy tanegységszám. Ez a tanító és óvopedagógus képzésekben különösen tetten érhető. Az egy kredites tantárgyak ilyen aránya a felsőoktatástól idegen, a középiskolás jelleget tartja életben, ezzel az önálló tanulás és szellemi alkotás kialakíthatóságára is negatív hatással van. Ezen túl a minőségi humán erőforrás biztosíthatóságának oldaláról nézve fenntarthatatlan, oktatásszervezési szempontból gyakorlatilag kezelhetetlen helyzetet teremt.

A műveltségterületi képzés csak kifejezetten a *tanító* szakot érinti. Ennek a szándék szerinti jelentősége a megvalósulás eredményességében változatos képet mutat. A különbségeket a 2000-es integráció tovább erősítette. Felvetődik annak kérdése: minden szervezeti környezetben elvárható és jól teljesíthető feladat-e ez az összes műveltségterületre nézve? A közismert tanárképzést is folytató felsőoktatási intézmény szervezeti ölelésében működő műveltségterületi képzés behozhatatlan előnyököt hordoz az ezt nélkülözőkkel szemben.

Túlzás nélkül állítható, hogy a képzési terület legkritikusabb eleme az idegen nyelv megfelelő ismerete. Igaz ez akkor is, ha a *gyógypedagógia* szak esetében ez a kép lényegesen árnyaltabb, a *konduktor* szak esetében pedig ez a probléma gyakorlatilag ismeretlen. Komoly erőfeszítések ellenére sem tudnak az intézmények ezen a területen számottevően előrelépni. A belépésnél alacsony a nyelvvizsgával bírók aránya, a rosszul megalapozott középiskolai nyelvismeret gyakorlatilag behozhatatlan helyzetet teremt. Igaz, hogy több képzési területen küszködik a felsőoktatás ezzel a problémával. A megoldás tekintetében látható helyben járás van, érdemi elmozdulást ezen a területen a 2016-tól belépési feltételként meghatározott idegen nyelvi ismeret elvárása hozhat majd. Ez viszont a középiskolai idegen nyelvi képzés határozott megerősítése nélkül nem fog bekövetkezni. Ráadásul ellenkező esetben jelentősen csökkenhet a potenciális jelentkezők száma!

Az oktatás-kutatás személyi feltételei

A bolognai folyamat hatása, a MAB előírásainak való megfelelésre törekvés jelentősen megváltoztatta az oktatói karok összetételét: nőtt a tudományos minősítéssel rendelkezők aránya és előnyösen változott a korfa is. Összességében ez határozottan pozitív változás. Ugyanakkor a több mint egy évtizeddel ezelőtti integráció több pozitív hatáson túl ezzel ellenkező folyamatokat is involválta. A tanárképzéssel is foglalkozó tudományegyetemi környezet felhajtó ereje a szervezeten belül kifejezetten tetten érhető még akkor is, ha néhány elem árnyalja ezt a képet (pl. a jelenlét formális vagy tényleges). Az ettől eltérő szervezeti keretben működők esetében a formális vagy tényleges közreműködési lehetőség, mint alternatíva sem jöhetett szóba. Az időközben bekövetkező finanszírozási nehézség – benne a létszámcsökkenéssel – tovább nyitotta az „ollót”! A konduktorképzést folytató *MPANNI* esetére külön rögzíthető: kiegyensúlyozott a helyzet ezen a területen.

A tudományos továbbképzésben viszont értékelendő erőfeszítések vannak, a közeljövőben beérő teljesítmények várhatók. Megjegyzendő, hogy a tudományos előmenetel irányultságában olykor az érintett személy szakterületével nem adekvát, némileg kényszerpályás témaválasztás tapasztalható. A tudományos képzés programkínálatának bővülése a pedagógusképzés területe irányában jelentős mértékben javíthatna ezen a helyzeten.

A minőség értelmezésében a „merev”, fokozatok mentén történő szabályozást felülíró felfogás érvényesülése a gyakorlati képzésben, a művészet(közvetítési) és a testnevelés területeken reálisabb és életszerűbb kép megalkotását tenné lehetővé a pedagógusképzésben.

Az intézmények infrastruktúrája

A pedagógusképzés infrastruktúrális feltételei összességében jók. A képzési terület hagyományos értékeit is tükröző patinás épületek – változatos minőségben és mértékben felújítva – és modern épületek egyaránt megtalálhatóak. Ez utóbbiak döntő részben PPP fejlesztések eredményei, melyek a korábbi örömök után ma inkább nehézségeket jelentenek. Ezt a csökkenő létszám miatt a kihasználtság alacsony foka és PPP finanszírozás időközben megváltozó megítélése okán lehet megállapítani. Az eszközök tekintetében – ide értve az IKT technológiai környezetet is – bár változatos a minőség, de jól felszerelt a környezet. A gyakorlóiskolák esetében is igaz ez az állítás az épületek és felszereltség vonatkozásában egyaránt. Az elmúlt évek pályázati aktivitása, az elnyerhető források lehetősége tükröződik vissza alapvetően a tárgyi feltételrendszer minőségében és mennyiségében egyaránt.

Ugyanakkor a tárgyasult környezetben – olykor egy intézményen belül is – indokolatlanul nagy a kontraszt. Ez utal a részben „ad hoc” típusú fejlesztésre, ahol nem koncepcionális programok mentén születtek meg a döntések. Másrészt a közepes vagy nagyméretűvé formálódott integrációs keretben a pedagógusképzés érdekérvényesítő képessége viszonylag alacsony az infrastruktúrafejlesztési döntéseknél.

Általánosságban elmondható, hogy az intézményekben a könyvtári ellátottság jó, az olvasótermek megfelelő tanulási és kutatási környezetet jelentenek. Fontos pozitívum, hogy a könyvtár szerves része a tanulási-tanítási térnek. Biztosított a könyvtárban az internet-hozzáférés és az online katalógus. A szakok szempontjából fontos szakfolyóiratok zömében megtalálhatóak, a folyóirat-rendelések viszont az utóbbi években egyértelműen csökkentek, hasonlóan a könyvbeszerzésekhez.

Képzési létszám és kapacitás

A képzési területen a közelmúltban összességében jelentősen csökkent az államilag biztosított keretszám. Ezen belül a kép nagyon változatos. A gyógypedagógusok és a konduktorok képzésében szerény növekedés tapasztalható. A tanítók és óvopedagógusok képzésében a központi régióban stagnálás, olykor szerény növekedés volt. Az un. konvergencia régiókban szerény, de olykor számottevő a csökkenés a hallgatói létszámban.

A valós kapacitások – nem a bevállási versenyben közöltek! – jelentősen nem változtak. Sőt az a paradoxon, hogy fejlesztési források vonatkozásában a konvergencia régiókban lényegesen nagyobb lehetőségek kínálkoztak, de sajnos ezek nem mindig megalapozottan kerültek felhasználásra. A létszámmutatók számai mögött kezdődő negatív spirál a fenntarthatóságban, a térségek összetett társadalmi problémáinak iskolai vetülete rejlik, hogy csak kettőt említsünk a fontosabbakból. Gyakori az az érvelés, hogy a demográfiai mutatókhoz igazodjon a létszámcsökkentés a képzésben, de ez nem számol a pályán lévők korfájával, továbbá az óvodák és bölcsődék befogadóképességének indokolt fejlesztési hatásával.

A képzési folyamat és eredményei

A képzési célokkal általában összhangban vannak az oktatás módszerei. A jegyzetek, tankönyvek és más oktatási segédanyagok – benne az elektronikus formákkal – jól szervezettek érthetők el. A bolognai rendszerre való áttéréssel fontos szerepet kapott a kompetencia alapú oktatás, melynek kialakítását jelentősen segítették a HEFOP és TAMOP pályázatok. A konzorciumi keretben végzett közös munka eredményes hozzájárulás volt ahhoz, hogy a külön-

böző helyeken részben eltérő körülmények között folytatott képzések közelítsenek egymáshoz.

A hallgatók tanulmányi előrehaladásának mérésében, az értékelésben a hazai felsőoktatásban tapasztalható mértéket jóval meghaladja a szóbeli számonkérési forma. A személyes kapcsolat ebben a folyamatban a hallgató előrehaladásáról, leendő hivatása iránti elköteleződéséről rendkívül lényeges és fontos információkat ad a képzési folyamat visszacsatolási rendszerében.

A szakdolgozatok színvonala általában megfelel az elvárásoknak, de erős szóródást mutat a minőség tekintetében. Pozitívum, hogy döntő részben gyakorlatközeli problémák megoldására vállalkoznak a témaválasztásnál. A tehetséggondozás tradicionális színtere, a tudományos diákköri tevékenység jellemzően erős prioritás az intézményeknél.

Az intézmények gyakorlati képzése

A képzési területen hagyományosan erős a gyakorlati képzés. A vizsgált időszakban megerősödött a tágran értelmezett gyakorlóiskolák és a képző intézmények együttműködése. A „klinikai” jellegű gyakorlóiskolán túl az „életszerű” terepet biztosító iskolai hálózatra is igaz ez a jó kapcsolat. Ugyanakkor a közoktatás részéről közreműködő iskolák, azok pedagógusai inkább mély elkötelezettségből, hivatástudatból jelesre vizsgázva vesznek részt a gyakorlati képzési feladatok szakszerű ellátásában. Elvégzett munkájuk ellenértéke megalázóan alacsony, szinte kategorizálatlanná devalválódott. A megújulási reményeket hordozó közoktatásban és pedagógusképzésben erre a kérdésre is fontos lenne fókuszálni a jövőben.

A gyakorlóiskola a képzés bázisa, eredményes működtetése a jövőben is csak az eddigi gyakorlat mentén képzelhető el. A közoktatás finanszírozásában bekövetkező változások a gyakorlóiskolák ún. kétszeres normatív finanszírozását alapvetően felülírták. A jelenlegi fenntartói helyzet megtartásával a működés feltételeinek biztosításához a tényleges költségekre épülő finanszírozási metódust célszerű érvényesíteni a jövőben.

Minőségbiztosítás, minőségfejlesztés

A felsőoktatás minőségbiztosítási rendszerének kialakulása az intézményeknél általában a hasonló elemekre épülő projektfejlesztések eredménye. Ezt tükrözik vissza a pedagógusképzés intézményei is. A minőségbiztosítási rendszer „papíron” kifogástalan! Öröndetesen tapasztalhatók néhány helyen a tevékenységbe ágyazott minőségkultúra jegyei is.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A pedagógusképzés felhasználója a közoktatás (olykor a szakképzés is), ahonnan érkeznek a hallgatók is. Ráadásul nem szimplán felhasználói oldal az alap- és középfokú oktatás, hanem a pedagógusok kiképzésében jelentős mértékben közreműködő partner is. Tovább árnyalja ezt a képet a korábbi, szinte kizárólag önkormányzati fenntartói kör átalakulása, pl. az egyházaknak a közelmúltban markánsan növekvő szerepvállalása. Így adottak a lehetőségek a hallgatói utánpótlás verbuválására. Ezek néhol jobban visszaköszönhetnének a jelentkezők számában. Ugyanakkor a gyakorlóiskolák esetében az utánpótlás mértéke az átlagot meghaladó, mely magában hordozza a belterjesség kétségtelen előnyeinek túl a veszélyeket is.

A DPR hazai elterjedését hatékonyan támogatta egy országos pályázati program. Ennek eredményei a működtetésben a képzési terület intézményeiben is tetten érhetőek változatos minőségben és hasznossággal.

A látogatás során a felhasználói oldallal – iskolán túli intézmények és szervezetek, továbbá a fenntartók – való találkozások meggyőzőek voltak, döntően élők és folyamatosnak tartják a kapcsolatot. Hangsúlyozták – kis-és közepes települések esetén fokozottan –, hogy a pedagógusképzésből érkező munkavállaló életkörnyezetére gyakorolt hatása nem csak az iskola „fa-

lain” belül érvényesül, hanem sokkal tovább terjed - öröndetesen - időben és térben is. Ennek jelentősége és felelőssége különösen felértékelődik egy válsággal küszködő és bizonytalan értékrenddel működő társadalmi környezetben. Fontos lenne, ha a bevezetésre kerülő pedagógus életpálya modell ténylegesen helyreállítaná ennek a hivatásnak a társadalmi presztízsét és beteljesítené a feladathoz és felelősséghez mérhető anyagi megbecsülés mértékét is.

Minőségfejlesztési javaslatok

- A képzési területen lehetőség szerint összehangoltan kell felülvizsgálni a tantervekben határozottan jelen lévő szétaprózott tantárgyi struktúrát.
- Javasoljuk megvizsgálni a műveltségterületi képzés helyzetét a különböző feltételek között működő intézményekben. Átgondolandó kísérletet tenni arra, hogy egyes műveltségterületi képzéseket a hallgató másik intézményben is elvégezhesse.
- Erősíteni kell a képzőhelyek kutatóműhely jellegét, növelni kell az összehangolt közös kutatások számát.
- Szorgalmazzuk a tudományos fokozatszerzési lehetőségek bővülését a szak módszertani (tantárgypedagógiai) területen az oktatói kar minőségének javítása érdekében.
- Erősíteni kell a tehetséggondozást, a tudományos diákköri tevékenységet az intézményekben.
- Szükséges áttekinteni és egységesíteni a szakdolgozatok követelményeit, mert azok jelenlegi variabilitása számottevő mértékben közelíti az elfogadhatóság határát.
- Az idegen nyelvi képzésben a 2016. évi belépési feltétel bekövetkeztéig tovább kell keresni a hatékony képzési lehetőségeket. Ehhez kapcsolódóan is fokozni és támogatni indokolt a külföldi részképzés volumenét.

Javaslatok az oktatási kormányzat számára:

- Készüljön alapos elemzés a pedagógus-szükségletről. Ehhez szükséges számba venni egyrészről az oktatásügyben várható átalakítások és átalakulások hatásait, másrészt a pedagógus szakmacsoportok korfa-mutatóit.
- A szakterületről kialakult kép, a térségi igényekre is alapozó fejlesztési elképzelések alapján szükséges a képzési létszámok intézményekre bontását újragondolni.
- Célszerű számba venni az átalakuló iskolai fenntartó kör okozta elvárások következményét. Elemzésekre alapozott döntés szükséges ahhoz, hogy az állami és az egyházi pedagógusképzés közötti kívánatos arány fennmaradjon.
- Szülessen egy átfogó tanulmány a tanító és óvodapedagógus szakok képzőhelyeinek fenntarthatóságáról (fenntarthatatlanságáról) és ajánlás a szükséges módosításokról.
- A finanszírozás tervezésénél a jövőben figyelembe kell venni, hogy a tanító és óvodapedagógus szakok jelenlegi finanszírozása mélyen alatta van a szükségesnek.
- Rendeletben szükséges szabályozni, hogy a gyógypedagógia mesterszakon végzettek mely munkakörök betöltésére jogosultak.
- Meg kell tartani a területen folyó képzés gyakorlatközpontúságát, a gyakorlatok szervezésének átgondolt irányítását. Ehhez különösen fontos a gyakorlóiskolák fenntartói és szakmai irányító státuszának megőrzése.
- Újragondolandó a szakpár kérdése néhány tipikus esetre az óvodapedagógus és a tanító szakok esetében.

I. MINŐSÉGÉRTÉKELÉS A TANÍTÓ ALAPKÉPZÉSI SZAKRÓL

Akkreditációs döntés:

A tanító alapszak akkreditációja az alábbi 15 vizsgált képzési helyen 2017. december 31-ig hatályos:

Apor Vilmos Katolikus Főiskola Magyar Nyelv és Kultúra Intézet (Vác)
Debreceni Református Hittudományi Egyetem Kölcsey Ferenc Tanítóképzési Intézet
Eötvös József Főiskola Neveléstudományi Kar (Baja)
Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar
Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar
Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar
Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kar (Nagykőrös)
Nyíregyházi Főiskola Pedagógusképző Kar Tanítóképző Intézet
Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar (Győr)
Nyugat-magyarországi Egyetem SEK Művészeti, Nevelés- és Sporttudományi Kar (Szombathely)
Pázmány Péter Katolikus Egyetem Vitéz János Kar (Esztergom)
Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar Pedagógusképző Intézet (Szekszárd)
Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar (Szarvas)
Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar (Jászberény)
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

A szak akkreditációja az alábbi vizsgált képzési helyen 2015. december 31-ig hatályos:

Miskolci Egyetem Comenius Főiskolai Kar (Sárospatak)
Az egyetem/kar **2013. május 31-ig** készítsen **intézkedési tervet** a tervezett ütemezett intézkedések megvalósításának bemutatására.

I. 1. Minőségértékelés a szak országos helyzetéről, javaslatok

Tanító alapképzés az országban 16 képzési helyen folyik (lásd fent).

A tanító szak az elmúlt időszakban sok tekintetben fejlődött, előrelépett. Ebben erős motiváló tényező volt a képzőhelyek állandó küzdelme a fennmaradásért, de szerepet játszott a szakterületen hagyományosan megmutatkozó innovációs készség is. Utóbbi egyik megnyilvánulási formája a belső megújulás a tantervek korszerűsítésével. A másik út a képzőintézmények közvetlen környezetében kínálkozó lehetőségek kihasználása volt. S bár az ilyen típusú innovációk nem mindig kapcsolódtak szorosan és kifejezetten a pedagógusképzési (tanítói) profilhoz, optimális esetben az intézmények találtak olyan szegmenseket, amelyek összekapcsolhatók voltak a szak képzési programjával. (Gyakori példák adódnak erre a képzőhely közvetlen környezetének kulturális életében való intenzív részvételből; határon túli magyar nyelvű képzések vállalásából, vagy éppen a település ipari fejlesztéséből származó, pl. nyelvi képzési igények kielégítéséből.)

A bolognai folyamat (és a kapcsolódó pályázatok) hatása elsősorban a **képzés tartalmára** hatott, az akkreditációs elvárásoknak való megfelelésre törekvés pedig jelentősen megváltoztatta a tanítói szak oktatóinak összetételét: megnőtt a tudományos minősítéssel rendelkezők aránya, s előnyösen változott a korfa is. Az évek múltával lassan megmutatkoztak a felsőoktatási integrált környezet, a(z) eleinte kényszerű együttműködés előnyei is (pl. infrastrukturális fejlesztések, minőségbiztosítási és -értékelési kérdések, átoktatási lehetőségek, a szak, az oktatók és a hallgatók felsőoktatási identitásának megerősödése).

A tanító szak helyzete azonban – a joggal kiemelt pozitívumok mellett – ellentmondásokkal terhelt. 2006-ban lényegében sikerrel beépült a kialakuló *bolognai rendszerbe*: a megőrzött struktúrában – 8 félévben – folyt tovább a alapszak szintű képzés, de megszűnt "zsákutcás"

jellege: a *neveléstudományi* mesterszakra feltétel nélkül léphetnek be az alapszakot végzett hallgatók. E mesterszak egyik szakirányát *la kora gyermekkor pedagógiája*/ kifejezetten a tanító és óvodapedagógus alapszakokra tekintettel dolgozták ki „*A pedagógusképzés tartalmi és szerkezeti fejlesztése*” c. HEFOP pályázat keretében, amelyben az ELTE TÓK irányításával minden magyarországi tanítóképzést folytató felsőoktatási intézmény konzorciumi partnerként vett részt. Azóta már Szeged és Pécs tudományegyetemén is megindult ez a képzés. Az utóbbi helyen az ELTE-hez hasonló konstrukcióban: a mesterképzés törzsanyagát ott is a szakért felelős egyetemi kar, a szakirányt a tanító képzést (is) folytató (pedagógiai) kar gondozza. Megjegyzendő, ez a konstrukció több helyen lehetőséget nyújt a tanító szakon képző karoknak más (bölcész vagy pedagógiai és pszichológiai) karokkal intézményesített oktatási együttműködésre a mesterképzésben. Ugyanakkor a szakterület oktatói sok helyen nem elégedettek ezzel a lehetőséggel, jelzik, hogy alacsony az érdeklődés, nyitni szeretnének más, főként tanári szakok felé, illetve önálló tanító mesterszakot szeretnének. Az előbbire helyi szinten van is néhány példa (pl. Szeged: *technika tanár, nyelv- és beszédfejlesztő tanár*, Sopron: *pedagógia tanár, játék- és szabadidő-szervező* mesterszak), az utóbbira lehetőséget a (korrigált) felsőoktatási törvénytől remélnek. Ezen elgondolások mérlegelésekor azonban tekintetbe kell venni, hogy a tanári szakok felé nyitás olyan ambíciókat ébreszt, amely elterel a tanítói pályáról. Az elképzelt „tanítói” mesterszakkal kapcsolatban viszont nem tisztázott, hogy milyen többletet nyújtana a tanító alapszakhoz képest, mennyiben kamatozna a gyakorlatban, s érdemes-e vélt vagy valós előnyeieért a tanítói szakmába beépíteni egy hierarchikus lépcsőt.

Az intézmények nagyon nagy erőfeszítéssel elérték, hogy a szak *személyi feltételei* döntő többségben megfelelnek az akkreditációs követelményeknek: a minősített oktatók aránya jelentősen megnőtt, a szak-, szakirány- és tantárgyfelelősök általában megfelelnek az előírásoknak. Mostanra értek be azok a disszertációk, amelyeket a korábbi akkreditációkor még csak ígértek az oktatók. Az intézmények többsége abszolút közösségi érdeknek tekintette a fokozatszerzést, s ennek megfelelően minden módon (anyagilag is) igyekezett azt segíteni. Joggal remélték, hogy a szakok tudományos háttere is erősödik ezáltal, s reményeik szerint a magas minőségűség a szak hosszú távú megmaradásának is garanciája lesz.

Megjegyzendő, hogy a látványos, szép eredmények mögött a felsőoktatás más szféráiból már ismert „oktatócsábítás” is megjelent, illetve az integrált intézményekben a más karokon, szakokon működő minősítettek olykor formális bevonása történik. (Így fordulhat elő pl. hogy a szakon olyan tantárgyfelelős működik, aki ugyan magasan kvalifikált, de azon a szakon nincs egyetlen órája sem. **Ez az eljárás akkreditációs szempontból elfogadhatatlan!**).

Más típusú problémát jelent ebben az összefüggésben, hogy e szakok erősen gyakorlati jellege miatt célszerű a képzés minőségét nagyon is befolyásoló utánpótlásforrás, a gyakorlati pedagógia, tapasztalt tanárok, tanítók (tantárgypedagógusok) bevonása a képzésbe. Esetükben gyakran nem várható el tudományos fokozat szerzése. Ráadásul közismert probléma, hogy a magyarországi doktori iskolák többsége kevésbé fogadja a tantárgypedagógiai, módszertani jellegű témákat, ezek a szakemberek kevés helyen tudnak a munkájukhoz illeszkedő témából doktorálni. Nem utolsósorban ezért is jelent nehézséget szinte minden képzőhelyen a szakmai utánpótlás biztosítása. Különösen igaz ez a művészeti módszertanokra szakosodott oktatókra. A művészeti doktori iskolák országosan igen szűk keresztmetszete miatt nem egyszerű bekerülni a kollégáknak a doktori képzésbe.

Nem kisebb gond, ha a minősített szakfelelős felkészültsége, tudományos munkája és a szak elvárásai semmilyen mértékben nem hozhatók összhangba.

A szakterületen nagy hagyománya van a képzési célok, a tantervek és az eltervezett oktatási folyamatok megvalósulását követő (és korrigáló) közös munkának. (1981 óta működik olyan testület – 1987 óta *Tantervfejlesztő*, majd *Programfejlesztő Bizottság* –, amely a szakterület szakjain végzi az önkéntes összehangoló, ellenőrző tevékenységet, lényegében egyfajta *minő-*

ségbiztosítást.) Erre is épülve, s az akkreditációs elvárásokhoz is igazodva az elmúlt 5-10 éves periódusban kiépült a tanító szak minőségértékelési rendszere. E többnyire igen jól dokumentált rendszerek az intézmény (az egész egyetem vagy főiskola) minőségértékelési szisztémájához kapcsolódnak (azaz egységesnek tekinthetők), de rendszerint sikerül a tanító szak lényeges sajátosságait is tükröztetni bennük. Külön is érdemes kiemelni a különböző hallgatói struktúrák, tájékoztató és szervező funkciójú, gazdag PR tevékenységet folytató irodák létrejöttét, működését.

Megjegyzendő, hogy a minőségértékelési rendszerek működése még nem egyértelműen pozitív: a tanító szak hallgatói is alacsony számban élnek az oktatók elektronikus véleményezésének (OHV) lehetőségével, s nagy különbség van az intézmények között a hallgatók életpályáját követő (DPR) vizsgálatok színvonalában, hasznosításában.

Különösen a vidéki intézményekben sokat javult az *infrastruktúra*. Sok helyen modern, olykor átlagon felüli körülményeket biztosító épületekben kaptak helyet a szak hallgatói és oktatói; mindenütt nagy hangsúlyt helyeztek a képzés infokommunikációs hátterének kialakítására; szinten tartják, vagy fejlesztik a könyvtárakat; javultak a hallgatók kollégiumi elhelyezésének feltételei. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a korábbi (többnyire PPP konstrukcióban zajló) nagyberuházások anyagi kihatásai éppen az utóbbi években hozzák nehéz, olykor kilátástalan helyzetbe az intézményeket. – Az akkreditáció során tapasztalható volt, hogy a szakhoz kapcsolódó gyakorló intézmények épületei több helyen felújításra szorulnak.

A tanító szakon folyó képzésben hagyományosan erős a *gyakorlati képzés*. Az intézmények – helyenként rendkívüli erőfeszítések árán – fenntartották (nem is mindenütt) a gyakorlati képzés volumenét, s igyekeztek megőrizni minőségét. Ez nagy pozitívum, de mindenütt tapasztalható, hogy ha nem helyeződik új alapra a gyakorlati képzés finanszírozása, akkor radikális visszaesést regisztrálhatunk hamarosan. Megjegyzendő, hogy a vizsgált periódusban megerősödött a gyakorlóiskolák és a képző intézmények együttműködése, ami közvetlenül érezteti kedvező hatását a képzés minőségében is. E jelenség egyfelől azzal magyarázható, hogy számos képzőhelyen jelentősen lecsökkent a létszám, a gyakorlóiskolák – kivéve az összefüggő 10-8 hetes tanítási gyakorlatot – valamennyi képzési formában tudják az évfolyamokat fogadni. Így az oktatók és szakvezetők közösen tudják segíteni a hallgatók felkészülését. Másfelől az is befolyásolta ezt a folyamatot, hogy a gyakorlóiskolákban szinte mindenütt a volt hallgatókból nevelték ki a tanítói (és tanári) utánpótlást. A gyakorlati képzés problémáit mindez nem oldja meg: a „jó gyakorlatot”, úgymond laboratóriumi környezetben bemutató iskolák nem nélkülözhetőek a képzésben, de nem is elegendőek: a közoktatás természetes közegében zajló tapasztalatszerzés nélkül a tanítók nem készíthetők fel megfelelően munkájukra. A pedagógusok kevésbé motiváltak a képzésben való részvételre (és szégyenletes mértékben alulfizettek ezért a tevékenységükért), minőséget pedig nem lehet egyenletesen és tömegesen biztosítani szívességi alapon vagy „barter üzletben” dolgozókkal (pl. az intézmény fogad gyakorló hallgatókat, az oktatók honorárium nélkül továbbképeznek). **A közoktatással kötendő lényegi megegyezés nélkül a tanító szak színvonala, minősége nem lesz fenntartható.**

A bolognai rendszerre való áttéréssel a tanítóképzésben is fontos szerepet kapott a *kompetencia alapú* oktatás. A tantervek, a tantárgyi struktúra, valamint a tantárgyleírások a képzési és kimeneti követelményekben felsorolt kompetenciák figyelembevételével készültek el az egyes intézményekben. Ehhez a munkához jelentős segítséget nyújtott a fent említett HEFOP pályázat. Bár a kompetencia alapú oktatás retorikai szinten és a KKK miatt mindenütt szerepel, de a kompetenciák kibontása igen változatos képet mutat, a teljesen formális, tartalom nélküli megoldásoktól kezdve a kompetenciák tudatos hálává szervezéséig minden variáció előfordul. Ugyanakkor a közösen kidolgozott képzési program iránymutatást és igazodási pontot jelent az egyes intézmények számára, hogy a különböző helyeken, különböző körülmények között folytatott képzések közelítsenek egymáshoz, s biztosítsák a hallgatók számára az átjárási lehe-

tőséget a szakok és az intézmények között. Megjegyzendő, hogy az átjárási lehetőséget a tanító szakon erősen befolyásolja az a tény, hogy a kisebb képzőhelyeken az alacsony létszámok miatt csak korlátozott számú műveltségterületen indítható képzés, ez beszűkíti a hallgató választási, következésképp intézményváltási lehetőségét is.

A szakok helyzetével összefüggésben meg kell említeni az **oktatók terhelését**. Különböző okokból, de szinte minden intézményben egyre növekvő, már-már elviselhetetlenül magas óraszámokban oktatnak, s nagyon sok az egyéb oktatási feladat (pl. kontaktórák nélküli kreditek megszerzéséhez feladatok biztosítása, teljesítésük ellenőrzése, oktatási segítségnyújtás hiányában segédletek elkészítése, tehetséggondozás, bevezetés tudományos munkába stb.), illetve esetenként az intézmény regionális kulturális szerepköréből fakadó teendők ellátása. Furcsa módon a szak nagyon alacsony és a nagyon magas hallgatói létszáma egyaránt az oktatói terhek növekedéséhez vezet: a kis intézményekben is el kell látni valamennyi feladatot, az oktatók sok tantárgyat kénytelenek tanítani, illetve más szakokon is sok órát kell vállalniuk. A nagyokban viszont a hallgatói csoportok száma sokszorozza az oktatási feladatokat, s az elmúlt évek kényszerű leépítései miatt elégtelenek az oktatói létszámok. Megjegyzendő, hogy a képzési és kimeneti követelmények és a helyi tantervek túlzásait át lehet tekinteni és kisebb módosításokkal csökkenteni lehet a közvetlen terheket, de csak kevéssé. Az érintett szakok komplex jellege miatt sok diszciplína érintett a képzésben, ami nemcsak sokféle képzettségű szakember foglalkoztatásával jár együtt, hanem a kontaktórák viszonylag magas számával is, ugyanis a tanítói, óvodapedagógusi speciális képességek kialakítása igényli a kontaktórákat. Ebben a kérdésben előfordulhat a szakmai igény és a fenntartó gazdasági szempontja közötti ütközés.

Javaslatok

- A szak minőségének megőrzéséhez, érdemi fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy az oktatók folytathassanak tudományos **kutató** munkát. Ennek két alapvető gátja van: **forráshiány** és **túlzott oktatási terhek**. A források szinte kivétel nélkül pályázati úton biztosíthatók, a pályázatok jellegét és feltételeit követve egyre nehezebb kis szakoknak, karoknak egyedül pályázni. E tekintetben az intézményeken belüli érdekérvényesítést kell erősíteni. A terhelés – mint említettük – nemcsak a hallgatói létszámoktól, hanem a szak abszurdan alacsony normatívájától is függ. Ennek rendezése halaszthatatlan.
- Javasoljuk egy, a szak tudományos hátterének fejlődését szolgáló, a kora gyermekkor kérdéseit tematikusan és szisztematikusan vizsgáló multidiszciplináris alapokra építő szakterületi **kutatóhálózat** működtetését, illetve egy a profiljába tartozó – közös fenntartású és szerkesztésű – **folyóirat**, könyvsorozat indítását.
- A tanító szakkal kapcsolatban is jogosan erősödő elvárás az **alkalmasság megállapítása**. A szakon működő alkalmassági vizsga fontos célkitűzéseinek megőrzése mellett meg kell vizsgálni az alkalmasság mélyebb feltárásának lehetőségeit; megállapításának legcélszerűbb módjait és időpontját/időpontjait; az alkalmatlanság kimondásának jogi és emberi következményeit.
- Szükséges megvizsgálni a szakot gondozó *Programfejlesztő Bizottságban* a **műveltségterületi képzés helyzetét** a különböző feltételek között működő intézményekben. Kialakítandó egy olyan megegyezés, amely a hallgatók intézmények és szakok közötti **átjárását** biztosítja (pillanatnyilag a műveltségterületi képzésben mutatkozó eltérés jelenti az egyik legfőbb akadályt).
- Tegyenek kísérletet az intézmények arra, hogy egyes műveltségterületi képzést a hallgató ne az anya-, hanem egy másik intézményben végezhesse el. (Szükség lenne pl. tömörített műveltségterületi tantervekre, ideiglenesen igénybe vehető kollégiumi férőhelyre, a

két intézmény közötti megegyezésre a jogi és pénzügyi kérdésekben stb.) Ez elindíthatna egyfajta hallgatói mobilitást is a képző helyek között.

- Általános probléma a tanítószakon is a **nyelvvizsga** hiánya miatt „benntagadt” diplomák viszonylag magas száma. Miután a tanító szakra járók esetében a kor követelménye (nyelvtudás) és a lehetőségek között (nyelvtanításban erős iskolákban tanulás, a piacról megszerezhető nyelvtudás magas költségei) nagy a feszültség, az intézményeknek kell segítséget nyújtani: vissza kell térni a szisztematikus, képzés alatti idegen nyelv tanításhoz. S mivel ez könnyen beláthatóan társadalmi, nemzeti érdek, az oktatási kormányzat anyagi támogatását feltételezni, elvárni lehetséges és szükséges.

Javaslatok az oktatási kormányzat számára:

- A tanító szak szempontjából is nagyon lényeges a **képzési igényeknek** – demográfiai elemzéseken alapuló – **előrejelzése**. A képzési keretszámok elosztása meghatározza a szak további sorsát (pl. a műveltségterületi képzési lehetőségeket; egyes régiókban egyenesen létezését), ezért javasoljuk az oktatási államtitkárságnak – a szakterület képviselőinek bevonásával – annak gondos mérlegelését, hogy mi a célravezetőbb: a képzés tudatos koncentrációja kevesebb képzőhelyre vagy éppen megőrzése a különböző régiókban, ottani tágabb kulturális szerepükre tekintettel. A döntéstől függően eltérő, de mindenképpen tudatos stratégiát kell kialakítani a szak fejlesztésére, aminek viszont – a döntéstől függetlenül – anyagi feltételei is vannak.

I. 2. A *tanító* alapképzési szak intézményenkénti értékelése

Apor Vilmos Katolikus Főiskola Magyar Nyelv és Kultúra Intézet (Vác)	Akkreditációs minősítés
<i>tanító</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/6/X/2/7.	2012/10/IX/1. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.

Az *Apor Vilmos Katolikus Főiskola* a zsámbéki tűz után 2004-ben költözött Vácra és kezdte meg tevékenységét. A költözés nehézségeit átvészelve sok munkával és jelentős egyházi támogatással igyekeztek helyreállítani a folytonosságot.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

A képzésükben kötelezőként előírt óraszám 3487 kontaktóra. A fenntartó (Püspökség Főigazgatója) és az intézmény vezetése, egyaránt úgy nyilatkozott, hogy ezen változtatni kell, a kontaktórák számát csökkenteni fogják. A tanító alapszak ismeretei között megjelennek a „katolikus” tárgyak, bioetika, bevezetés a kereszténységbe, keresztény ünnep, egyetemes művelődéstörténet, stb., ezeket a tárgyakat magasan képzett, országosan ismert teológusok oktatják. További sajátosság, hogy a főiskola minden hallgatójának kötelező romológia hallgatni. A szakmai törzsanyagban a klasszikus tárgyak mellett megjelenik a kommunikáció és a néptánc, ami a nemzeti identitást erősíti. Magas óraszám, több nyelvből élnek nyelvvizsgáztatás lehetőségével (ECL), igyekeznek segíteni a nyelvvizsga-követelmény teljesítését. A német nemzetiségi szakirányon minden lehetőséget számba vevő rendszert dolgoztak ki, sokféle pályázati lehetőséggel élve, sokféle külföldi kapcsolattal. A romológia szakirány felelőse minősített oktató, metodikailag is jó alapokkal, sajnos ez azonban egyik nemzetiségi szakirány hallgatói létszámában sem realizálódik. A differenciált szakmai ismeretek keretein belül a színvonalas tantervi kínálatot bővíti például múzeumpedagógia, bábművészet, animáció stb.

Személyi feltételek

A szakon foglalkoztatott **76** oktató közül **29-en** minősítettek (**38%**), **54-en** teljes munkaidős alkalmazásban állnak. A szakterületek közötti megoszlás a minősítettek tekintetében egyenetlen. Nincs minősített oktató testnevelésből, angolból. Jelenleg 15oktató vesz részt doktori képzésben, négyük fokozatszerzése rövid időn belül várható. Az oktatók életkori megoszlása nem éppen ideális, a középkorúak vannak a legtöbben, és többen közelítenek a nyugdíjas korhoz.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A szakon folyó képzés szakmai, tudományos háttérét lényegében a főiskola hat intézete és a hozzájuk kapcsolódó műhelyek, alkalmi kutatások jelentik. A *Neveléstudományi és Módszertani Intézet* bekapcsolódott a tanítóképzés egészét érintő HEFOP projektbe (3.3.2.: *IKT alapú kompetenciák a XXI. századi pedagógusképzésben*). 5 könyv és több publikáció jelent meg a mese szerepéről és a szöveges értékelésről. Az NMI *Módszertani Szakcsoport* komplex témákkal foglalkozik az iskolaérettségtől a táplálkozásig. A *Drámapedagógiai Szakcsoport* a drámapedagógia lehetőségeit kutatja tizenévesek körében. A *Romológiai és Alkalmazott Társadalomtudományi Intézet* a veszélyeztetettség, az iskolai erőszak, az empátia- és tolerancia-

fejlesztő módszerekkel foglalkozik, továbbá segítik a *Karriercentrum* működését. A főiskola tudományosan legerősebb szervezeti egysége a *Hitéleti, Hittudományi és Filozófiai Intézet*, ahol országosan ismert nagy tekintélyű teológusok oktatnak. Tematika szempontjából több, a „mindennapi élet”-hez kapcsolódó témával is foglalkoznak: ilyen a bátorságra nevelés, vagy éppen a természettudományos oktatás hagyományainak megismerése a piarista oktatásban. A *Magyar Nyelv és Kultúra Intézet* kutatási témái a szövegértést, szövegalkotást és a kompetenciafejlesztést érintik. A *Vizuális Szakcsoport* számos HEFOP és más pályázatok kezdeményezője kiterjedt nemzetközi kapcsolatokkal. A *Zenei- és a Hagyományismereti Szakcsoport* orgonahangversenyek szervezését, a néptánc és néprajz oktatását végzi és kutatja ennek metodikai alkalmazási lehetőségeit. Az *Idegen Nyelvi Nemzetiségi Intézet* számtalan pályázata mellett szervezi a hallgatók nyelvtanulását és vizsgáztatását.

A képzés infrastrukturális körülményei

A főiskola három épületében három nagy előadóteremben (230, 160 és 80 fős) és 28 szemináriumi teremben folyik a képzés. Az intézmény jelenleg rendelkezik a képzés jellegéhez igazodó és szükséges szaktantermekkel is, így pl: báb-, tánc-, és drámaterem, továbbá műhelyekkel pl: rajz, technika, tornateremmel (saját és bérelt), uszodai (bérelt) lehetőséggel, valamint a képzéshez szükséges eszközökkel, és technikai berendezésekkel. A tantermek oktatástechnikai eszközökkel való felszereltsége megfelelő.

A felsőoktatási, általános gyűjtőkörű pedagógiai szakkönyvtár, nyilvános könyvtár a főiskola központi épületében van, a központi egységként működő könyvtár állománya 100 ezer kötet könyv, óvodai foglalkoztató és általános iskolai tankönyv, pedagógiai segédanyagok, 150 féle folyóirat, hangkazetták, DVD gyűjtemény stb. A könyvtár 1994 óta használja az ALEPH integrált könyvtári számítógépes szoftver rendszert, külön 60 fős, 10 számítógéppel felszerelt olvasótermük és a kölcsönző részben további 3 gépük van. A könyvtár „képzőhelye” is az óvodapedagógus hallgatóknak „könyvtárismeretek” kötelező tantárgy keretében oktatja heti 1 órában a könyvtárhasználathoz, kutatáshoz szükséges ismereteket.

A képzési létszám és kapacitás

A főiskola kapacitása teljes idejű munkarendben 404 fő, részidős munkarendben 984 fő. 2006 és 2009 között csökkent a felvett hallgatók létszáma, 2010-től újra több hallgatót tudtak felvenni és köztük nőtt a költségtérítések száma. A német és roma nemzetiségi szakirányra jelentkezők száma kritikusan alacsony. Más főiskolákhoz hasonlóan itt is gond a nyelvvizsga-követelmények teljesítésnek hiánya a záróvizsga idejéig, ezért jelentős a bennragadt diplomák száma.

A képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege, tartalma, értékelés módja

A kurzusok jellege, tartalma, értékelési módszere megfelel az elvárásoknak, az ismeretek és a kompetenciák a KKK-nak. A főiskolán a tananyagfejlesztő tevékenység folyamatos, amit több helyben használatos jegyzet megjelentetése is igazol. A fejlesztés alapja a közoktatási követelmények figyelemmel kísérése, az új szaktudományos eredmények integrálási szándéka, valamint a minőségbiztosítási eredmények visszajelzésére való reakció. Jelentős szerepe van ebben az oktatók igényes önképzésének is. A féléves tematikák időszakos felülvizsgálata során beemelik az újabb szakirodalmi forrásokat és szükség szerint módosítanak a részleteken. A tananyag korszerűsítésében messzemenően figyelembe veszik a gyakorlóiskola és a külső gyakorlatok helyszíneinek visszajelzéseit. Ilyen igények alapján foglalkoznak alaposabban a differenciált neveléssel, a felzárkóztatással és a tehetséggondozás gyakorlati megvalósításával.

A tehetséggondozás kiemelt szerepet tölt be a főiskolán. A tehetséges hallgatókat pedagógiai kutatómetodika és digitális kompetenciák fejlesztésével ösztönzik a mesterképzésben való

részvételre. Erre helyi szinten is lehetőség van, hiszen a főiskolán *hittanár-nevelő tanár* mesterszak létesült. A főiskolán a kutatáshoz szükséges ismeretek oktatása személyre szabott, célirányos, intenzív tehetséggondozási formákban is megvalósul. Ennek egyik formája a tudományos diákkör. A TDK munkába a hallgatók a 2. évfolyamon kapcsolódnak be. A főiskolán a folytonosság jegyében életben tartják az önképzőkori hagyományokat. A tehetséges hallgatók számára többféle publikálási lehetőséget biztosít a főiskola, ilyen a „*Periodika*” című kiadvány és a *Katolikus pedagógia* folyóirat. Az önképzőkori hagyományok folytatására a „*Bölcselő kör*” című szabadon választható kurzuson van lehetőség.

A tehetséggondozás változatos próbatétele a részvétel a számtalan helyi és országos versenyen, vetélkedőn és konferencián.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A főiskola 2000-ben kidolgozta belső minőségirányítási rendszerét és az egyes szakok minőségbiztosítási szempontjait. Az ezzel kapcsolatos dokumentumok elkészültek és megtekinthetők voltak, azt mutatták, hogy a minőségbiztosítási rendszerük jelenleg átalakulóban van. A minőségbiztosítás és -fejlesztés kérdései átfogják a bemenet, az oktatási-tanulási folyamat egészének és a képzési kimeneti követelmények vizsgálatát. A többször módosított kérdőívek rákérdeznak az óratartásra, a tananyag elérhetőségére, az oktatás korszerűségére, az érthetőségre és az oktatói példamutatás szintjére.

A végzett hallgatók tapasztalatait a 2010-ben végzetteknel a DPR-rendszer vizsgálja. Ennek komplex rendszerében aktív hallgatói online kérdőíves vizsgálat, végzett hallgatói online kérdőíves vizsgálat, végzett hallgatók *face-to-face* vizsgálata, oktatói mélyinterjú, munkáltatói online kérdőíves vizsgálat és fókusz-csoportos tényfeltáró interjú szerepel. A 30 kompetenciára kiterjedő vizsgálatból a munkaadók a következő négyet tartották a legfontosabbnak: tolerancia, mások nézeteinek tisztelete, beszédkészség, együttműködés egy csapattal, nagy munkabírási, kitartás.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A leendő hallgatók a honlapról, intézményi kiadványokból, valamint az évente két alkalommal tartott nyílt napokon szerezhetnek információkat a tanító szakról. Az oktatók a vonzáskörzetbe tartozó iskolákat személyesen is meglátogatják tájékozódás és tájékoztatás céljából. Erre az alkalomra *Tájékoztató füzet* is készül.

A kapcsolattartás érdekes formája a főiskola egy-egy rendezvényéhez kapcsoltn kiírt középiskolai pályázatok és az elő-alkalmassági vizsga megszervezése.

A képzésben részt vevő hallgatókkal való kapcsolattartás megegyezik a szokványos főiskolai gyakorlattal. A DPR-rendszer hatékony működtetése segíti az ALUMNI-szisztéma kiépítését is.

A főiskola az Erasmus és a Comenius program, valamint a katolikus képzők egymás közötti kapcsolatai révén hatékonyan szervezi oktatói és diákjai nemzetközi kapcsolatait.

C-SWOT-analízis értékelése

A főiskola jövőképe ösztönzően hat a katolikus iskolák számának ugrásszerű növekedése, aminek bizonyára hatása lesz a jelentkező hallgatókra is. A főiskola a maga erősségeit oktatási tapasztalatában, az erős teológiai háttérben, módszertani kultúrájában látja. Az innovációs képesség erősítésére mindenképpen szükség lesz. A veszélyeztető tényezőket reálisan látják. Az analízisben vázolt fejlesztési lehetőségek szolidak, visszafogottak.

Minőségfejlesztési javaslatok

- Gondolják át az intézeti szerveződési forma lehetőségeit, különös tekintettel az interdiszciplinaritásra.
- Törekedjenek a minősített oktatók számának növelésére, különösen a most még hiányzó területeken (testnevelés, angol).
- Vizsgálják felül a roma szakirányban rejlő lehetőségeket, előny a minősített szakirányfelelős, hátrány az alacsony hallgatói létszám.
- A főiskola specifikus kutatási irány határozottabb megjelenítése.
- A főiskola belső és külső kommunikációs rendszerének erősítése.
- Felsőoktatási életpályamodellel felvázolása az elkötelezett oktatók számára.

<p>Debreceni Református Hittudományi Egyetem Kölcsey Ferenc Tanítóképzési Intézet</p>	<p>Akkreditációs minősítés</p>
<p><i>tanító</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/8/III/2/24.</p>	<p>2012/10/IX/2. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>

A debreceni tanítóképzés nagy hagyományokkal rendelkezik, meghatározó szerepet tölt be a régióban, országosan elismert. A képzési és kimeneti követelményeknek jól megfelel; kiemelkedő az intézet tantervfejlesztő tevékenysége, amelyet a kétévenkénti monitorozás segít. A tanító alapszak, a rá vonatkozó intézményi önértékelés és a látogatáson tapasztalatok alapján megfelel a MAB követelményeinek.

A Debreceni Református Hittudományi Egyetem és a Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola integrációja 2011-ben valósult meg. Ez időtől négy intézet végzi a hitéleti és a nem hitéleti képzést. (Teológiai Intézet, Alkalmazott Teológiai Intézet, Kölcsey Ferenc Tanítóképzési Intézet, Kommunikáció- és Társadalomtudományi Intézet).

A képzés intézményi jellegzetességei az alábbiakban foglalhatók össze: A Tiszántúli Református Egyházkerület fenntartóként erős elkötelezettséget mutat a tanítóképzés továbbfejlesztése iránt. Az egyetem küldetésének tartja a keresztény szellemiség és erkölcsiség elfogadó képviselését és közvetítését. Markáns hagyománytisztelő, ugyanakkor újításra, megújulásra való törekvés jellemzi az oktatókat és a képzést egyaránt, rendszeresek a tantervi, tantárgyi, módszertani korszerűsítések. Ezt igazolja a differenciált fejlesztés szemléletmódjának erőteljes jelenléte a képzésben: az alapképzésben és a szakirányú továbbképzésekben is felismerhető a fejlesztőpedagógiai orientáltság, illetve a tehetséggondozás, művészeti nevelés markáns intézményi, városi és regionális jelentőségű képviselője. Folyamatos és jól szervezett az oktatók tudományos-publikációs tevékenysége: presztízse van a belső kutatástámogatási pályázati rendszernek, a tudományos és művészeti tevékenységet elismerő intézményi kitüntetésnek, a tanulmánykötetekben és folyóiratokban biztosított megjelenési lehetőségeknek.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A *szakmai jártasságok kiegyensúlyozott fejlesztése* jól megfigyelhető mind a tananyagok és kurzusok felépítésében, mind a gyakorlattal való kapcsolatban. Nagyon jó az elméleti és gyakorlati képzés aránya. Az együttműködés a diszciplínák oktatói, a pedagógia, pszichológiaoktatók, valamint a gyakorlatvezető szakemberek között. Külön érdemes kiemelni, hogy a diszciplináris képzésekben is jelen van a módszertani elem, illetve attitűd. A látogatott órákon (pedagógia, testnevelés, művészetek, irodalomtörténet, anyanyelvi tantárgy pedagógia) jól látható a közoktatás fejlesztési trendjeivel való szoros kapcsolat, az iskolai gyakorlatra, a komplex tanítói munkára való felkészítés. A tanterv a minőségi követelményeknek megfelelően több ízben átvizsgálásra került, igyekeznek a szabadon választott tárgyak palettáját bővíteni, és külön hangsúlyt fektetnek arra, hogy a társadalomtudományi modulon belül több egyházi tárgy kerüljön meghirdetésre, kiemelve ezzel is az intézmény egyházi jellegét. Két műveltségterület elvégzésére van lehetőség.

A *képzés infrastruktúrális körülményei* megfelelőek, és jól illeszkednek a szak szakmai és nevelési jellemzőihez. A képzés helyén a gyakorlóiskola egy udvaron található az alapképzés patinás épületével, és kölcsönösen kihasználják egymás épületi adottságait. A több mint 1000

diákat befogadó gyakorlóiskola igen jól felszerelt, és mind szakmailag, mind infrastrukturálisan kiemelkedően fejlesztett. A Kölcsey Ferenc Tanítóképzési Intézet, mint a Hittudományi Egyetem része, jól kihasználja az egyetem hagyományaiból, szakmaiságából adódó lehetőségeket a könyvtár, a konferenciák, a kiállítások tekintetében. Az intézményben működő könyvtár a megye legjobb pedagógiai-pszichológiai szakkönyvtárának mondható, mely 2000-től nyilvános könyvtárként is működik. Állománya 100 000 kötet, 40%-a pedagógia és pszichológia szakirodalom. Külön állományegysége Tankönyvtár, amely a tanító szakos hallgatók gyakorlati képzését hivatott támogatni. Az egyetem két kollégiumban biztosít szállást és jó tanulókörnyezetet a vidéki tanító szakos hallgatók számára.

Az *oktatói állomány kor és státusz szerinti összetétele* megfelelő, 81% főállású oktató, az oktatók 57%-a rendelkezik tudományos fokozattal, a tantárgyfelelősök minősített oktatók. Az egyetem egyik intézeteként való működés pozitívan befolyásolta a képzés humánerőforrás feltételeit, az intézetek és a szakok közötti áttnítás emeli az oktatás színvonalát. Pozitív tendencia, hogy az intézmény törekszik arra, hogy újabb fiatal oktatókat segítsen hozzá a fokozatszerzéshez.

A képzési folyamat és eredményei

Az *önálló kutatáshoz szükséges ismeretek oktatása* megfelel a képzés követelményeinek. Kiemelkedő a művészeti műhelyek működése; általában is megfigyelhető a tudományos ismeretekre épített oktatás. Évente egyszer projekthetet rendeznek, ahol a projekt kézzelfogható végcélja egy prezentáció elkészítése, melyeket nyilvánosan bemutatnak, illetve melyekből évről- évre kiállítást rendeznek.

A *kutatómunkába való bekapcsolódás* megfelelő, az oktatók ez irányú tevékenységét rendszeresen minősítik, erre pontosan kidolgozott értékelési rendszerük van. A kutatómunkát jól dokumentálják az intézmény kiadványai, rangos folyóiratok, értékes könyvek jelzik az elért eredményeket. A hallgatók jelentős része vesz részt a tudományos diákköri munkában.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A 2006-tól 2011-ig terjedő időszakban az intézmény minőségbiztosítási referense több alkalommal készített jelentést az intézmény működéséről, az intézmény valamennyi folyamatát átvizsgálta. Ezeket a vezetői értekezlet, ill. a szenátus megtárgyalta, több esetben a rektor ennek következtében hozott intézkedéseket.

Az intézmény integrációja óta a DRHE Minőségbiztosítási és Értékelési Bizottsága (MÉB) fogja össze a minőségbiztosítás körébe tartozó folyamatokat, és ennek elnöke látja el a minőségbiztosítási felelős feladatait is. Az intézmény minőségbiztosítási eljárásokat alkalmaz az alábbi területeken: dokumentumkezelés, képzési folyamatok tervezése és fejlesztése, humán erőforrás biztosítása és fejlesztése, alapoktatási folyamatok, kutatási és fejlesztési tevékenységek, mérés-elemzés-tökéletesítés, hallgatói élet. A tanító szak minőségének biztosítása és fejlesztése az alábbi folyamatokból, elemekből tevődik össze:

A bemenet körében: Az oktatók alkalmazására pályázati úton, a MÉB, a szakfelelős, külső bírálók, a szenátus véleményezése után rektori kinevezéssel kerül sor. A tanító szakra jelentkező hallgatók részére az intézmény a törvényben előírtaknak megfelelően alkalmassági vizsgát szervez.

Az oktatási-tanulási folyamatban: Az oktatói követelményeknek való folyamatos megfelelést az SZMSZ-ben rögzítettek szerint a MÉB megfelelő időközönként vizsgálja, az oktatókat minősíti. Az oktatók szakmai-közéleti tevékenységét 3-5 évente, tudományos, ill. művészeti tevékenységét éves rendszerességgel összegzi és értékeli a MÉB, ill. a Tudományos és Művészeti Bizottság. Az oktatók 3 évente Önfejlesztési lapot készítenek, ezek értékelése a tanszékvezetők feladata. Évente sor kerül az oktatói munka hallgatói véleményezésére, két évente

pedig a dolgozói elégedettség mérésére. Az oktatási folyamat nyomon követésére az oktatók által a félév elején készített tanmenetek és a folyamatosan vezetett haladási naplók szolgálnak. A mintatantervek alkalmankénti felülvizsgálata és módosítása a képzés korszerűsítését, tökéletesítését szolgálja. A vizsgált ciklusban 2010 novemberében és 2011 augusztusában került erre sor.

A képzési kimenetek körében: Az intézmény 2006-2007-ben diplomás pályakövetési rendszert dolgozott ki. Ennek keretében a 2006-ban és 2007-ben tanulmányaikat kezdő, illetve 2010-ben és 2011-ben befejező hallgatók körében elégedettségi vizsgálatot végeztek. A képzés megítélése az adott paraméterek szerint pozitív: leginkább a gyakorlatban jól használható ismeretek nyújtásával elégedettek. Az elhelyezkedési terveket illetően legnagyobb százalékban a végzettségnek megfelelő munkakörben dolgoznának a válaszadók, de szívesen vállalnának munkát más, de tanítói diplomájukhoz kapcsolódó területeken is.

A szak indítása óta eltelt idő minőségfejlesztési tevékenységének eredményei az alábbiakban foglalhatók össze:

- A képzési és kutatási tevékenység minőségének biztosítása érdekében egységes, de szakspecifikus minőségirányítási rendszer felállítása.
- A minősített oktatók számának növekedése, a humán erőforrás ésszerűbb kihasználása.
- A tanterv- és tantárgyfejlesztő munka révén a református értékek megjelenítése a képzésben.
- Változatos oktatási módszerek, az oktatást kiegészítő tevékenységek folyamatos fejlesztése.
- Oktatási segédanyagok számának növekedése.
- A hallgatói szolgáltatások folyamatos bővítése.
- A tehetséggondozó munka fejlődése, színvonalas művészeti tevékenység támogatása.
- Az integráció kapcsán kibővült tradicionális és korszerű infrastruktúra szakszerű kihasználása.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A *gyakorlattal való kapcsolat* kiemelkedően eredményes. Külön érdemes kiemelni a pedagógia, pszichológia és módszertan oktatók kapcsolatát a gyakorlóiskolával, a főiskola oktatói, a szakvezetők napi kapcsolatban állnak egymással és a hallgatókkal. A gyakorlóiskola egyre népszerűbb Debrecen városában, a református szellemiséget a szülők egyfajta minőségi garanciának tekintik. A hallgatók országos tanítási versenyeken elért eredményei dicséretesek, sőt az intézmény maga is rendszeres szervezője az ilyen versenyeknek. Ezek a versenyek fontos szerepet játszanak a szakmai jártasság fejlesztésében.

A *nemzetközi kapcsolatok* igen sokrétűek, kapcsolódnak a szakmai profilhoz és a hitélethez. Évi 15-20 hallgatót tudnak külföldre küldeni, ezekre a helyekre általában nagy a túljelentkezés. Főként szabadon választott tárgyként számolják el a külföldi intézményben szerzett krediteket. Az oktatói mobilitás is működik, átlagosan évente 5 oktató nyer el vendégtanári ösztöndíjat. 20 Erasmus szerződése van az egyetemnek.

Az *oktatók szakmai, közéleti tevékenysége* megfelelő. Az intézmény nem csupán a református felső- és közoktatás központja, hanem a város szellemi és művészeti centruma is. Sok rendezvény kötődik az intézményhez, ezekbe bevonják a hallgatókat is. Magas szintű művészeti tevékenység folyik mind a képzőművészeti, mind a zenei műhelyekben, ahol a hallgatók-oktatók tevékenysége összeforr.

C-SWOT-analízis értékelése

Erősségek

- Jelentős szakmai múlt, a hagyományok tudatos ápolása.

- A fenntartó központi kérdésként foglalkozik a tanítóképzés ügyével.
- Elkötelezett oktatói kar.
- Gyakorlatorientált képzés.
- A meglévő infrastruktúra gazdaságos kihasználása.
- Komoly multimédiás e-learning tapasztalatok, korszerű modern tanulásszervezés.
- Kiterjedt kapcsolatrendszer más egyetemekkel.
- Határon túli magyar tanítókkal és pedagógusképzéssel foglalkozó felsőoktatási intézményekkel folytatott projektek kidolgozása és megvalósítása.
- Innovatív megújulásra kész oktatók, aktív szakmai műhelyek, kreatív szellemiség, az önfejlesztés magas foka.
- Nyitottság, alkalmazkodóképesség a változó környezetben, aktív pályázati tevékenység.
- Nemzetközi szakmai találkozók, versenyeken való rendszeres részvétel.
- Művészeti műhelyek kiemelkedő tevékenysége.
- Az egyetem Felnőttképzési Központjában meghatározó feladatot vállal az intézet. Olyan képzések indítását kezdeményezi, amelyek a pedagógusszakma és a közoktatási rendszer előtt álló kihívásokra reagálnak.

Gyengeségek

- Kutatási területek összehangolatlansága.
- Oktatók idegen nyelvi kompetenciájának gyengesége.
- PR, marketing gyenge hatásfoka.
- Alacsony oktatói mobilitási készség.

Minőségfejlesztési javaslatok

- Az oktatói, tudományos és szakmai kapacitás lehetővé teszi a digitális tananyagok nagyobb arányú fejlesztését és alkalmazását, valamint lehetőséget biztosít a közoktatás fejlesztésével kapcsolatos kutatásokba való bekapcsolódásra.
- A vizuális nevelés eddigi eredményei indokolják a további fejlesztéseket, anyag, eszköz folyamatos vásárlása elengedhetetlenül szükséges. A rajz műveltségi terület minősített oktatóval való biztosítása is indokolt. A testnevelés műveltségterület iránt is jelentős a hallgatói érdeklődés. A kollégák szakmai kvalitásai megkérdőjelezhetetlenek, nemzetközi szinten jegyzett művész- és világbajnokságot nyerő edző tanárok vannak az intézményben. Fontos lenne, hogy ezek a műveltségterületek a továbbiakban is működjenek.
- A nemzetközi kapcsolatok keretén belül képzőművészeti diák-oktató cserék, táborok, művésztelepek szervezése a nyári időszakban hazai és nemzetközi vonatkozásban.
- A főiskolán belül ajánlatos olyan közös tér létrehozása, ahol jobban megismerhetik egymás érdeklődési területét, szabadidős vagy szakmai tevékenységét, illetve egymás munkáját és eredményeit. Belehallgathatnak az énekes hallgatók koncertjeibe, betekintést nyerhetnek a főiskolán folyó közművelődési, képzőművészeti oktatói és hallgatói tudományos és művészeti munkába.

Eötvös József Főiskola Neveléstudományi Kar (Baja)	Akkreditációs minősítés
<i>tanító</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/6/X/2/8.	2012/10/IX/3. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

Az intézmény kiemelkedően jól dokumentált önértékelése őszinte és reális, a helyszíni látogatás, valamint az áttekintett dokumentumok alapján megállapítható, hogy a 2007. évi akkreditációs jelentésre reagálva átdolgozták gyakorlati képzési rendszerüket, ma már a szakon folyó képzés e tekintetben is megfelel a képzési és kimeneti követelményeknek.

A képzés tartalma

A bajai főiskolán nagy múltú a tanítóképzés és a nemzetiségi képzés. A *tanító* alapképzési szak jelenleg is négy nemzetiségi szakiránnyal működik (német, szerb, horvát, roma). A szak tanterve mind szerkezetét, mind tartalmát tekintve megfelel a képzési és kimeneti követelményeknek. Az alapozó, a szakmai törzstárgyak, valamint a differenciált ismeretkörök biztosítják, az alkalmazott módszerek lehetővé teszik az előírt kompetenciák kialakítását és fejlesztését. A szakfelelős vezetésével folyamatosan monitorozzák a tanterv megvalósulását, a hallgatói kompetenciák alakulását. Az elméleti és gyakorlati tárgyak aránya megfelelő.

Személyi feltételek

A személyi feltételek – az alapozó és szakmai törzstárgyak tekintetében – teljesítik az akkreditációs elvárásokat. A szak felelőse tudományos fokozattal (PhD) rendelkező főiskolai tanár, több évtizedes gyakorlata van a tanítóképzés területén. A szakirányfelelősök szintén teljesítik az akkreditációs elvárásokat, minősített vezető oktatók. Az alapozó, valamint a szakmai törzstárgyak felelősei is tudományos fokozattal bíró oktatók a szükséges idejű felsőoktatási gyakorlattal, valamint szakmai kompetenciával az általuk gondozott tantárgy területén. Kutatási területük azonban néhány esetben nem, vagy csak áttételesen van összhangban a gondozott tantárggyal és a tanítóképzés egészével. (A testnevelés műveltségi terület tantárgyainál nem tudják jelenleg biztosítani minden tantárgy esetében a minősített felelőst, ezért csak tudományos fokozattal rendelkező oktató alkalmazása után kívánják indítani a szóban forgó műveltségi területet.). A képzésben részt vevő oktatók száma **64**, az oktatók több mint fele minősített. A teljes munkaidőben foglalkoztatott (AT) oktatók száma 49 fő, **77%**. Az AT oktatók átlagéletkora **48** év, a korfa tehát enyhén előregedő. Az intézmény azonban tudatosan foglalkozik az utánpótlással, anyagilag is támogatja a tudományos továbbképzésben részt vevő oktatókat. A oktatásban részt vevő fiatal AT oktatók mindegyike PhD-tanulmányokat folytat.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A *tanító* alapképzési szakhoz kapcsolódó kutatások a Neveléstudományi Kar kutatásaiba ágyazódnak, s döntően alkalmazott kutatások. Jelentős részük tantárgypedagógiai jellegű, de igen szerteágazó: néprajzi, helytörténeti, romológiai, neveléstörténeti, nemzetiségi tematikával is folynak kutatások. Többségük egyéni kutatás, amelyek inkább egy-egy pályázat kapcsán formálódnak rövidtávon műhelyekké. Az oktatók publikációs tevékenysége hazai szaklapokban, illetve önálló kötetek formájában jelentős.

Infrastrukturális feltételek

A képzés infrastrukturális feltételei jók, a hallgatók és az oktatást kiszolgáló személyzet elhelyezési feltételei kielégítik a követelményeket. Az előadótermek, valamint a szaktantermek kapacitása és oktatástechnikai felszereltsége megfelel a legkorszerűbb követelményeknek (digitális tábla, internet elérés, projektor stb.). A nyelvoktatást jól felszerelt *Nemzetiségi és Idegen-nyelvi Multimédia Központ* szolgálja. 2008-ban új intézményi könyvtár került átadásra, amelynek könyv- és folyóirat-állománya, valamint informatikai ellátottsága minden tekintetben kimagasló.

A képzési létszám és kapacitás

Az intézmény évek óta beiskolázási gondokkal küzd, a felvett hallgatói létszám évről évre csökken, elsősorban a nappali tagozaton, beleértve a nemzetiségi szakirányokat is. A 2010/11. tanévben nappali tagozatra mindössze 10, levelező tagozatra pedig 7 főt tudtak felvenni. Az alacsony hallgatói létszám miatt évek óta nem tudják működtetni a műveltségi területek nagy részét, az ebből eredő oktatói óraszám-gondot rotációs rendszerrel próbálják kezelni. A nemzetiségi szakirányon tanuló hallgatókat kivéve sokaknak gondot jelent a nyelvvizsga letétele, ebből eredően magas, átlagban kb. **50%** az át nem vett diplomák aránya.

A képzési folyamat és eredményei

A meghirdetett *kurzusok jellege és módszere* megfelel az elvárásoknak. A szakon oktatott ismeretanyag korszerű, a tantárgyi tartalmakba és módszerekbe beépítik az új kutatási eredményeket, figyelembe veszik a hallgatók igényeit, a gyakorlati helyek visszajelzéseit, valamint a közoktatás változó igényeit (integrált nevelés modul, a pedagógiai módszertani kultúra megújítása modul). A tudásértékelés és -fejlesztés megfelelően működik, bár viszonylag kevés a saját fejlesztésű tananyag. A szakdolgozatok színvonala megfelelő, a témák felét az oktatók javasolják, másik felét a hallgató önmaguk választják. A leggyakrabban választott területek a neveléstudomány (iskolatorténét), valamint a különböző tantárgypedagógiák. A téma-vezetők 50%-ban vezető oktatók.

A *kiemelkedő képességű hallgatók*kal való foglalkozás elsősorban a TDK keretében valósul meg. A TDK munkában részt vevő hallgatók száma folyamatosan gyarapodik, 2011-ben 12 hallgató szerepelt eredményesen az OTDK-n (4 helyezés, 2 különdíj, 2 publikációs lehetőség). Ez az eredmény különösen figyelemre méltó az igen alacsony hallgató létszám mellett! A TDK mellett szakkollégiumi tevékenység is folyik az intézményben. 2010-ben moduláris alapú interdiszciplináris kurzusrendszer kezdte meg működését, ezt a modult térítésmentesen végezhetik el az érdeklődő hallgatók. A hátrányos helyzetű hallgatókat felzárkóztató kurzusok hirdetésével, valamint egyéni foglalkozásokkal segítik. A szakok közötti áthallgatás (felsőfokú szakképzés, óvodapedagógia alapszak) gyakori az intézményben. A mesterképzésre, a tudományos kutatásba való belépésre részben a szakdolgozati szemináriumokon, részben pedig speciális kurzusokon készítik fel a hallgatókat.

A *gyakorlati képzés* a főiskola gyakorlóiskolájában zajlik (kivéve a nemzetiségi gyakorlatokat). A gyakorlóintézmény a kar közelében helyezkedik el. A gyakorlóiskola infrastruktúrája, jól képzett, nagy szakmai tapasztalattal rendelkező személyi állománya megfelelő színvonalon képes ellátni a hallgatók gyakorlati képzését. Az alacsony hallgatói létszám lehetőséget ad a szakvezetőknek a hallgatókkal való egyéni foglalkozásra. A főiskolai tantárgypedagógusok a szakvezetők és az iskolavezetés kapcsolata kiváló, a főiskolai oktatók rendszeresen látogatják a hallgatók egyéni és csoportos tanítási gyakorlatait.

A nemzetiségi szakirány hallgatói olyan nemzetiségi iskolákban végzik gyakorlataikat, amelyek szerződéses viszonyban állnak az intézménnyel. A külső szakmai gyakorlatot a hallgatók lakóhelyükön vagy lakóhelyükhöz közeli intézményben teljesítik.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

Az intézményben, a képzést folytató karon benchmarking-szemléletű minőségbiztosítási tevékenység folyik. A kari minőségbiztosítási rendszer két fő iránya az intézmény szolgáltatásai-
val és az oktatók tevékenységével kapcsolatos hallgatói elégedettség mérése. A minőségbiztosítás felelőse a dékán, ezen kívül intézeti minőségbiztosítási felelősök is vannak. A tanító alapszak gondozásáért a karon belül a Pedagógusképző Intézet felelős. A szak működésével, fejlesztésével kapcsolatos döntések az intézeti értekezleten, valamint a szakcsoportos megbeszéléseken születnek. A tanterv- és tananyagfejlesztések során figyelembe veszik a hallgatók javaslatait, valamint a felhasználók igényeit is (a gyakorlóiskolából, külső gyakorló helyekről kapott visszajelzések). Az intézményi DPR kiépítése folyamatban van.

A TÁMOP 4.1.1 program forrásából, az „A minőség mérföldkövei” című projekt keretében 2010-ben megvalósult kutatások eredményeit a főiskola felhasználja képzési és hallgatói szolgáltatásainak fejlesztéséhez, a kapott eredményekre alapozott stratégia megalkotásához. Az alumni rendszer keretein belül az öregdiákok kedvezményekhez juthatnak online regisztrációt követően. A hallgatók igényeinek kielégítéséről egy többcélú, összevont szolgáltató iroda gondoskodik.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A potenciális hallgatók számára a honlap, a nyílt napokon elhangzó tájékoztatók és írásos anyagok nyújtanak információkat. A képzésben részt vevő hallgatók is részben a honlapról informálódhatnak a követelményekről, szabályzatokról, másrészt pedig a HISZI van segítségükre. Az oktatókkal online módon, valamint személyesen is felvehetik a kapcsolatot.

A szakon végzett hallgatók többnyire a régióban helyezkednek el. Ezek az intézmények, a külső gyakorlóhelyek általában elégedettek a hallgatók felkészültségével. A PTE-vel kiépített jó szakmai kapcsolatnak köszönhetően a hallgatók egy része mesterszakon folytatja tanulmányait, inkább levelező, mint nappali tagozaton.

Az intézmény kiváló szakmai kapcsolatot épített ki tanítóképzést folytató társintézményekkel, amely elsősorban pályázati tevékenységekben, közös konferenciaszervezésben realizálódik. A nemzetiségi szakirányok (német, horvát) terén olyan nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik, melyeknek köszönhetően részben anyanyelvi lektorok meghívott oktatóként való foglalkoztatására van lehetőség, részben pedig hallgatók kiutaztatására a célnyelvi országokba.

C-SWOT-analízis értékelése

A szak SWOT-analízise részletes, alapos, kritikus és önkritikus. Láthatólag jól mérik fel a nagy múltú képzés erősségeit, a kis méretekből fakadó intenzívebb képzési lehetőséget, de pontosan érzékelik gyengeségeiket és a rájuk leselkedő veszélyeket. Az egyébként gondosan és jó minőségben elkészített Önértékelés egyéb fejezetei s a C-SWOT-analízis konklúziói nincsenek teljes harmóniában. Ami teljesen egyértelműen a helyzetből (a szakot, sőt az egész intézményt érintő bizonytalanságból) fakad: az Önértékelés a múlt, a már megtörtént eseményekre, lezajlott folyamatokra vonatkozik, ott több a megnyugtató eredmény, mint a reményt keltő megállapítás a SWOT-analízis jövőt (is) érintő dimenzióiban.

Erősségek

- A minősítéssel rendelkező oktatók magas száma
- Jelentős tradíciók a tanítóképzés területén
- Sokféle nemzetiségi szakirány
- Folyamatosan bővülő hallgatói szolgáltatások
- Gyakorlatorientált képzés
- Jelentős TDK tevékenység
- Családias hangulat, hallgatóbarát szemlélet

Gyengeségek

- A képzési kapacitás kihasználatlansága, alacsony hallgatói létszám
- Az alacsony hallgatói létszám következtében alig működtethető műveltségi területek
- Oktatói túlterhelés
- Alacsony szintű idegennyelv-ismeret
- Magas a nyelvvizsga hiányában ki nem adott diplomák száma
- Sok az egyéni fejlesztést igénylő, hátrányos helyzetű hallgató
- Elaprózott kutatás, a kutatóműhelyek hiánya
- Több esetben a tantárgyfelelősséggel nem adekvát tudományos tevékenység

Szakmaspecifikus szempontok

A részletesen bemutatott szakmaspecifikus szempontok a gyakorlati képzés intézményes és infrastrukturális hátterét érintették, részben a nemzetiségi szakirányokra, illetve a műveltségterületi képzésre vonatkoztak. Bár mindegyik területen folyamatos fejlesztés zajlik, a létszámkorlátok kissé illuzórikussá teszik a nagy erő(s olykor pénzbeli) befektetést. Szerencsés lenne, ha lehetőséget kapna – az országosan bizonyosan legjelesebbek közé tartozó, ha nem a legjelesebb nemzetiségi pedagógus képzőhely – a specializálódásra.

Minőségfejlesztési javaslatok

- A hallgatói létszám növelése érdekében a marketing-munka fejlesztése, a kínálat bővítése,
- a hallgatók és oktatók idegennyelv-ismeretének fejlesztése érdekében intézményi lehetőség megteremtése az ingyenes idegennyelv-tanulásra,
- az oktatók tudományos tevékenységének közelítése a tantárgyfelelősként gondozott tantárgy tartalmához
- kutatóműhelyek kialakítása a karon,
- a minőségbiztosítási rendszer hatékonyabb működtetése.

<p>Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar</p>	<p>Akkreditációs minősítés</p>
<p><i>tanító</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/6/X/2/9.</p>	<p>2012/10/IX/4. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való fo- lyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

Az intézmény önértékelési dokumentuma, a helyszíni látogatás és a látogatás idején helyben biztosított dokumentumok alapján megállapítható, hogy a szak tanterve a képzési és kimeneti követelmények előírásaival harmonizál, az ismeretanyag korszerű, jól felépített, az oktatás és kutatás színvonala meghaladja az országos átlagot. A tanulmányi területek az előírt kreditállományban vannak, a képzési cél eléréséhez az ismeretek a tantárgyleírások és a megadott szakirodalmak alapján tartalmilag és egymásra épülésükkel korszerű képzési programot alkotnak. A kar szerepe a képzési ágban országosan meghatározó, hagyományosan hozzá kötődik a tanítóképzést érdemben alakító innovációs folyamatok generálása és koordinálása, többek között a négyéves kísérleti tanítóképzés bevezetése, majd meghonosítása. A kezdetektől a kar adott otthont és vezetőt a tanító- és óvóképzést országosan koordináló szakmai szerveződésnek, amely 1987-től Országos Tantervfejlesztő Bizottságként, ma *Országos Programfejlesztő Bizottságként* működik.

Az oktatási gyakorlatban a kompetenciák fejlesztése változatos módszerek alkalmazásával, sokszínű hallgatói munka lehetőségével biztosított.

Személyi feltételek

A képzés személyi feltételeit tekintve a szakért és a szakirányért felelős oktatók messzemenően megfelelnek az akkreditációs elvárásoknak. A szakfelelős közoktatási gyakorlati előzményekkel, a tanító- és óvóképzésre széles rálátással rendelkező, neveléstudományban minősített oktató. A német nemzetiségi szakirány felelőse német nyelv és irodalomban minősített, a nemzetiségi képzésben gyakorlatot szerzett, német nyelvterületen gazdag kapcsolatrendszerrel működtető oktató. A szerb nemzetiségi szakirány felelőse minősített, munkaköre nyelvtanár. A műveltségterületi képzésekért tudományos fokozattal rendelkező oktatók felelnek, a tantárgyfelelősök mind minősítettek.

A karon folyó tanító és óvodapedagógus képzést egységes oktatói állomány végzi, különbség a tantárgyfelelősök tekintetében van. A minősítettség aránya jó, hiszen az oktatói beosztású munkatársak 54%-a rendelkezik tudományos fokozattal. Lényeges mutató, hogy a vizsgált időszakban egy vezető oktató MTA doktori címet szerzett, több oktató habilitált. Az oktatók tudományos munkája és publikációja összhangban van az általuk oktatott tárgy tartalmával. Az oktatók terhelése egyenletes, a krediteloszlás csak a nemzetiségi szakirányon lépi túl kis mértékben a 25 kreditet.

A vizsgált időszakban az oktatói testület a kényszerű létszámleépítés következtében 18%-kal csökkent, a külső, részmunkaidős oktatók száma is kevesebb lett. A korfa kiegyensúlyozottnak tűnik, igaz az 1950 előtt született 1 fő egyetemi tanár és 7 fő (5+2) főiskolai tanár és egyetemi docens pótlására fel kell készülni.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A szakon folyó tudományos kutatások komoly szakmai háttérrel biztosítanak a képzéshez. A kutatások egy része országosan és nemzetközi szinten is elismert alapkutatás, melyek az oktatott tudományterületekhez és tudományágakhoz kapcsolódnak. A képzési terület sajátosságainak megfelelően a kutatások egyrészt a pedagógusképzésre irányuló fejlesztésekre, másrészt a képzéshez szorosan kapcsolódó közoktatás megújítására fókuszálnak. Az oktatók 13 kutatóműhelyben fejtik ki tevékenységüket. A tanszékek és műhelyek közötti szorosabb együttműködés elősegítését, a kutatói tevékenység összehangolását a 2011-ben megalakult *Kisgyermek-nevelési Kutatóközpont és Módszertani Laboratórium* hivatott szolgálni. Emeli a tudományos megítélést az a tény, hogy a kar 1 oktatója törzstagként, további 3 fő témavezetőként tevékenykedik az ELTE Neveléstudományi Doktori Iskolájában.

A kutatások legnagyobb része pályázatokhoz kapcsolódik, melyek közül az OTKA, COMENIUS, Leonardo da Vinci, MINERVA, TÁMOP és KMOP kutatások emelhetők ki.

A publikációs aktivitás a szakterületnek megfelelő, egyes kollégák esetében eltérő. Az oktatók hazai és nemzetközi konferenciák rendszeres előadói, a művésztanárok munkáját rangos kiállítások, illetve hangversenyszereplések fémjelzik.

Infrastrukturális feltételek

A kar infrastrukturális helyzetét jelentősen meghatározza, hogy egy 100 éves épületben működik. A patinás, a régi idők hangulatát idéző falak esetenként korlátozhatják a mai kor igényeinek kielégítését. Ezt a nehézséget racionális szervezéssel és kreatív átalakításokkal kezeli a vezetés. Az épületben összesen 40 terem szolgálja az oktatást. A termek kihasználtsága magas, de a képzési igényeket kielégíti. Kivételt képez a tornaterem, amelynek kihasználtsága átlagon felüli, kapacitása nem tudja kielégíteni a jelenlegi hallgatói létszám igényeit. A helyzet kompenzálására a szak igénybe veszi a Gyakorlóiskola tornatermét.

Az informatikai háttér kielégíti a képzés, a felkészülés és a hallgatók szabadidő eltöltésének igényeit. A könyvtári állomány impozáns. A régi, muzeális értéket képviselő könyvek mellett a legkorszerűbb információhordozók segítik a hallgatók és az oktatók munkáját. A teljes állomány 124.500 egység, melyhez többek között a hallgatók számára szükséges alapművek, a szakirodalom, folyóiratok hanglemezek, szép- és gyermekirodalom tartozik.

A képzési létszám és kapacitás

Az ELTE TÓK tanító szakjának nappali tagozatára kb. háromszorannyian jelentkeznek, mint ahány hallgató felvételre kerülhet. A 2007–2009 közötti időszakban a felvételi tájékoztatóban maximumként megjelölt keretszám 69-83%-a, 2010-ben a közzétett maximális keret került betöltésre. Az összes jelentkezőnek közel harmada első helyen jelölte meg a tanító szakot ebben az intézményben. A tanítóképzés nemzetiségi szakirányán az utolsó felvételi időszakot leszámítva a kar által meghatározott maximális létszám betöltése nem valósult meg. A tanítóképzés esti tagozatán a felvettek száma mind a jelentkezők számához, mind a felvételi keretszámhoz képest alacsony.

A képzési időn belül oklevelet szerző hallgatók becsült aránya **35-40%**. 2010-től növekedett a nyelvvizsga hiánya miatt diplomát nem szerző hallgatók aránya, ugyanakkor összességében pozitívan változott a felvételnél nyelvvizsgával rendelkezők aránya (Az utolsó vizsgált évben a nappali tagozatosok mintegy fele, az esti tagozatosok több mint 40%-a nyelvvizsgával lépett be a képzésbe).

A képzési folyamat és eredményei

A *tananyagfejlesztést* az évenkénti felülvizsgálatok, a kutatási-fejlesztési projektek eredményeinek tananyaggá alakítása és a közoktatás változásainak képzésbe integrálásának igénye generálja. A kurzusok jellege és módszere megfelel az elvárásoknak, a tantárgyak oktatása az

elmélet és gyakorlat egységében történik. Az ismeretek és módszerek alkalmasak a képzési és kimeneti követelményekben megfogalmazott kompetenciák kialakítására és fejlesztésére. A tananyag feldolgozása előadáson, szemináriumon folyik. A kontaktóra és az egyéni feladatmegoldás eshetősége, aránya az anyag jellegétől függ.

A szakdolgozati témák tanszékek közötti megosztása kiegyenlített. A szakdolgozat készítése kötelező konzultációval párosul, a munkában való előrehaladást a témavezető egy erre a célra rendszeresített nyomtatványon rögzíti. A szakdolgozatok értékelési szempontrendszerének egységesítése érdekében szakdolgozati értékelőlap bevezetésére került sor.

A **tehetséges hallgatók** demonstrátorként kapcsolódhatnak egy-egy tanszék munkájához, vagy bekapcsolódhatnak a TDK tevékenységbe. A kari konferencián jól szereplő hallgatók rendszeresen szép számmal szereznek előkelő helyezéseket a kétévente megrendezésre kerülő OTDK-kon. A tudományos munka iránt érdeklődő hallgatók számára proszemináriumok szervezésével lehetővé teszik a neveléstudományi mesterképzésre történő felkészülést, a kutatási feladatokba való bekapcsolódást. Az ELTE három pedagógiai karát összefűző Illyés Sándor Szakkollégium a képzést kiegészítő szakmai programokkal, kutatásokkal és műhelyekkel járul hozzá a tehetséggondozáshoz.

A **gyakorlati képzés** során az általános iskola 1-4. osztályában valamennyi, az 1-6. osztályban legalább egy műveltségi terület oktatási-nevelési feladatainak ellátására készít fel. A gyakorlati képzés formái: egyéni, csoportos és összefüggő (10 hetes) komplex gyakorlatok, melyek magukba foglalják az egyes pedagógiai-pszichológiai stúdiumokhoz kapcsolódó, speciálisabb feladatokba is betekintést engedő gyakorlatokat is.

Az alkalmazási területekre történő felkészítés megfelelő színvonalú. A hospitáláshoz útmutatók is a hallgatók rendelkezésére állnak. A mikro- és gyakorlótanítások egymásra épülnek, így biztosítva a megfelelő felkészültséget. A gyakorlatok száma összességében magas, így lehetővé teszi a tanító jelöltek kiváló felkészülését.

Az oktatók nagy hangsúlyt helyeznek a **tudásértékelésre**. A kredittel elismert teljesítmények értékelése, ötfokozatú kollokviumi vizsgákkal és gyakorlati jegyekkel és háromfokozatú minősítésekkel történik. A szakon a hallgatóknak két szigorlatot kell abszolválniuk: pedagógia-pszichológia komplex szigorlatot és műveltségterületi szigorlatot. A hallgatók döntő többsége a mintatantervet követve az előírt képzési időn belül jut el a záróvizsgáig, a diploma megszerzésének akadályát a nyelvvizsga hiánya okozhatja.

A számon kért tantárgyak száma túlzott. Igaz, hogy különböző szintű az ellenőrzés és az értékelés, de ez az elaprózódott tantárgyi struktúra kedvezőtlen a hallgatók számára.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A kar irányítási rendszere az SZMSZ-ben meghatározott feladatok, jogkörök és döntési mechanizmusok szerint működik. A kart irányító, ellenőrző, koordináló, stratégiai döntéseket meghozó szerve a kari tanács, melyben a hallgatói képviselőlet megfelelő. A HÖK-nek döntési, véleményezési és javaslattevési jogköre van, amelyet a jogszabályoknak megfelelően gyakorol. A HÖK megítélése általában jó, a hallgatók bátran fordulhatnak hozzájuk személyesen, e-mailben, a facebook csoportban vagy az internetes fórumon is. Ezen kívül minden hallgató tagja egy levelező listának, melyen minden héten kapnak tájékoztatást az aktualitásokról.

A szervezeti klíma jó, érződik az oktatók együtt gondolkodása és az, hogy a karon a feladatok megoldásáért tenni akaró közösség tevékenykedik. Az oktatói testület kiemelt feladatának tekinti az alapszakok tantervfejlesztését és szükséges mértékű összehangolását, amelynek részeként a kar vállalja a tantervi munkálatok országos összefogását.

A minőségbiztosítás három visszajelzési körön nyugszik.

- a bemenet értékelése – Gólyakérdőív
- a folyamat értékelése - Oktatói munka hallgatói véleményezése (félévente)
- a kimeneti értékelés – a végzős hallgatók megkérdezése

Fontos jelzés érkezik a munkaerőpiacról, a záróvizsga elnököktől, a külső szakértőktől.

A szakfelelős munkáját segítik a tanszéki éwertékelések, a képzési ciklus értékelése és az oktatói és kutatói munka minőségének monitorozása.

A szak minőségbiztosítását a *Kari Minőségfejlesztési Bizottság* végzi. A Bizottság javaslattevő testület, mely a felsőoktatás fejlesztésének általános problémaköreit és a kar fejlesztési feladatait folyamatosan elemezve programalakító javaslataival segíti a döntések előkészítését. A Diplomás Pályakövetés eredményeit a kar folyamatosan felhasználja a minőségfejlesztésében.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A szak a potenciális hallgatókkal különböző formákban tartja a kapcsolatot, mint az Educatio kiállítás, kari nyílt nap, ELTE Országos Pályaválasztási Szülői értekezlet. Ezekon kívül a kar honlapján naprakészen tájékoztatják az érdeklődőket az aktuális hírekről.

Az aktív hallgatók véleménye szerint hallgatóbarát légkör uralkodik a karon. A végzett hallgatók elhelyezkedési lehetőségei jók a fővárosban és vidéken is. Gyakran már a szakmai gyakorlat után kapnak munkalehetőséget. A végzetek előtt nyitva áll az ELTE PPK-n belüli továbblépési lehetőség. A *neveléstudományi* mesterképzést megalapozza a tanító szakon választható mesterszak proszeminárium, a *kora gyermekkor pedagógiája* szakirányát az ELTE TÓK gondozza.

Legintenzívebb a kapcsolat a közoktatási intézményekkel és a hasonló képzést folytató társintézményekkel. A kapcsolattartás számos formában valósul meg, így: szakmai rendezvények, konferenciák, kerekasztal beszélgetések során.

C-SWOT analízis értékelése

A C-SWOT analízis során reálisan tárták fel a karra vonatkozó erősségeket, gyengeségeket. Érzik a korlátaikat és a veszélyeket is, de a lehetőségek biztató jövőképet sugallnak.

Erősségek

- országos szinten is meghatározó szakemberek az oktatói gárdában
- a minősítettség kedvező aránya
- jól felszerelt oktatási terek és gyakorlóhelyek
- gazdag könyvtári állomány
- a gyakorlati képzés hallgatói elismertsége
- a karon folyó kutatások koordináltsága

Gyengeségek

- elaprózódott tantárgyi struktúra – vizsgák magas száma
- viszonylag alacsony idegen nyelvi képzettség
- infrastrukturális hiányosságok
- az oktatói munka elismertsége a szűkös lehetőségek miatt
- kevés az alkalom a belső és külső kapcsolatok, együttműködések kialakítására, gondozására

Minőségfejlesztési javaslatok

- Az elaprózott tantárgyi struktúra felülvizsgálata,
- a gyakorlati képzés spektrumának szélesítése,
- az együttműködés lehetőségeinek hatékonyabb kihasználása,
- tanszékeken átívelő kutatások szorgalmazása,
- az oktatók nemzetközi kapcsolatainak bővítése,
- alkalmazkodás a tanulás, az ismeretszerzés megváltozott formáihoz,
- a publikációs tevékenység követelményeinek egységes számonkérése.

Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar	Akkreditációs minősítés
<p><i>tanító</i> alapképzési szak</p> <p>szakindítási MAB határozat: 2005/7/IX/2/73.</p>	<p>2012/10/IX/5. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyama- tos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

Az intézmény önértékelése reális, a helyszíni látogatás, valamint az áttekintett dokumentumok alapján megállapítható, hogy a szak tanterve összhangban a képzési és kimeneti követelményeivel, a közoktatás munkaerő-piaci elvárásaival. A tantárgyi tartalmak és a hozzájuk kapcsolódó módszerek biztosítják a KKK-ban felsorolt kompetenciák kialakítását és fejlesztését. Az elméleti és gyakorlati tárgyak aránya megfelelő.

Személyi feltételek

A személyi feltételek megfelelnek az akkreditációs elvárásoknak. A szakfelelős alapvégzettsége szerint tanító, tudományos minősítéssel rendelkező egyetemi docens, jelentős szakmai kompetenciával. Az alapozó és a szakmai törzstárgyak (kivétel a testnevelés és tantárgypedagógia-giája) felelősei minősített oktatók, akiknek tudományos tevékenysége általában összhangban van az oktatott tárgy tartalmával. Néhány műveltségterületen (testnevelés, ének-zene, német nyelv) azonban nem tudják biztosítani minden tantárgyfelelős esetében a minősítettséget. A képzésben részt vevő oktatók száma **64** fő, ebből tantárgyfelelős 28 fő, az oktatók minősítettsége **37,5%**-os. A nem minősített oktatók általában a tantárgypedagógiai oktatói, akik több évtizedes oktatási-közoktatási gyakorlattal rendelkeznek. A szakon oktatók korfája jó, az oktatók 60%-a 40-50 év közötti, vagy annál fiatalabb.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A képzéshez kapcsolódó kutatások a kar többi szakjához (*óvodapedagógia, gyógypedagógia*) is relevánsak. Ezek a kutatások részben alap-, részben pedig alkalmazott kutatások, amelyek elsősorban pályázati tevékenységekbe ágyazódnak. Az egyéni kutatások mellett kutató műhelyek kialakítására is törekednek. Ígéretesnek mutatkozik a jelenleg formálódó tudományos műhely, amely a beszédprodukción és a beszédpercepció összefüggéseit kívánja vizsgálni. A műhely kutatási témái: az anyanyelv-elsajátítás tipikus fejlődése, az idegen nyelv tanulása, a különféle eredetű és megjelenési formájú beszédzavarok (4-14 éves kor) nemcsak a *tanító*, hanem a karon működő *gyógypedagógia* és *óvodapedagógia* alapszak háttéréül is szolgálhatnak. A kar tudományszervezési tevékenysége is sokat fejlődött az elmúlt években (anyanyelvi kultúráközvetítési, valamint Kárpát-medencei módszertani konferencia). Ezek a szakmai rendezvények előadási lehetőséget, a kar két folyóirata, a *Képzés és Gyakorlat*, valamint az AKK (*Anyanyelvi Kultúráközvetítés*) pedig jó publikálási lehetőséget biztosítanak a tanítóképzés oktatóinak.

Infrastrukturális feltételek

Az utóbbi öt év infrastruktúra tekintetében is jelentős fejlődést eredményezett. A jó színvonalú képzéshez a képzési kapacitásnak megfelelő, korszerűen berendezett, felszerelt előadó- és szaktantermek (ének-zene, természettudomány, technika, informatika stb.) állnak rendelkezésre. A vizuális nevelés igényeit nemzetközi színvonalú galériás rajzterem szolgálja, ami hallgatói munkák archiválására is alkalmas. Sikeres pályázatoknak köszönhetően olyan informatikai fejlesztések valósultak meg az intézményben, amelyek nyilvánosan elérhető terminálokat biztosítanak a hallgatók számára. A kialakított informatikai infrastruktúra oktatási tevékenysége-

ket támogató alkalmazásrendszereket is jelent (Portál-rendszer, e-learning, médiatár, nyelvi labor, digitális könyvtár stb.). A képzést és a kutatásokat dokumentumokkal és informatikai eszközökkel kiválóan felszerelt könyvtár biztosítja.

A képzési létszám és kapacitás

Az utóbbi öt évben a tanító szakot első helyen megjelölő jelentkezők száma lecsökkent. Nappali tagozatra az öt év átlagában a képzési kapacitás kb. 50%-át sikerült betölteni. A levelező tagozatot pedig két tanévben (2007, 2008) nem sikerült elindítani, itt a képzési kapacitás kihasználása az öt év átlagában alig éri el a 10%-ot. A nyelvvizsga hiányában diplomát nem kapott hallgatók száma magas, az utóbbi két évben **40%** körül mozog. Az alacsony hallgatói létszám következtében a műveltségi területeket rotációs rendszerben működtetik, évente kettő, maximum három indul el.

A képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege és az oktatás módszere igazodik a képzés céljához. A képzés egészében érvényesül a gyakorlatorientáltság. Az oktatott ismeretanyag korszerű, a tantárgyi tartalmakba a legújabb kutatási eredmények mellett beépülnek a közoktatási igények is (pl. a differenciált ismeretkörök választható moduljai). Az ismeretek és módszerek alkalmasak a képzési és kimeneti követelményekben megfogalmazott kompetenciák kialakítására és fejlesztésére. A pedagógusképzési szakterület tanterveit úgy készítették el, hogy biztosítsák a rugalmas átjárhatóságot. Az alapozó tárgyak elméleti előadásait közös időpontban hallgatják a hallgatók. A tantárgyi rendszer kissé elaprózott, sok a heti egy órás, egy kredites tárgy a mintatantervben. A számonkérési formák és a tantárgy jellege néhány esetben nincs összhangban egymással (pl. előadás gyakorlati jeggyel zárul). A szakdolgozatok megfelelő színvonalúak. A szakdolgozati témaválasztást a műveltségi terület befolyásolja, de magas, közel 30% a törzstárgyakhoz kapcsolódó témák aránya is. A témavezetők 50%-ban vezető oktatók, a témákat nagyrészt az oktatók ajánlják, kevés a hallgatók által kezdeményezett téma.

A kiemelkedő képességű hallgatók *tehetség gondozása* 2010-ben új rendszerben kezdődött el. Az első fázisban több lépcsőben történik a felkutatás (előadás a TDK-ról, a mentor oktatók bemutatkozása, a hallgatók önkéntes jelentkezése, vagy kiválasztása). Ezután történik a bevonás a TDK munkába, amelynek végső célja az OTDK-ra való felkészítés. Ezen kívül működik a karon a Csokonai Tehetség gondozó Hallgatói Tudományos Műhely, amely tudományos kutatáshoz kapcsolódó ismereteket nyújt a hallgatók számára.

A hallgatók *gyakorlati képzése* az intézmény gyakorlóiskolájában zajlik. A gyakorlóintézmény nemcsak a nappali, hanem a levelező tagozatos hallgatók képzését is ellátja. A gyakorlóiskola infrastruktúrája és személyi feltételei megfelelőek, a szakvezetők nagy szakmai tapasztalatú tanítók, tanárok. A gyakorlóiskola és a kar közötti együttműködés kiváló. A tantárgypedagógusok rendszeresen látogatják a hallgatók egyéni és csoportos tanítási gyakorlatait. A csökkenő hallgatói létszám lehetőséget ad a hallgatókkal való intenzív foglalkozásra. A kapcsolattartást kissé megnehezíti, hogy a kar épülete és a gyakorlóiskola messze van egymástól. (Ezt a hallgatói kérdőívek is megerősítik).

A nyolc hetes külső szakmai gyakorlatot a hallgatók saját maguk által választott iskolákban, többnyire lakóhelyükön teljesítik.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A tanító alapszakos képzés gondozója a Pedagógusképző Kar, irányítója a szakfelelős. A képzésben elsősorban a neveléstudományi, valamint a tantárgy-pedagógiai tanszék oktatói vesznek részt, de a műveltségterületi képzésekbe a szaktanszék oktatói is bekapcsolódnak. A tanító alapképzési szak minőségirányítása szervesen illeszkedik az egyetem és a kar minőségirányítási rendszeréhez. Az intézményben 2007 óta ISO szabvány alapú minőségbiztosítási rendszer működik. A minőségbiztosítási munkát a *Minőségirányítási Kézikönyv* szabályzat alapján a kari *Minőségirányítási Bizottság* végzi. (Bemeneti értékelés, folyamatértékelés, ki-

meneti értékelés). Különösen nagy figyelmet fordítanak a hallgatói elégedettségmérésekre, céljuk az egyre javuló partnerközpontú képzés.

A hallgatók – az nterjúkból következtethetően – elégedettek a képzéssel és a tanulmányokon kívüli lehetőségekkel, rendezvényekkel is. A Kaposvári Egyetem egyik sajátossága, hogy létre jött a „hallgatói ügyek rektori biztosa” státusz bizonyos mediátori szerepet betöltésére az egyetem vezetése és a hallgatók között – ha szükséges.

Működik az alumni rendszer, az öregdiákoknak módjukban áll regisztrálni magukat, így részesesévé válni a rendszernek, igénybe venni az egyetem tájékoztatási csatornáit.

A képzési tapasztalatokat és felhasználói szféra jelzéseit (gyakorlóiskola, egyéb közoktatási intézmények, külső gyakorlatvezetők) is folyamatosan értékelik, a szükséges korrekciókat végrehajtják.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A szak iránt érdeklődő hallgatók a kari honlapon keresztül tájékozódhatnak. Ezen kívül nyílt napokat szerveznek az érdeklődők számára. A nyílt napok részben külső helyszíneken, részben pedig az intézményben vannak. Ezen kívül szakkörök működtetésével, közoktatásba járó diákok tehetséggondozási feladatainak vállalásával igyekeznek hallgatókat toborozni.

A képzésben részt vevő hallgatók a kari honlapról, az ETR-ből, valamint az oktatóktól tájékozódhatnak a követelményekről. Az oktatók személyesen, fogadóórákon, valamint online módon is a hallgatók rendelkezésére állnak. A kar (szak) szoros kapcsolatot tart fenn a régió közoktatási intézményeivel, mivel ezek biztosítanak álláslehetőséget a végzett hallgatók számára.

A kar jó kapcsolatot ápol hazai társintézményekkel, de az utóbbi években jelentős előrelépés történt a nemzetközi kapcsolataiban is, különös tekintettel az Erasmus programokra. 2007-ben Európai Minőség díjat nyert az intézmény.

C-SWOT-analízis értékelése

Az analízis felhívta néhány olyan erősségre és gyengeségekre, amely az önértékelés korábbi fejezeteiből nem tűnt ki. A szóbeli értékelés és a SWOT-analízis közötti apróbb ellentmondások ellenére reális az intézmény önképe.

Erősségek

- hazai és külföldi társintézményekkel való együttműködés erősödése
- gyakorlatorientált képzés
- rugalmas oktatásszervezés
- erősödő pályázati tevékenység
- ígéretesen formálódó tudományos műhelyek, tudományszervező tevékenység
- hallgatóbarát kampusz

Gyengeségek

- a testnevelés tantárgypedagógiai és műveltségterületi tárgyak területén a minősítettség hiánya
- csökkenő hallgatói létszám
- gyengén működő erőforrás-térkép
- egyetlen publikációs tevékenység
- a hallgatók és oktatók idegennyelv-ismeretének alacsony szintje
- nemzetközi kutatásokban való kis mértékű részvétel

Minőségfejlesztési javaslatok

- Tantervi korrekció: a képzés elaprózottságának megszüntetése,
- a minősített oktatók számának emelése,
- intenzívebb kapcsolattartás a külső gyakorlólhelyekkel,
- a beiskolázási lehetőségek javítása fokozottabb PR tevékenységgel,
- idegennyelv-tanulási lehetőség biztosítása az intézményen belül.

<p>Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar</p>	<p>Akkreditációs minősítés</p>
<p><i>tanító</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/7/IX/2/64.</p>	<p>2012/10/IX/6. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

Az intézmény önértékelése reális, a helyszíni látogatás, valamint az áttekintett dokumentumok alapján megállapítható, hogy a szak tanterve összhangban van a képzési és kimeneti követelményekkel. A 2006. évi akkreditációs jelentés alapján továbbfejlesztették minőségértékelési rendszerüket, tudatos képzésfejlesztésbe kezdtek, eredményesen fejlesztették a hallgatók tanulási környezetét. Az elméleti és gyakorlati kurzusok aránya megfelelő, a tantárgyi tartalmak és a hozzájuk kapcsolódó módszerek alkalmasak az előírt kompetenciák kialakítására és továbbfejlesztésére. A képzés elindítása óta két tantervi átalakítás történt, az első 2007-ben, amit a műveltségterületi képzés átalakítása indokolt, ugyanis a lecsökkent hallgatói létszám miatt már nem tudtak indítani minden műveltségterületi képzést. A módosítás lényege az volt, hogy a 2. és 3. éves hallgatók együtt vehettek részt a műveltségterületi képzésen, így a nyolc műveltségterületet a hallgatók egy része 3, 4, 5, 6 sorrendben, míg másik részük 5, 6, 3, 4 sorrendben végezte. Így nagyjából 15 fős csoportok jöttek létre. A második tantervi módosítás 2011-ben volt. Ennek célja az egyenletesebb hallgatói terhelés, illetve az elméleti és a gyakorlati kurzusok követelményeinek egységesítése jelentette. Az új tanterv a korábbihoz képest problémacentrikusabb tananyagfeldolgozásra ad lehetőséget, továbbá több lett a tréning jellegű hallgatói foglalkoztatás.

Személyi feltételek

A személyi feltételek megfelelnek az akkreditációs elvárásoknak. A szak felelőse tudományos minősítéssel rendelkező főiskolai tanár, elismert olvasáskutató, több évtizedes szakma tapasztalattal a tanítóképzés területén. A minden tantárgyfelelős oktató minősített, egy-két kivételtől eltekintve tudományos tevékenységük összhangban van a gondozott tárgy tartalmával. A képzésben aktívan részt vevő oktatók száma **47**, közülük 20 tantárgyfelelős. Az oktatói koreláció szerint a középkorúak vannak többségben.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A kar tudományos műhelyei:

- KÖRLÁNC Országos Egyesület a Környezeti Nevelésért Tudományos Műhely
- Projektpedagógiai Társaság Tudományos Műhely
- Gyermekirodalmi Tudományos Műhely

Emellett a karon – dékáni közreműködéssel – zenekar és sokféle művészeti műhely működik.

A képzés infrastrukturális körülményei

Az átlagosnál sokkal jobbak a körülmények, a Mercedes-gyárnak és más kari erőfeszítésnek köszönhetően kiemelkedően jók az oktatás tárgyi feltételei. (Részletesebb leírás az *óvodapedagógus* szak értékelésénél!)

A képzési létszám és kapacitás

2006-2007-es tanévet követően jelentős csökkenés következett be a hallgatói létszámban. Ennek hátterét elemzik az intézményben, az igazi okok a külső tényezőkben – keretszámcsökkentés, a felvételi ponthatárok változtatása – rejlenek. Az utóbbi években 50-60 főben stabilizálódott a felvett állami és önköltséges hallgatók száma. Az intézmény a tervezett keretszámot az utóbbi öt év átlagában kb. 50%-os mértékben tudta feltölteni. Általános probléma, hogy nyelvvizsga hiányában a diplomát nem kapott hallgatók létszáma nő, történik mindez annak ellenére, hogy a főiskola ingyenes kurzusokkal is ösztönözné a nyelvtanulást.

A képzési folyamat és eredményei

A **kurzusok jellege, tartalma, értékelési módszere** megfelel az akkreditációs követelményeknek. A szakon oktatott ismeretanyag korszerű, az új kutatási eredmények mellett beépítik a közoktatás igényeit is, elsősorban a választható modulok tantárgyaiban.

Az önálló kutatáshoz szükséges ismeretek oktatására nagy gondot fordítanak a karon, empirikus mérésekre koncentrálnak kutatásmetodikai kurzusokat is indítanak. Az alapozó ismeretek és a törzsanyag is tartalmaz jelentős óraszámú nem szokványos tárgyakat, így például a néptánc oktatását. A helyi képzés erőssége a német/osztrák irodalom és országismeret tanítása. Igen színes a szabadon választható tantárgyak kínálata – a szemmozgás és olvasás, színházi kurzus, ponyvairodalom, formatervezés, a gyermeki szókincs kutatása – szerepel a kínálatban. A kutatáshoz szükséges ismeretek oktatása személyre szabott, célirányos, intenzív **tehetség-gondozási formákban** is megvalósul. Ennek egyik formája a tudományos diákkör. A TDK munkába a hallgatók a 2. évfolyamon kapcsolódnak be, munkájukat újabban mentori-tutori rendszer segíti. A hallgatók eredményesen szerepelnek az OTDK rendezvényein. A tehetség-gondozás másik formája a tematikailag is rendkívül sokféle verseny szervezése, és az azokon való részvétel. A kar tervei között szerepel még egy tudásbázis létrehozása a tehetséges hallgatók kiemelt segítésére. A legtehetségesebbeknek pedig publikálási lehetőséget nyújtanak. A hallgatói kutatásokhoz biztosítják a megfelelő eszközöket és körülményeket, fontosnak tartják a művészeti tevékenységek támogatását, számos városi együttműködés, a gyűjtemények adatbázisának használata segíti ezt a tevékenységet.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A kecskeméti tanítóképzés az elmúlt évszázad folyamán szerves része lett a város és a régió kulturális, művészeti életének, mára pedagógusképző, idegen nyelvi és módszertani műhelyként is funkcionál. Egyedülálló sajátossága a tevékenység és képességfejlesztés központú pedagógusképzés, amelyben prioritást élvez a tehetséggondozás, a gyakorlatközpontúság, a művészeti képzés, a sokszínűség és a személyes oktató-hallgató kapcsolat. Példa nélküli az országban az intézmény nemzetközi ének-zene módszertani központ funkciója, már több százan látogattak el ide tanulmányozni a Kodály-módszer tanítását a világ minden részéről, Japántól Írorszáig. Más területeken is szerteágazó nemzetközi kapcsolatrendszer van a képzést gondozó karnak, nemzetközi együttműködésekben, kutatásokban, pályázatokban vesz részt. A Mercedes együttműködésből származó, évi 45-50 millió Ft egyértelmű visszajelzés a cégtől, mely a minőségbiztosítás fontos eleme. Mindez új munkaformákat és új kapcsolati kultúrát teremtett a főiskolának. Ez abban nyilvánul meg, hogy gyorsan és hatékonyan reagálnak a környezeti kihívásokra, hiszen minden hiba vagy késlekedés azonnali, kimutatható veszteséggel jár. Átgondolt működésük eredményeképpen optimálisak a feltételek az oktatáshoz a szakon is.

Szerencsés a helyzet gazdaságilag, jó az intézmény helyzete, a hallgatói- és oktatói létszám ideális, jók az alapok, kiváló a regionális és a városi együttműködés. Baráti hangulatú munkaléggör jellemzi a főiskolai életet.

A Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Karán 2012. januárjában valamennyi FME (Főiskolai szintű minőségirányítási eljárások) vizsgálatára, belső auditra került sor, melynek eredményeként belső eltérést nem állapítottak meg az auditorok. A vizsgálat során rögzítették, hogy a folyamatszabályozásokban leírtaknak megfelelően folynak a tevékenységek és mindhárom bizottság pozitívumokat emelt ki, pl., hogy a kar jelentős anyagi bevételhez jut az aktív tanfolyami tevékenység révén, amelyekből fejlesztésekre kerül sor. Továbbá, hogy a vezetés fontosnak tartja olyan szabadon választható kurzusok meghirdetését és indítását, amelyekre a másik két kar hallgatói is jelentkezhetnek. Dicséretesnek értékelték a Modern Nyelvek Intézetében a kiemelkedő minősített oktatói arányt, valamint, hogy a tanfolyami tevékenység kiemelkedő szintű és szerteágazó, jól igazodik a piac igényeihez.

További pozitívum, hogy a hallgatói képviselőlet folyamatosan tartja a kapcsolatot a főiskola minden szereplőjével, valamint a dokumentumok elkészítésénél maximálisan figyelembe vette az audit során tett észrevételeket.

A felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A leendő hallgatók a honlapról, intézményi kiadványokból, valamint a nyílt napokon szerezhetnek információkat a tanító szakról. A nyílt napok külső helyszíneken, középiskolákban is zajlanak. A végzett hallgatókkal folyamatos a kapcsolattartás, részt vesznek kari rendezvényeken, valamint továbbképzési szakokra iskolázzák be őket.

A kar szoros kapcsolatot ápol a tanítóképzést folytató hazai társintézményekkel, de az utóbbi időben a hallgatói és oktatói Erasmus-mobilitásnak köszönhetően a külföldi szakmai kapcsolatok száma is növekedett. A kari honlapon jól szerkesztett video-clip kelti fel az érdeklődő hallgatók figyelmét a kar iránt.

C-SWOT-analízis értékelése

Az analízis reálisnak tűnik, erősségeiken túl különösen reálisan mérték fel a fenyegető veszélyeket.

A kari sikeresség alapja

- munkaadói és hallgatói elégedettség, saját igények ismerete és lehetőség szerinti kielégítése
- gyors reagálás az igényekre, elvárásokra
- megfelelés a társadalmi környezet elvárásainak
- beágyazottság a régióba, az ágazatba és az országos rendszerbe

Erősségek

- jelentős saját bevétel, biztos, fegyelmezett költségvetés
- több (8) műveltségterület
- szabadon választható tárgyak gazdag kínálata
- gyors reagálás képessége a menedzsmentben a változó társadalmi, jogi környezethez, elvárásokhoz
- optimális, ideális korfa, humán erőforrás, tudományos fokozatok száma
- biztos főiskolán belüli, ágazati és regionális státusz, kapcsolatok (pl. rektori vezetés, társ karok, Kecskemét város, Daimler Mercedes, közoktatási intézmények)
- a jelenlegi létszámmal, támogatással és saját bevételekkel finanszírozható a Kar

Veszélyek

- a törvényi háttér, jogi környezet folyamatos alakulása, fenntartói követelmények gyors változása, amelynek következtében elbizonytalanodik, ellehetetlenül a közép és hosszabb távú stratégiai tervezés
- a hallgatók számának csökkentése a pedagógusképzésben
- nehéz megfelelő képzettséggel, minőséggel rendelkező munkaerőt találni

Minőségfejlesztési javaslatok

- A minősített oktatók számának további emelése,
- folyamatos tantervi korrekció,
- kari kutatási eredmények gyakorlati alkalmazásának szorgalmazása és célorientált publikálása,
- a régiós beágyazottság szellemi és gazdasági eredményeinek megőrzése, fejlesztése,
- a komplex művészeti tevékenység további erősítése,
- a nemzetközi kapcsolatok megtartása, tartalmi erősítése.

<p>Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kar (Nagykőrös)</p>	<p>Akkreditációs minősítés</p>
<p><i>tanító</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/7/IX/2/71.</p>	<p>2012/10/IX/7. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>

A nagy hagyományokkal rendelkező nagykőrösi tanítóképzőt 1957-ben zárták be, 1990-ben a semmiből épült újra, a jászberényi tagozat keretein belül működött két évig, 1993-ban integrálódtak a Károli Gáspár Református Egyetembe. Az integráció a nagy földrajzi távolság és anyagi okok, valamint szervezési problémák miatt nem zökkenőmentes.

A KRE intézményi akkreditációjának részeként 2000-ben a MAB akkori látogató bizottság eredményesnek ítélte a *tanító* szakon folyó képzést, 2002-ben pedig elismerően értékelték a kar marosvásárhelyi székhelyen kívüli képzését.

Mindig kis létszámú volt a hallgatóság, kezdetben 30 fős és csak fiúk. Ebbe az intézménybe a jelentkezés célirányos, az ideérkező hallgatók valamennyi megyéből érkeznek, magas a pályán maradási és az elhelyezkedési arány.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

A nagykőrösi tanítóképzés legjellemzőbb sajátossága a keresztyén elkötelezettség és a magyarságtudat elvi és gyakorlati megjelenítése. Ez megjelenik a főiskola szellemiségében, a köszönéstől kezdve a tantervek berendezéséig, de a főiskola falait díszítő szöttesek, képek ugyanezt a szellemiséget tükrözik. Tartalmi vonatkozásban ez azt jelenti, hogy az alapozó ismeretek között hangsúlyosan szerepelnek egyháztörténeti-teológiai tárgyak.

A főiskola oktatási koncepciójának további jellemzője a karácsonyi társas-lélektani megközelítés központba helyezése és ennek kombinálása a legújabb – holland eredetű – oktatásmódszer-tani innovációkkal, így például a tanításművészettel.

Az oktatás alapja a főiskolán a kompetenciaalapú, értékközpontú képzés. A szakon a KKK-nak megfelelően kerültek kidolgozásra a szak kurzusai és tantárgyai. Az országos szakmai bizottságnak az intézmény oktatói is tagjai, tehát a szak kompetencia tartalma hasonló más intézményekéhez. A tantárgyak szerkezeti struktúrája gyakorlat- és képességorientált. Az ismerettartományok az egyetemes, a nemzeti és a keresztyén kultúra elemeit együttesen tartalmazzák. A gyakorlati képzés a 6-12 éves gyermekek tanulásának irányításához, személyiségük fejlesztéséhez szükséges korszerű eljárások, módszerek megismeréséhez ad lehetőséget iskolai környezetben, fejleszti a speciális tanítói képességeket, biztosítja a technikai jártasságot. A gyakorlati képzésbe beleértendő a hallgatók hospitálásai, csoportos és egyéni iskolai gyakorlatai, valamint a pedagógiai és tantárgy-pedagógiai stúdiumok keretében végzett gyakorlatok is. A 8. félévben valósul meg az intézményen kívüli összefüggő szakmai gyakorlat, amelynek időtartama 8 hét, kreditértéke 14 kredit. A hallgatók hospitálási, csoportos és egyéni összefüggő szakmai gyakorlata a képzési idő 19%-a, 610 óra, kreditértéke 40 kredit.

Személyi feltételek

A tanítóképzésben **27** oktató működik közre, ebből **18** „főállású” oktató (AT) tantárgyfelelős minőségben. **11** fő minősített, a főiskolai tanárok - egy művésztanár kivételével -, a docensek mindegyike és két adjunktus PhD fokozatú. További két adjunktus és a tanársegédek befejez-

ték doktori tanulmányaikat. Személyi változások tekintetében örvendetes, hogy emelkedett a PhD fokozatúak száma, illetve a fiatal oktatók doktori iskolába járnak, vagy már befejezték azt és disszertációjukat írják. A szak felelőse, 1990 óta látja el feladatkörét kiváló eredménnyel, számos pedagógiai szakkönyv szerzőjeként fontos szerepe van a képzés tartalmi elemeinek kimunkálásában. A kreditterhelés és az óraszámok eloszlása arányos. A magyar műveltségi területen dolgozóké a legmagasabb, megközelíti a felső határt, viszont a csoportlétszám ezen a területen a legalacsonyabb (5-6 fő).

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A hollandiai főiskolák korábbi szakmai segítségével a főiskola oktatói tanulmányozták a pedagógusképzés több európai modelljét. Gaudában működő pedagógiai főiskola és az utrechti Marnix Akademie pedagógiai elméleti és gyakorlati szakembereivel a tanítás művészetét a gyakorló terepeken is megismerték Hollandiában. E tekintetben neveléseméleti kutatásaik alapján összehasonlító pedagógiai vizsgálatot is végeztek a magyar polgári pedagógia, többek között Karácsony Sándor társas-lélektani pedagógiai rendszerével. Közös felismerésük, hogy az Európában is elterjedt kooperatív, segítő (preventív-korrektív,) tanítási művészet nagymértékben azonosítható Karácsony Sándor azon nézeteivel, hogy a pedagógia nem más, mint tudomány, gyakorlat és „közvetítőművészet”. A kutatás során hallgatók külföldön is (Hollandia, Ausztria, Anglia) megtapasztalhatták a közoktatási gyakorlatban a reformpedagógiai elmélet alapjain nyugvó nevelési lehetőségeket. Az oktatók tudományos konferenciákon történő szereplései, illetve a publikációs listák mutatói is folyamatos fejlődést mutatnak.

A képzés infrastrukturális körülményei

A Tanítóképző Főiskolai Kar az egykori városi MSZMP székház épületében működik, a hallgatók számára egy fiú- és egy lányinternátus áll rendelkezésre. Oktatási épülete egy 120 fős és egy 80 fős előadóteremben, közepes méretű (40 fős) tantermekben, és 20 személyes szemináriumi termekben fogadja a hallgatókat. Az elmúlt évben tető alá került egy oktatást segítő épületszárny, de a gazdasági válság következtében az építkezés jelenleg szünetel. Az építkezés befejezése mellett, a főiskola terveiben szerepel a képzési programok további színvonalas megvalósítása érdekében az újonnan létesülő épületben európai szintű oktatástechnológiai központ berendezése.

A tanítási gyakorlatokra történő felkészülést segíti az *Oktatástechnológiai – Módszertani Központ*, amely a nemzetközi MATRA projekt támogatásával jött létre. A negyedik évfolyamos tanító szakos hallgatók vidéken, a K+F kísérleti program keretében létrejött külső iskolahálózatban gyakorolhatnak 8 héten keresztül.

A képzési létszám és kapacitás

Képzési kapacitásuk tagozatonként évente 30-30 fő, bár ezt a keretet az elmúlt években csupán a marosvásárhelyi képzésben lehetett feltölteni. A levelezőn a vizsgált időszak elején (2006-07) még felvettek közel 30 fős évfolyamokat, de ez a létszám 2011-re 10-12 főre csökkent. A nappali tagozaton szintén 8-10 fő közötti a létszám. Tehát a tanító szak felvételi kerete folyamatosan csökkent az országos tendenciáknak megfelelően. Bár az összes jelentkezők száma 2011-ben emelkedett, a felvettek száma mégis csökkenést mutat. Az egyénre szabott képzés lehetősége az alacsony csoportlétszám miatt maximálisan adott. A mikrokutatóműhelyek működése a TÁMOP pályázatnak is köszönhetően biztosított.

A képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege, tartalma, értékelési módszere megfelel az akkreditációs elvárásoknak, az ismeret és kompetencia aránya a KKK-nak megfelelő. A tartalmi jegyek vonatkozásában a 2006. évi HEFOP szakmai ajánlásai beépítésre kerültek. A mintatanterveket az intézet és a minőségbiztosítási bizottság évente áttekintette, a javasolt változásokat a Kari Tanács jóvá-

hagyta. Az Országos Programfejlesztő Bizottság munkájában a szakfelelős részt vesz. Az ott elhangzott javaslatokat a kari minőségbiztosítási bizottsággal folyamatosan megbeszéli, tehát a tantárgyi rendszer az OPB ajánlásaival megegyező. A szak jelenlegi, helyi képzési programja a Szenátus jóváhagyásával 2009 őszétől került bevezetésre. Az alapozó, szakmai, gyakorlati tárgyak száma 48, kissé elaprózódott, ehhez kapcsolódnak a műveltségi területek tárgyai (6-8) szakterületenként. A mintatanterv alapján a hallgatók munkája vizsgák, gyakorlati jegyek, minősített aláírások formájában kerül ellenőrzésre. A dolgozatok gyakoriságát a TVSZ szabályozza, a vizsgák időpontjait a hallgatók az oktatókkal közösen állapítják meg. Az összevont pszichológia – pedagógia és a műveltségi terület szigorzatait, a záróvizsgákat a tanulmányi osztály koordinálja. A tanítási gyakorlatokon folyamatosan értékelik, osztályozzák a hallgatókat, külön az írásbeli (tervezet) munkákat és a konkrét tanítást. Az óraelemzések elsősorban önreflektív módon zajlanak, de építően hat a csoporttársak elemző munkája, a vezető tanár értékelése is.

Az új KKK-k egységesen egy középfokú „C” típusú **nyelvvizsgát** követelnek meg, amely a hallgatók egy részének komoly erőpróbát jelent. A kar a nappali tagozatos hallgatóknak biztosítja a felkészítőt (4 féléven keresztül ingyenes és kreditértékű nyelvtanítást), de ez több esetben nem elégséges a hiányos előtanulmányok miatt. A levelező tagozatosok esetében még fokozottabb hiányosságok jelennek meg az előzetes nyelvismeret tekintetében.

A karon a kutatáshoz szükséges ismeretek oktatása személyre szabott, célirányos, intenzív **tehetség gondozási** formákban is megvalósul. Ennek egyik formája a tudományos diákkör. A TDK munkába a hallgatók a 2. évfolyamon kapcsolódnak be. A karon a folytonosság jegyében életben tartják az önképző körök hagyományait. A nagykorösi diákkör már a régi tanítóképző idejében is híres volt arról, hogy a diákok rendszeresen fejlesztették magukat önképző körökben. Alkalmanként összegyűltek, hogy különböző kulturális és sporttevékenységeket végezzenek. Aktív tagjai voltak a gyülekezetnek és a városnak. A régi prepák (tanítóképző hallgatók) hagyományait és értékeit megőrizve támogatják az öregdiák szervezetet keresztül a hallgatókat. A szak hallgatói elsősorban tantárgy-pedagógiai, pedagógiai, pszichológiai szekcióban mérik össze felkészültségüket az országos versenyeken, 2007-ben egy első helyezés született az OTDK pedagógiai-pszichológiai szekciójában. Legutóbb, a 2011. áprilisában megrendezett OTDK-ra két tanító szakos hallgató küldött pályamunkát, helyezést sajnos nem értek el. Egy fő a zsűri különdíját kapta. Eredményesen pályáztak az NTP-OKA pályázaton. 2011 tavaszán ennek köszönhetően megalakult az *Imre Sándor Önképző Kör*. A tagok számára szakkönyveket, a kutatómunkához módszertani könyveket vásároltak. A Főiskolai Napok keretében a hallgatók konferencián (10 fő) mutatták be kutatási dolgozatukat. 2008 májusában egy hallgató a keresztény főiskolák Kárpát-medencei versenyén a zsűri dicséretét kapta. 2011-ben a Kazinczy-versenyen egy fő dicséret oklevelet szerzett. Szintén 2011-ben matematika tantárgy-pedagógia versenyen szerepelt három hallgató.

A hallgatók több mint húsz éve rendszeresen vesznek részt külföldi képzésben, részképzésben. A jelenlegi külföldi képzésben való részvétel egyfelől a már korábbi kapcsolatok folytatása az Erasmus, illetve a Leonardo program támogatásával, másfelől újabb keletű, intézmények közötti együttműködés eredménye. A hallgatói mobilitás keretében pályázatot elnyert hallgatók – igény szerint kiscsoportos vagy egyéni – felkészítő nyelvtanfolyamon vehetnek részt. Az Erasmus és a Leonardo programon kívül működő közös projektek, külföldi és hazai kurzusok, posztgraduális képzési programok további lehetőséget jelentenek a szakmai kiteljesedésre.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A kar előnyei közé tartozik kis mérete és áttekinthetősége, az oktatók és a hallgatók, valamint az oktatók és oktatók között jó emberi kapcsolat és együttműködési készség a jellemző, ami

az oktatás és nevelés hatékonyságát lényegesen növeli. A tanítóképzés arculatának formálásához hozzátartozik a rítus, a keresztyén, nemzeti értékrendszer megteremtése is. Legalább ennyire fontosnak tartják a levelező képzésben részt vevő hallgatók keresztyén identitásának formálását.

Minőségbiztosításuk leglényegesebb elemei a kar és egyben az egyetem rendszerével azonosak. Kialakításánál az Ftv. előírásait, az akkreditációs követelményeket és ajánlásokat, valamint a szak sajátosságait figyelembe vették. Része a kari önértékelő jelentés elkészítése; az új képzések kidolgozásának koordinálása, ellenőrzése, tanácsolása; a képzések személyi és tárgyi feltételeinek értékelése; a curriculum- és tananyagfejlesztések nyomon követése.

Kétévente megtörténik az oktatók és tantárgyak hallgatói minősítése. ennek átlaga a legutóbbi vizsgált időszakban az oktatókra vonatkoztatva 4,47, tantárgyi vonatkozásban pedig 4,6 volt. A felmérés eredményeinek feldolgozása szemeszterenként oktatói értekezleteken a hallgatók csoportos és egyéni értékelésével, ill. az oktatás szervezésével kapcsolatos információcserével történik.

A célok megvalósulásának ellenőrzése, ill. az ebből következő szükséges korrekciók, bizottsági megbeszélések, vezetői tájékoztatók, vezetői értekezletek keretében történik.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A potenciális hallgatók a honlapról, intézményi kiadványokból, valamint a nyílt napokon szerezhettek információkat a tanító szakról. A nyílt napok külső helyszíneken, középiskolákban is zajlanak. A végzett hallgatókkal folyamatos a kapcsolattartás, az ALUMNI rendszer jól működik a karon. Nagyon fontos a karon a régi hagyományok életben tartása: erdőlátogatás, csendes nap, gólyatábor - itt bibliai körökben zajlik, társas lelkiületű csoportépítés, szabadidős tevékenység (pl.: cserkészlet), kirándulások, évfolyamhétvégék szervezése, volt képzősök sírhelyének rendbetétele, temetésekén kántori szolgálat, öregdiákrendszer. Az élő kapcsolattartás érdekében egyesületek alakultak. A karon elvárás, hogy minden nagykorúsi diák egyszer eljusson Erdélybe. Közös nyári és évközi táborok színesítik még a hallgatók életét.

C-SWOT-analízis értékelése

A kar jövőképét a korábban részletesen kifejtett elvek fenntartása mellett a tradíciók ápolása és a folyamatos korszerűsítés lehetőségeinek keresése jellemzi. Az analízis reálisnak tűnik, erősségeiken túl különösen reálisan számolnak a lehetőségekkel. Számolniuk kell a párhuzamos képzések szabályozása miatt esetleg bekövetkező korlátozásokkal, a negatív demográfiai hatások következményeivel. A PR-tevékenység erősítésének igénye a kar minden szintjén megfogalmazódott. Fontos lenne a félbehagyott építkezés minél előbbi befejezése. Az egyházi fenntartású közoktatási intézmények számának növekedése reményt ad arra, hogy a hallgatói létszám csökkenése is megáll.

Minőségfejlesztési javaslatok

- A tanítói létszámkeret feltöltése,
- a kihelyezett képzések színvonalának folyamatos ellenőrzése,
- a minősített oktatók számának további emelése,
- a gyakorlóiskolai kapcsolat határfokának növelése,
- a külföldi kapcsolatok eredményeinek hatékonyabb és tartós adaptálása,
- a félbe maradt építkezés befejezése,
- a hagyományápolás rendszerének fenntartása, bővítése,
- a főiskola környezetre gyakorolt kisugárzó erejének fokozása.

<p>Miskolci Egyetem Comenius Főiskolai Kar (Sárospatak)</p>	<p>Akkreditációs minősítés</p>
<p><i>tanító</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/8/III/2/23.</p>	<p>2012/10/IX/8. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való jelenlegi megfelelése alapján – 2015. december 31-ig hatályos.</p>

A szak akkreditációja, tekintettel az alábbi értékelő részben, illetve a **Minőségfejlesztési javaslatok** alatt felsoroltakra, 3 évre, **2015. december 31-ig** hatályos. Ez idő alatt a jelzett hiányosságokat orvosolni szükséges, erről intézkedési tervet kell készíteni **2013. május 31-ig**.

A tanító alapképzési szak önértékelése – mely kevés szöveges elemzést tartalmaz – rávilágít a szak szempontjából néhány fontos tényezőre. Az anyag összeállítása, a kar oktatóinak szakmai elképzelései, a helyszíni látogatáskor tapasztalt néhány megkérdőjelezhető szakmai eljárás, valamint az áttekintett dokumentumok alapján megállapítható, hogy **az intézményben folytatott tanítóképzés a képzési és kimeneti követelményeknek még éppen megfelel, de a képzés huzamosabb fenntartása esetén a tanterv komolyabb korrekcióra szorul.** A képzés tanterve nagyon sok szétaprózott tárgyból áll, mely egyrészt veszélyezteti a képzés koherenciáját, másrészt a tantárgyfelelősséget illetően sem teljesülnek az akkreditációs elvárások. A hatékonyság érdekében is indokolt a tanterv átstrukturálása. A kar egésze az oktatói létszám, valamint a minősítettség tekintetében az elvárások alsó határán van, ily módon veszélyeztetett a kar státusza is. Az egyetem rendelkezésére álló szellemi kapacitás egyáltalán nem tükröződik a kar képzési tevékenységében. A főiskolai kar, mint zárt közösség számos pozitív pedagógiai előnyt hordoz magában, ugyanakkor ennek hátrányai is láthatóak. A kar akkreditációs látogatásra való felkészültsége is némi bizonytalanságot tükrözött, mely gondolkodásra kell, hogy készítse az egyetem menedzsmentjét is, illetve határozott döntést kell arról hozni, hogy az egyetem milyen módon kívánja a szakot támogatni, illetve fejleszteni. Mivel az akkreditációs látogatás után hiánypótlásként benyújtották az átdolgozott tantervi javaslatot, megállapítható, hogy a szak jó irányba mozdult el a szakmai fejlődés útján.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A szakmai jártasságok kifejlesztése a gyakorlati képzés terén megvalósul, az elméleti tananyagok és kurzusok felépítésében viszont a szétaprózottság, a koherencia hiánya tapasztalható. A képzés oktatói ezt az utóbbi időben észlelték és az akkreditáció eljárás ideje alatt tettek is korrekciós lépéseket. Mindez előremutató, de egyelőre a képzés gyengeségének lehet elkönyvelni, hogy a tantervi átvizsgálás későn történt meg. Az elméleti és gyakorlati képzés aránya összességében jó, megfelelő az együttműködés a diszciplínák (pedagógia, pszichológia) oktatói, valamint a gyakorlatvezető szakemberek között, akik jórészt a kar egykori hallgatóiból kerültek ki.

A képzés infrastrukturális körülményei megfelelőek, jól illeszkednek a szak szakmai és nevelési igényeihez. A képzés és a korábbi gyakorlóiskola szomszédos telken található, így a két intézmény együttműködése optimális. 2011-től az Árvay József Gyakorló Általános Iskola mint gyakorlóiskola megszűnt, s helyette a gyakorlati helyként működtetett intézmény neve Szent Erzsébet Katolikus Általános Iskola, fenntartója az Egri Főegyházmegye lett. A 21 tantermes iskolában 403 gyermek tanul. A szaktantermek felszereltsége megfelelő. A 34 főből álló tantestület tagjai közül 7 szakvizsgázott pedagógus vesz részt a tanítóképzésben. Magas színvonalú kari könyvtár és 337 főnek helyet adó kollégium áll a pedagógusjelöltek rendelkezésére.

Az **oktatói állomány** kor és státusz szerinti összetétele éppen megfelel az akkreditációs elvárásoknak. Az oktatók **25%**-ának van tudományos fokozata, a tantárgyfelelősök nem minden esetben minősített oktatók. Ígéretes, hogy többen PhD képzésben vesznek részt, néhány fokozatszerzés a közeljövőben várható. Az oktatói testület tapasztalt, komoly tudással rendelkező kollégákból áll, sokan a nyugdíjazás felé közelítenek. Fiatalításra komoly szükség van, hiszen a fiatalnak tekinthető oktatók is közel 40 évesek. Pozitívum, hogy az intézmény tudatában van annak, hogy újabb fiatal oktatók bevonása, illetve a fokozatszerzés szorgalmazása szükséges a képzés huzamosabb fenntartásához. Jelenleg az egyetem nem használja ki a humánerőforrás lehetőségeit, szakjai és a sárospataki képzések közötti áttanítás nem jellemző.

A képzési folyamat és eredményei

Az önálló kutatáshoz szükséges ismeretek oktatása megfelel a képzés követelményeinek. A tanító szak hallgatói a *Művészeti*, a *Pedagógiai*, valamint a *Médiapedagógia szakmai műhely*-ben tevékenykednek. Működik egy környezetvédő szakcsoport is, mely többek között tanösvények kialakításában, karbantartásában, helyi és országos szinten védett természeti értékek megóvásában vesz részt. A határon túli magyar irodalom, a projektpedagógia és a vizuális nevelési kultúra kutatásának is meghatározó szerepe van a képzésben.

Az oktatók kutatási tevékenysége rendszeres, eredményeit dokumentálják az intézmény kiadványai, megjelennek országos hatókörű folyóiratokban is. A hallgatók jelentős része vesz részt tudományos diákköri munkában, lehetőségeikhez képest jó eredményeket mutatnak fel.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A képzést érintő szervezett minőségbiztosítási tevékenység a Miskolci Egyetem minőségbiztosítási folyamatának része, annak elemeit tartalmazza, úgy mint a kurzusértékelések, hallgatói/oktatói elégedettség vizsgálat, diplomás pályakövetés, szervezeti önértékelés. Nehézségeket okoz pl. hogy 2006 óta az akkor 1250 fő körüli hallgatói létszám harmadára, az akkor 54 fős oktatói létszám felére csökkent, és problémás az oktatói kar összetétele. A tanító szak minőségének biztosítását és fejlesztését az input, az output és a teljes képzési folyamat nyomonkövetésével próbálják megvalósítani, az alábbi folyamatok, elemek alkalmazásával:

- A bemenet oldaláról: olyan oktatók alkalmazása történik, akik doktoranduszok, abszolutúriummal, fokozattal vagy több évtizedes tapasztalattal rendelkeznek tudományterületükön. A hallgatók alkalmassági vizsgát tesznek, és csak megfelelő ponthatár fölött kerülnek hallgatói jogviszonyba.
- Az oktatási-tanulási folyamat oldaláról: az oktatók törekednek a tudományos fokozat megszerzésére, tananyagfejlesztésre, hazai és nemzetközi konferenciákon való előadásokra, a meglévő tapasztalatok rögzítésére és megőrzésére. A hallgatók tehetséggondozása a tudományos diákkör műhelyeiben történik, folyamatosan részt vesznek országos szintű tanulmányi versenyeken, minőségi diplomamunkát készítenek.
- A kimenet oldaláról: az oktatók folyamatos tananyagfejlesztést végeznek a változó követelmények és a társadalom, a munkahelyek követelményeinek változása okán. Ezen kívül a tananyagtartalmak átfedésének elkerülése érdekében, valamint a tananyagtartalmak megfelelő folytonosságának céljából tantervi korrekciókat hajtottak végre.
- A hallgatók irányából a gyakorlati helyszíneken tapasztaltak alapján építő jellegű kérdések, javaslatok érkeznek be, melyeket figyelemmel kísérnek. A felhasználók irányából a gyakorlati helyszínekről érkező visszajelzések folyamatosan beépítésre kerülnek a tananyagtartalmakba, melyek az adott tudományterületek tartalmi kérdésein kívül főleg a dokumentációval, annak kivitelezésével kapcsolatos kérdések merülnek fel.

A szak indítása óta eltelt időszak utóbbi öt évében két szervezeti önértékelés történt, melyek segítenek a megfelelő döntések előkészítésében. Az évenkénti kurzusértékelés ismeretében az oktatók jobban tudják segíteni a hallgatók tanulmányi munkáját. A végzős hallgatók által ki-

töltött kérdőívek segítenek a képzés megfelelő korrekciójában, az aktuális problémák megoldásában, a jövőbeli problémák elkerülésében.

A szervezeti önértékelés reális képet fest az intézmény helyzetéről, az elemzések mutatják az erősségeket, gyengeségeket, fejlesztendő területeket, és a megoldásokat is vázolja. Ennek ismeretében az intézkedési terv lehetőséget ad a hiányosságok pótlására. A korrekciók folyamatosak, és főleg gazdasági és humánpolitikai területeket érintenek, ahol folyamatos visszacsatolást igényelnek a gyorsan változó külső gazdasági paraméterek tükrében. A külső értékelések közül a munkaadók visszajelzései jelentősen kihatnak a megelőző folyamatokra, sajnos az utóbbi időben jelentősen visszaesett a válaszadási hajlandóság, ami miatt nem tekinthetőek reprezentatívnak a visszajelzések.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A gyakorlattal való kapcsolat kiemelkedően eredményes. Külön érdemes kiemelni a pedagógia, pszichológia és a tantárgy-pedagógiát oktatók kapcsolatát a gyakorlóiskolával, a főiskolai kar oktatói, a szakvezetők napi kapcsolatban állnak egymással és a hallgatókkal. Az iskola népszerű a városban, sajnálatos, hogy a gyakorlóiskola a közelmúltban fenntartóváltás következtében távolabb került a kar hatáskörétől.

A nemzetközi kapcsolatok igen sokrétűek, és jól kapcsolódnak a szakmai profilhoz. Évente több hallgatót tudnak külföldre küldeni, ezekre a helyekre általában nagy a túljelentkezés. A külföldi intézményben szerzett krediteket beszámítják, a 3-4 hónapos hallgatói kint tartózkodások nagyon gyümölcsöző eredményeket hoznak. Az oktatói mobilitás is jól működik, évente több oktató nyer el vendégtanári ösztöndíjat, általában angol nyelven oktatnak. Nemzetközi kapcsolataik közé tartozik, hogy rendszeresen szerveznek nemzetközi konferenciákat, diákfesztiválokat, videokonferenciákat.

Az oktatók szakmai, közéleti tevékenysége megfelelő. Az intézmény nem csupán a város, hanem az északi térség szellemi és művészeti centruma is. Sok rendezvény kötődik az intézményhez, ezekbe bevonják a hallgatókat is. Magas szintű művészeti tevékenység folyik mind a képzőművészeti, mind a zenei műhelyekben, ahol a hallgatók-oktatók tevékenysége összekapcsolódik.

C-SWOT analízis

Erősségek

- nagy tapasztalattal rendelkező oktatók, akik elhivatottak a tanítóképzés iránt
- tradicionális oktatási helyszín, megfelelő infrastruktúra
- évszázados hagyományok és ebből következően piaci értéket képviselő név
- gyakorlatorientált képzés, gyakorlatban hasznosítható versenyképes tudás, a gyakorlati képzésben a saját végzetek magas részvétele
- az oktató, hallgató kapcsolat kimagaslóan jó színvonala, családias légkör

Gyengeségek

- a motivációs rendszer, az anyagi és erkölcsi elismerés hiánya
- az oktatói utánpótlás nevelésének problémái, fokozattal rendelkező oktatók alacsony száma, oktatói létszám csökkenése, magas oktatói óraszámok
- a tanterv szétaprózottsága
- nem megfelelőek az egyetem humánpolitikai intézkedései
- első érdekütközések mind a karon, mind az egyetemen belül
- kari elszigeteltség, az egyetemi fejlesztések hiánya
- felújításra, korszerűsítésre szoruló műemlék épület
- kutatások alacsony száma, idegennyelv-ismeret hiánya

Minőségfejlesztési javaslatok

- Elengedhetetlen a **tanterv koherenciájának megteremtése**, a működés optimalizálása,
- az **oktatók fokozatszerzésének támogatása**, átgondolt **humán erőforrás fejlesztés**, az oktatói létszám növelése, fiatal oktatók bevonása a képzésbe,
- a **kutatási tevékenység koordinálása**, az egyéni kutatások témájának a képzés alá rendelése,
- az intézmény kapcsolati rendszerének bővítése, szorosabb kapcsolattartás a hazai pedagógusképzőkkel, országos fórumokkal, bizottságokkal,
- az egyetem vezetése és a kar közötti együttműködés javítása.

<p>Nyíregyházi Főiskola Pedagógusképző Kar Tanítóképző Intézet</p>	<p>Akkreditációs minősítés</p>
<p><i>tanító</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/7/IX/2/68.</p>	<p>2012/10/IX/9. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>

A tanító alapképzési szak önértékelése reális, a helyszíni látogatás és az áttekintett dokumentumok alapján is megállapítható, hogy az intézményben folytatott tanítóképzés a képzési és kimeneti követelményeknek minden tekintetben megfelel. Az tanító alapszak, a rá vonatkozó dokumentáció és a látogató bizottság tapasztalata, véleménye alapján megfelel a MAB követelményeinek.

Az intézmény nemcsak megtartotta, hanem számtalan területen továbbfejlesztette a hagyományosan magas színvonalú, gyakorlatorientált képzését. Külön kiemelendő a humánerőforrás fejlődése. Az oktatói minősítettség tekintetében nagy előrelépés történt. Jelenleg a képzésben részt vevő oktatók 76,92%-a minősített. Hasonlóképpen fejlődött az infrastruktúra is. Minden igényt kielégítő, európai színvonalú kampuszon folyik a képzés.

Tovább lépés figyelhető meg a hallgatói tehetséggondozásban, a hallgatói nemzetközi mobilitás növekedésében, az oktatók tudományos tevékenységének fejlődésében, kiterjesztésében, a hallgatók mentorálásának megszervezésében (patronáló tanári rendszer működtetése), a minőségbiztosítási rendszer kiépítésében, működtetésében is. Országosan ismert szakmafejlesztő tevékenység az anyanyelvi tantárgy-pedagógia, valamint a romológiai képzés területén nevezhető meg. Meggyőző minőségi tanítóképzés volt tapasztalható, melyet az élményszerű, az elmélet és a gyakorlat összekapcsolását, a legkorszerűbb módszereket, a kooperatív technikákat, az egyéni és a csoportos munka módszerét, a komplexitást, az interaktivitást és a kritikai elemzést is magába foglaló anyanyelvi tantárgy pedagógiai órák is bizonyítottak.

A képzés tartalma korszerű, folyamatos fejlesztése a társadalmi igények kielégítését szolgálja. A képzésszervezés folyamata a kívántak szerint szabályozott és folyamatosan ellenőrzött.

Összegezve, az intézményben, beleértve a gyakorlóhelyeket is, a humánerőforrás, az infrastruktúra, a képzés tartalmát és működtetését folyamatosan kontrolláló minőségbiztosítási rendszer szilárd alapot teremt a tanítóképzés további folytatásához. Az intézmény képzési tapasztalatai, a kiemelkedő tudományos és szakmai tevékenység, az oktatómunka színvonala, a jelentős tantervfejlesztési gyakorlat biztosítja, hogy a szak a képzési és kimeneti követelményekkel jó összhangot tart, és épít a fejlesztés lehetőségeire.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A szakmai jártasságok kiegyensúlyozott fejlesztése jó. A tanító alapképzési szak tanterve lehetőséget ad a szakmai kompetenciák kiegyensúlyozott fejlesztésére. A tantervben a magas kontaktóraszám, a gyakorlatok, valamint a gyakorlati képzés megfelelő aránya biztosítja a szakmai jártasságok folyamatos elmélyítését. A Pedagógusképző Kar, benne a képzésért közvetlenül felelős egység, a Tanítóképző Intézet „hálózatos” formában történő működése az egyes diszciplínák között kiváló együttműködésre ad lehetőséget, elősegíti a rendszerszemléletű gondolkodást. A tanterv összeállításakor a térségi igények kielégítésére törekedtek, ezért építették be a Cigány/roma kultúra ismerete c. speciális ismeretkört. Külön kiemelendő, hogy pályázati forrásoknak köszönhetően a hallgatóknak lehetőséget tudnak biztosítani ci-

gány/roma szülőkkel (édesanyákkal), gyerekekkel való kapcsolatteremtésre. A gyakorlati képzés magas színvonala biztosított mind a gyakorlóiskolákban, mind pedig a külső gyakorlólhelyeken. A gyakorlati képzés és az elméleti képzés közötti szoros kapcsolat hozzájárul a tanítói kompetenciák magas szintű kialakításához. Az önértékelésben, és a helyszíni vizsgálat megerősítette, hogy ez érvényesül mind a tananyagok és kurzusok felépítésében, mind a gyakorlattal való kapcsolatban. Nagyon jó az elméleti és gyakorlati képzés aránya. Az együttműködés a diszciplínák oktatói, a pedagógia, pszichológiaoktatók, valamint a gyakorlatvezető szakemberek között. A képzés jellemzője a hálózatos működés; azaz az oktatók több tanszék-ről kerülnek ki, olyanokról is, amelyek a tanárképzésben is dolgoznak. Ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy a tanítóképzés helyett mini tanárképzés folya, épp ellenkezőleg, az ún. nyíregyházi modell a szakmódszertanok, a pedagógia-pszichológia, valamint a gyakorlat egységére épül, és épít a tudományos eredményekre.

A képzés infrastruktúrális körülményei kiválóak. A főiskola intézményfejlesztési tervének keretében (a 2006-2007-es tanévben) került sor a Főiskola „B” tanulmányi épületének teljes rekonstrukciójára, amelyben a Pedagógusképző Kar, ezen belül a Tanítóképző Intézet is helyet kap. A felújítás során olyan változtatások történtek, melyek az átalakulóban lévő képzési struktúra igényeit vették figyelembe, és javították a munkafeltételeket. A PKK az épület azonos szintjén, összefüggő területen kapott helyet. Az oktatói szobák kényelmesek, jól berendezettek, segítik a munkafeladatok ellátását, alkalmasak a fogadóórák és megbeszélések céljaira. Az adminisztráció elhelyezése, berendezése szintén megfelel az igényeknek és a kor követelményeinek. A kar helyiségeinek egy szinten való elhelyezése segíti a koncentrált munkát, az információáramlást, a hallgatókkal való eredményes kapcsolattartást.

A Nyíregyházi Főiskola Központi Könyvtár és Szakirodalmi Információs Központja minden tekintetben kielégíti a képzés igényeit (2500 négyzetméter alapterületen működik 240 ülőhellyel, amelyből 180 multimédiás, az Internethez kapcsolódó számítógépes munkaállomás közvetlenül a hallgatók rendelkezésére áll.) A könyvtár állománya 240 000 dokumentum, amelyből 180 000 kölcsönözhető. Több mint 600 féle folyóirat található a Könyvtárban. Online elérhető adatbázisok száma 17, ezek elérhetők a hallgatók számára is a számítógépes munkaállomásokról. Az oktatási tevékenységet közvetlenül szolgáló tantermek és egyéb helyiségek döntő többsége felett a főiskola közösen rendelkezik. Az intelligens épületek tulajdonságainak megfelelően gyakorlatorientált képzési központok alakultak ki, melyek multimédiás hálózati kapcsolatokkal rendelkeznek. Mivel a főiskola közösen rendelkezik a tantermekkel, így a speciális infrastruktúrális feltételeket igénylő tantárgyak (ének-zene, technika, rajz, testnevelés, számítástechnika) oktatásához is megfelelő színvonalon áll rendelkezésre. A két gyakorlóiskola infrastruktúrája hasonlóan magas színvonalú (intelligens táblák, internet a tantermekben). A gyakorlóiskolák megközelíthetősége jó, mindkettő tíz perc alatt elérhető az intézményből (gyalogosan).

Összegezve elmondható, hogy a képzés fizikai körülményei kiemelkedőek. Nyíregyházán ma az ország egyik legmodernebb kampusza szolgálja a pedagógusképzést, nemcsak az építészeti adottságok, a korszerű tantermek, hanem az informatikai infrastruktúra révén is. És ami ennél is lényegesebb, hogy jól kihasználta. (Legfeljebb azt mondhatjuk, hogy tanító szak esetében több hallgatót is elbírna.)

Az oktatói állomány kor és státusz szerinti összetétele kiváló. A tanító alapképzési szakon a személyi feltételek megfelelnek a jelenleg érvényes MAB előírásoknak. A szakfelelős két tudományos fokozattal (1. PhD nyelvtudomány, 2. PhD neveléstudomány, romológia specializáció) rendelkező főiskolai tanár. Minden tantárgyfelelős tudományos fokozattal bír (100%); a képzésben résztvevők 99%-a teljes állású közalkalmazotti viszonyban áll a Nyíregyházi Főiskolával. A képzésben jelenleg 65 fő vesz részt, közülük 50 fő minősített CSc vagy PhD, DLA fokozattal rendelkezik (76,92%), 3 oktatónak dr. univ. fokozata van, 8 oktató

jelenleg PhD képzésben vesz részt. Vezető oktatók (egyetemi tanár, főiskolai tanár, főiskolai docens) adják a szak oktatóinak 74%-át. Szakmai tapasztalatuk, valamint felkészültségük garanciája a magas színvonalú képzésnek. Az életkor és a beosztás korrelál egymással: az idősebb kollégák közül 21 fő (32%) vezető oktató: egyetemi vagy főiskolai tanár vagy docens, alacsonyabb beosztásban a fiatalabb oktatók dolgoznak.

Képzési folyamat és eredményei

Az önálló kutatáshoz szükséges ismeretek oktatása megfelelő. A hallgatók tudományos kutatási tevékenységre való felkészítésének, ösztönzésének fontos területe a tudományos diákköri munka. A Nyíregyházi Főiskolán minden tanszéken, illetve intézetben működik tudományos diákkör. A hallgatók szakjuknak megfelelő, vagy az általános tantárgyakat oktató tanszékeken végeznek diákköri munkát. A tanszéki diákköröket a Kari Diákköri Tanács (KDT) fogja össze. A tehetséges hallgatókkal való foglalkozás formája még a szakkollégium működtetése, mely által szervezett programok szinte minden tudományos, kulturális, sport és művelődési területet átfognak. A szakkollégiumban részt vevő hallgatók számára a mentortanárok kutatásmódszertani szemináriumokat is tartanak. Törekednek a tehetséges és érdeklődő hallgatók nemzetközi mobilitásának elősegítésére is. A hallgatók kutatásra történő felkészítését az is szolgálja, hogy a tehetséges és érdeklődő hallgatókat hagyományosan bevonják a karon folyó empirikus tudományos kutatómunkába, a kar illetve tanszékek, intézetek szervezésében folyó konferenciák és egyéb szakmai rendezvények szervezésébe. Kiemelkedők a módszertani műhelyek, beleértve a gyakorlóiskolákat is, amelyek pedagógusai közül több tankönyv- és tantervszerző, feladatbank-alkotó kerül ki.

A kutatómunkába való bekapcsolódás jó. A Pedagógusképző Kar ún. hálózatos formában működik, ami azt jelenti, hogy a tanító alapképzési szak oktatásában nemcsak a Tanítóképző Intézet, hanem más, karon belüli (és karon kívüli) oktatók is részt vesznek. Ennél fogva a szak kutatási háttere is a PKK kutatási hátterébe ágyazódik. A Pedagógusképző Karon, így a Tanítóképző Intézetben is, az oktató testület valamennyi tagja rendelkezik egyéni kutatási témával. A kutatások egy része alapkutatás, amely több tudományterülethez kapcsolódik: nyelvtudomány, anyanyelvi tantárgy-pedagógia, neveléstudomány, pedagógiai pszichológia, romológia. Az oktatók rendszeresen részt vesznek országos és regionális konferenciákon. A kutatások eredményei az oktatók publikációs tevékenységében jól nyomon követhetők. A publikációk 90%-a magyar nyelvű. Az oktatók egy része országos kutatócsoportnak is tagja. A karon több kutatócsoport is működik: Egészségpszichológiai kutatócsoport, Iskolai erőszak kutatócsoport, Diagnosztikus értékelés a középső gyermekkorban. Jelenleg formálódik egy újabb, a kora gyermekkor kutatásával foglalkozó kutatócsoport. A kar önálló kiadványa a Tudásbázis és Pedagógusképzés c. sorozat. A kutatócsoportok kutatási eredményei, valamint a Tudomány napi konferenciák előadásai többnyire e sorozat köteteiben látnak napvilágot. A kutatások másik része alkalmazott kutatás, amelyek többnyire kari, intézményi pályázatokhoz kapcsolódnak. A szakmai megvalósításában a Tanítóképző Intézetbe tartozó kollégák is részt vesznek (pl. kompetenciaalapú oktatás: matematika, szövegértés, a gyakorlati képzés feltételeinek kidolgozása, multikulturális nevelés, romológia és az ehhez kapcsolódó tanterv- tananyagfejlesztés). Az oktatói publikációk többsége az oktatott szak fejlesztéséhez kapcsolódik, kapcsolatot tart a gyakorlattal. Színvonalas a TDK munka. A kutatómunkában való folyamatos tevékenykedést jól segíti az oktatói karriertervek évenkénti értékelése. Külön érdemes kiemelni a patronáló tanári rendszert, amelynek keretében megvalósul a hallgatók pályafutásának, szakmai fejlődésének követése, támogatása.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A Nyíregyházi Főiskola minőségirányítási rendszerének központi eleme egy önértékelésen alapuló minőségirányítási keretrendszer bevezetése és hatékony működtetése. A Nyíregyházi Főiskola Szenátusa 2007 őszen létrehozta a jogi személyiséggel nem rendelkező, döntés-előkészítő, véleményező tanácsadó testületét, a Minőségirányítási Bizottságot, majd a Rektori Hivatal irányítása alá tartozó funkcionális szervezeti egységet, a Minőségirányítási Irodát. A Minőségirányítási Iroda vezetője bonyolítja le a minőségfejlesztéssel kapcsolatos főiskolai szintű önértékeléseket, teljesítmény- és elégedettségméréseket, valamint koordinálja ezek összefoglaló értékelését. Dokumentálja és archiválja a főiskolán folyó minőségirányítási tevékenységet, folyamatosan közreműködik a Minőségirányítási kézikönyv és a kapcsolódó dokumentumok aktualizálásában. Segíti a kari minőségirányítási felelősök, valamint a Minőségirányítási Bizottság munkáját, szervezi a bizottság üléseit és dokumentálja azokat.

A tanító szak minőségének biztosítása és fejlesztése a bemenet oldaláról:

Az oktatók rövid és hosszú távú karrierterveket készítenek, amelyeket egyeztetnek a közvetlen munkahelyi vezetőjükkel. A teljesülés értékelését a közvetlen munkahelyi vezetők végzik, s erről jelentést készítenek a Humánpolitikai Irodának. A szakon dolgozók munkaköri leírásait frissítik, aktualizálják.

A tanító szakra jelentkező hallgatók alkalmassági vizsgát tesznek, amely beszéd-, ének-, testi és egészségügyi alkalmassági vizsgából áll. Az alkalmassági vizsgát a Tanulmányi és Felvételi Osztály szervezi. A hallgatói lemorzsolódás érdekében felzárkóztató kurzusokat szerveznek, motivációs rendszert építettek ki a hallgatók tanulmányi eredményének javítása érdekében.

Minőségfejlesztés az oktatási-tanulási folyamatban: A szak mintatantervét évenként frissítik az értékelő jelentés oktatói értekezleten való megbeszélése és a kurzusértékelés és hallgatói elégedettségmérés adatai alapján, az óratartásokat ellenőrzik.

Évenként méréseket végeznek, mely a teljes tevékenységre kiterjed. Teljesítményértékelő kérdőíveket vesznek fel az adminisztratív dolgozók körében. Dolgozói elégedettségmérő kérdőíveket töltenek ki az oktatók körében, a hallgatói elégedettségmérést megszervezik szaki és intézményi szinten, és rendszeres az oktatók hallgatók általi minősítése.

A szak indítása óta eltelt idő minőségfejlesztési tevékenységének eredményei az alábbiakban foglalható össze:

- A képzési és kutatási tevékenység minőségének folyamatos biztosítása érdekében minőségirányítási rendszer kiépítése.
- Minőségfejlesztési terv készítése éves szinten.
- A minősített oktatók számának növekedése.
- Az oktatási módszerek folyamatos fejlesztése.
- Oktatási segédanyagok számának növekedése.
- Dolgozói és hallgatói elégedettségmérés bevezetése.
- Az oktatók hallgatók általi minősítésének bevezetése.
- A hallgatói szolgáltatások folyamatos bővítése (egészséges életmód biztosítása, könyvtári szolgáltatás, kollégiumi elhelyezés, akadálymentesítés).
- A patronáló tanári rendszer bevezetése.
- A tehetséggondozó munka fejlődése (diákkör, szakkollégium).
- A képzés infrastrukturális feltételeinek javulása.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A gyakorlattal való kapcsolat kiváló. A Tanítóképző Intézet és az intézmény által fenntartott két gyakorlóiskola között kiváló az együttműködés. A gyakorlati képzésért felelős oktató és a tanító szakos hallgatók gyakorlati képzésének szervezésével megbízott igazgatóhelyettesek együttes munkájának köszönhetően szoros szakmai kapcsolat van az elméleti képzést végző intézet (kar), valamint a gyakorlóléhelyek között. Kiválóan felkészült szakvezető tanítók fog-

lalkoznak a tanítójelöltekkel. A Tanítóképző Intézet oktatói és a gyakorlóiskolai munkaközösségek közös szakmai továbbképzéseket szerveznek. A tanító szakos hallgatók jelentős eredményeket érnek el az Országos Anyanyelvi Tanítási Versenyeken, Mesemondó versenyeken, és az Apáczai Kiadó által szervezett tanítási versenyeken. A tantárgy-pedagógiákat tanító oktatók rendszeresen látogatják a hallgatók egyéni és csoportos tanítási gyakorlatait, a zárótanításokon pedig elnöki feladatokat látnak el. A külső partnerintézményekkel is intenzív kapcsolata van a karnak és a Tanítóképző Intézetnek. A mentortanárok számára rendszeresen tartanak felkészítéseket, jelenleg szakirányú továbbképzés keretében. A felhasználók a látogatás során is megerősítették a szoros szakmai kapcsolat működését.

Összegezve elmondható, hogy a gyakorlattal való kapcsolat kiemelkedően eredményes és mondhatni, mindennapos. A pedagógia–pszichológia–módszertan oktatók rendszeresen tartanak nemcsak továbbképzéseket, hanem bemutató foglalkozásokat is a gyakorlóiskolában. A szakvezető tanítók felkészültsége kiváló, nagy gyakorlattal rendelkeznek, és szinte mindenki az anyaintézmény egykori diákja volt. Nagyon jó a vezetőtanárok kor szerinti megoszlása, sok az ambiciózus, innovatív, 40 év körüli vezető tanító vagy vezetőtanár.

Nemzetközi kapcsolatok megfelelő. A Pedagógusképző Kar, ezen belül a Tanítóképző Intézet intenzív szakmai kapcsolatot tart fenn (közös konferenciák, pályázatok) határon túli magyar nyelvű tanítóképzést folytató intézményekkel. (pl.: Babes-Bolyai Egyetem Szatmárnémeti Kara, II. Rákóczi Ferenc Főiskola Beregszász). Ezen kívül szoros kapcsolata van a Kajaani Tanítóképző Főiskolával is.

Az oktatók szakmai, közéleti tevékenysége kiváló. A tanító alapképzési szak oktatói országos szakmai és regionális szervezetekben, egyesületekben, alapítványok munkájában nemcsak aktív tagként, hanem vezetőként is részt vesznek. (pl. Pedagógiai Társaság, Pszichológiai Társaság, Nyelvtudományi Társaság, MTA DAB Szakbizottságai stb.) Az oktatók szakmai, közéleti tevékenysége a régió határain túlnyúlik, és szoros a szakmai együttműködés a debreceni egyetem tanárképzésével és tanítóképzésével, valamint a közoktatás-fejlesztés módszertani területeivel.

C-SWOT analízis

Erősségek

- erősen motivált szakmai környezet a Pedagógusképző Karon és az intézményben
- a képzésben részt vevő tudományos fokozattal rendelkező oktatók intenzíven növekvő aránya
- a hallgatók mentorálása
- gyakorlatorientált képzés
- széles partnerhálózat, jól szervezett gyakorlatok
- a képzést segítő magas színvonalú infrastruktúra, informatikai ellátottság
- a képzésben részt vevő karon belüli és kívüli munkatársak kooperációs készségének fejlettsége
- az alapképzési szakhoz kapcsolódó hallgatói támogatások széles rendszere

Gyengeségek

- a szakhoz közvetlenül kapcsolódó tudományos témacentrumok és kutatási műhelyek formálódásának mérsékelt üteme
- a DPR működtetése
- a hallgatók idegen nyelvi felkészültsége
- a tehetséggondozás szakma-specifikus formái
- nemzetközi kapcsolatok

Minőségfejlesztési javaslatok

- A Pedagógusképző Kar szakmai bázisán törekedniük kellene több, a tanítóképzéshez közvetlenül kapcsolódó tudományos műhely kialakítására. A hallgatók és az oktatók idegen nyelvi felkészültségét javíthatná, ha több nemzetközi kapcsolatot tartana fenn az intézmény.
- A minőségbiztosítási rendszer még eredményesebb működtetéséhez hozzájárulna a DPR sikeresebb működtetése, a kari PR tevékenység fokozása.
- A tehetséges hallgatókkal való foglalkozást erősítené „valódi” szakkollégiumi rendszer működtetése (a közösségfejlesztés érdekében a hallgatók együtt laktának a főiskola kollégiumában).
- A cigány gyerekek sikeres iskola szocializációja érdekében történő eddigi tantervfejlesztést – mivel a feltételek adottak – bővíthetné a cigány/roma nemzetiségi szakirány elindítása.
- A főiskola szakmai, oktatói, kutató-fejlesztői kapacitása a pedagógusképzés teljes vertikumára is alkalmas lehet.

<p>Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar (Győr)</p>	<p>Akkreditációs minősítés</p>
<p><i>tanító</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/7/IX/2/66.</p>	<p>2012/10/IX/10. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

A Nyugat-magyarországi Egyetem keretein belül tradíciójukból adódóan két kar végez tanító képzést. A szakfelelősi feladatokat az Apáczai Csere János Kar biztosítja, de a tantárgyfelelősök a két karról kerülnek ki, valamint a képzés során az oktatók áttanítására is sor kerül. A szak tanterve mind szerkezetében, mind tartalmában megfelel a képzési és kimeneti követelményeknek, az ismeretanyag korszerű, jól felépített a tudományág legújabb eredményeinek közvetítésére alkalmas. A tanulmányi területek az előírt kreditállományban vannak, a tanterv az előírt kreditek megszerzésének teret ad, a tananyagtartalmak a megbízható tudás megszerzését biztosítják. A tanterv gyakorlatorientált jellegét jól bizonyítja a gyakorlati képzés kreditjének 16,6%-os aránya a szak összkreditjéhez viszonyítva.

Az intézmény önértékelési dokumentuma, a helyszíni látogatás és a látogatás idején helyben biztosított dokumentumok alapján megállapítható, hogy a szak tanterve összhangban van a képzési és kimeneti követelményekkel. A képzési és kimeneti követelményekben meghatározott kompetenciákat a szak mintatanterve teljes egészében lefedi.

Személyi feltételek

Az akkreditáció által megfogalmazott személyi feltételeket a szak oktatói magas színvonalon teljesítik. A szakfelelős 34 éves tanítóképzői múlttal, 22 éves intézmény vezetői gyakorlattal rendelkező főiskolai tanár. Szakmai elismertsége révén a tanítóképzés országos folyamatainak formálója, az óvó-tanítóképző intézmények dékáni kollégiumának vezetője. Az országos testületekben végzett tevékenysége során szerzett tapasztalatait sikeresen építette be szakfelelősi munkájába. A főállású oktatók száma 66 fő, AE munkakörben 15 fő, egyéb státuszban 11 fő dolgozik. A minősítettek száma 39 fő. A tantárgyfelelősök az alapozó és törzstárgyak esetében mind minősítettek, a differenciált szakmai ismeretek tantárgyai közül a művészeti tárgyaknál előfordul művész, de nem minősített oktató.

Az oktatók terhelése egyenletes, a krediteloszlás esetenként túllépi a 25 kreditet, de ez főként azért fordul elő, mert az oktató más szakon is tanít. A korfa kiegyensúlyozottnak tűnik, igaz az 1950 előtt született vezető tanárok pótlására fel kell készülni. A vizsgált időszakban a kar oktatói testülete csökkent. A tanító szakon jelentkező hallgatói létszámcsökkenés miatt a nyugdíjazások főleg e szak oktatóit érintették.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A szakon folyó tudományos kutatások komoly szakmai háttérrel biztosítanak a képzéshez. A tudományos munka hatékonyságának elősegítésére 2007-ben a tanszéki rendszert felváltó intézetek kialakításával párhuzamosan tudományos műhelyek alakultak. A karon működő 16 műhelyből 12 a tanító szakon fejti ki tevékenységét. A szak oktatói kiemelt feladatuknak tekintik tudományos eredményeik szélesebb körben történő megismertetését, ami publikációs aktivitásukban nyilvánul meg.

A szak fejlesztését több sikeres pályázat segítette. A közös egyetemi pályázatokon túl a szak fejlesztésére pozitív hatással volt a kari pályázatok közül az EdTWIN projekt, amely az Ausztria-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködés Program keretében valósult meg. Mintegy 50 partnerintézmény együttműködésével nyelvi - kommunikációs és szakmai kompetenciák fejlesztését célozták meg. Az oktatók hazai és nemzetközi konferenciák rendszeres előadói, a művésztanárok munkáját rangos kiállítások, illetve hangversenyszereplések fémjelzik.

Infrastrukturális feltételek

A szak infrastrukturális helyzete magas színvonalú kereteket biztosít az oktatásnak. A száz éve épített 4 felújított, modernizált épület a mai létszámokat meghaladó hallgatói kör igényeit is kiszolgálja. 15 nagy hallgatói létszám befogadására alkalmas előadó mellett 53 szemináriumi terem, 3 laboratórium, 2 tornaterem és 1 tornacsarnok áll a képzés rendelkezésére. A tanteremek oktatástechnikai eszközökkel jól felszereltek, ami a színvonalas oktatómunkát segíti.

A könyvtár 2000-től a kar információs központjaként működik, segíti az oktató, képző, továbbképző, tudományos és művészeti tevékenységet. A 2010-2011-es tanév közepétől a főépület tetőterében kialakított új, közel 1000m² alapterületre költözött. Az állomány közel 100 ezer könyvtári egység, mint könyv, folyóirat, tankönyv és tanulási segédlet, szakdolgozat, kézirat, CD-ROM, audiovizuális és digitalizált dokumentumok.

Az egyetem a kar szakmai felügyeletével gyakorló általános iskolát működtet, amely kiváló terepet szolgáltat a hallgatók gyakorlati felkészítésének.

A képzési létszám és kapacitás

A tanító szak iránti érdeklődés, főként a demográfiai okokra és társadalmi tényezőkre visszavezetve, nagymértékben csökkent. Ez az alapképzésben 2006 után határozottan megnyilvánult, míg a szakirányú továbbképzésben az intézmény iránti kereslet nőtt. A karon lefolytatott kapacitás akkreditáció a tanítóképzésre 400 főt engedélyezett. A realitásokat figyelembe véve a tervezett létszámokat 80 főben határozták meg, levelező tagozaton 20 főt állítottak be. 2011-ben az állami finanszírozottak alacsony száma miatt a tanítóképzést levelező tagozaton nem indították. A kar a pedagógusképzési keretszámait tanévenként átcsoportosította más szakok felé. A 2006-2007-es tanévben felvett magas hallgatói létszám után visszaesés következett. A diplomát szerzők száma a nyelvvizsga hiányában jelentősen csökkent. A képzésbe belépő nyelvtudással rendelkező hallgatók aránya nem jelentős.

Képzési folyamat és eredményei

A *képzési folyamat, az oktatási és értékelési módszerek*, eljárások együttesen jól szolgálják az általános és a szakmai kompetenciák elsajátítását. A kurzusok jellege és módszere megfelel az elvárásoknak, a tananyag átadása döntően elméleti és gyakorlati órákon történik.

A vizsgált időszakban a tananyagfejlesztés a tematikák tartalmában, a szakirodalmak frissítésében, új választható kurzusok kidolgozásában és a metodikai változásokban mutatkozik meg. A szakdolgozatok konzulensi feladatait a kar oktatói végzik. A szakdolgozati témakörök műveltségterületi eloszlása megfelelőnek minősíthető. A művészeti területek iránti érdeklődés domináns, ez összhangban van azzal a ténnyel, hogy a viszonylagos kis beiskolázott létszámok esetén is a műveltségterületi képzés indítására igény volt.

A **tehetséggondozás** a hallgatók irányultságuknak megfelelően a karon működő tudományos kutatást koordináló és megvalósító szakmai műhelyekben folyik. 2010-ben a tehetséggondozás új szinteként megalakult a bejegyzett és önálló szabályzatokkal működő Művészeti Szakkollégium, mely vizuális művészeti, zeneművészeti és irodalmi tagozatokkal működik. A tehetséges hallgatók demonstrátorként is kapcsolódhatnak egy-egy tanszék munkájához, vagy bekapcsolódhatnak a TDK tevékenységbe.

A **gyakorlati képzés** az általános iskola 1-4. osztályában valamennyi, az 1-6. osztályban legalább egy műveltségi terület oktatási-nevelési feladatainak ellátására készít fel. A gyakorlati képzés formái: egyéni, csoportos és összefüggő (8 hetes) komplex gyakorlatok, melyek magukba foglalják az egyes pedagógiai-pszichológiai stúdiumokhoz kapcsolódó, speciálisabb feladatokba is betekintést engedő gyakorlatokat is. A mikro- és gyakorlótanítások egymásra épülnek, így biztosítva a megfelelő felkészültséget. A gyakorlatok száma összességében magas, így lehetővé teszi a tanító jelöltek kiváló felkészülését.

A karon a **tudásértékeléssel** kapcsolatos eljárásokat és szabályokat az egyetem Tanulmányi és vizsgaszabályzata határozza meg, mely a tantervben előírt ellenőrzési formákat engedélyez. Az aláírás, a gyakorlati jegy és az írásbeli, vagy szóbeli vizsga alkalmas a hallgatók tudásának diagnosztikus, formatív és szummatív értékelésére. A záróvizsga során a hallgatók szóban számot adnak arról, hogy a szakmai ismereteiket, a pedagógiai és pszichológiai ismereteivel integrálva, komplexen tudják érvényesíteni. A szakdolgozat védeése mellett egy komplex tételt és egy műveltségterületi tételt húznak.

A hallgatók általában motiváltak, döntő többségük a mintatantervet követve az előírt képzési időn belül jut el a záróvizsgáig. A diploma megszerzésének akadályát a nyelvvizsga hiánya okozhatja, ennek orvoslására a hallgatóknak a nyelvtanulásra sok lehetőséget kínál a kar.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A minőségbiztosítási tevékenység keretét az egyetem Minőségbiztosítási Szabályzata adja. A Minőségbiztosítási Bizottság felügyeli a minőségbiztosítási rendszert, mely az európai felsőoktatási térség minőségpolitikai ajánlásait tartalmazó ún. bergeni irányelveken és az EFQM modellen alapszik. A minőségügyi dokumentumok elérhetők az Egyetem és a Kar minőségügyi felületén. Az intézkedés a teendők jellege szerint szakfelelősi, szükség esetén kari vezetési, illetve kari tanácsai szinteken történik.

2011-2012. tanév őszétől egységesített kurzusértékelés folyik. Ez alapján a szakfelelős szükség szerint tartalmi és tantervi változtatásokat javasolhat. Az oktatói visszajelzések elemzésének helyszíne a tantervi bizottsági értekezletek, valamint a szakfelelősi értekezlet. Egységes, kérdőíves formában történik a záróvizsga bizottságok elnökeinek, valamint a záróvizsgázó hallgatók véleményének lekérdezése. A záróvizsgák tapasztalatai, a felvételi rendszerből levonható következtetések minden tanév októberi kari tanácsülésén napirendi pontként szerepelnek.

A hallgatói elvárásokról a beiratkozást követő gólyafelmérésekből kapnak általános képet. Az oktatói munka hallgató véleményezése félévente történik elektronikus kérdőíves lekérdezéssel, melynek eredményéről a szakfelelős és a kari vezetés kap tájékoztatást. Az érintett oktató a Neptun-rendszerben látja az eredményt.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A szak a potenciális hallgatókkal egyfelől a partneriskola hálózaton keresztül (EdTWIN-partneriskolák), másfelől nyílt napokon és a régió médiumaiban közölt tájékoztatóiban veszi fel a kapcsolatot. A HÖK felvállalta az információs anyagok középiskolákba történő eljuttatását.

A hallgató a belépéskor megkapja az intézményi tájékoztatót, ami egyébként a honlapon is megtalálható. A továbbiakban a Neptun-rendszeren keresztül kapnak a hallgatók tájékoztatást. Az aktív hallgatók véleménye szerint hallgatóbarát légkör uralkodik a karon. A HÖK megítélése nagyon jó. A hallgatók bátran fordulhatnak a képviselőkhöz személyesen vagy e-mailben. A HÖK által szervezett programokon a hallgatói részvétel magas. A kar számos, hagyományos rendezvénye kínál lehetőséget kiemelkedő hallgatói teljesítmények bemutatására.

Az egyetemen a TÁMOP 4.1.1.-08/1. program keretében folyik a DPR egységesítése. Ezt megelőzően is folyt nyomon követéses vizsgálat, melyben felvetett problémákat beépítették a következő tanévek munkájába. Így a gyenge pontként jelölt nyelvtanulási lehetőségek körét bővítették az ERASMUS kiutazó keret növelésével, tartalomalapú nyelvoktatás bevezetésével, valamint intenzív nyelvtanfolyamok szervezésével.

A karon végző hallgatók elhelyezkedési lehetőségei jók. A legutóbb végzettek 79%-a talált állást 6 hónapon belül. Zömében kistélepülésen vagy kisvárosban (54%), megyei jogú városban (33%), Budapesten, külföldön (13%).

A munkaerő-piaci visszajelzéseket szolgálja a közoktatási intézményekkel, valamint a régió városainak oktatási irodáival, a megyei pedagógiai intézetekkel fennálló kapcsolat.

C-SWOT analízis értékelése

A C-SWOT analízis során reálisan tárták fel a karra vonatkozó erősségeket, gyengeségeket, lehetőségeket, veszélyeket és a külső körülmények korlátait. Az elemzés jó kiindulási alapot jelent a szak stratégiájának kidolgozásában, melyben világos jövőképre alapozva kell megtervezni és végrehajtani a kitűzött feladatokat.

Erősségek

- a kar mérete, szervezetsége, gyors reagálóképessége
- a minősített oktatók kedvező aránya
- képzési területek, kutatóműhelyek gazdag választéka
- infrastrukturális feltételek
- gazdag könyvtári állomány
- Öveges Kálmán Gyakorló Általános Iskola
- nemzetközi kapcsolatok kiépítettsége
- regionális kapcsolatok a munkaerőpiaccal

Gyengeségek

- elaprózódott tantárgyi struktúra – vizsgák magas száma
- nyelvtudás nem megfelelő volta
- nagy létszámú szemináriumi csoportok
- a műveltségi területek indításának gazdasági korlátai
- IKT eszközök, moodle háttérrendszer alkalmazása

Minőségfejlesztési javaslatok

- A tanterv felülvizsgálata, a kis kreditszámú tantárgyak átalakítása,
- karközi együttműködések a kutatás – fejlesztés területén,
- tanszékeken átívelő kutatások szorgalmazása,
- az oktatók nemzetközi kapcsolatainak bővítése, vendégoktatók fogadása,
- alkalmazkodás a tanulás, az ismeretszerzés megváltozott formáihoz,
- az oktatói korfára figyelemmel az oktatói utánpótlás tervezése.

<p>Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központ, Művészeti, Nevelés- és Sporttudományi Kar (Szombathely)</p>	<p>Akkreditációs minősítés</p>
<p><i>tanító</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/6/X/2/10. (jogelőd: BDF)</p>	<p>2012/10/IX/11. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

A Nyugat-magyarországi Egyetem keretein belül tradíciójukból adódóan két kar végez tanító képzést. A szakfelelősi feladatokat az Apáczai Csere János Kar biztosítja, de a tantárgyfelelősök a két karról kerülnek ki, valamint a képzés során az oktatók áttanítására is sor kerül.

A képzés tartalma megfelel a képzési és kimeneti követelményeknek és az akkreditációs feltételeknek. A tanterv arányosan felépített, az oktatott témakörök kellő mértékben lefedik a tanítóképzés alapjait. A logikusan összeállított képzési programban az elméleti és gyakorlati ismeretek egyaránt kellő hangsúlyt kapnak. A képzési és képesítési követelményben meghatározott kreditmennyiséget rendelték a gyakorlati képzéshez.

Az intézmény önértékelési dokumentumának áttanulmányozása, valamint a helyszíni látogatás során szerzett tapasztalatok alapján megállapítható, hogy a szak tanterve összhangban van a képzési és kimeneti követelményekkel. A képzési és kimeneti követelményekben meghatározott kompetenciákat a szak mintatanterve teljes egészében lefedi.

Személyi feltételek

Az akkreditáció által megfogalmazott személyi feltételeket a szak oktatói teljesítik. A szakfelelős 34 éves tanítóképzői múlttal, 22 éves intézmény vezetői gyakorlattal rendelkező főiskolai tanár. Az alapozó- és a szakmai törzstárgyak felelősei minősítettek. A 48 tantárgyfelelős 133 tárgyért felel, átlagban egy oktatóra 3 kurzus jut. Az oktatók tudományos munkája és publikációja összhangban van az általuk oktatott tárgy tartalmával.

Az oktatók terhelése egyenletes, a krediteloszlás esetenként túllépi a 25 kreditet, de ez főként azért fordul elő, mert az oktató más szakon is tanít.

A szak oktatóinak korcsoportonkénti megoszlása arányos. A nyugdíjba vonuló kollégák pótlása érdekében fiatal oktatók alkalmazására került sor.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A szakon folyó tudományos kutatások megfelelő szakmai háttérrel biztosítanak a képzéshez. A NyME SEK Tanítóképző Intézetében a „Gyermek, nevelés, tanítóképzés” nevű több tudományt magába foglaló szakmai műhely dolgozik. A kutatási eredményeket hazai és nemzetközi konferenciákon mutatják be az oktatók, ezen kívül helyi konferencia szervezése is a feladatukhoz tartozik. A szak oktatói két OTKA pályázatban is tevékenykednek. Az egyik (OTKA 37514) a szakhoz tartozik és a témája „A pedagógus pályaszocializációja”, a másik témának a központja az ELTE PPK, a szak részéről egy oktató vesz részt a munkában. Ezen kívül még több pályázatban, HEFOP, KITTP, TÁMOP, NTP-OKA vettek/vesznek részt konzorcium vezetője és tagjaként.

Infrastrukturális feltételek

A szak **infrastrukturális helyzete** megfelelő kereteket biztosít az oktatásnak. A Kar intézetei és hozzá kapcsolódó infrastrukturális háttér több épületben található. A 44 tanterem, 5 sportterem és a 4 labor 1444 hallgatót szolgál ki. A Tanítóképző Intézetnek 2 tanterme és oktató irodái vannak. A saját tantermein kívül a tanító szakos hallgatók órái a két másik karon (a BTK és a TTK) szaktantermeiben, laboratóriumaiban) is folynak.

A Savaria Egyetemi Központ könyvtára 270.000 könyvtári egységével a Dunántúl egyik legnagyobb felsőoktatási könyvtára.

A képzési létszám és kapacitás

A tanítói szak iránti érdeklődés nagymértékben csökkent a vizsgált időszakban. A felvételi keret a vizsgált időszak első évében 80 fő volt, amit 55 főre csökkentettek. A tervezett létszámot egyik évben sem sikerült betölteni. A mélypont a 2008-2009-es tanévben volt (9 fő), majd azt követően mind a jelentkezők, mind az első helyen jelentkezők száma nőtt. Az önköltséges hallgatók jelentkezése kiszámíthatatlanul alakult. A diplomát szerzők száma mutatja, hogy jelen van a szakon a lemorzsolódás (5-15%). Ennek okai a költségtérítést fizetők kielépesése, családi okok és a megfontolatlan pályaválasztás.

A karon nagy hangsúlyt fektetnek az idegen nyelvi képzésre pl. ingyenes tanfolyamok és szaknyelv formájában. Sokan élnek az Erasmus nyújtotta lehetőségekkel is, de ennek ellenére sok diploma bennragad a nyelvvizsga hiánya miatt.

Képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege, tartalma, értékelési módja

A mintatantervet a különböző országos fórumokon szerzett tapasztalatokat átértékelve módosították. Ebben mindig az anyag jobb feldolgozásának lehetősége és a hallgatói aktivitás növelése jelentette a motivációt. A szenátus hatására 2011-ben hajtották végre a legnagyobb változtatást, mikor a győri és a szombathelyi tanítóképzés harmonizálására került sor. A tananyagfejlesztés elvei követik a tudomány legújabb eredményeit. A kurzusok jellege és módszere megfelel az elvárásoknak, a tantárgyak oktatása az elmélet és gyakorlat egységében történik. A tananyag feldolgozása előadáson, szemináriumon folyik, igaz a kis hallgatói létszám miatt ennek nincs különösebb jelentősége.

A szakdolgozati témaválasztást az oktatók témajavaslatlal segítik, a hallgatók ötleteiket a témavezetővel véglegesítik. A dolgozat 3 féléves folyamat eredményeként jön létre, a konzultációkat, a folyamatos munkát a hallgatónak dokumentálnia kell. A hallgatók témaválasztása közel egyenletesen oszlik meg a különböző műveltségi területek között.

Javaslat: A határközeliségből adódó lehetőség kihasználása a német nemzetiségi szakirány beindítására.

A kiemelkedő képességű hallgatók **tehetség gondozására** 2010-ben megalakították a Békefi Antal Szakkollégiumot. A hallgatók Művészeti, Neveléstudományi és Sporttudományi műhelyben végeznek munkát. A 32 tag közül 4 fő tanító szakos. A hallgatók elmondása szerint az oktatók pozitív hozzáállással, különböző témaajánlatokkal segítik kutatómunkájukat, minek következtében a TDK-zó hallgatók száma természetesen meghaladja a szakkollégisták számát. A TDK műhely főleg pszichológiából kiemelkedő. A Kar számos, hagyományos rendezvénye kínál lehetőséget a tehetséges hallgatói teljesítmények bemutatására, így alkalmuk van konferenciákon való részvételre és munkájuk publikálására is.

A **gyakorlati képzés** az egyetem Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnáziumában folyik. A gyakorlati képzés során az általános iskola 1-4. osztályában valamennyi, az 1-6. osztályban legalább egy műveltségi terület oktatási-nevelési feladatainak ellátására készít fel. A gyakorlati képzés formái: egyéni, csoportos és összefüggő (8 hetes) komplex gyakorlatok,

melyek magukba foglalják az egyes pedagógiai-pszichológiai stúdiumokhoz kapcsolódó, speciálisabb feladatokba is betekintést engedő gyakorlatokat is. A gyakorlatokat 15 szakvezető (8 szakvezető tanító és 7 szakvezető napközis nevelő) vezeti. A csoportos gyakorlatokon 6-8 hallgató, az összefüggő és egyéni gyakorlatokon 1-3 hallgató, hospitálások alkalmával 10-15 hallgató gyakorlatát vezetik.

Az oktatók nagy hangsúlyt helyeznek a **tudásértékelésre**. A Hallgatói Követelményrendszer az egyetem honlapján mindenki számára elérhető, az értékelési, vizsgáztatási követelmények nyilvánosak. A tárgyak általában gyakorlati jeggyel zárulnak, ami jobban megfelel a tanító-képzés gyakorlatorientált jellegének. Két szigorlat kötelező, a komplex pedagógiai-pszichológiai és a műveltségterületi szigorlat. A számon kért tantárgyak száma túlzott. Igaz, hogy különböző szintű az ellenőrzés és az értékelés, de ez az elaprózódott tantárgyi struktúra kedvezőtlen a hallgatók számára. A záróvizsgatételek egyik csoportja tantárgy-pedagógiai témakörökből állnak, melyek alkalmasak komplex módon pedagógiai-pszichológiai, gyakorlati aspektusok kifejtésére is, a másik tétel a műveltségterület témaköréből van.

A hallgatók többsége a mintatantervet követve az előírt képzési időn belül jut el a záróvizsgáig, a diploma megszerzésének akadályát a nyelvvizsga hiánya okozhatja.

Javaslat: A hallgatói óra- és vizsgaterhelés csökkentésére a tanterv átértékelése.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A minőségbiztosítási tevékenység keretét az egyetem Minőségbiztosítási Szabályzata adja. A Minőségbiztosítási Bizottság felügyeli a minőségbiztosítási rendszert, mely az európai felsőoktatási térség minőségpolitikai ajánlásait tartalmazó ún. bergeni irányelveken és az EFQM modellen alapszik. A kar Minőségbiztosítási Bizottságának feladata a kar oktatási, kutatási és művészeti munkájában a felsőoktatási minőségpolitikai követelményrendszerének biztosítása. A bizottság tagjainak joga van a képzési és kutatási dokumentumok, jelentések tanulmányozására, az órák látogatására. Évértékelő jelentést a szenátusnak küldi meg.

2011-2012. tanév ősztől egységesített kurzusértékelés folyik. Az oktatói visszajelzések, a záróvizsga elnökeinek tapasztalatai, a korrekciós javaslatok alapján a szakfelelős hatásköre a megfelelő szintű intézkedés. Két éve került bevezetésre az úgynevezett motivációs beszélgetés, melyen a dékán minden oktatóval személyesen egyeztet az oktató addigi teljesítményéről, jövőbeni terveiről.

A hallgatók a beiratkozást követő gólyafelmérésekben, az oktatói munka hallgató véleményezése során és a záróvizsga utáni kérdőívben fejthetik ki véleményüket.

A Diplomás Pályakövetés eredményeit a kar folyamatosan felhasználja a minőségfejlesztésben. Például kezdeményezik a kívánatos kompetenciák fejlődését jobban támogató módszerek és tananyag bevezetését olyan képességterületeken, amelyek fejlődését a hallgatók átlag alattinak ítélték.

A karon végző hallgatók elhelyezkedési lehetőségei jók, a területi gyakorlat után vagy akár még hamarabb is kaphatnak munkát.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A szak képviselői a potenciális hallgatókkal először a nyílt napon találkoznak, ahol részletes tájékoztatást nyújtanak. Az információátadásba a kari honlap lehetőségeit is kihasználják. A hallgatók pályaválasztási igényeiről a Gólyatáborban kitöltött motivációs kérdőívből nyernek információt a szak vezetői, míg a félévente kitöltött kérdőívekből az oktatói munkáról és a képzésről alkothatnak képet maguknak. A problémákat súlyuknak megfelelően kezelik, sok esetben történik intézkedés. Legutóbb a hallgatók a tanórán kívüli szakmai kapcsolattartást hiányolták, ezért a kar törekszik a hallgatók szervezettebb bevonására a kutatómunkába.

A HÖK megítélése jó. Közvetlen a kapcsolat a hallgatókkal, kölcsönösen jó az együttműködés. A rendezvényeken a hallgatók aktívan részt vesznek, habár általában nagyon elfoglaltak. A hallgatók kérdéseikkel és problémáikkal közvetlenül is fordulhatnak az oktatókhoz vagy akár a dékánhoz is.

A munkaerő-piaci visszajelzéseket szolgálja a közoktatási intézményekkel, valamint a régió városainak oktatási irodáival, a megyei pedagógiai intézetekkel fennálló kapcsolat.

C-SWOT analízis

A C-SWOT analízis egyes területeken kevés mutatót tartalmaz. A helyzíni bejárás és az önértékelés elemzése után a gyengeségek rovatba új tételek is kerültek.

Erősségek

- kari, egyetemi háttér
- könyvtári infrastruktúra
- a szak kialakult, kiforrott értékei
- kiváló gyakorlóiskolai feltételek
- Békefi Antal Szakkolégium → tehetséggondozás
- Tehetséggondozás a TDK-ban és a szakkollégiumban
- Új oktatási technológiák bevezetése

Gyengeségek

- elaprózódott tantárgyi struktúra – vizsgák magas száma
- nyelvtudás nem megfelelő volta
- alacsony érdeklődés, a belépő hallgatók gyenge felkészültsége
- a felvett hallgatók motiváltsága
- tantervek felszereltsége
- külföldi előadások, publikációk alacsony száma
- az alacsony hallgatói létszám miatt a műveltségi területek indításának gazdasági korlátai
- laza kapcsolat a középiskolákkal

Minőségfejlesztési javaslatok

- A tanterv felülvizsgálata, a kis kreditszámú tantárgyak átalakítása,
- tantervek további egyeztetése a NyME Apáczai Csere János Karával,
- karközi együttműködések a kutatás – fejlesztés területén,
- az oktatók nemzetközi kapcsolatainak bővítése,
- a határ közeli lét jobb kihasználása,
- a német nemzetiségi képzés preferálása,
- alkalmazkodás a tanulás, az ismeretszerzés megváltozott formáihoz,
- szakmai műhelyek kiépítése, fejlesztése.

<p>Pázmány Péter Katolikus Egyetem Vitéz János Kar (Esztergom)</p>	<p>Akkreditációs minősítés</p>
<p><i>tanító</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/7/IX/2/65.</p>	<p>2012/10/IX/12. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>

A kar jogelőd intézményét 1842-ben alapították, így az ország egyik legrégebbi tanítóképzője. Az intézmény jelenlegi impozáns épületét 1929-ben vette birtokba. 1948-ban a tanítóképzőt államosították. 1989-ben a korábbi Tanítóképző Főiskola integrálódott a Pázmány Péter Katolikus Egyetembe annak ötödik önálló karaként.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

A szak **tanterve** összhangban van a képzési és kimeneti követelményekkel. Az elméleti és gyakorlati kurzusok aránya megfelelő, a tantárgyi tartalmak és a hozzájuk kapcsolódó módszerek alkalmasak a KKK-ban meghatározott kompetenciák kialakítására és továbbfejlesztésére. A szakindítási kérelem óta a korszerűsítés érdekében 2011-ben módosították a tantervet, egyrészt a frissítés, másrészt a tantárgyak egymásra épüléséből fakadó előnyök miatt. A változtatás nem érintette a KKK-ban meghatározott tantárgycsoportok közötti arányokat.

Személyi feltételek

A **személyi feltételek** megfelelnek az akkreditációs követelményeknek. A szak felelőse tudományos minősítéssel rendelkező főiskolai docens, szakterületének elismert művelője. A képzésben összesen 37 fő oktató vesz részt, közülük 23 fő minősített. A vizsgált időszakban a tanító alapszak oktató közül 7 fő szerzett PhD minősítést, 1 fő doktori szigorlatot és 3 fő abszolutóriumot szerzett.

A szakon oktatók korfája nem előnyös, a nyugdíjas-kor felé közeledők vannak többségben, a fiatalítás szerepel is a vezetés céljai között.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A Karon a kutatások alapvetően a tanszékekhez kötődnek és ez meghatározza a tematikai irányultságukat is. A kar egyik gondja, hogy nincs külön szervezeti egysége a kutatás és leginkább az ezzel kapcsolatos pályázatok adminisztrációs ügyek elvégzésére. A kutatási tevékenység dokumentálása nagyon precíz, minden oktatónak el kell készítenie januárban önértékelő jelentését. A kutatási és publikációs tevékenység részletei naprakészen tanulmányozhatók az intézményi honlapon.

Az akkreditációs időszakban 9 nagyobb pályázaton szerepelt eredményesen a Kar.

A kar oktatói közül szinte mindenki tagja valamelyik hazai szakmai szervezetnek és néhányan kiterjedt nemzetközi kapcsolatokkal is rendelkeznek.

Új kezdeményezés a karon a tanszéki-intézeti keretgazdálkodás alapjainak a megteremtése, azzal a céllal, hogy ezáltal is motiválják a tanszékeket. Az intézmény vezetése részéről határozottan érzékelhető a szubjektivitás lehetőség szerinti elkerülésének szándéka, ezért ahol csak lehet empirikus adatok, adatsorok összehasonlítása alapján hoznak döntéseket.

A karon évek óta hagyomány a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából évente megrendezésre kerülő konferenciák tartása. Az országosan is jegyzett konferenciákat a tematikai változatoság és az aktualitások iránti fokozott érzékenység jellemzi.

A képzés infrastrukturális körülményei

A kar főépületében 26 jól felszerelt terem áll az oktatók rendelkezésére, ebből 4 nagyobb előadóterem. Két tornaterem, számítástechnika terem, nyelvi laboratórium, rádióstudio, rajzterem és szaktantermek teszik lehetővé az igényes oktatást. Szükség esetén az intézmény rendelkezésére áll a közeli nagyon jól felszerelt Szent Adalbert Központ is.

A főiskola közel 100 ezer kötetes könyvtára kielégíti a hallgatói igényeket.

A karon minden igénylő kaphat korszerű kollégiumi férőhelyet. Egyedüli hiányosság a menza nélkülözése, amit részben pótol a főiskolán működő büfé.

A képzési létszám és kapacitás

A képzési kapacitás értelemszerűen egyetemi keretben kerül megállapításra, ebből a karra 132 fő teljes idős munkarendben és 75 fős részidős kapacitás biztosított.

A tanító alapszak hallgatói létszáma hullámzó a legjobb évben 34 (2006) a legrosszabban csak 10 (2008) hallgatót tudtak felvenni.

A kis létszám könnyen átláthatóvá teszi a szakot, de a hallgatók szeretnék, ha többen lennének, mert így belterjessé válik az életük és nem tud kialakulni az igazi, nagy tömegekre épülő diákélet.

Képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege, tartalma, értékelés módja

A kurzusok jellege, tartalma, értékelési módszere megfelel az akkreditációs követelményeknek. A szakon oktatott ismeretanyag korszerű, az új kutatási eredmények mellett beépítik a közoktatás igényeit is, elsősorban választható modulok formájában. Az oktatás célkitűzései között jelen van az egész életen át tartó tanulás igényének kiépítése, ügyelnek a képességfejlesztésre és az új aktuális tudástartalmak megjelenítésére, ilyen az integrált nevelés, a gyermekvédelem. A kis létszámból adódóan a hallgatóknak lehetőségük van egyedi igényeik kifejezésére és adott esetben ezek érvényesítésére.

A főiskolán egyébként, ahol lehet a klasszikus, jól bevált tanítóképzési metódust követik, ez nem merevséget, hanem a gyakorlótanítást, a hospitálást, a szakdolgozatírást, a zárótanítást jól bevált eredményeinek megőrzését jelenti.

A karon a kutatáshoz szükséges ismeretek oktatása személyre szabott, célirányos, intenzív **tehetség gondozási formák**ban valósul meg. Ennek egyik formája a TDK. Itteni tapasztalatok szerint csupán a hallgatók 2-3%-a vállalkozik diákköri munkára. A TDK munkába a hallgatók a 2. évfolyamtól kapcsolódhatnak be.

A tehetséges hallgatók irodalmi és zenei jellegű fellépési lehetősége évi több alkalommal biztosított, hasonlóképpen lehetőségük van papíralapú és online publikálásra.

A kiemelkedő képességű hallgatók egyre nagyobb számban pályáznak külföldi ösztöndíjakra (Erasmus, DAAD, Goethe). Helyi lehetőségként a legjobbak Kopits-ösztöndíjra pályázhatnak. A tehetséggondozás másik formája a tematikailag rendkívül sokféle verseny szervezése és az azokon való részvétel.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A tanító alapszak 2008-tól a Pázmány Péter Katolikus Egyetem oktatási rendszerén belül működik. A szak vezetője rendelkezik a megfelelő képesítéssel és gyakorlattal. A szak működését a kar dékánhelyettese felügyeli.

A küldetésnyilatkozata a következő minőségi célok elérését fogalmazza meg: az oktatás minőségével a társadalom és az egyház által elvárt kimagasló szint elérését, a Római Katolikus Egyház által is képviselt örök emberi értékek figyelembevételével. A hallgatók képességeinek megfelelő ösztönző tanulási feltételek melletti fejlesztését, a magas színvonalú oktatás elősegítését, valamint a tudományos munka megkönnyítését, felhasználva a regionális nemzeti és nemzetközi tudományos és konzultációs kapcsolatot.

A minőségbiztosítás és -fejlesztés teljes kidolgozott rendszerét a minőségfejlesztési kézikönyvek tartalmazzák.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A kar marketing stratégiája kiemelkedően jó. Felhasználják az olyan újszerű lehetőségeket is, mint a hírlevél az internetes oldalakon való megjelenés, a saját honlap és a személyes tájékoztatás többféle formája. A leendő hallgatók a honlapról, intézményi kiadványokból, valamint a nyílt napokon szerezhetnek információkat a tanító szakról. A nyílt napok külső helyszíneken, középiskolákban is zajlanak. A végzett hallgatókkal folyamatos a kapcsolattartás, annak ellenére, hogy az ALUMNI rendszer most van felépítés alatt.

A kar szoros kapcsolatot ápol a tanítóképzést folytató hazai társintézményekkel, de az utóbbi időben a hallgatói és oktatói Erasmus-mobilitásnak köszönhetően a külföldi szakmai kapcsolatok száma is növekedett. A kommunikációs technikákban való jártasság jól megfigyelhető a kar szóróanyagain, reklámanyagain.

C-SWOT-analízis értékelése

A kar C-SWOT analízisét egy külön munkacsoport készítette el sajátos empirikus alapokra épülő metodika segítségével. Az objektivitásra törekvő kategóriákba rendezett és szórást is vizsgáló analízis reálisan mutatja a kar erősségeit, gyengeségeit és a szükséges tennivalókat.

A kar feladata az erősségek megtartása mellett – a több számba vett külső bizonytalansági tényező ellenére – a tanító alapszak megerősítése. Erre némi reményt ad a katolikus közoktatási intézmények számának látványos növekedése. Az előbbre jutáshoz szükséges még a tanító alapszak egyetemen belüli és kari pozícióinak tudatos erősítése, az együtt oktatható tárgyak körének pontos meghatározása. A kidolgozott jó marketing stratégiának is előbb-utóbb eredményt kell hoznia.

Minőségfejlesztési javaslatok

- A tanítói létszámkeret feltöltése,
- a minősített oktatók számának további emelése,
- a jó gyakorlóiskolai kapcsolat fenntartása,
- a külföldi kapcsolatok eredményeinek hatékonyabb és tartós adaptálása,
- a hallgatók közösségi életének tudatos erősítése,
- a főiskola városi környezetre gyakorolt kisugárzó erejének fokozása,
- a kari autonómia hatékony érvényesítése és megőrzése,
- a kari elektronikus kiadványok eljuttatása a többi képző intézményhez.

<p>Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar Pedagógusképző Intézet (Szekszárd)</p>	<p>Akkreditációs minősítés</p>
<p><i>tanító</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/7/IX/2/69.</p>	<p>2012/10/IX/13. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

Az intézmény önértékelése reális, a helyszíni látogatás, valamint az áttekintett dokumentumok alapján megállapítható, hogy a szak **tanterve** a képzési és kimeneti követelményeknek megfelel. A 2007. évi akkreditációs jelentés alapján továbbfejlesztették minőségértékelési rendszerüket, tudatos képzésfejlesztésbe kezdtek, eredményesen fejlesztették a hallgatók tanulási környezetét. Az elméleti és gyakorlati kurzusok aránya megfelelő, a tantárgyi tartalmak és a hozzájuk kapcsolódó módszerek alkalmasak a KKK-ban meghatározott kompetenciák kialakítására és továbbfejlesztésére. A szakindítási kérelem óta két tantervi átalakítás történt: a német szakirány indítása tett szükségessé módosításokat, illetve célszerű volt a heti egy órás tantárgyak számának csökkentése. Apróbb korrekciókra még szükség van (pl. a kredit nélküli tantárgyak helyzetét rendezni kell.)

Személyi feltételek

A **személyi feltételek** megfelelnek az akkreditációs követelményeknek. A szak felelőse tudományos minősítéssel rendelkező főiskolai tanár, több évtizedes szakmai tapasztalattal rendelkezik a tanítóképzés területén. A német nemzetiségi szakirány felelőse szintén minősített vezető oktató. A tantárgyfelelős oktatók 100%-ban minősítettek, egy-két kivételtől eltekintve tudományos tevékenységük összhangban van a gondozott tárgy tartalmával. A képzésben aktívan részt vevő oktatók száma 30, közülük 16 tantárgyfelelős, közel 50%-uk vezető oktató, a szakon oktatók minősítettsége – a látogatás idején már – 58%. Az oktatói korfa nem optimális, a negyvenkét év alatti oktatók száma mindössze 7.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A szakhoz kapcsolódó **kutatási** keretek megteremtéséről a Pedagógusképző Intézet gondoskodik. Az intézet évente konferenciákat szervez, az intézményi kiadványok publikálási lehetőséget adnak az oktatóknak tudományos tevékenységük bemutatására. Ezen kívül országos és nemzetközi konferenciákon is nagy számban vesznek részt.

A kar és a szak képzési portfóliójából következően sokféle tudományos és művészi tevékenységet folytatnak a tanítóképzésben részt vevő oktatók, ezért a kutató műhelyek száma kevés. Az utóbbi három évben azonban az egyéni kutatások mellett öröndetesen megnőtt a közös kutatások száma. 2011-ben jött létre a Gyermekművelés Kutatócsoport. A kutatócsoport 2011-ben konferenciát szervezett, amelyen nemcsak hazai, hanem külföldi előadók is részt vettek. Ígéretesnek látszik a német nemzetiségi szakirány köré szerveződött kutatócsoport is, amely interdiszciplináris jelleggel tananyagfejlesztéssel, tananyagírással, valamint a helyi nemzeti-ségi értékek, hagyományok kutatásával foglalkozik.

A képzés infrastrukturális körülményei

A kar oktatást-kutatást kiszolgáló infrastruktúrája, informatikai felszereltsége igen jó. A képzési létszámhoz elegendő mennyiségű és minőségű, multimédiás előadó és szaktanterem áll rendelkezésre, mindösszesen 952 fő együttes befogadóképességgel. A hallgatók számára (tanítási órán kívül) az aulában és az Aula-kávézóban biztosítják az internetes elérhetőséget. Ezen kívül folyosói hallgatói számítógépes terminálok is rendelkezésre állnak (speciálisan fogyatékkal élő hallgatók számára is). A könyvtári ellátottság és infrastruktúra megfelelő hátteret biztosít az oktatáshoz és kutatáshoz. A könyvtár pedagógiai szakkönyvtár, teljességre törekvően gyűjti a pedagógiai szakirodalmat, kiemelt tájékoztató apparátussal rendelkezik. Nemcsak a magyar, hanem a német nyelvű szakirodalmat is biztosítja a német nemzetiségi képzéshez.

A képzési létszám és kapacitás

2006-2009 között az első helyen jelentkezők száma, így a felvett hallgatók létszáma is fokozatosan csökkent. Az utóbbi két évben a tanító alapszakra (nappali) jelentkezők létszáma viszont enyhe emelkedést mutat. Az intézmény a tervezett keretszámot az utóbb öt év átlagában kb. 60%-os mértékben tudta feltölteni. A levelező tagozaton hasonló tendencia figyelhető meg. Általános probléma, hogy nyelvvizsga hiányában a diplomát nem kapott hallgatók létszáma nő.

Az alacsony hallgatói létszám következtében évfolyamonként általában két műveltségterületi csoportot tudnak indítani.

Képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege, tartalma, értékelési módja

A kurzusok jellege, tartalma, értékelési módszere megfelel az akkreditációs követelményeknek. A szakon oktatott ismeretanyag korszerű, az új kutatási eredmények mellett beépítik a közoktatás igényeit is (elsősorban a választható modulok tantárgyaiban).

Az önálló kutatáshoz szükséges ismeretek oktatására nagy gondot fordítanak a karon. Az alapszint tudományelméleti ismeretek elsajátítása az alapozó jellegű tárgyak keretében már az első szemeszterben megtörténik. A képzés kezdetén kis létszámú, ún. prozemináriumokat is szerveznek, amelyeken könyvtár- és internethasználati alapismereteket, prezentációkészítést stb. oktatnak a hallgatóknak. A szakdolgozati szemináriumok között pedig kutatómódszertani kurzust is hirdetnek.

A karon a kutatáshoz szükséges ismeretek oktatása személyre szabott, célirányos, intenzív **tehetség gondozási formákban** is megvalósul. Ennek egyik formája a TDK. A TDK munkába a hallgatók a 2. évfolyamon kapcsolódnak be, munkájukat mentor-tutor oktatók segítik, akik a kutatás-módszertani ismereteket is elsajátíttatják a hallgatókkal. A tehetség gondozásra ad lehetőséget a kar által 2011-ben létrehozott Illyés Gyula Szakkollégium is (jelenleg 12 fővel működik), melynek keretében mentortanárok irányítják a hallgatók munkáját. A kutatásban való előrehaladásról a szakkollégisták meghatározott periódusokban beszámolnak, később konferenciákon, szimpóziумokon vesznek részt. A legtehetségesebbeknek pedig publikálási lehetőséget nyújt az intézmény. A hallgatói kutatásokhoz a kar biztosítja a megfelelő eszközöket és körülményeket.

2008-ban a PTE BTK-val együttműködve (sikeres akkreditációt követően) közös képzésben zajlik a *neveléstudományi* mesterszak, amelynek „*A kora gyermekkor pedagógiája*” szakirányát az Illyés Gyula Karon a kar oktatói valósítják meg, amely így lényegében helyben teremt lehetőséget a mesterfokozat megszerzésére.

A kar önálló gyakorlóiskolával rendelkezik. A gyakorló intézmény személyi állománya és infrastruktúrája megfelelő, minden tekintetben alkalmas a tanító szakos hallgatók **gyakorlati**

képzésének megvalósítására. A kar és a gyakorlóiskola közötti kapcsolat igen szoros. Ez egyrészt a két intézmény fizikai közelségéből, másrészt pedig a szoros szakmai együttműködésből ered. A külső (nyolchetes) szakmai gyakorlat a dél-dunántúli régió 5 megyéjének 17 településén zajlik. A külső gyakorlóléhelyekkel való kapcsolattartás is folyamatos. A partnerintézmények pedagógusai rendszeresen részt vesznek az intézmény és a gyakorlóiskola által szervezett továbbképzéseken, konzorciumi partnerként pedig pályázatokban működnek közre.

A szakdolgozatok színvonala jó, témájukban, tartalmukban megfelelnek a követelményeknek. A végzetek diplomaszerezés utáni pályáját igyekeznek nyomon követni. A PTE egységes rendszert dolgozott ki a DPR működtetésére, évente a volt hallgatók 15-17%-át érik el és tudják megkérdezni. (A karon 2010/2011-ben pályázati lehetőséget felhasználva megkeresték a szakon több éve végzett összes hallgatót.) Elhelyezkedési mutatóik jók: a PTE 10 kara közül az első háromban vannak.

A végzett hallgatók közül többen továbbtanulnak: az említett neveléstudományi mesterszak szakon 8 hallgató tanult tovább (3 nappali és 5 esti tagozaton). 2011-ben a 3 német szakirányon végzett tanító közül 1 fő a PTE-n német nyelv, irodalom és kultúra mesterszak szakon folytatja tanulmányait.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A kar egységes, dokumentált minőségirányítási rendszert működtet. A minőség biztosítása és fejlesztése érdekében a kar megköveteli a kar oktatóitól a folyamatos képzést, önképzést, fejlesztést, visszacsatolást és értékelést. Ennek egyik fontos eszköze a TÉR (az oktatói Teljesítmény Értékelési Rendszer) bevezetése.

A tanító szak minőségbiztosításáért a tanító alapszak felelőse, a szakot gondozó Pedagógusképző Intézet igazgatója felelős. A szak a saját minőségét a bemenet, folyamat és a kimenet körében egyaránt biztosítja (pl. oktatói-hallgatói elégedettségmérések, DPR). A hallgatók sajnálatosan alacsony számban élnek az oktatók munkájának elektronikus értékelési (OHV) lehetőségével. Csoportos megkérdezésükkor valamennyien nagyon pozitívan nyilatkoztak a kar hallgatóbarát, családias légköréről. Elhelyezkedési kilátásaik tekintetében bizakodóak, szakmailag elhivatottak.

Az oktatók szakmai, közéleti tevékenysége színvonalas. A kar Tolna megye egyetlen felsőoktatási intézményeként jelentős továbbképzési kapacitással, valamint szakmai hatással rendelkezik a Dél-Dunántúl tekintetében.

Az online Alumni rendszer 2011 szeptemberében indult.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A leendő hallgatók a honlapról, intézményi kiadványokból, valamint a nyílt napokon szerezhetnek információkat a tanító szakról. A nyílt napok külső helyszíneken, középiskolákban is zajlanak. A végzett hallgatókkal is folyamatos a kapcsolattartás, részt vesznek kari rendezvényeken, valamint továbbképzési szakokra iskolázzák be őket.

A kar szoros kapcsolatot ápol a tanítóképzést folytató hazai társintézményekkel, de az utóbbi időben a hallgatói és oktatói Erasmus-mobilitásnak köszönhetően a külföldi szakmai kapcsolatok száma is növekedett.

C-SWOT-analízis értékelése

Az analízis reálisnak tűnik, erősségeiken túl különösen találóan mérték fel a veszélyeket, amelyek közül egyik-másik már nem is a jövő, inkább a jelen problémája.

Erősségek

- egymásra épülő szakstruktúra (FSZ, alapszak, mesterszak és szakirányú továbbképzési szakok)
- társkarokkal való kiváló együttműködés

- jó infrastruktúra, hallgatóbarát kampusz
- kiépült külföldi kapcsolatrendszer
- minősített oktatók részvétele a képzésben
- gyakorlatorientált képzés

Gyengeségek

- tudományos műhelyek alacsony száma
- oktatói utánpótlás problémái
- intézetek között belső kooperáció gyengesége
- oktatói túlterhelés
- hallgatók gyenge idegennyelv-ismerete

Szakmaspecifikus szempontok

A szakmaspecifikus szempontok között a képzés gyakorlati jellegét és jó feltételrendszerét emelhetjük ki.

A tanító szak sajátossága a műveltségterületi képzés. A karon a hallgatói létszám csökkenésével kevés műveltségterületi ismeretkört tudnak meghirdetni: a hallgatók lényegében 3 közül választhatnak, s gyakorlatilag évfolyamonként egy területen képeznek. Némiképp javítja ezt a helyzetet, hogy pedagógus továbbképzési formában 2010/11-ben angol műveltségterületi képzést indítottak.

Jók az un. specializációk: az integrált-inkluzív nevelés és a gyógypedagógiai alapismeretek modulok. Gyakorlati hasznosságuk vitathatatlan.

Minőségfejlesztési javaslatok

- A kutatóműhelyek, kutató csoportok számának növelése, a kutatóegyetemi környezetből fakadó tudományos erőforrások további területeken való kihasználása,
- a hallgatók diplomaszerezéséhez szükséges nyelvi követelmények teljesítéséhez további támogatás nyújtása, hasonlóképpen az oktatók idegen nyelvi kompetenciájának fejlesztése,
- a gyakorlóiskola infrastruktúrájának továbbfejlesztése.

Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar (Szarvas)	Akkreditációs minősítés
<i>tanító</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/7/IX/2/67. (Tessedik Sámuel Főiskola)	2012/10/IX/14. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.
Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar (Jászberény)	Akkreditációs minősítés
<i>tanító</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/7/IX/2/72.	2012/10/IX/15. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.

Az akkreditációs időszak alatt a kar több változáson ment keresztül, a legutóbbi 2011 októberében bekövetkezett intézményi integráció alapján **Szarvas központtal, két telephelyen – Szarvason és Jászberényben** - működik a kar. Az „egy kar, két kampusz” helyzet nemcsak az akkreditációs vizsgálat helyzetét nehezítette, hanem a két kar együttműködését is, a nyilvánvaló erőfeszítések ellenére. Az eltelt rövid idő alatt az integráció számos területen megvalósult, de a továbbra is fennálló különbségek miatt, azok érzékeltetéséhez elengedhetetlen a két kampusz sajátosságainak külön-külön való megjelenítése.

Az intézmény önértékelése reális, a helyszíni látogatás, valamint az áttekintett dokumentumok alapján megállapítható, hogy a szak képzési és kimeneti követelményeinek a képzés megfelel. A 2006. évi akkreditációs jelentés alapján átdolgozták minőségértékelési rendszerüket, tudatos képzésfejlesztésbe kezdtek, eredményesen fejlesztették a hallgatók tanulási környezetét.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

A szak tanterve összhangban van a képzési és kimeneti követelményekkel. Az elméleti és gyakorlati kurzusok aránya megfelelő, a tantárgyi tartalmak és a hozzájuk kapcsolódó módszerek alkalmasak a KKK-ban meghatározott kompetenciák kialakítására és továbbfejlesztésére. A korábbi akkreditációs határozat azt javasolta, hogy a kar bővítse képzési kínálatát, így tanító szakon német szakirány és felsőfokú szakképzések indításával gazdagították a kínálatot. **Szarvason** 4 szakirány választására van lehetőség: német, román, szlovák nemzetiségi és roma kisebbségi szakirány.

Jászberény megtartotta a tanító szak integratív jellegét, kevésbé mozdult el a szakosodás irányába. A műveltségterületek széles skáláját kínálja, szoros kapcsolatban a közoktatás változásaival. A nemzetiségi tanító szakképzettség esetén a nemzetiségi szakirány 40 kreditjét a választható műveltségterület terhére teljesíthetik a hallgatók.

Személyi feltételek

Szarvason a szakfelelős és szakirányfelelős (2 fő) tudományos fokozattal rendelkező főiskolai tanár. A képzésben résztvevő oktatók száma 35 fő. 18 fő tantárgyfelelős, 17 fő minősített oktató. Az oktatók zömében középkorúak.

Jászberényben a képzésben résztvevő oktató száma 25 fő, 9 fő tantárgyfelelős, a minősített oktatók száma 10 fő. (Tanítóképző intézményben szokatlanul magas a férfi oktatók aránya, több mint 50%.)

Az oktatók óraterhelése a két kampuszon eltérő. Jászberényben igen magas, a jövőben az egyenletes óraterhelést a kar vezetésének meg kell oldania.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A két kampusz jogelődjének tudományos műhelyeit továbbfejlesztve új kutatási központokat hoztak létre: *Roma Kutatóközpont, Nemzetiségi Kutatóközpont, Romantika és Tehetség Kutatói Központ, Kárpát-medencei Magyar Pedagógusok Módszertani Kutatói Központja*. Továbbra is működik a *Jászsági Pedagógiai Műhely*, nagy számú kiállítás és koncert szervezése biztosítja a régióval való kapcsolatot. **Szarvason** jelentősen nőtt az egy oktatóra jutó publikációs pontszám: 2005-2010 között két és félszeresére. A **jászberényi** kampusz tudományos és publikációs eredményei szerényebbnek tűnnek, a fenti oktatói óraterhelés ezt részben indokolja. Jelentős a *PAIDEIA* című folyóirat megjelenése és a TÁMOP pályázatok keretében folyó tevékenység.

A képzés infrastrukturális körülményei

Szarvason két oktatási épület áll rendelkezésre, a gyakorlati képzés az intézmény területén levő gyakorló óvodában és általános iskolában valósul meg. A gyakorlati képzés feltételei jók. Problémát jelent az elavult tornaterem felújítása, amely az integráció előtt már tervbe volt véve, továbbra is szerepel az Intézményi Fejlesztési Tervben, de még nem valósult meg. A folyamatos bővítés és fejlesztés eredményeként impozáns számítógépes infrastruktúra áll a hallgatók rendelkezésére.

Jászberényben a korábbi akkreditáció javaslata alapján a szakok elhelyezése a főépületben történt meg. PPP beruházás keretében valósult meg a 85 szobás kollégium (kihasználtsága 72%). Műjépgálya, kert és arborétum tartozik még az infrastruktúrához. A könyvtár pályázati segítséggel elektronikus szolgáltatást és állományvédelmet épített ki. A számítógépes infrastruktúra jó.

A képzési létszám és kapacitás

A törvényi változások következtében mindkét kampuszon jelentős csökkenés következett be a hallgatói létszámban. A felvehető és így a felvett hallgatók létszáma az eltelt időszak alatt 81%-kal csökkent. Problémát jelent az állami és költségtérítéses hallgatók arányának megváltozása, 2011-ben **Szarvason** az arány: állami 31%, költségtérítéses 69%. Gondot okoz a nemzetiségi kisebbségi szakirány feltöltése. Az eleve kis létszámú szakirányra jelentkezők száma 0-9 között változik. A kar vezetése szerint ennek oka nem az érdeklődés hiánya, hanem a ponthatárok „speciális” meghatározása.

Képzési folyamat és eredményei

Szarvason a kreditpontok arányának és KKK tartalmának elemzése 2006-ban HEFOP pályázat keretében a teljes óvo- és tanítóképzésre megtörtént. A bolognai rendszer képzési ciklus-elemző értékelése és a mintatanterv felülvizsgálata folyamatban van, ennek eredményeit össze kell egyeztetni a jászberényi kampusz óra- és vizsgatervével. A pedagógia és pszichológia területén folytatott stúdiumok továbblépést jelenthetnek a hallgatók számára a *neveléstudományi mesterszak kora gyermekkor pedagógiája* szakirányra. A helyi képzés erőssége az au-

tentikus helyszíneken végzett szakmai gyakorlatok biztosítása (Losonc, Rózsahegy, Méhkerék). A karon intenzív tehetséggondozás folyik. Jelentős az OTDK-n elért helyezések aránya: 4-5 fő két évente. Figyelemre méltó, hogy a hallgatói létszámcsökkenés ellenére sem változott a kiemelkedő hallgatók eredményes szereplése.

Jászberényben elsősorban a kompetencia alapú tanulás szervező alapelv határozta meg a tanítóképzés tantervet. Fontosnak tartják a projektpedagógia, kooperatív tanulás, inkluzív nevelés, alternatív pedagógia beemelését az oktatási folyamatban. Kidolgozták a *korai inkluzív nyelvfejlesztő* mesterszak tantervet angol/német szakirányokkal. Akkreditációja még nem történt meg. A TDK rendezvényein eredményesen szerepelnek, az *Országos Anyanyelvi Tanítási Versenyen* 2. helyezést ért el egy hallgató (2007). A szarvasi központtal való együttműködés a Tehetségpont programban valósul meg. A kar jelentős előrelépést tett a mentori tehetséggondozó program kiépítésével.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

Az elmúlt 5 évben a szerkezeti átalakulások miatt többször változott a kari minőségbiztosítási rendszer. A *Minőségfejlesztési Bizottságot* 6 fő, egy koordinátor és a HÖK által delegált tag alkotja. A törvény által előírt dokumentumok mellett a kar minőségbiztosításához tartozik a „*Kiválóság stratégiája*” dokumentum. A két kar összevonásával elindult a közös minőségbiztosítási rendszer kiépítése. Az integrált kar elvégezte C-SWOT analízist, a Szent István Egyetem részeként részt vesz a „A minőségi és korszerű felsőoktatásért a Szent István Egyetemen” TÁMOP-4.1/A-10/1 KONV-2010-0009 számú projektben, a NEPTUN rendszeren keresztül elkészült az oktatók minősítési rendszere.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A jelentkező hallgatók a honlapról, intézményi kiadványokból, nyílt napokon és tájékoztató füzetekből szerezhetnek információt a karr képzéseiről. Felhasználják a regionális média tájékoztató funkcióját is. A kari honlapról elérhető a NEPTUN, a könyvtár, a webmail és az e-learning portál. A hallgatókkal történő kapcsolattartás lehetőségeihez tartozik a *Karrier Iroda*, és a különböző szakmai és kulturális rendezvények. A végzett hallgatók pályakövetését a DPR program segítségével végzik.

C-SWOT analízis értékelése

Az analízis részletes és reális.

Erősségek:

- a regionális pozíciókból adódó előnyök
- magas szintű pedagógiai kultúra hagyományai
- gazdaságosan működő továbbképzési rendszer
- társadalmi igényekre érzékenyen reagáló gyakorlat
- jól működő FSZ képzések

Gyengeségek:

- az oktatói terhelés egyenlőtlensége
- néhány területen elavult infrastruktúra, a fejlesztési lehetőségek hiánya,
- a szorító gazdasági helyzetből adódó munkahelyi feszültség
- a munkaerőpiaccal való együttműködés hiánya

Veszélyek:

- a térség negatív demográfiai mutatói
- a hallgatók szociális helyzete, gyengébb előképzettsége
- az integráció miatt belső rivalizálás
- pénzügyi korlátok

Minőségfejlesztési javaslatok

- A két eltérő hagyománnyal rendelkező intézmény pedagógiai kultúrájának hatékony összeegyeztetése,
- a tanítói létszámkeret feltöltése,
- a minősített oktatók számának további emelése,
- a jó gyakorlóiskolai kapcsolat fenntartása,
- a "PPP-probléma" megoldása,
- a külföldi kapcsolatok eredményeinek hatékony és tartós adaptálása,
- a hallgatók közösségi életének tudatos erősítése,
- a főiskola városi környezetre gyakorolt kisugárzó erejének fokozása,
- egységes oktatói követelményrendszer kidolgozása,
- karon a szakot érintő tudományos tevékenység erősítése.

<p>Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Tanító- és Óvóképző Intézet</p>	<p>Akkreditációs minősítés</p>
<p><i>tanító</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/7/IX/2/70.</p>	<p>2012/10/IX/16. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

Az intézmény önértékelése, a helyszíni látogatás, valamint az áttekintett dokumentumok alapján megállapítható, hogy a tanító alapképzési szak **tanterve** mind szerkezetét, mind tartalmát tekintve megfelel a képzési, kimeneti követelményeknek. Az alapozó, a szakmai törzstárgyak, valamint a differenciált ismeretkörök biztosítják, az alkalmazott módszerek lehetővé teszik a KKK-ban előírt kompetenciák kialakítását és fejlesztését.

Személyi feltételek

A **személyi feltételek** megfelelnek az akkreditációs elvárásoknak. Az alapszak felelőse a tanítóképzés egyik legismertebb szakembere, több évtizedes gyakorlattal, tudományos fokozattal (PhD) rendelkező, teljes munkaidőben foglalkoztatott főiskolai tanár. Szakmai kompetenciája és kutatási területe (nyelvtudomány, anyanyelvi tantárgy-pedagógia) összhangban áll a képzési programmal. Sikeresen birkózik meg azokkal a szervezési feladatokkal, amelyek a képzés hálózatos formájából adódnak.

A képzésben részt vevő oktatók száma 107 (90%-uk AT), közülük 51 tantárgyfelelős, a tantárgyfelelősök tudományos fokozattal rendelkező vezető oktatók. Az oktatók magas száma a tanító alapszak képzési programjának összetettségéből, a sokféle műveltségterületi képzésből, valamint a német nemzetiségi szakirányból adódik. Az oktatói korfa ma még elfogadható, de gondoskodni kell a fiatalításról (az oktatók fele több mint ötven éves, közülük kerül ki a főiskolai tanárok 80%-a). A képzésben részt vevő oktatók szakmai kompetenciája oktatási gyakorlata és kutatási területe összhangban van az oktatott tárggyal.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A tanító alapszakhoz kapcsolódó **kutatások** a karon működő Pedagógusképzési Szakmai Műhelybe tagozódnak. A tematikailag sokféle alap- és alkalmazott kutatás négy nagyobb tudományterülethez kapcsolódik: neveléstudomány, pedagógusképzés, tantárgypedagógiák; matematika és természettudományok; bölcsészettudományok. Az utóbbi öt évben az oktatók tudományos teljesítménye dinamikus növekedést mutat, mind a tudományos konferenciákon tartott előadások, mind pedig a publikációk tekintetében.

Infrastrukturális feltételek

A tanítói kompetenciák kialakításához megfelelő infrastruktúra áll rendelkezésre a karon mind a hallgatók, mind pedig az oktatók számára. A korszerű oktatástechnikai eszközökkel rendelkező előadótermek mellett jól felszerelt szaktantermek (pl.: vizuális nevelés, ének-zene, technika stb.) biztosítják a magas színvonalú oktatáshoz szükséges feltételeket. Az oktatás-kutatás eredményességét az SZTE könyvtára, valamint a megyei könyvtár állománya és szolgáltatásai segítik.

A képzési létszám és kapacitás

Az intézmény képzési kapacitása 2011-ben a pedagógusképzési területen 1647 fő volt, az egyes karok, szakok részesedése ebből minden esetben helyi megállapodás eredménye. A tanító alapszakra (nappali) felvehető keretszám a vizsgált időszakban évente 80, tehát összesen 320 fő volt. A felvett 279 fő 87%-os feltöltést jelent, ami a pedagógusképzési területen igen jónak mondható. A levelező képzés iránt viszont csak mérsékelt volt az érdeklődés a vizsgált időszakban, a tervezett felvételi keret alig 10%-át sikerült feltölteni. A nyelvvizsga hiánya miatt diplomát nem kapott hallgatók százalékos aránya viszonylag magas (44%, 78%), biztató jel azonban, hogy a felvett hallgatók közül nyelvvizsgával rendelkezők aránya enyhé emelkedést mutat (15%, 17%, 25%).

Képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege, tartalma, értékelési módja

A kurzusok jellege és az oktatás módszere összhangban áll a képzési célokkal. A szakfelelős irányításával-koordinálásával rendszeres tananyag-fejlesztési tevékenység zajlik. (Kiemelkedő a matematika műveltségterületen folytatott tantárgypedagógiai fejlesztő munka, amelyhez – a szakterületen új – tankönyv és elektronikus tananyagok kidolgozása is kapcsolódik.) Az alapképzési szakon oktatott ismeretanyag korszerű, a tantárgyi tartalmak nemcsak a legújabb kutatási eredményeket, hanem a változó közoktatási igényeknek megfelelő ismereteket is tükrözik (elsősorban a 6-7 kreditre választható modulok). A karon jól működik a tantervi harmonizáció. A tanító, óvodapedagógia, gyógypedagógia alapképzési szak alapozó tárgyainak, valamint a szabadon választható kurzusoknak, választható moduloknak egy részét az érintettek együtt hallgatják. A vizsgarendszer megfelelő. A szakdolgozatok témaválasztás tekintetében változatosak, színvonaluk jó, az oktatók diákjaikkal szembeni igényes elvárásait tükrözik.

A záróvizsgák szervezése pontosan szabályozott, a szakdolgozat védeése azonban nem a záróvizsga bizottság előtt történik, hanem 2 tagú tanszéki bizottság előtt. A vizsga tartalma kizárólag tantárgypedagógiai ismereteket ölel föl, a pedagógiai, pszichológiai szakterületek képviselője sem a tartalomban, sem a bizottság összetételében nem biztosított.

A kari **tehetség gondozás** kétféle módon történik. Egyrészt a TDK keretében, másrészt pedig a hallgatók felkészítésével helyi és országos szakmai versenyekre (tanítási, mesemondó, szónok-, matematikafeladat-megoldó, népdaléneklési stb.). A tehetséges hallgatóknak lehetőségük van oktatói kutató csoportok tevékenységébe is bekapcsolódni (pl. BEAGLE nemzetközi projekt, Nevelő-gyermek kapcsolati zavarok, Művészettel az Oktatásért). A kutatáshoz szükséges ismereteket részben választható kurzusok, részben pedig a szakdolgozati szemináriumok keretében oktatják a hallgatók számára. A kar helyben kiváló lehetőséget biztosít a tanító szakos hallgatók számára tanulmányaik mesterszak szinten való folytatására (nyelv- és beszédfejlesztő tanár mesterszak, technikatánár mesterszak). Az intézmény széles körű áthallgatási lehetőséget nyújt az ún. összegyűjtési, bárki számára felvehető kurzusokkal.

A **műveltségterületi képzés** helyzete igen jónak mondható az intézményben. Mivel nappali tagozaton magas létszámú évfolyamok vannak, évente 5-6 műveltségterületi csoportot tudnak indítani. A csoportok létszáma változó, 8-12 fő. A műveltségterület választása az 1. évfolyam 2. félévében történik. Az angol műveltségi terület erősítése érdekében a hallgatók számára nyelvi előkészítő modult hirdettek. A levelező tagozaton az alacsony hallgatói létszám miatt a műveltségterület szabad választását nem tudják biztosítani.

A képzésben sok olyan oktató vesz részt, aki korábban a tanárképzésben dolgozott. Ők ottani szakmai tudásukat konvertálják a tanítóképzésben: kitűnő háttérrel biztosítanak a műveltségterületi képzéshez.

A hallgatók **gyakorlati képzése** a képesítési és kimeneti követelmények által meghatározott alkalmazási területek szerint történik, ennek megfelelően épül fel a szakmai gyakorlati modul. A gyakorlati képzés az intézmény által fenntartott, nagy múltú gyakorlóiskolában zajlik, amely alapfokú művészetoktatási iskola is egyben. A gyakorlóiskolában a tanítójelöltek gyakorlati felkészítését 21 kiválóan felkészült szakvezető végzi. A gyakorlóintézmény mind kapacitását, infrastruktúráját, személyi feltételeit tekintve kiváló feltételeket biztosít a magas szintű gyakorlati felkészítéshez. A gyakorlóiskola és a Tanító- és Óvóképző Intézet között nagyon jó a szakmai együttműködés. A főiskolai oktatók, tantárgypedagógusok rendszeresen látogatják a tanító szakos hallgatók tanítási gyakorlatait.

A külső 8 hetes szakmai gyakorlat helyszínét a hallgatók maguk választják meg, többnyire lakóhelyükön vagy lakóhelyük közelében teljesítik ezt a feladatot. A külső gyakorlatok meglátogatására nincs lehetőség, de a minőségbiztosítás érdekében egy 3 témakört felölelő (a jelölt tervező munkája, megvalósítás, hallgatói önértékelés) részletes kérdőívvel kapnak visszacsatolást a gyakorlati munkáról.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A karon *Minőségirányítási és Minőségértékelési Bizottság* működik, elnöke a dékán. A minőségirányítási rendszer működését alapdokumentumok (szabályzat és kézikönyv) szabályozzák. A tanító alapszakot a karon belül a *Tanító- és Óvóképző Intézet* (tanítói szakcsoportja) gondozza. Az intézetvezető, a tanító alapképzési szak felelőse támogatja az oktatási, képzési színvonal emelését, a kutatások eredményes végzését, a minőség iránti elkötelezettség belsővé válását. A szakon rendszeres minőségbiztosítási tevékenység folyik a kari modell alapján. A szak minőségbiztosítása a szakfelelős, intézetvezető irányításával, a szak minőségbiztosítási felelősével együttműködve történik. A minőségbiztosítás legfontosabb elemei: bemeneti, kimeneti és folyamatvizsgálatok, melyeknek eredményeit a szakcsoport honlapján megjelenítik, s az eredmények alapján folyamatos korrekciós tevékenységet végeznek.

A TÁMOP 4.1.1 pályázat forrásából megvalósult az *SZTE Alma Mater* program, a 2006 óta működő DPR rendszer kialakítására a *Regionális Fejlesztési Operatív Program 3.3* részprogramjának keretében került sor.

A hallgatókkal történt interjú alapján azt állíthatjuk, hogy elégedettek a képzéssel és a tanulmányokon kívüli lehetőségekkel, rendezvényekkel is. A képzés legnagyobb érdemének azt tartják, hogy minősége alapján egyetemi, belső koherenciája szempontjából pedig főiskolai jellegű. Kiemelésre került, hogy a levelezős hallgatók sem szenvednek hátrányt a képzés során. Bár a lehetőség adott az idegennyelv-tanulásra, mégis csekély mértékben élnek vele a hallgatók. Elhelyezkedési kilátásaik tekintetében a *Köznevelési Törvény* miatt tartanak a jövőbeli nehézségektől, azonban szakmailag elhivatottak, továbbtanulási szándék is mutatkozik. Az oktatókkal való kapcsolatot partnerinek, a képzést szolgáltatás jellegűnek ítélik meg.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A szak iránt érdeklődő potenciális hallgatók részben az intézményi honlap alapján, részben pedig nyílt napokon tájékozódhatnak a képzés tartalmáról, jellegéről, de telefonon vagy e-mailben is kérhetnek tájékoztatást. A nyílt napokat kétféle formában szervezik: egyrészt benn az intézményben, másrészt pedig külső helyszíneken, középiskolákban tartanak film- vagy diavetítéssel egybe kötött tájékoztató előadásokat.

A képzésben részt vevő hallgatókkal való kapcsolattartás is rendszeres és folyamatos. Részben online felületeken (honlap, ETR, e-mail), részben pedig személyesen, fogadóórákon és azon túl is a hallgatók rendelkezésére állnak az oktatók. Az intézményi DPR rendszer kiegészítésére a végzett tanító szakos hallgatók számára külön kérdőívet készítettek. A kitöltött kérdőívet visszaküldők aránya jó, 56,79%. A visszajelzések alapján a válaszadók kb. 2/3-ának

sikerült tanítói vagy más pedagógus munkakörben elhelyezkednie. A végzett hallgatók és a munkaerő-piaci szereplők igen jónak ítélik meg a képzés színvonalát.

C-SWOT-analízis értékelése

Általában a szakra vonatkozó dokumentáció, így a C-SWOT-analízis is igényes, sok szempontú.

Erősségek

- a képzést erősítő intézményi, kari oktatási, kutatási együttműködés
- magasan kvalifikált oktatói kar
- növekvő kutatási aktivitás
- széles képzési kínálat (műveltségi területek, modulok, szabadon választható tárgyak)
- karon belüli továbbtanulási lehetőségek mesterszak szinten
- magas szintű gyakorlati felkészítés
- kiváló infrastruktúra
- jól működő minőségbiztosítási rendszer

Gyengeségek

- a tudományos teljesítmények egyenlőtlen megoszlása
- öregedő korfa
- TDK-munkák alacsony száma és aránytalan megoszlása
- a hallgatók és oktatók alacsony szintű idegen-nyelvi ismerete

Szakmaspecifikus szempontok

Az önértékelés hosszan, érdemben foglalkozik műveltségterületi képzéssel, ennek pozitívumairól korábban volt már szó. Itt csupán egyetlen elemét említjük meg: valamennyi területre belső szűrés után lehet bekerülni. Valamelyik műveltségterület elvégzése azonban kötelező, ugyanakkor a „felvételi szelekció” nem lehet teljes körű. A probléma megoldását inkább csak gyakorlati síkon tudták kezelni, elméletileg az ellentmondás feloldatlan maradt.

Minőségfejlesztési javaslatok

- Az oktatók tudományos aktivitásának kiegyenlítése egységes követelményrendszer kidolgozásával,
- a külső szakmai gyakorlat mentori hálózatának kiépítése,
- a hallgatók és oktatók idegen-nyelvi ismeretének fejlesztése érdekében további intézményen belüli lehetőségek biztosítása,
- a záróvizsga rendszerének újragondolása.

II. MINŐSÉGÉRTÉKELÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS ÉS A CSECSEMŐ- ÉS KISGYERMEKNEVELŐ ALAPKÉPZÉSI SZAKOKRÓL

Akkreditációs döntés:

**Az óvodapedagógus alapszak akkreditációja az alábbi 10 vizsgált képzési helyen
2017. december 31-ig hatályos:**

Apor Vilmos Katolikus Főiskola Neveléstudományi és Módszertani Intézet
Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar
Eötvös József Főiskola Neveléstudományi Kar
Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar
Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar
Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kar
Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar
Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar
Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Az óvodapedagógus alapszak akkreditációja az alábbi 2 vizsgált helyen

2015. december 31-ig hatályos:

Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar
Miskolci Egyetem Comenius Főiskolai Kar¹

A csecsemő- és kisgyermeknevelő alapszak akkreditációja az alábbi egy vizsgált képzési helyen 2017. december 31-ig hatályos:

Eszterházy Károly Főiskola Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar

II. 1. Minőségértékelés a szakok országos helyzetéről, javaslatok

Óvodapedagógus alapképzés az országban 12 képzési helyen folyik:

Apor Vilmos Katolikus Főiskola Neveléstudományi és Módszertani Intézet
Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar
Eötvös József Főiskola Neveléstudományi Kar
Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar
Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar
Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar
Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kar
Miskolci Egyetem Comenius Főiskolai Kar
Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar
Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar
Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar

Csecsemő- és kisgyermeknevelő alapképzés az országban 6 képzési helyen folyik:

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar
Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar
Eszterházy Károly Főiskola Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar²
Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar
Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar
Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar

¹ Az egyetem/kar készítsen **intézkedési tervet 2013. december 31-ig** a tervezett ütemezett intézkedések megvalósításának bemutatására.

² Tekintve, hogy végzett hallgató az akkreditációs eljárás időpontjáig ezen az alapszakon csak az Eszterházy Károly Főiskola Tanárképzési és Tudástechnológiai Karán volt, az eljárásban csak a nevezett képzési hely volt érintett.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

Az óvodapedagógus szakok tartalma minden intézményben megfelel a képzési és kimeneti követelményeknek. A mintatantervek lefedik a képzési és kimeneteli követelmények kompetenciáit. Nagy eltérés mutatkozik viszont abban, hogy az egyes intézmények hány tantárgy keretében teljesítik a követelményeket, nyilvánvalóan függvénye ez annak is, hogy mennyi speciális terület jelenik meg a képzési palettájukon. Míg a KRE 41 tárgyat oktat óvodapedagógus szakon, addig a NYME 137-et. Több intézményben felaprózott a tantárgyi struktúra, sok az 1-2 kredités tárgy, így nehéz megfelelni a tantárgyfelelősség akkreditációs követelményének is (ME, NYME, SZIE, SZTE). A képzési programokban az elméleti és gyakorlati ismeretek arányai megfelelőek. Az alapozó ismeretek, a szakmai törzsanyag, illetve a differenciált szakmai ismeretek tantárgyaihoz rendelt kreditértékek reálisak. Néhány intézmény esetében javasolt a képzési terv újragondolása, a kreditek átcsoportosítása, a kontaktórák számának csökkentése (EJF, KE, KF, PTE, SZTE).

Az EKF *csecsemő- és kisgyermeknevelő* alapszakának tanterve, benne az elméleti-gyakorlati ismeretek aránya és a kialakított tantárgyi struktúra megfelel a képzési és kimeneti követelményeknek.

Az oktatás személyi feltételei

Az óvodapedagógus-képzésben országos szinten összesen 552 oktató vesz részt. AT foglalkoztatásban 463 fő, AE foglalkoztatásban 75 fő, vendégoktatóként 10 fő. PhD fokozattal 248 rendelkezik, DSc-vel 12 fő, ami azt jelenti, hogy országos szinten a képzésben 47% a fokozattal rendelkezők száma. Az AT foglalkoztatású oktatók 47%-a tanársegéd ill. adjunktus, 33%-a főiskolai ill. egyetemi docens, 20%-a főiskolai ill. egyetemi tanár, ebből 3% a professzor, akik elsősorban a nagy egyetemeken óvodapedagógus-képzésében vesznek részt.

Az EKF *csecsemő- és kisgyermeknevelő* alapszakán az oktatók 84%-a főállású, 75%-uk rendelkezik tudományos fokozattal, 60%-uk vezető oktató, a tantárgyfelelősök mind minősítettek. AE oktatókat az egészségtudomány körébe tartozó tárgyak oktatására foglalkoztatnak. Az oktatói korfa egyenletes eloszlású. Humán erőforrás-fejlesztést az egészségügyi tárgyak oktatása és a gyakorlati képzés ellátása igényel.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

Az óvodapedagógus szakhoz kapcsolódó kutató, szakfejlesztő tevékenység eredményeit a képzőhelyek kari rendezvények, konferenciák, kötetek, könyvsorozatok és más publikációk segítségével teszik ismertté. Az intézmények a kutatásokba bevonják a hallgatókat és a közoktatási partnereket is. A publikációs aktivitás a szakterületnek megfelelő, az oktatók között azonban nagy különbségek tapasztalhatók. Az oktatók hazai és nemzetközi konferenciák rendszeres előadói, a művésztanárok munkáját rangos kiállítások, illetve hangversenyszereplések fémjelzik. Több intézményben kutatócsoportok, műhelyek alakultak, azonban szükség lenne intenzívebb kutatási stratégiaalkotásra és koordinációra, ill. a publikációs tevékenység követelményeinek egységes számonkérésére és megítélésére. A képzőhelyek között van szakmai kapcsolat, de ez nem kielégítően összehangolt. A képzés külső megítélését növelné, ha egy profiljába tartozó – közös fenntartású és szerkesztésű – folyóirata, könyvsorozata lenne. Hasonlóan nagy jelentőséggel bírna közös konferenciák, szimpóziumok tartása. Az eddiginél jobban fel kellene hívni az intézményekben a figyelmet egymás könyveinek, tanulmányainak megismerésére, esetleg egymás idézésére is. Fontos lenne egy, a kora gyermekkor kérdéseit tematikusan és szisztematikusan vizsgáló multidiszciplináris alapokra építő kutatóközpont működtetése.

A *csecsemő- és kisgyermeknevelő* szakhoz közvetlenül kapcsolódó kutatások és műhelyek kialakítását az EKF tervezi, a szak felsőoktatásba történő szakmai-tudományos beágyazódásának elősegítése miatt a jövőben szükséges erre komoly figyelmet fordítani.

Infrastrukturális háttér

Összességében minden képzőhely alkalmas arra, hogy *óvodapedagógus*-képzést folytasson. A vizsgált időszakban sok fejlesztésre, felújításra, bővítésre került sor, sok helyen kiválóan megtörtént az akadálymentesítés. Az intézmények rendelkeznek a képzés jellegéhez igazodó és szükséges tantermekkel, előadótermekkel és szaktantermekkel. Az intézményekben vannak báb-, tánc-, zene-, drámatermek, különböző műhelyek a rajz és technika foglalkozásokhoz, nyelvi laborok, saját vagy bérelt tornatermek, edzőszobák. A legtöbb helyen az úszási lehetőséget is megoldják az intézmények. Rendelkezésre állnak a képzéshez szükséges eszközök, technikai berendezések. A tantermek oktatástechnikai eszközökkel való felszereltsége általában megfelelő. A könyvtárállomány megfelelő, azonban több helyen gondot jelent, hogy a folyamatos fejlesztésre, állománygyarapításra nincs anyagi forrás. Minden intézmény igyekszik a számítógép parkját újítani, a gépek számát növelni, de a legnagyobb hiányosság általában az informatikai fejlesztések terén tapasztalható. Minden képzőhelyen elérhető közelségben vannak a gyakorló óvodák, azonban némelyik óvoda elhasználódott, helyenként az épület felújításra, másutt a felszerelés korszerűsítésre vár.

A *csecsemő- és kisgyermeknevelő* képzés infrastrukturális feltételei az EKF-en kiválóak, a szak sajátos infrastruktúráját jelentő demonstrációs termek biztosításában a szakindítás óta fejlesztés történt, a bölcsődék a képzési igényeknek megfelelnek, számuk bővítése azonban szükségesnek látszik.

A képzési létszám és kapacitás

A vizsgált időszakban a jelentkezők száma több intézményben megtorpant (DE, EKF, KRE, SZIE), egyes intézményeknél stagnál vagy nő (AVKF, ELTE, KE, KF, ME, NYME, PTE, SZTE). A bolognai rendszerű képzésre való áttéréskor a magasabb szintű nyelvvizsga követelmény, a csökkenő gyermeklétszám, az óvoda bezárások, a szak társadalmi presztízse, mind hozzájárultak a szak iránti érdeklődés csökkenéséhez, ez elsősorban az ország keleti részén elhelyezkedő képzőhelyekre érvényes. Gyengítette a hallgatók bekerülési esélyeit az új felvételi rendszer is. Az intézményekre szinte egyöntetűen jellemző, hogy az Oktatási Hivatal által megállapított pedagógusképzési kapacitás szám töredékét tudják betölteni, csupán néhány intézményben van felvételi túljelentkezés, ill. a kapacitás szám megközelítése.

A *csecsemő- és kisgyermeknevelő* alapszak új, a jelentkezők száma a vizsgált intézményben az elmúlt két évben számottevően nőtt, a szakindítás óta eltelt idő komolyabb következtetések megfogalmazására nem ad lehetőséget.

Képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege és az oktatás módszerei

A képzési folyamat, az oktatási és értékelési módszerek, a tantárgyi keretekben megjelenő elméleti és gyakorlati képzés egymáshoz viszonyított aránya az intézmények képzésében mindkét szakon megfelelő, a szakma gyakorlásához szükséges kompetenciák elsajátíthatók. A kurzusok jellege és módszere megfelel az elvárásoknak, jelentős része olyan, mely önálló tanulásra készíteti a pedagógusjelöltet, aktivizáló, motiváló. Az oktatás módszertana a kor kívánalmainak megfelel, az oktatók jól kombinálják az elméleti képzéshez és a gyakorlat megszerzéséhez szükséges módszereket. Összességében a ráfordított hallgatói munkaórák és a kontaktórák biztosítják a KKK gyakorlati megvalósulását. A szakdolgozatok jelentős része pedagógiai, óvodapedagógiai, módszertani témák feldolgozása, melyek jól hasznosulnak a pályára való felkészülésben.

Tudásértékelés

A tárgyak általában gyakorlati jeggyel vagy kollokviummal zárulnak. A felaprózott tantárgyi struktúra következtében gyakori, hogy a számon kért tantárgyak száma túlzott. Igaz, hogy az egyes tárgyaknál különböző szintű az ellenőrzés és az értékelés, de önmagában a félévenkénti rendkívül sok megmérettetés kedvezőtlen a hallgatók számára. A záróvizsga alkalmával a hallgatók szóban számot adnak arról, hogy szaktudományos, pedagógiai, pszichológiai és módszertani ismereteiket komplex módon képesek megjeleníteni. A hallgatók általában motiváltak, döntő többségük a mintatantervet követve az előírt képzési időn belül jut el a záróvizsgáig. A diploma megszerzésének akadályát jellemzően a nyelvvizsga hiánya okozza, annak ellenére, hogy az intézmények rendkívül sok lehetőséget kínálnak a nyelvtanulásra.

Gyakorlati képzés

A gyakorlati képzés tartalmát, mintatervi leírását és a követelményeket az intézmények a hallgatók számára a tanulmányok megkezdésekor kézhez adják. A gyakorlati képzés különböző formái, az egyéni, a csoportos és az összefüggő (8 hetes) komplex gyakorlatok magukba foglalják a pedagógiai-pszichológiai stúdiumokhoz kapcsolódó, speciálisabb feladatokba is betekintést engedő gyakorlatokat is. A gyakorlatvezető óvodapedagógusok és a kari oktatók együttműködése ideális, közösen dolgoznak a hallgatói munka szakszerű irányításán és értékelésén. Az óvodapedagógusi munkára történő felkészítés magas színvonalú a gyakorló óvodákban. Az óvodapedagógus hallgatók általában elismeréssel nyilatkoznak a képzés egészében megnyilvánuló pozitív oktató-hallgató kapcsolatáról. Ugyanakkor problémát jelent, hogy némely képzőhely gyakorló óvodájának infrastrukturális fejlesztése az utolsó években elmaradt. Hasonlóan megoldandó kérdés, hogy egyes intézmények nem tudják teljes egészében biztosítani a KKK-ban előírt gyakorlat mennyiségét, ennek megoldása sürgető feladat.

A csecsemő- és kisgyermeknevelő szak szakmai gyakorlatának felépítésében a feladatok tartalma, minősége, mennyisége és az önállóság szempontjából is jól érvényesül fokozatosság. Az intézmény szakindítási kérelmében foglaltakhoz képest változást jelent, hogy az utolsó (6.) félévet a hallgatók teljes egészében a gyakorlóterepen töltik. A gyakorlóhelyekkel való kapcsolat megítélése oktatói és hallgatói oldalról is rendkívül pozitív.

Minőségbiztosítás, minőségfejlesztés

A 2006-tól 2011-ig terjedő időszakban valamennyi intézmény felállította minőségbiztosítási rendszerét. Elkészítették a minőségbiztosítási szabályzatokat, kézikönyveket, minden intézményben kijelölték az intézményi/kari/szakhoz kötődő felelőst, aki egyrészt az akut feladatokat elvégezte, másrészt dolgozott a fejlesztés érdekében. Vegyes képet mutatnak az intézmények olyan szempontból, hogy egyes intézmények egyetemi szinten, azonos módon bonyolítják a minőségbiztosítás felméréseit, más intézmények viszont a szak speciális sajátosságait figyelembe véve önállóan dolgozták ki a mérések részleteit – nyilvánvaló, hogy ebben az esetben a kapott adatok lényegesen jobban használhatóak.

Az intézmények különböző megoldásokkal az alábbi területeken alkalmaznak minőségbiztosítási eljárásokat: szervezeti önértékelés, dokumentumkezelés, képzési/oktatási folyamatok tervezése és fejlesztése, oktatási anyagok minősége, kurzusértékelések, humán erőforrás biztosítása és fejlesztése, kutatási és fejlesztési tevékenységek, mérés- elemzés-tökéletesítés, dolgozói és hallgatói elégedettségmérések, hallgatói élet, hallgatói szolgáltatások minősége, a felhasználói szféra/gyakorló óvodák megkérdezése, diplomás pályakövetés.

Az elégedettségmérések esetében az intézmények folyamatosan térnek át a papíralapú kérdőívekről az elektronikus verzióra, ami lényegesen pontosabb és statisztikailag szakszerűbb értékelést nyújt, ugyanakkor a válaszadási hajlandóság minden esetben jelentősen visszaesett az elektronikus kérdőív bevezetésével. Mindemellett hangsúlyozni kell, hogy a legtöbb intézményben nagyon lényeges előrelépés az, hogy a vizsgált időszakban a minőségbiztosítással foglalkozó szakemberek az ellenőrzést az oktatási folyamat teljes egészére kiterjesztették.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A leendő hallgatók felkutatása minden intézmény számára nehézséget okoz. Elsődleges információforrás az intézményről a honlap. Az intézményi/kari honlapok a vizsgált időszakban valóban nagy fejlesztéseken mentek át, ugyanakkor több helyen nincs meg a megfelelő szakember, illetve felelős, aki naprakész állapotban tartaná az oldalakat. A legtöbb intézmény rendelkezik marketingcélokat szolgáló színvonalas intézményi kiadványokkal, ezek hatásfoka azonban megkérdőjelezhető, elsősorban reprezentációs célokat szolgálnak. Nagy hangsúlyt fektetnek az intézmények a nyílt napok szervezésére. Ezeknek nagyon vegyes a látogatottsága, viszont a hallgatói interjúk bebizonyították, hogy az első benyomások nagyon fontosak, többek a nyílt nap eredményeképpen választottak intézményt. Nyílt napokat külső helyszíneken, középiskolákban is tartanak a képző intézmények, ezek lényegesen kisebb hatásfokúak, mint maga az intézmény meglátogatása.

Az intézmények mindegyike eleget tesz annak a követelménynek, hogy a képzésben részt vevő hallgatókat tájékoztatják a képzés egészéről, a féléves feladatokról, a hallgatói szolgáltatások rendszeréről. A tantárgyleírások elérhetőek, sok intézményben az elektronikus tanulmányi rendszeren kívül a honlapon is megtalálhatók az információk.

Az intézmények szoros kapcsolatot tartanak a közoktatással. A felhasználói szféra jelzéseit, a képzési tapasztalatokat a gyakorlóóvodákból, az egyéb közoktatási intézményekből, a külső gyakorlatvezetőktől származó információkat folyamatosan értékelik, a szükséges korrekciókat végrehajtják.

Az EKF *csecsemő- és kisgyermeknevelő* alapszakán a felhasználói szempontok közvetlen érvényesülését segíti, hogy a gyakorlati felkészítést elsősorban azokra a bölcsődei munkatársakra építik, akikkel előzőleg hallgatóként is kapcsolatban álltak.

A szakok jellegénél fogva a végzett hallgatókkal minden intézményben folyamatos a kapcsolattartás. A legtöbb intézmény úgy nyilatkozott, hogy a gyakorlati képzésben maximálisan támaszkodnak saját végzettjeikre, így az elmélet-gyakorlat egysége igen jól kidomborítható. Az ALUMNI rendszer általában jól működik, melynek több eleme magát a képzést segíti. A folyamatos kapcsolattartás a régi hallgatókkal azt eredményezi, hogy a még bent lévők első kézből értesülnek álláslehetőségekről, ugyanakkor visszafelé is működik a rendszer, az intézmények szívesen látják rendezvényeiken volt hallgatóikat. A rendszer jó működését bizonyítja, hogy a pedagógus továbbképzéseken nagyon gyakoriak a volt óvodapedagógus tanítványok.

Minőségfejlesztési javaslatok

- A tantervi vizsgálatok rámutattak, hogy több intézményben tantárgyi összevonásokra, a hallgatók számára kedvezőbb számonkérési arányok kialakítására van szükség.
- Jellemző, hogy az intézmények nem használják ki a belső humán erőforrásaikat, nehezen működik az együttműködés a tanszékek, az intézetek, az intézmények más karainak oktatói között. Szorosabb szakmai kapcsolat kiépítése szükséges az oktatók és a szervezeti egységek között. Az integrált intézményekben előfordul az egyetem vezetése és/vagy a karok közötti együttműködés hiánya vagy nehézkes volta.
- Több intézményben a következő évek egyik legfontosabb feladata az oktatói utánpótlás biztosítása. Indokoltá teszi az utánpótlás nevelést egyrészt az oktatók viszonylag magas életkora, másrészt az a tény, hogy a tantárgyfelelősök nem mindenütt rendelkeznek fokozattal, a gondozott tárgy több esetben nincs összhangban az oktató tudományos tevékenységével, néhol szakterületével. A szakok jellegéből adódóan azonban fontos szempont az is, hogy a szakterületeken jártas, ott gyakorlatot szerzett, magasan képzett szakemberek is részesei legyenek az oktatásnak (pl. a gyakorlati képzésben, módszertani felkészítésben).

- A kutatásokra jellemző, hogy sokszor elaprózottak, egyéni kezdeményezésből fakadnak, ill. az egyéni érdeklődésnek megfelelőek, ily módon kevésbé összehangoltak, nem mindig adekvátak az óvodapedagógus-képzés kívánt fejlesztési irányjaival. Ennek háttérében álló lényeges körülményként azonban szükséges megjegyezni, hogy az egyéni kutatási témák túlsúlya nem független a tudományos fokozatszerzés gyakorlatának megfelelő egyéni teljesítmény kényszerével, a kutatások szakterülettől való relatív távolsága pedig összefügg a Doktori Iskolák témakiírásaival, ill. befogadó, vagy éppen elzárkózó attitűdjével. Mindezzel együtt kívánatos lenne szakmailag összehangolt, az intézmények által finanszírozott kutatóműhelyek létrehozása. A csecsemő- és kisgyermeknevelő szakon a képzés tudományos beágyazódását és a képzést közvetlenül támogató kutatások megkezdése kívánatos.
- Az idegennyelvi kompetenciák hatékonyabb fejlesztésére nagyobb hangsúlyt kell fektetni, mind a hallgatók, mind az oktatók tekintetében. Jellemzően magas a nyelvvizsga hiányában át nem adott diplomák száma, hasonlóan sok oktatót a nyelvismeret hiánya akadályoz meg a fokozatszerzésben, ill. a habilitációban. A legtöbb intézményben igényként jelenik meg az aktívabb nemzetközi kapcsolatok kiépítése, melynél szintén sokszor a nyelvi nehézségek jelentik a legnagyobb problémát.
- A tehetség gondozás, a tudományos diákköri tevékenység is nagyobb figyelmet kaphatna több intézményben, annak ellenére, hogy a szak alapvetően gyakorlatorientált. Ennek szorgalmazása a továbbhaladás szempontjából is figyelmet érdemel, hogy a legkiválóbb és arra motivált hallgatók valóban élni tudjanak a lehetőséggel és mesterszinten folytassák megkezdett tanulmányaikat.
- Jó a szakmai kapcsolat a gyakorló helyek és a képző intézmények között, de több intézmény látja, hogy van még fejlesztési lehetőség az elméleti stúdiumok és a gyakorlat összehangolása tekintetében. Néhány helyen a gyakorló helyek infrastrukturális helyzete javításra szorul, a gyakorlati képzés meghatározott időkerete nem mindenütt tartható.
- Az elektronikus tananyagok alkalmazása fontos fejlesztési terület lehet mindegyik képzőhelyen. Nagyon jó kezdeményezések ugyan vannak, de általánosságban elmondható, hogy egyrészt az oktatók nincsenek kellően felkészülve a feladatra, másrészt kevésbé inspiráltak, hogy ezen a téren előrelépés történjen.

Javaslat az oktatási kormányzat számára:

Az óvodapedagógus szak szempontjából is nagyon lényeges a **képzési igények** – demográfiai elemzéseken alapuló – **előrejelzése**. A képzési keretszámok elosztása meghatározza a szak további sorsát, ezért javasoljuk a szakterület képviselőinek bevonásával annak gondos mérlegelését, hogy mi a célra vezetőbb: a képzés tudatos koncentrálása kevesebb képző helyre vagy éppen megőrzése a különböző régiókban, ottani tágabb kulturális szerepükre tekintettel. A döntéstől függően eltérő, de mindenképpen tudatos stratégiát kell kialakítani a szak fejlesztésére, aminek viszont – a döntéstől függetlenül – anyagi feltételei is vannak.

II. 2. Az óvodapedagógus alapképzési szak intézményenkénti értékelése

Apor Vilmos Katolikus Főiskola Neveléstudományi és Módszertani Intézet (Vác)	Akkreditációs minősítés
<i>óvodapedagógus</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/7/IX/2/63.	2012/10/IX/17. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A szak tartalma megfelel a képzési és kimeneti követelményeknek. Mintatanterve lefedi a képzési és kimeneteli követelmények kompetenciáit.

A megadott kompetenciákat erősítik az intézmény egyedi jellegét adó kurzusok, és értékei, mint pl.: Bevezetés a kereszténységbe, Bioetika, Hagyományismeret.

Az ismeretanyag korszerű, a tudományág legújabb eredményeinek közvetítésére alkalmas.

A mintatanterv struktúrájában a kurzusok kissé elaprózottak. Az elaprózott kurzusok racionalizálása, az összevonhatósága, a kedvezőbb számonkérési arányok megfontolást igényelnek, melyet a szak vezetése jól lát és melynek átgondolása a közeli terveik között szerepel. A vezetés is úgy ítéli meg, hogy ezzel a hatékonyság és a hallgatói terhelés is egyenletesebbé válhat.

A szaknak két nemzetiségi szakiránya van, német nemzetiségi és cigány- roma szakirány.

A képzési programban az elméleti és gyakorlati ismeretek arányai megfelelőek.

A képzés jellegéből adódóan hangsúlyosak a gyakorlati képzési feladatok. A szakmai gyakorlati munkát jó és szakszerű elméleti alapozással és szoros szakfelelősi, oktató és szakvezető óvodapedagógusi együtt működéssel végézik.

A gyakorlati oktatásban a sikeres képzéshez elvárt feltételrendszer biztosított.

Az elméleti és gyakorlati képzést színvonalas oktatási segédletek, a főiskola oktatói által írt szakkönyvek, jegyzetek is segítik. A kötelező és ajánlott irodalom a főiskola jól felszerelt könyvtárában nyomtatott és elektronikus formában rendelkezésre áll.

Személyi feltételek

A képzés **személyi feltételeit** vizsgálva megállapítható, hogy a szakért és a szakirányért felelős oktatók megfelelnek az akkreditációs elvárásoknak.

Az óvodapedagógus szak az egyik legnagyobb létszámmal bíró alapszakja az intézménynek. Hat intézete közül a Neveléstudományi és Módszertani Intézetből kerül ki a szakfelelős, aki a szakmai kapcsolatot a többi intézménnyel is tartja. A szakfelelős megfelelő végzettséggel rendelkező, óvodapedagógus képzésben nagy tapasztalatokkal bíró minősített oktató. A szakirány-felelősök is tudományos fokozattal rendelkező főállású oktatók.

A képzésben résztvevő oktatók száma 80 fő, melyből 53 fő tantárgyfelelős. A minősített oktatók száma 21 fő. A minősített oktatói arány 40,3%. A minősített oktatók tudományterületi eloszlása nem teljes mértékig egyenletes. A szaknak egyes tudomány- és módszertani területeinek lefedettségében szüksége van további tudományos fokozattal rendelkező oktatókra. E hiányosságot egyrészt a közeljövőben a doktori képzésben végző saját oktatóikkal, másrészt külső erőforrások bevonásával tervezi megoldani az intézmény. Az oktatók életkori megoszlása tekintetében a középkorúak vannak a legtöbben, akik lassan közelítenek a nyugdíjas korhoz. Így rövid távon meg tudnak felelni a tudományos előírásnak és hosszú távon az intézményi stratégiában számol a szak vezetése a tudományos utánpótlás szükségével. Belső erőforrás-

saikra építő megoldási stratégiaként igyekeznek a saját intézményben végzett tehetséges hallgatókat oktatóként visszahozni. A szak tartalma, képzési jellege miatt fontosnak tartják, hogy olyan tudományos munkában elkötelezett szakemberek vegyenek részt az oktatásban (tantárgy-pedagógiák, módszertanok), akik maguk is rendelkeznek óvodapedagógusi alapidplomával is és megfelelnek felsőoktatáshoz szükséges elvárt követelményeknek (egyetemi végzettség, doktori képzés).

A gyakorlati képzéssel kapcsolatos feladatokat (gyakorlatvezetés, gyakorlati képzés koordinációja, módszertani felügyelet, hospitálási naplók értékelése) az alapszak szakmai profiljának megfelelően a Neveléstudományi és Módszertani Intézet pedagógiai szakcsoport és Módszertani szakcsoport oktatói látják el. A szakon készített szakdolgozatok legnagyobb hányadát is az adott intézet oktatói konzultálják és opponálják.

Az óvodapedagógus szak tudományos és művészeti tevékenységek kereteit az intézetek, az intézeteken belül működő szakcsoportok adják, ahol széleskörű tudományos tevékenység, művészeti munka zajlik. Az intézetek, szakcsoportok szakhoz kötődő tudományos tevékenysége az oktatók publikációi, konferencia-előadásai, hazai és nemzetközi projekteken való részvételekben és a szakmai közéleti tevékenységében nyilvánul meg.

Az oktatók szakmai megfelelőségét az intézetek tudományos munkáját a publikációs lista igazolja.

Az oktatók tudományos munkái és publikációi összhangban van az általuk oktatott tárgy tartalmával, a tantárgyfelelős oktatók rendelkeznek az óvodai nevelés tárgykörébe tartozó szakmai publikációkkal, melyek megfelelő alapot nyújtanak a képzéshez.

Az infrastruktúra

Az Apor Vilmos Katolikus Főiskola a zsámbéki tűz után 2004-ben költözött Vádra és kezdte meg működését. A költözés nehézségeit átvészelve igyekeztek a folytonosságot helyreállítani. Az intézmény jelenleg rendelkezik a képzés jellegéhez igazodó és szükséges tantermekkel, előadóteremmel és szaktantermekkel így pl. báb-, tánc-, és drámaterem, továbbá műhelyekkel pl.: rajz, technika, tornateremmel (saját és bérelt), (bérelt) uszodai lehetőséggel, valamint a képzéshez szükséges eszközökkel, és technikai berendezésekkel. A tantermek oktatástechnikai eszközökkel való felszereltsége megfelelő.

A felsőoktatási, általános gyűjtőkörű pedagógiai szakkönyvtár, nyilvános könyvtár a főiskola központi épületében látja el feladatait. Az egy központi egységként működő könyvtár állománya 100 ezer kötet könyv, óvodai foglalkoztató és általános iskolai tankönyv, pedagógiai segédanyagok, 150 féle folyóirat, hangkazetták, DVD gyűjtemény stb. A könyvtár külön, 60 fős 10 számítógéppel felszerelt olvasóteremmel is rendelkezik. A kölcsönző részben további 3 gép áll az olvasók rendelkezésére. A könyvtár 1994 óta használja az ALEPH integrált könyvtári számítógépes szoftver rendszert. A könyvtár munkatársa az óvodapedagógus hallgatóknak *könyvtárismeretek* kötelező tantárgy keretében oktatja heti 1 órában a könyvtárhasználathoz, kutatáshoz szükséges ismereteket.

Az óvodapedagógus alapszak gyakorlati képzési helyszíneit a gyakorló intézmények és a megfelelő szakemberek megléte biztosítja. A gyakorló helyek száma 6. (Egy saját fenntartású és 5 szerződéses óvoda). A gyakorló óvoda a mind személyi, mind tárgyi feltételeiben megfelel az elvárt követelményeknek.

Az alapszak hallgatói létszámadatait vizsgálva megállapítható volt, hogy nappali tagozaton az intézmény a vizsgált időszak alatt a tervezett kapacitását egyre jobban ki tudta használni. Az alapszak német nemzetiségi szakirány tendenciája bár kis létszámú, de pozitív (tervezett és felvett hallgatók száma 7 fő.) Ugyanakkor a felvételi keret, a tervezett kapacitás a vizsgált időszak alatt csökkenő tendenciát mutat (2010/11-es tanév felvételi keret 7 fő). Az alapszak cigány/roma nemzetiségi szakirány esetében az intézmény sajnos nem tudja kihasználni a megadott kereteit (2010/11-es tanév 0fő/0fő).

A német nemzetiségi szakirány jó színvonalú. Minden lehetőséget igyekeznek számba venni sokféle pályázati lehetőséggel élnek, külföldi kapcsolattal rendelkeznek. A romológia szakirány minősített szakirány-felelőssel rendelkezik, metodikailag megalapozott. Sajnos a szakirányok esetében a hallgató létszámokban egyiknél sem realizálódnak ezek az értékek.

A levelező tagozaton a megadott létszámkeretet a vizsgált időszakban jól kihasznált volt. Folyamatosan emelkedett az önköltséges hallgatók száma, mely az utolsó évben már a hallgatók 90%-át jelentette.

A német nemzetiségi szakirány létszáma levelező tagozaton csekély, a cigány/roma nemzeti-ségi szakirányon 2007/08-tól évenként 0fő/0fő.

A Bolognai rendszerű képzés bevezetésével a diploma kiadásának feltételeként C típusú nyelvvizsga követelmény került bevezetésre. Bár a szakon magas óraszám, több nyelvből és nyelvvizsgáztatás lehetőségével (ECL) igyekeznek segíteni a nyelvvizsga követelményének teljesítését, ennek ellenére az óvodapedagógus szakon 2011-ben 69%-a végzetteknek nem tudta átvenni diplomáját nyelvvizsga hiánya miatt.

Képzési folyamat és eredményei

A tantárgyak oktatása az elmélet és gyakorlat egységében történik. A tananyag feldolgozása előadáson, szemináriumon történik. A tananyag-fejlesztési tevékenység a szakon folyamatos. A tananyag korszerűsítése a mintatanterv szélesebb kontextusában valósul meg: tapasztalatok, szükségletek, a szenátus jóváhagyásával, a szak KKK-jának és a MAB előírásainak figyelembevételével történik.

A **gyakorlati képzés** párhuzamosan halad az elméleti kurzusaival. A gyakorlati képzés 1. szemesztertől a 6. szemeszterig jelen van a képzési struktúrában. A hallgatók az óvodai gyakorlati nevelőmunkához a szükséges kompetenciákat bővülő, komplex gyakorlati képzési tematika alapján sajátítják el. A gyakorlati képzéssel kapcsolatos feladatokat (gyakorlatvezetés, gyakorlati képzés koordinációja, módszertani felügyelet, hospitálási naplók értékelése) az alapszak szakmai profiljának megfelelően a *Neveléstudományi és Módszertani Intézet* pedagógiai szakcsoport és *Módszertani szakcsoport* oktatói látják el.

A gyakorlati képzés tartalmát mintatervi leírását és a követelményeket, a *Gyakorlati Képzési Útmutatót* minden hallgató nyomtatott formában kézhez kapja a tanulmányi megkezdésekor. Az útmutatót a szakfelelős a gyakorlati képzésben résztvevő kollégák bevonásával évenként áttekinti, korszerűsíti. Az útmutató aktuális változata a főiskola honlapján is megtalálható.

A szak jelenlegi képzési struktúrája lehetőséget biztosít a hallgatók mesterképzés, majd ennek teljesítése után a PhD képzésbe való bekapcsolódásra. A továbblépés a *neveléstudományi* mesterszak, a *pedagógiatanár* mesterszak és a *gyógypedagógia* mesterszak irányába lehetséges. Az intézmény specialitása az óvodapedagógus alapszakos oklevéllel rendelkező hallgatók számára speciális kredit-elismeréssel és egy 50 kredites hitéleti nevelő specializáció elvégzésével a belépési lehetősége a *hitéleti- nevelő- tanár* mesterszak szakukra.

A főiskola jelentős erőfeszítéseket tesz a képzés színvonalának megőrzéséért, fontos módszertani megoldásokat alkalmaznak a „katolikus” jelleg érvényesítésére. Ez megjelenik a hitéleti aktivitásban, a *hitoktató* mesterszak húzóerőt jelent.

A hallgatók által választott szakdolgozati témák tudományterületi, intézeti megoszlását áttekintve látható, hogy a szakon főként a pedagógiai, pszichológiai megközelítésű témák dominálnak. A Neveléstudományi és Módszertani Intézet kapacitásai a legleterheltebbek. A témák széleskörűek, a szak jellegéhez illők. A szakdolgozat megírásához hallgatók a honlapon is elérhető *szakdolgozati útmutató*n keresztül is kaphatnak elméleti- és gyakorlati segítséget.

A tehetségesnek ígérkező hallgatókat oktatóik ösztönzik a TDK-n való részvételre témák ajánlásával és dolgozatuk konzultálásával. Az OTDK témái között nagyon népszerűek a pedagógiai, pszichológiai, sporttal, egészségneveléssel kapcsolatos témák. Nemzetközi tapasztalatgyűjtésre oktató és hallgató mobilitásra teremt alkalmat az *Erasmus*, a *Comenius* és a

Gerfec projektjeikben való részvételük. A szak publikációs lehetőséget kíván adni a tehetséges hallgatói számára az intézmény lektorált *Periodika* és *Katolikus Pedagógia* című tudományos folyóiratában.

A hallgatók különféle ösztöndíjakban részesülhetnek így pl.: az AVKF saját alapítású élsportoló és művészeti ösztöndíjban is.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A szakon az oktatókkal szembeni minőségi elvárásokat a rektor, a humán erőforrás stratégiájáért és tudományos kapacitásért felelős rektorhelyettes és az intézményvezetők fogalmazzák meg, kéri számon, dokumentálják.

A szakfelelős tartja a kapcsolatot az intézetekkel, az intézetvezetőkkel.

A főiskolán a minőségbiztosítási, minőségfejlesztési koncepció alapvető szabályozó dokumentumai a minőséget szabályzó *kézikönyv* és a *minőségbiztosítási szabályzat*.

A minőségbiztosítást és fejlesztést az intézmény mindig is fontosnak tartotta, ezt igazolja, hogy a minőségbiztosítási, fejlesztési szervezet és koncepció átdolgozása jelenleg is folyik. Az új intézményfejlesztési stratégiát az eddigi minőségbiztosítási, minőségfejlesztési eredményekre alapozva és építve kívánják megfogalmazni.

Az intézmény fontosnak tartja a pályakövetést és az eredmények hasznosítását. A TÁMOP 4.1.1 pályázat keretében végeztek Diplomás Pályakövető kutatást. A szakon a 2010-ben végzett hallgatók közel 40%-a töltötte ki a kérdőívet, ami az országos átlaghoz képest jónak mondható, de a reprezentativitás szempontjából kicsit kevés. A szakon a DPR kérdőívet és eredményeit a honlapon is közzéteszik.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A szak a potenciális hallgatók elérését többféle módon kezdeményezi:

- *Felvételi iroda* személyes, telefonos, e-mailen történő elérhetőségének biztosítása
- *Nyílt Napok* szervezése információkkal és igényes programokkal kibővítve pl: Táncház, népi kismesterségek, drámapedagógiai játékok, óralátogatás, gyakorló óvodák felkeresése
- középiskolásoknak hirdetett versenyek (pl.: népdal, matematika, sportversenyek)

Tömegkommunikációs, és internetes formák:

- nyomtatott sajtóban (napilapok), rádióban, televízióban elhelyezett felvételre invitáló anyagok, interjúk
- a főiskola honlapja

A képzésben részvevő hallgatók körében kiemelten fontosnak tartják a személyes kapcsolattartást minden szinten (oktató-hallgató, adminisztrátorok, Tanulmányi Hivatal stb.), ez a főiskola családias jellegéből fakad. Karriercentrum tájékoztató, tanácsadó tevékenysége szolgáltatás működik. A hallgatók véleménye szerint a főiskolán, a szakon hallgatóbarát légkör uralkodik.

C-SWOT analízis

A szak helyzete az önértékelés alapján a C-SWOT analízisben jól követhető. A megadott szempontok szerinti áttekintés, a szak tartalmi elemei, az oktatás és a hallgatókkal kapcsolatos szempontok alapján vizsgált szakra vonatkozó erősségek, gyengeségek fejlesztési, előrelépési lehetőségek és veszélyeztető tényezők számbavétele reális.

Erősségek

- sok évre visszanyúló képzési hagyomány és tapasztalat
- képzési követelményeknek megfelelő kompetenciaközpontúság, gyakorlatorientáltság

- jól szervezett gyakorlati képzés saját fenntartású gyakorlóóvoda (katolikus, integráló, nemzetiségi)
- a minősített oktatók kedvező aránya

Gyengeségek

- elaprózott, túlságosan széttördelt tantárgyak
- infrastrukturális hiányosságok
- a minősített oktatók aránya a szakmai tárgyak egy részében alacsony
- alacsony TDK részvétel, kevés idő jut a tehetséggondozásra

Minőségfejlesztési javaslatok

- A tantárgyi összevonások, kedvezőbb számonkérési arányok kialakítása,
- együttműködés erősítése intézetek, oktatók között,
- az intézményfejlesztési stratégiával összhangban lévő oktatói utánpótlás tervezése, megvalósítása,
- a korfa alapján hosszú távon szükséges a minősített oktatók számának növelése,
- az intézeti szakcsoportok közötti együttműködés erősítése,
- további hazai és nemzetközi kapcsolatok kiépítése,
- oktatói mobilitás külső és belső feltételeinek javítása,
- a tehetséggondozás erősítése.

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kar (Hajdúböszörmény)	Akkreditációs minősítés
óvodapedagógus alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/6/X/2/6.	2012/10/IX/18. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.

A kar az előző akkreditációs jelentésben megfogalmazottaknak eleget tett, mely a humán erőforrás fejlesztésében mutatkozott meg.

Az óvodapedagógus alapszak, a rá vonatkozó kiváló dokumentáció és a helyszíni látogatás tapasztalatai alapján megfelel az akkreditációs elvárásoknak.

A szakigazgató kar megtartotta, és bizonyos területen továbbfejlesztette a hazai óvodapedagógia és játékpedagógia neves kutatója, Kovács György intézetalapító által kimunkált, hagyományosan magas színvonalú, gyakorlatorientált, óvodapedagógus képzését. A továbblépés a választható képzési modulok beillesztésében, az idegen nyelven meghirdetett kurzusokban, a hallgatói tehetséggondozásban, a hallgatói nemzetközi mobilitás növekedésében, kiterjesztésében, az oktatók nemzetközi szintűen való gyakoribb megjelenésében, az oktatói humán erőforrás kiemelkedő fejlődésében, a gyakorlati képzés korszerűsítésében, a mentorhálózat sikeres működtetésében, a minőségügyi rendszer mind kiterjedtebb, tudatos működtetésében igazolható.

Országosan is ismert szakmafejlesztő tevékenység az óvodapedagógia, játékpedagógia és a fejlesztő pedagógia területén nevezhető meg. Jelentős a mese, a projekt és az óvóképzés területén végzett kutatás és publikálás is.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A szak önértékelése reális, a helyszíni vizsgálat és az áttekintett dokumentumok alapján is megállapítható, hogy a tanterv a képzési és kimeneti követelményeknek megfelel. A képzés tartalma korszerű, folyamatos fejlesztése a társadalmi igények kielégítését szolgálja. A képzésszervezés folyamata az elvárásoknak megfelelően szabályozott és folyamatosan ellenőrzött. A képzés infrastruktúrája összességében magas színvonalon szolgálja a képzés sikerességét, különösen a kiválóan felszerelt tantermek, a kutatásokhoz kiváló feltételeket teremtő kutatóbázis, a Ludotéka és a szakmai szempontból is erős gyakorló óvoda. A könyvtári állomány gazdag, 50.000 kötetből áll, a környezeti feltételek korszerűsítésre várnak.

A szakmai jártasságok kiegyensúlyozott fejlesztése jól megfigyelhető mind a tananyagok és kurzusok felépítésében, mind a gyakorlattal való kapcsolatban. Nagyon jó az elméleti és gyakorlati képzés aránya. Az együttműködés a diszciplinák oktatói, a pedagógia, pszichológia oktatók, valamint a gyakorlatvezető szakemberek között. Külön érdemes kiemelni a játékpedagógiai műhely országos eredményeit, a 3 órás módszertani gyakorlatokat, valamint a komplex módszertani gyakorlatot, amelyek jól kapcsolják össze az elméleti ismereteket és az óvodában végzett nevelési gyakorlatot. A látogatott anyanyelvi és irodalmi nevelés módszertana órá jól tükrözte a komplexitást, a játék, a zene, a vizualitás, a matematika, a környezeti nevelés, a mozgás és a mese integritását, s mindezt abban a lokális térben – Ludotékában –, ahol az oktatók és hallgatók differenciált megfigyeléseket, kutatásokat, filmkészítést, elemzéseket

végezhetnek laboratóriumi körülmények között. Az újszerű módszerek alkalmazásáról és a képesség és attitűdformáló szervezeti formák megválasztásáról is kedvező kép alakult ki. A gyakorlati képzés magas színvonala biztosított mind a gyakorló, mind a területi óvodákban. A folyamatosan kontrollált és fejlesztett képzési helyek, a karbantartott kapcsolatok, a kialakított elismerési rendszer (kiváló mentor, kiváló gyakorlólhely címek) hitelesítik a szakmai sikeresség feltételeit.

A képzés infrastrukturális körülményei megfelelőek, és jól illeszkednek a szak szakmai és nevelési jellemzőihez. A képzés helyén a gyakorló óvoda építészeti és a szakmai infrastruktúra szempontjából is szervesen illeszkedik a főépülethez (elméleti képzés helye). A sport- és mozgáslehetőség biztosításához, a szabadidős és rekreációs tevékenység végzéséhez tornacsarnok és edzőterem áll a hallgatók rendelkezésére. A könyvtár megfelelő és jól kihasználtan működik. A gyorsabb ügyintézetést segítik az információs terminálok. Ugyanakkor technikai fejlesztés szükséges az informatikai infrastruktúra tekintetében (számítógépek, digitális táblák, laptopok), mert az eszközök egy része működik, de nem felel meg a mai kor szakmai követelményeinek.

Az oktatói állomány kor és státusz szerinti összetétele megfelelő, beleértve a minősítettek arányát is. Ugyanakkor a minősítettek általában az idősebb oktatói korosztályba tartoznak, és a fiatalítás a következő években szükséges lesz. A vizsgált időszakban a kar kiemelt célja volt a humán erőforrás minőségi formálása, amely egyrészt a kutatási aktivitás növekedésében, másrészt a tudományos fokozatok számának növekedésében, habilitációban mutatkozott meg. Jelenleg a szakon oktatók 58,5%-a rendelkezik PhD fokozattal, 2 fő habilitált. Ezzel az eredménnyel jelentős javulás történt az előző akkreditációs eljárás óta, s teljesült az akkreditációs jelentésben megfogalmazott javaslat. Az oktatói alkalmasságot tekintve a kar megfelel az oktatókkal szemben támasztott követelményeknek létszám, beosztás, tudományos fokozat, kor-eloszlás, és a munkaviszony jellege szerint. A szakfelelősök és tantárgyfelelősök megfelelő beosztással és fokozattal rendelkeznek. A szak felelőse országosan elismert szakember, játékpedagógia és óvodapedagógia kutató. Az oktatók kreditterhelése az elfogadható mértéket nem lépi túl.

Képzési folyamat és eredményei

Az önálló kutatáshoz szükséges ismeretek oktatása megfelel a képzés követelményeinek, és elsősorban az óvodai módszertannal kapcsolatos kutatás-fejlesztés eredményes, illetve azok kiemelkedően jól jelennek meg az oktatás gyakorlatában. Hiányossága az országos rendszernek, hogy a kisgyermekkorú nevelés alap kutatása a jelentőségéhez képest nem megfelelő hatású. Ugyanakkor kiemelkedő jelentőségű, hogy a kar létrehozta a Roma Innovációs Központot, melynek keretén belül működő Tehetséggondozó Kollégium egy olyan tehetséggondozó programot megvalósít meg, mely a kar roma/cigány származású hallgatói, illetve a roma/cigány kultúra iránt érdeklődő, a romológia iránt elkötelezett hallgatói számára nyújt kiemelt fejlődési lehetőséget, illetve otthont teremt az észak-alföldi, a kelet-magyarországi régió roma/cigány értelmiségi képzés-centrumának.

A kutatómunkába való bekapcsolódás megfelelő, az oktatók ez irányú munkáját rendszeresen monitorozzák, a hallgatók 10-15%-a részt vesz a tudományos diákköri munkában. Az oktatók tudományos, szakmafejlesztő tevékenységének magas színvonalát, az eredményeket igazolja, hogy nőtt a konferencia szereplések és konferencia szervezés száma, a publikációs tevékenység kiegyensúlyozottabb és kiterjedtebb, a kiadványok és kötetek körében új sorozatokat indítottak. Egyre több alkotó/kutató műhely alakul a karon, melyek az egyes tudomány- és művészeti területek sajátosságai szerint szervezi tevékenységét. Egyre több tanszéken alakult és működik sikeresen valamilyen tudományterülethez kapcsolható szakmai műhely: Alkalmazott Narratológiai Műhely, Esélyteremtő és Tehetséggondozó Multikulturális Műhely,

Vizuális- és zenepedagógiai látókör Műhely, Változó társadalom-változó gyermekkor Műhely. A kari kutatóműhelyek átjárhatóak, tanszékközi teamek alkotó tevékenysége gyarapítja az egyes szakterületek tudományos eredményeit.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A karon, így az óvodapedagógus szakon is rendszeres minőségbiztosítási tevékenység folyik évi tervezettséggel. A minőségbiztosítás céljai a kari minőségi célokkal összhangban fogalmazódnak meg: a főbb oktatási folyamatok monitorozása, korrekciója és proaktív fejlesztése. Az óvodapedagógus szak minőségének biztosítása és fejlesztése az alábbi folyamatokból, elemekből tevődik össze:

A szak minőségének biztosítása és fejlesztése a *bemenet* oldaláról:

A tantárgyleírások ellenőrzése, tematikák frissítése, a tantárgyak követelményeinek egységes meghirdetése, tudományos előrehaladás követése, értékelése, tervezett támogatása folyamatos. Az év elején megtörténik a bejövő évfolyamok felmérése, megkérdezése, illetve a tanulmányi követelmények pontos ismertetése, a tájékoztatás.

Az eszköz- és infrastrukturális feltételeket a szak aktuális igényeihez igazítják, a speciális módszertani felkészítés feltételeinek hagyományosan kialakult eljárása van az egyes oktatók tevékenységében. Az oktatási-tanulási folyamatban az oktatók tanszéki értekezletek alkalmával a folyamat közbeni feladatokat egyeztetik. A hallgatók évközi tanulmányi-tantárgyi feladatait folyamatosan ellenőrzik.

Az óvodai gyakorlat egy része, illetve egyes módszertan órák tárgyi feltételeinek biztosításában a hallgatók is közreműködnek (játékmódszertan: játékszerkészítés, játékgyűjtés; irodalom módszertan: mesedramatizálás díszletei, jelmezei stb.) Az oktatási-tanulási folyamatot figyelemmel kíséri a szakmai kabinet, mely elemzi az eredményeket, a javító, fejlesztő intézkedésekre javaslat terjeszt elő.

Az oktatói munka értékelése rendszeres az egységes egyetemi ún. OMHV kérdéssor alapján, amely ugyan közvetlenül nem az adott szak értékelése, de mivel az oktatók nagy része leginkább az *óvodapedagógus* szakon tanít, ezért a szak tárgyainak oktatásával, oktatóival való elégedettség jó mutatója a képzés minőségének is. Ezek értékelése a tanszékvezetőhöz kerül, aki az egyes oktatókkal egyenként értékeli a hallgatói véleményeket a szak tantárgyaira vonatkozóan, majd egy összefoglaló jelentést készít az intézet igazgatója és a dékán számára.

A képzési *kimenet* oldaláról:

A záróvizsgák tapasztalatai alapján, illetve az elmúlt években végzett tantervfejlesztés után a záróvizsga tételeket is átdolgozták a szakon oktató tanárok bevonásával. Céljuk volt a szak kimeneti követelményeinek egyre magasabb szintű teljesítése, melyhez a külső elnökök véleménye is hozzájárult.

Minden tanév végén a kimenő évfolyamok körében a szakkal kapcsolatos mérést végeznek. Az egységes, egyetemen kidolgozott kérdéssorba az óvodapedagógus szak profiljára jellemző kérdéseket is beillesztenek. 2009-ig papír alapú és SPSS feldolgozású, 7 skálás adatgyűjtést végeztek. Majd a karon végzett adatgyűjtések szak jellegű irányultságát átvette az egyetem több kara is, így EvaSys alapú adatgyűjtésre tértek át, ami már nem tette lehetővé a 2010-től gyűjtött információk összehasonlíthatóságát. A Tudományegyetemi Karok egységes adatgyűjtési rendszert alakított ki, amiben a kar aktív kidolgozó munkát végzett, beépítve a szak iránti tartalmi elkötelezettséget.

A felhasználók köréből azok az óvodai intézmények emelhetők ki, ahol a szakmai gyakorlatot végzik a hallgatók, illetve ahol a 8 hetes záró gyakorlat zajlik. Ezen érintett szakembereket rendszeresen tájékoztatják a hallgatók gyakorlati feladatairól, majd írásbeli visszajelzést kérnek a hallgatók tevékenységéről, illetve a képzés megítéléséről. A mentorok számára külön

képzést szerveznek az egységes szakmai szemlélet és gyakorlati követelmények közvetlen, kétoldalú megbeszélése érdekében.

A szak indítása óta eltelt idő minőségfejlesztési tevékenységének eredményei az alábbiakban foglalhatók össze:

- A hallgató létszám stabilitása a változó felvételi és kimeneti követelmények ellenére.
- A szakra vonatkozó publikációk számának lassú emelkedése.
- A szak, a tudományterület fejlesztésében, több országosan elismert oktatóval rendelkezik a kar, s tovább emelkedik a fokozattal rendelkező oktatók száma.
- Bővülő külső egyetemi, tudományos kapcsolat jött létre, közös kutatások indultak (Plymouth, Tallin, Eszék, Nagyvárad, Szatmárnémeti).
- A hallgatók Erasmus mobilitási programban vesznek részt külföldön (Ausztria, Észtország, Anglia, Németország)
- A szakhoz kapcsolódó továbbképzések népszerűek és folyamatosan bővülnek.
- A változó igényeknek megfelelő tanterv, tantárgyi program és megújuló gyakorlati képzés került kimunkálásra.
- Új tantárgyak kialakítása, gyakorlati kipróbálása (pl. komplex módszertani modul, játékos képesség tréning, játékos angol nyelvű foglalkozások, biztos kezdet gyerekházak program, roma kultúra, projektpedagógia)

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A gyakorlattal való kapcsolat kiemelkedően eredményes, amelyben közrejátszik az, hogy a gyakorló óvoda a képzés helyén van, és 12 csoporttal a teljes alapképzést képesek ellátni, jól felkészült több diplomával és szakvizsgával rendelkező, innovatív szakvezető óvodapedagógusokkal. A szak oktatóival példaértékű kapcsolatuk alakult ki. Együttműködik a karral számos kutatási területen. Több évi közös kutatás eredményeként két alternatív óvodai program került kidolgozásra és bevezetésre a gyakorló óvodában. (Vidámság háza, 1999, Lépésről-lépésre, 1995.) A pedagógiát, pszichológiát, módszertant oktatók rendszeresen látogatják a hallgatók gyakorlatait. Kialakult és bevezetésre került az elmélet és a gyakorlat szintézisére épülő szaktárgyi gyakorlatok rendszere. Jól szervezett a partnerintézményi rendszer; erőteljes a kapcsolat a határon túli óvodákkal, a partnerintézmények pedagógusai rendszeresen részt vesznek belső továbbképzéseken, mentorkonferenciákon.

Nemzetközi kapcsolatok tekintetében egyre szélesebb kapcsolatrendszert ápol és fejleszt a kar mind hazai mind nemzetközi vonatkozásban. Arra törekszik, hogy tudatosan minél több információt gyűjtsön, valamint a karról minél több értékes információt közvetítsen hazai és külföldi szakmai partnereinek. A hazai és külföldi együttműködések eredményei különböző közös pályázatban, konferencia előadásban, közös publikációban, közös kötetek kiadásában, közös kutatásban, szakmai tapasztalatszerelésben mutatkoznak meg. Jelentős eredményeket ért el e téren az utóbbi években az Irodalom, Kommunikáció és Kulturális Antropológia Tanszék. Nemzetközi HURO pályázat eredményeként több kötet megjelentetésére, konferenciák szervezésére és szakmai gyakorlatra került sor Erdélyben. Folyamatosan kutatják a Kárpát-medencében a multietnikus közösségekben az együttélés és hagyományörzés feltételeit. Az értékelt időszakban kiemelhető az Erasmus oktatói és hallgatói mobilitási program, mely keretében 6 országban 27 hallgatói és 5 oktatói pályázat realizálódott.

Az oktatók szakmai, közéleti tevékenysége jó. A közoktatás óvodapedagógia területén jelentős továbbképzési kapacitással és szakmai hatással rendelkeznek Budapest és a Tiszántúl tekintetében.

C-SWOT analízis

Erősségek

- a minősített oktatók számának növekedése
- külföldi kapcsolatok erősödése
- mobilitás program felfutása
- hallgatóbarát oktatásszervezés
- pályázati aktivitás
- stratégiai alkalmazkodó képesség
- TDK eredményesség folyamatossága
- az elméleti képzés magas színvonala
- bővülő szakmai műhelyek
- rendszeres konferenciaszervezés
- képző–nevelő–fejlesztő tevékenység egysége
- színvonalas gyakorlati képzés

Gyengeségek

- nyelvi képzés hatékonysága
- informatikai ellátottság
- elektronikus tanulási lehetőségek
- oktatók idegen nyelvi kompetenciája
- PR, marketing
- hátrányos helyzetű hallgatók tanulmányi-szociális haladásának mentorálása
- hallgatói karrier tanácsadás

Minőségfejlesztési javaslatok

- A kutatások még kissé elaprózottak, a kutatási területek nem mindig adekvátak a képzési területek kívánt fejlesztési irányjaival. A doktori iskolák rugalmasabb témabefogadása segíthetné az intézmények problémáját e téren. A kutatóegyetemi környezetből fakadó tudományos erőforrások kihasználása, a karok közötti együttműködés jelentős eredményeket hozna.
- A hallgatók diplomaszerezéséhez szükséges nyelvi követelmények teljesítéséhez további támogatás nyújtása, az oktatók idegen nyelvi kompetenciájának javítása.
- Informatikai háttér, az informatikai infrastruktúra javítása és az elektronikus tananyagok alkalmazása fontos fejlesztési terület az e-learning vagy a blended-learning erőteljesebb felhasználásához. A könyvtári szolgáltató tér korszerűsítése, a kézműves műhelyek fejlesztése javítaná a képzés színvonalát.

Eötvös József Főiskola Neveléstudományi Kar (Baja)	Akkreditációs minősítés
óvodapedagógus alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/6/X/2/1.	2012/10/IX/19. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

Az intézmény önértékelése, a helyszíni látogatás, valamint az áttekintett dokumentumok alapján megállapítató, hogy a szakon folyó képzés megfelel a képzési és kimeneti követelményeknek. Az előírt tanulmányi egységek beépülnek, bár a tanterv szerkezete nem követi következetesen a KKK szerkezetét. A tanulmányi területek és témakörök a kívánt arányosságban szerepelnek, a tantárgyak együttese megfelelő képzési programot alkot. A differenciált szakmai ismeretekhez 12 kredit helyett 32 kredites modulokat rendelnek a nemzetiségi szakirányok beillesztésével. Itt a „Speciális programok modul” elnevezést lenne célszerű alkalmazni.

A kötelezően választható, két 20 kredites és két 12 kredites tantárgycsoportból való választás módjára nincs utalás. A választható ismeretek körében biztosított az egyéni érdeklődés szerint elmélyülés, a szélesebb körű szakmai kitekintés. A modulok kialakításakor ügyeltek arra, hogy a szak szempontjából lényeges ismeretkör ne maradjon ki.

Szerepel a tantervben „A pedagógiai módszertani kultúra megújítása”. Ez a megnevezés azt a látszatot kelti, mintha a hallgatóknak lenne mit megújítani, holott ők még most tanulják.

Magas a kontaktórák száma (2645-2660 óra), 48-49%-kal magasabb az előírt minimumnál. Ilyen kis létszámú képzés esetében alacsonyabb óraszám ajánlatos.

A horvát, a német nemzetiségi és a roma/cigány szakirány tantervi előírásai teljesülnek. Azt meg kell jegyezni, hogy a szakmai gyakorlat modulban nem jelölik a nemzetiségi szakirány kötelező gyakorlatát, ami a KKK szerint legalább 6 kredit.

Az elméleti és gyakorlati ismeretek óra- és kreditszám aránya a tantervben megfelelő, a gyakorlati képzés számára előírt minimum kredit (26) teljesül. Az összefüggő gyakorlat óraszám a tantervben 180 óra. Ha napi 5 órával számolunk, akkor a 8 hét alatt 200 óra lenne. (Korrekció szükséges!)

A tantervben nem követhető a gyakorlat különböző szervezeti formája, nevezetesen az egyéni és a csoportos gyakorlat. A gyakorlat az egyes tantermi órákon belül is megjelenik.

A gyakorlati képzéséhez nincs saját gyakorló óvoda, de a város és a környező települések szívesen fogadnak gyakorló hallgatókat például egy helyi egyházi fenntartású, jól felszerelt, felújított német nemzetiségi óvodában. A nyári gyakorlat is segíti a felkészülést, de ehhez a gyakorlati formához nem rendelnek sem óraszámot, sem kreditet. Jól szervezett a lakóhelyhez közeli összefüggő gyakorlat is.

A kötelező és ajánlott szakirodalom, oktatási segédletek, illetve más információhordozón biztosított tananyagok megfelelő mennyiségben állnak a hallgatók rendelkezésére. Az informatikai fejlesztés, a megújított könyvtári szolgáltatás biztosítja a szükséges források közvetlen elérhetőségét.

A hallgatók írásos munkái közül elsősorban a gyakorlati képzés dokumentációjának tanulmányozását emelendő ki, amely meggyőzően igazolta e téren a KKK-ban előírtak teljesülését. A gyakorlati képzés írásbeli feladataihoz készített segédanyag megkönnyíti a hallgatói munkát, ugyanakkor megismerése hasznos lehet más intézmény számára is.

Az előírt kompetenciák és a tanterv koherenciájának bemutatása részletes és áttekinthető. Az egyes tantárgyi tartalmak, a különféle gyakorlatok, a képzéshez alkalmazott változatos módszerek a kompetenciák elsajátítását biztosítják.

Az idegen nyelvi jártasság területén mutatkozik elmaradás. A kiadott diplomák számát lényegesen csökkenti a nyelvvizsga hiánya (62-74%).

A nemzetiségi szakirányokon eltérő hallgatói létszámmal, hagyományokra visszatekintő képzés folyik.

Személyi feltételek

A *szakfelelős* fokozattal rendelkező főiskolai tanár, a korosztállyal kapcsolatban van tudományos, szakmai teljesítménye. Teljes óra- és kredit száma a szakhoz kapcsolódik. A *szakirány felelősök* felkészültsége, szakmai tevékenységük összhangban van a szakiránnyal. A *tantárgyak felelősei* az akkreditációs elvárásokat teljesítik. Az oktatói kapacitást nézve a képvegyes: három oktató a megengedettnél több tárgy felelőse, négy oktató csak „a nevét adja”, nincs órája a szakon, továbbá három oktató csak egy órát tart. Eszerint hiába magas a minősítettség (74%-os), a szakterületi tárgyfelelősség tekintetében a kapacitás nem kielégítő. Növekvő óraterhelést említenek, holott a hallgatói létszám folyamatosan csökken. Valószínű, a táblázatok adatai mögött mégis csak kapacitás probléma van.

Az önértékelés megfogalmazza azt az igényt, mely szerint szükséges a fiatal utánpótlás felkészítése a szakmai feladatok átvételére. Ugyancsak itt fogalmazódik meg a sok ingázó oktató miatti képzési hátrány. A látogatáskor szerzett információ nem volt összhangban az önértékeléssel: kevés ilyen oktatót említettek.

A teljes oktatói kört tekintve érvényesül az oktatásba bevonásnál a megfelelő szakmai kompetenciára törekvés. A valós oktatói kredit- és óraterhelés néhány esetben magasabb az elvárt mértéktől. Szüksége lenne ezek csökkentése.

A szakon az AT/AE/V oktatók aránya megfelelő. A dokumentumban jelzett számadat biztosítja a képzés stabilitását.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A szakhoz kapcsolódó kutató, szakfejlesztő tevékenység eredményeit kari rendezvények, konferenciák, kötetek és más publikációk segítségével teszik ismertté. A tudományos témák elég széleskörűek, 6 főirányban mutatták be őket. Szerencsés módon többnyire együttesen szolgálják a tanító és óvodapedagógus szakok szakmai háttérét. A pedagógiai-pszichológiai témák közül megemlíthetők a közoktatás és a szak képzése szempontjából egyaránt jelentős témák: az integrált nevelés, az értő olvasás képességének fejlesztése. A nyelvi-kommunikációs és irodalmi kutatások eredményei ismertek a régió határain túl is. A tudományos kutatások (és innovációk) értelemszerűen többnyire pályázatokhoz és egyéni doktori disszertációkhoz kapcsolódnak. A kar egyedi tudományos megjelenése a nemzetiségi szakirányokhoz kötődő kutatásokban mutatkozik.

Infrastrukturális feltételek

Mind az általános infrastrukturális feltételek, mind a szak speciális feltételei kiválóak. A régi épület hagyománytisztelő hangulata mellett megférnek a mai kor igényei. Így került akadálymentesítésre a műemlék épület, külső építésű felvonóval. Az intézmény infrastrukturális felszereltsége jó. A minőségi oktatás-kutatás feltételei adottak. A hallgatók tanulmányaihoz szükséges eszközpark kiépített. Az intézmény infrastrukturális adottságait kihasználva tud jövedelmező együttműködést kialakítani, mint pl. a tornaterem bérbe adása annak felújításáért cserébe.

Az infrastruktúra fejlesztése az általános fejlesztési kívánalmakon túl szakmai célok teljesülésével valósult meg. Több szakmai területhez szaktantermet alakítottak ki (ének-zene, vizuális

nevelés, természettudományi, nyelvi labor stb.). A német nemzetiségi képzéshez egyéni kezdeményezésként *Módszertani Kabinetet* alakítottak ki.

A kar internetes felületei átláthatók, felhasználóbarát kialakításúak, bár a honlap nem akadálymentesített. A központi könyvtár maximálisan kiszolgálja a szak szükségleteit.

A hallgatói szolgáltatási rendszer jól kiépített: 15 féle szolgáltatás segíti a tanulmányokat és a szabadidő hasznos eltöltését.

A képzési létszám és kapacitás

A vizsgált időszakban az átlagos hallgatói létszám nappali tagozaton 19 fő, levelező tagozaton 8 fő. Ez utóbbi igen alacsony. A tanévenkénti mozgás lefelé és fölfelé is jellemző (17-10-30-18 fő). A bejövő hallgatói létszámról alkotott képet tovább rontja, hogy a felvett létszámban benne vannak a három szakirány hallgatói is. Az adatok egyrészt azt mutatják, hogy az alacsony hallgatói létszámhoz többlet oktatói és infrastrukturális kapacitás áll rendelkezésre. Másrészt a szükséges csoportbontások miatt (ahol egyébként alacsony a csoportlétszám) emelkednek az oktatói óraszámok, s így a kapacitás hiány is kimutatható. Célszerű lenne a nemzetiségi képzésekre fókuszáló stratégia kialakítása.

A szak hallgatói

A képzőhely jellegzetes térségi elhelyezkedése miatt erősödni látszik a nemzetiségi képzések iránti hallgatói érdeklődés, igény. A hátrányos helyzetű térségből érkező hallgatók pontszámokkal hátrányba kerülnek, s egyre kevesebben jutnak be államilag támogatott férőhelyekre. A finanszírozott helyekért való versenyben alul maradnak. A hátrányos helyzetből következik a nyelvi követelmények teljesítésének hiánya is.

Képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege

A tantárgyi keretekben megjelenő elméleti és gyakorlati képzés aránya megfelelő, bár a hallgatói véleményekben az elméleti képzés túlsúlya fogalmazódik meg. Más oldalról: a gyakorlati, módszertani felkészítéshez várnak több segítséget. Az önértékelésből nem állapítható meg az egyéni és csoportos gyakorlatra fordított órakeret. Az összefüggő gyakorlatra fordított órakeret az országos átlag alatt van. Hallgatói igény van arra, hogy a gyakorlati képzés állandó (vezető) szereplője legyen a gyakorlatvezető tanár (pedagógia vagy pszichológia szakos oktató).

A kompetenciák megszerzését biztosító módszerek ismertetésekor tárja elénk a kurzusok jellegét: bizonyítja azok aktivizáló, motiváló tervezését, munkaformáinak variációit.

A szakdolgozatok jó részt pedagógiai, óvodapedagógiai, módszertani témák, azok jól hasznosulnak a pályára való felkészülésben. Az elkészítés folyamatában biztosított az oktatói konzultációs támogatás.

A hallgatók megkapják a sikeres tanuláshoz szükséges módszertani segítséget. A szakirodalmi tájékozódás lehetősége adott (könyvtári infrastruktúra, megfelelő állomány, olvasási és kölcsönzési lehetőségek), az informatikai háttér korszerű a tanulás segítésére.

A nemzetiségi szakirányon idegen nyelvű oktatási segédanyagok készülnek a színvonalas képzés érdekében. A szakirány hallgatói a DAAD és Erasmus ösztöndíjjal résztanulmányokat folytathatnak külföldön.

A hallgatók elismeréssel nyilatkoztak az oktató-hallgató kapcsolatról.

Tudásértékelés

Más intézménnyel való összehasonlításban is jellemző, hogy az írásos, ill. a szóbeli számonkérések terén a hagyományosnak megfelelő gyakorlatot alakítottak ki: kollokvium szóban, gyakorlati jegy, vagy gyakorlati feladat teljesítésével szerezhető. A tanterv szerint ezek aránya megfelelő.

A minimum óraszámnál 48-49%-kal magasabb óraszám több tantárgyat, így több számonkérést is jelent, ami túlon túl megterhelő. Komplex pedagógiai-pszichológiai szigorlat, valamint a nemzetiségi szakirányon komplex nemzetiségi szigorlat letétele kötelező.

A gyakorlathoz rendelt értékelés megfelelő, bár az egyéni és csoportos gyakorlat nem kap külön értékelést, ezen a változtatás megfontolandó.

A bolognai képzési rendszer bevezetése óta végzetek aránya a beiratkozottakhoz viszonyítva igen alacsony a nyelvvizsga hiánya miatt. 74-62% közötti a ki nem adott diplomák száma az utóbbi 3 évben, ez nagyon magas arány.

Pályakövetés

A DPR-es felmérés adataiból látszik, hogy a végzetek 26,9%-ban kívánnak továbblépni a graduális képzés következő fázisára. Elsősorban a PTE *neveléstudományi* mesterszak szak *kora gyermekkor pedagógiája* szakirányán kívánják folytatni tanulmányaikat többen, esetleg még a *romológia* és a *német nyelv, irodalom és kultúra* mesterszakon. Egyere több hallgató érdeklődik a felsőfokú szakképzés és a szakirányú továbbképzések iránt.

Elismerést érdemel, hogy a végzetek 67%-a tartja a kapcsolatot valamelyik oktatóval, (mentor együttműködés, továbbtanulás, meghívás kari rendezvényekre), s volt példa a munkába állók tapasztalatainak érvényesítésére az oktatásfejlesztésben.

Szintén a DPR adatai szerint a végzetek 96%-a helyezkedett el a végzést követően, saját szakterületen dolgozik a végzetek 94%-a, ez igen jó arány. Emellett nem pedagógusi munkakörben is elég hamar szereznek állást a végzetek.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

Az intézményben, a képzést folytató karon benchmarking-szemléletű minőségbiztosítási tevékenység folyik. A kari minőségbiztosítási rendszer két fő iránya az intézmény szolgáltatásával és az oktatók tevékenységével kapcsolatos hallgatói elégedettség mérése. A minőségbiztosítás felelőse a dékán, ezen kívül intézeti minőségbiztosítási felelősök is vannak. Az óvodapedagógus alapszak gondozásáért a karon belül a *Pedagógusképző Intézet* felelős. A szak működésével, fejlesztésével kapcsolatos döntések az intézeti értekezleten, valamint a szakcsoportos megbeszéléseken születnek. A tanterv- s tananyagfejlesztések során figyelembe veszik a hallgatók javaslatait, valamint a felhasználók igényeit is (a gyakorlóóvodából, külső gyakorló helyekről kapott visszajelzések). Az oktatói pontozólap a teljesítmény objektív megítélését, s az eredményesség növelését szolgálja.

A TÁMOP 4.1.1 program forrásából, az „*A minőség mérföldkövei*” projekt keretében 2010 -ben megvalósult kutatások eredményeit a főiskola felhasználja képzési és hallgatói szolgáltatásainak fejlesztéséhez, a kapott eredményekre alapozott stratégia megalkotásához.

Az alumni rendszer keretein belül az öregdiákok kedvezményekhez juthatnak online regisztrációt követően.

A hallgatók igényeinek kielégítéséről egy többcélú, összevont szolgáltató iroda gondoskodik.

Az önértékelés összefoglalja A minőségfejlesztés eredményeit:

- minősített oktatók számának emelkedése
- sikeres tananyagfejlesztő tevékenység
- számos jegyzet, oktatási segédanyag, digitalizált oktatási segédanyag készült
- képzési struktúra átalakulása (új tantárgyak, új szakirány kidolgozása)
- hallgatói tehetséggondozás mutatóinak javulása (OTDK eredmények)
- továbbképzési programok bővülése

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A képzést tartalmasabbá tette a bővülő szakmai kapcsolatrendszer (pl. Gyermek és Ifjúsági Mentálhigiénés Gondozó, Kistérségi Pedagógiai Szakszolgálat).

Az élményszerű szakmai tapasztalatszerzéshez járulnak hozzá a tanulmányi kirándulások, melyek szakmai kapcsolatokra épülnek.

A kar rendszeresen gyűjt információt a munkaadóktól az igényelt ismeretek köréről, bevonja őket a szakmai problémák vizsgálatába, elemzésébe. Ehhez a kapcsolattartás széles körét alkalmazza. Nemzetközi kapcsolatait fejleszti, különösen a nemzetiségi szakirányok színvonalasabbá tétele érdekében.

A potenciális hallgatóknak korrekt, kellő mélységű tájékoztatást ad a felvételi döntéshez (nyílt nap, honlap, programok). A honlapot, mint gyors információs eszközt, széleskörűen használja fel a hallgatók tanulmányi tájékoztatására (kurzusok követelményei, a tudásmérés formái, tanulmányi és egyéb szabályok), hirdetésmények közzétételére stb.

C-SWOT analízis értékelése

A dimenziók szerinti analízis reálisnak mondható, sőt több ponton önkritikus. A gyengeségeket általában külső körülményekkel hozzák összefüggésbe, de utalnak az oktatói morál túlterheltség miatti romlására is. (Megjegyzendő, hogy az analízisnek ezt a tételét szóban nem igazolták vissza.)

Erősségek

- a nemzetiségi képzési tradíciók, egyedülálló az országban a horvát nemzetiségi képzés
- gyakorlatorientált képzés a szakterekben
- az országosan mintát adó Módszertani Kabinet
- erős tudományos diákköri munka
- a térségben kulturális, értelmiségképző szerep, szellemi kisugárzás
- a minőségfejlesztési rendszer folyamatos fejlesztése
- családi hangulat, hallgatóbarát szemlélet

Gyengeségek

- a hallgatói létszám csökkenése
- a hallgatók gyenge nyelvismerete
- oktatói túlterhelés
- a szak és az intézmény destabilizálódása

Szakmaspecifikus szempontok

A szakmaspecifikus szempontokat lényegében beépítették az Önértékelés különböző fejezeteibe, de az Önértékelés végén összefoglalva – joggal – a szakirányok jellegzetességeit emelték ki. Mind a képzések tartalmát, mind a kialakított kapcsolatrendszert mintaszerűnek nevezhetjük.

Minőségfejlesztési javaslatok

A javaslatok lényegében megegyeznek a tanító szaknál említett javaslatokkal, tekintettel arra, hogy a szak gondjai nem elsősorban specifikusan belülről fakadó gondok, hanem a szakokat egyként sújtó hallgatói létszámcsökkenésből, a régióban megváltozott intézményválasztási szokásokból, a főiskola anyagi gondjaiból és a jövőt illető bizonytalanságaiból származnak.

- Javasolt az észrevételek szerint tantervi korrekció. (A tanterv szerkezetének módosítása a KKK tanulmányi egységeit követve, a tanterv értelmezését segítő bejegyzések elhelyezése az adott tantervi egységhez, kontaktórák és a számonkérések számának csökkentése. A pedagógiai módszertani kultúra megújítása modul elnevezését javasoljuk megváltoztatni, pl. a tartalmának jobban megfelelő *korszerű pedagógiai módszertani kultúra* elnevezésre.)
- Javasolt az egyéni és csoportos gyakorlat elkülönülő értékelése.

- A képzés színvonalát tovább növelné, ha a gyakorlati képzés állandó (vezető) szereplője lenne a gyakorlatvezető tanár (pedagógia vagy pszichológia szakos oktató)
- Célszerű kialakítani, illetve erősíteni a team-kutatásokat, műhelymunkákat, szükséges az intenzívebb kutatási stratégia és koordináció. Az oktatók tudományos tevékenységét közelíteni kell a tantárgyfelelősként gondozott tantárgy tartalmához.
- Célszerű a nemzetiségi képzésekre fókuszáló stratégia kialakítása.
- A hallgatói létszám növeléséhez a marketing-munka fejlesztése, a kínálat bővítése ajánlott.
- A hallgatók és oktatók idegennyelv-ismeretének fejlesztése érdekében intézményi lehetőséget kell teremteni az ingyenes idegennyelv-tanulásra.
- A minőségbiztosítási rendszer hatékonyabb működtetése.

Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Kar	Akkreditációs minősítés
<i>óvodapedagógus</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/6/X/2/5.	2012/10/IX/20. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folya- matos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

Az intézmény önértékelési dokumentuma, a helyszíni látogatás és a vizsgálat számára rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján megállapítható, hogy a szak tanterve összhangban van a képzési és kimeneti követelményekkel. Az ismeretanyag korszerű, jól felépített, a tudományág legújabb eredményeinek közvetítésére alkalmas. Az alapozó ismeretek, a szakmai törzsanyag, illetve a differenciált szakmai ismeretek tantárgyaihoz rendelt kreditértékek jók, reálisak. A képzési szerkezetben a szakmai törzsanyag részeként specializált szakmai ismeretek felvételére nyílik lehetőség. A három elméleti és egy gyakorlati modul a közoktatás igényeire fókuszál. A német nemzetiségi szakirány a speciális modulokkal megegyező 32 kredittel nyújt választási lehetőséget a hallgatók számára. A logikusan összeállított képzési programban az elméleti és gyakorlati ismeretek egyaránt kellő hangsúlyt kapnak. A tantárgyi programok felülvizsgálata az alapszak ciklus lezárásakor megtörtént. A minőségbiztosítási eljárások eredményeként foganatosított változtatások a társadalmi igények és a gyakorlati követelményeknek való megfelelést szolgálták.

Személyi feltételek

A szakért és a szakirányért felelős oktatók messzemenően megfelelnek az akkreditációs elvárásoknak. A szakfelelős közoktatási gyakorlati előzményekkel, a tanító- és óvóképzésben járatos, ének-zenei végzettséggel is rendelkező, neveléstudományban minősített oktató. A német nemzetiségi szakirány felelőse német egyetemen minősített, a nemzetiségi képzésben gyakorlatot szerzett oktató. A specializációs modulok és a tantárgyak felelősei mind minősítettek.

A szak minőségi oktató és kutatómunkájához szükséges személyi feltételek a vizsgált időpontban adottak voltak. A karon folyó tanító és óvodapedagógus képzést egységes oktatói állomány végzi. A minősítettség aránya jó, az oktatói beosztású munkatársak 54%-a rendelkezik tudományos fokozattal. Lényeges mutató, hogy a vizsgált időszakban egy vezető oktató MTA doktora címet szerzett, több oktató habilitált.

Az oktatói testület létszáma a kényszerű leépítés következtében 18%-kal csökkent, a külső, részmunkaidős oktatók száma is kevesebb lett. A korfa kiegyensúlyozott, bár az 1950 előtt született egyetlen egyetemi tanár és a hét (5+2) főiskolai tanár és egyetemi docens pótlására fel kell készülni.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A szakon oktatók a képzés mellett, ahhoz szorosan kapcsolódva széleskörű kutató és fejlesztő munkát végeznek. Ezek egy része országosan és nemzetközi szinten elismert alap kutatás, de meghatározóbbak az alkalmazott kutatások. Fontos szerep jut a 3-7 éves korú gyermekek nevelésével, oktatásával, illetve a korosztályok pedagógusainak képzésével összefüggő pedagógiai, pszichológiai, szociológiai, neveléstörténeti, egészségnevelési, módszertani, valamint

médiapedagógiai kutatásoknak, melyeket kiegészítenek az alkotói és művészeti tevékenységek.

Az oktatók 13 kutatóműhelyben fejtik ki tevékenységüket. A tanszékek és műhelyek közötti szorosabb együttműködés elősegítését, a kutatói tevékenység összehangolását a 2011-ben megalakult *Kisgyermeknevelési Kutatóközpont és Módszertani Laboratórium* hivatott szolgálni. Emeli a tudományos megítélést az a tény, hogy a kar egy oktatója törzstagként, további három oktató témavezetőként tevékenykedik az ELTE Neveléstudományi Doktori Iskolájában.

A kutatások legnagyobb része pályázatokhoz kapcsolódik, közülük az OTKA, a COMENIUS, a Leonardo, a MINERVA, a TÁMOP és KMOP kutatások emelhetők ki.

A publikációs aktivitás a szakterületnek megfelelő, egyes kollégák esetében eltérő. Az oktatók hazai és nemzetközi konferenciák rendszeres előadói, a művésztanárok munkáját rangos kiállítások, illetve hangversenyszereplések fémjelzik.

Infrastrukturális feltételek

A kar infrastrukturális helyzetét jelentősen meghatározza, hogy egy 100 éves, patinás, a régi idők hangulatát idéző épületben működik, ez esetenként korlátozhatja a mai kor igényeinek kielégítését. A nehézséget racionális szervezéssel és kreatív átalakításokkal kezeli a vezetés. Az épület összesen 40 oktatótermének kihasználtsága magas, de a képzési igényeket kielégíti. Kivételt képez a tornaterem, amelynek kihasználtsága átlagon felüli, kapacitása a jelenlegi hallgatói létszám igényeit alulmúlja. A helyzet kompenzálására igénybe veszik a gyakorlóiskola tornatermét.

Az informatikai háttér a képzés, a felkészülés és a hallgatók szabadidő eltöltésének igényeit kielégítők. A könyvtári állomány impozáns. A régi, muzeális értéket képviselő könyvek mellett a legkorszerűbb információhordozók segítik a hallgatók és az oktatók munkáját. A teljes állomány 124.500 egység, melyhez többek között a hallgatók számára szükséges alapművek, a szakirodalom, folyóiratok hanglemezek, szép- és gyermekirodalom tartozik.

A képzési létszám és kapacitás

Az ELTE TÖK óvodapedagógus képzésére a vizsgált időszakban körülbelül négyszeres volt a túljelentkezés, az összes jelentkező harmada első helyen jelentkezett. A maximum keretszámokat a tavalyi, 2011-es év kivételével minden esetben feltöltötték. A német nemzetiségi szakirány is a maximális létszámmal indul, míg a szerb nemzetiségi képzést a nemzetiségi képviselőkkel közös erőfeszítések ellenére sem tudják minden évben beindítani. 2009-től növekedett a nyelvvizsga hiánya miatt diplomát nem szerző hallgatók aránya. A képzést sikeresen lezáró hallgatók aránya 35-40%. A belépő hallgatók előképzettsége jó, hiszen a vizsgált időszakban egy év kivételével, mindig az ELTE TÖK-ra lehetett bekerülni a legmagasabb pontszámmal.

Képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege, tartalma, értékelés módja

A kurzusok jellege és módszere megfelel az elvárásoknak, a tantárgyak oktatása az elmélet és gyakorlat egységében történik. A szakon oktatott ismeretanyag feldolgozása előadáson, szemináriumon folyik. A kontaktóra és az egyéni feladatmegoldás eshetősége, aránya az anyag jellegétől függ. Az első évben a hallgatókat felvértezik a kutatómódszertan ismereteivel olyan szinten, hogy legyenek képesek az önálló információgyűjtésre és adatfeldolgozásra. Ez segíti az egyéni munkavégzést és később a szakdolgozat elkészítését is. A témaválasztás a hallgató felkészültségétől, kreativitásától, elkötelezettségétől függ. Elsősorban a kijelölt témakörök alapján választanak, 15-20%-uk szabad témaválasztás alapján készíti el szakdolgozatát. Az óvodapedagógus hallgatók legnagyobb arányban a neveléstudományi témákat választják, a módszertani jellegű dolgozatok között az ének-zenei, irodalmi, testnevelési, vizuális nevelési

tárgyú munkák készülnek, de számos dolgozat születik környezeti- és egészségnevelési témában is.

Tehetséges hallgatók demonstrátorként kapcsolódhatnak egy-egy tanszék munkájához, vagy bekapcsolódhatnak a TDK tevékenységbe. Minden évben megrendezik a Tudományos Diákköri Konferenciát. A tudományos munka iránt érdeklődő hallgatók számára proszemináriumok szervezésével lehetővé teszik a *neveléstudományi* mesterszak-képzésre történő felkészülést, a kutatási feladatokba való bekapcsolódást. Az ELTE három pedagógiai karát összefűző Illyés Sándor Szakkollégium a képzést kiegészítő szakmai programokkal, kutatásokkal és műhelyekkel járul hozzá a tehetség gondozáshoz.

A gyakorlati képzés formái: egyéni, csoportos és összefüggő (8 hetes) komplex gyakorlatok, melyek magukba foglalják az egyes pedagógiai-pszichológiai stúdiumokhoz kapcsolódó, speciálisabb feladatokba is betekintést engedő gyakorlatokat is. A hallgatói létszámnövekedés következményeként szűkössé vált a gyakorló óvoda, ezért 2010-től külső gyakorló helyeket vontak be a gyakorlati képzésbe. A gyakorlatvezető óvodapedagógusokat a kari oktatók mentorképzésben készítették fel a hallgatói munka szakszerű irányítására és értékelésére. Az alkalmazási területekre történő felkészítés megfelelő színvonalú. A hospitáláshoz útmutatók is a hallgatók rendelkezésére állnak. A mikro- és gyakorlótanítások egymásra épülnek, így biztosítva a megfelelő felkészültséget. A gyakorlatok száma összességében magas, így lehetővé teszi az óvodapedagógus jelöltek kiváló felkészülését.

Az oktatók nagy hangsúlyt helyeznek a **tudásértékelésre**. A kredittel elismert teljesítmények értékelése, 5 fokozatú kollokviumi vizsgákkal és gyakorlati jegyekkel és 3 fokozatú minősítésekkel történik. Pszichológiából és pedagógiából szigorlat van, amihez nem kapcsolódik kredit, de kritérium követelményként szerves része a vizsgarendszernek. A hallgatók döntő többsége a mintatantervet követve az előírt képzési időn belül jut el a záróvizsgáig, a diploma megszerzésének akadályát a nyelvvizsga hiánya okozhatja.

A számon kért tantárgyak száma túlzott. Igaz, hogy különböző szintű az ellenőrzés és az értékelés, de ez az elaprózódott tantárgyi struktúra kedvezőtlen a hallgatók számára.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A kar irányítási rendszere az SZMSZ-ben meghatározott feladatok, jogkörök és döntési mechanizmusok szerint működik. A kart irányító, ellenőrző, koordináló, stratégiai döntéseket meghozó szerve a kari tanács, melyben a hallgatói képviselő is megvan. A HÖK-nek döntési, véleményezési és javaslattevési jogköre van, amelyet a jogszabályoknak megfelelően gyakorol. A HÖK megítélése általában jó. A hallgatók bátran fordulhatnak hozzájuk személyesen, e-mailben, a facebook csoportban vagy az internetes fórumon is. Ezen kívül minden hallgató tagja egy levelező listának, melyen minden héten kapnak tájékoztatást az aktualitásokról.

Az oktatói testület kiemelt feladatának tekinti a tanterv fejlesztését és szükséges mértékű összehangolását, amelynek részeként a kar vállalja a tantervi munkálatok országos összefogását. A minőségbiztosítás három visszajelzési körön nyugszik: a bemenet értékelésén (golyakérdőív), a folyamat értékelésén (oktatói munka hallgatói véleményezése (félévente)), illetve a kimeneti értékelésén (a végzős hallgatók megkérdezése). A szakfelelős munkáját segítik a tanszéki éwertékelések, a képzési ciklus értékelése és az oktatói és kutatói munka minőségének monitorozása. A közoktatási intézményekből visszaáramló információk hasznos jelzések a képzéssel kapcsolatban. Az így megjelenő kritikákat összesítve a képzés fejlesztésében felhasználják. Fontos jelzések érkeznek a munkaerőpiacról, a záróvizsga elnököktől, a külső szakértőktől.

A szak minőségbiztosítását a *Kari Minőségfejlesztési Bizottság* végzi. A bizottság javaslattevő testület, mely a felsőoktatás fejlesztésének általános problémaköreit és a kar fejlesztési feladatait folyamatosan elemezve programalkító javaslataival segíti a döntések előkészítését.

A DPR eredményeit a kar folyamatosan felhasználja a minőségfejlesztésében.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A szak a potenciális hallgatókkal különböző formákban tartja a kapcsolatot, mint az Educatio kiállítás, kari nyílt nap, ELTE országos pályaválasztási szülői értekezlet. A kar honlapján folyamatosan frissítve tájékoztatják az érdeklődőket az aktuális hírekről.

Az aktív hallgatók véleménye szerint hallgatóbarát légkör uralkodik a karon. A kar számos, hagyományos rendezvénye kínál lehetőséget kiemelkedő hallgatói teljesítmények bemutatására. Az oktatóktól jelentős támogatást kapnak TDK munkák készítésére, a *Kari Napok* keretében tartják a TDK konferenciát. Jelentős rendezvény a *Projekt-nap*, mely során a hallgatók kreativitásukat szabadon engedve különböző projekteket szerveznek a hallgatótársaik és az oktatók számára.

Intenzív a kapcsolat a közoktatási intézményekkel és a hasonló képzést folytató társintézményekkel. A kapcsolattartás számos formában valósul meg, így: szakmai rendezvények, konferenciák, kerekasztal beszélgetések során.

A karon végző hallgatók elhelyezkedési lehetőségei jók a fővárosban és vidéken is. Gyakran már a gyakorlat után kapnak munkalehetőséget.

A végzetek előtt nyitva áll az ELTE PPK-n belüli továbblépési lehetőség. A *neveléstudományi* mesterképzést megalapozza a szakon választható mesterszak proszeminárium. A mesterképzés *kora gyermekkor pedagógiája* szakirányát az ELTE TÓK gondozza.

C-SWOT analízis értékelése

A C-SWOT analízis reális elemzést tartalmaz. A területek egyforma kidolgozottsága jelzi, hogy tisztában vannak az erősségeikkel, de nem takargatják a gyengeségeket és a korlátokat sem.

Erősségek

- elkötelezett oktatók
- a minősítettség kedvező aránya
- jól felszerelt oktatási terek és gyakorlóhelyek
- gazdag könyvtári állomány
- a karon folyó kutatások koordináltsága
- a szakra felvett hallgatók kreativitása, kiemelkedő pályaorientáltsága

Gyengeségek

- elaprózódott tantárgyi struktúra – vizsgák magas száma
- infrastrukturális hiányosságok
- kevés az alkalom a belső és külső kapcsolatok, együttműködések kialakítására, gondozására, a tanszékközi együttműködésre
- a hallgatók viszonylag alacsony idegen nyelvi képzettsége
- az óvóképzés oktatói utánpótlása nem tekinthető megoldottnak

Minőségfejlesztési javaslatok

- Az elaprózott tantárgyi struktúra felülvizsgálata, a hallgatók vizsgaterhelésének csökkentése,
- alkalmazkodás a tanulás, az ismeretszerzés megváltozott formáihoz,
- az együttműködés lehetőségeinek hatékonyabb kihasználása, tanszékeken átívelő kutatások szorgalmazása,
- a publikációs tevékenység követelményeinek egységes számonkérése,
- az oktatók nemzetközi kapcsolatainak bővítése.

Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar	Akkreditációs minősítés
óvodapedagógus alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/6/X/2/4.	2012/10/IX/21. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való jelenlegi megfelelése alapján – 2015. december 31-ig hatályos.

A szak akkreditációja, tekintettel az értékelésben, a *Személyi feltételek*, illetve a **Minőségfejlesztési javaslatok** alatt felsoroltakra, 3 évre, **2015. december 31-ig** hatályos. Ez idő alatt a jelzett hiányosságokat – a **személyi feltételekben rejlő bizonytalanságokat** – orvosolni szükséges.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

Az önértékelésben több esetben összevont adatokat közölnek a három pedagógus szakról, az egyes szakértékelésnél ezek nem jól használhatók, szerencsére a legfontosabb területeken a szak értékelését segítő adatokat adták meg. Jellemző, hogy a pozitívumokat hangsúlyozzák, a kedvezőtleneket is közlik, de módosító, javító intézkedésre kevésbé utalnak.

A képzés tartalma

A tantervben megjelölt tanulmányi területek és témaegységek nagyrészt követik a KKK-t, s a HEFOP konzorcium ajánlásait, ugyanakkor széttagolt a tantárgyi struktúra. Nagyon sok az egyórás - egykredites tantárgy (26), így az összes tárgy is (82). A törzsanyag, a szakképzettség szempontjából meghatározó ismeretkörök tantervi megjelenítése nem teljes, ebből adódóan a kreditarányok betartásában sem következetes:

- A „differenciált szakmai ismeretkör” 12 kredit helyett 48 kredittel szerepel, ugyanakkor nem helyezik el a tantervben a „speciális programok” modul (KKK: 30-40 kredit). Úgy tűnik, hogy ez utóbbi a differenciált szakmai ismeretkörben szerepel.
- A hiányzó „speciális programok” modulon belül kellett volna megjelenni a „választható programok” modulnak 15-18 kredit értékben (kötelezően választható tárgycsoportként).
- Idegen nyelvre a szabadon választható tárgyak keretében 8 kreditet szánnak, s így, akik ezt választják, már csak 1 kreditértékben választhatnak más tárgyat.

A tantervben magas a kontaktórák száma (2700 óra – a minimum 1800 óra) (*Megjegyzendő, hogy a képzés kreditszáma az önértékelés 5. oldalán 180 kredit, a 10. oldalon 190 kredit. A kreditek összeadásakor is 190 kredit jön ki.*)

A tanterv – fentiekben jelzett anomáliái kiküszöbölendők.

Az önértékelés pontosan, áttekinthetően, kellő részletezéssel mutatta be a KKK kompetenciák tantervi, ill. tantárgyi lefedettségét.

Háromféle specializációt kínálnak (50 kredit/specializáció) - költségtérítéses formában.

Az elméleti és gyakorlati tanulmányok aránya a tantervben óra- és kreditszámot illetően megfelelő. A gyakorlat számára előírt minimum kredit fölött terveznek (31 kredit). Az összefüggő gyakorlat kredit értéke jó, az összefüggő gyakorlaton 240 órát teljesítenek a hallgatók. A nyári nevelési gyakorlatokkal megerősítik a képzés gyakorlati jellegét (60 óra).

A gyakorló óvoda, bár helyileg távolabb esik a tanórák helyszínétől (több kilométer), a képzés biztos szakmai bázisa. A távolság némileg nehezíti a holtidő nélküli képzésszervezést, mind a gyakorlati képzésbe bevonható oktatók, mind pedig hallgatók számára.

A személy-közelségre épülő, s a gyakorlatközpontú felkészítés megvalósulását a hallgatói riportok megerősítették. A hallgatók tanulmányainak segítésére, támogatására a kötelező és

ajánlott szakirodalom, oktatási segédanyagok, eszközök, dokumentumok, illetve egyéb információhordozón közvetített tanulmányi anyagok megfelelő mennyiségben rendelkezésükre állnak. A konferenciák és egyéb kiadványok képzésbeli hasznosítására érzékelhetően törek-szenek.

A kompetenciák kifejlesztéséhez hozzájárulnak a tanult tantárgyi tartalmak, a rendszerbe szervezett gyakorlati képzés, a képzéshez alkalmazott módszerek. Az idegen nyelvi követelmé-nyek teljesülése alacsony szintű, az utóbbi két évben a végzettek 60, majd 75,8%-a nem ka-pott diplomát. A kar a hallgatók felkészültségének és motivációjának javítására a választható tárgyak közé helyezte el az idegen nyelvi kurzusokat.

Személyi feltételek

A *szakfelelős* szakterületét illetően megfelelő, PhD fokozatú adjunktus, aki jelen oktatói be-osztásában nem felel meg a vonatkozó akkreditációs elvárásnak. Szakmai múltja, s ezzel együtt teljesítménye viszonylag mérsékelt, bár hordozza az ígéretet, amely a szakmai elköte-lezettség és tudatos szakmai fejlődés mellett alkalmassá teszi erre a feladatra. Oktatási terhe-lése – még adjunktusnál is – jelentős, 19 óra. Munkájának támogató figyelemmel kísérése és óraszámának csökkentése javasolt.

A tantárgyfelelősök többsége megfelel az előírásoknak, a 37 tárgyfelelős 70%-a, 26 fő minő-sített. A tantervi átalakítással várhatóan tovább fog erősödni az oktatók szakkal összefüggő kompetenciája. A teljes oktatói kört tekintve az oktatásba bevonásnál törekednek a megfelelő szakmai kompetenciára.

A szakon az AT/AE/V oktatók aránya megfelelő, élnek azzal a lehetőséggel, hogy az intéz-mény más karainak oktatóit is bevonják a képzésbe. Ezek az át-oktatások akkor hasznosulnak igazán, ha az adott oktatók a szakhoz kapcsolódóan kutatnak és publikálnak is.

A jelenlegi korfa kedvezőtlen képet mutat, időben reagálni szükséges a várható további sze-mélyi változásra.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A kar kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a szakhoz kapcsolódó kutató, fejlesztő tevékenysé-gének eredményeit hazai és nemzetközi konferenciákon, kötetek és más publikációk segítsé-gével ismertté tegye. Hagyományos szakmai rendezvényük a *Képzés és Gyakorlat Konferen-cia*. Nemzetközi kapcsolatuk 12 intézményre, ill. országra terjed ki, elindult az oktatói és hallgatói mobilitás, bár az *óvodapedagógus* szakon ez még nem számottevő.

Főbb kutatási témáikként 6 (tudomány)területet neveznek meg, s ezeken országos jelentőségű eredmények is várhatóak.

Javasoljuk tudományos, szakmafejlesztő tevékenységük országos ismertségének további erő-sítését; intenzívebb oktatói és hallgatói mobilitás szervezését; a kutatói team-ek, a műhely-munka megerősítését.

Infrastrukturális feltételek

Az új, korszerű oktatási épületben mind az általános infrastrukturális feltételek, mind a szak-hoz szükséges speciális feltételek kiválóak, a mennyiségi és minőségi igények magas színvo-nalon kielégítődnék, kivéve a gyakorló óvoda elhasználódott, korszerűsítésre váró feltétel-rendszerét. Ez az önértékelésben is megfogalmazásra került, s a helyszíni látogatás is megerő-síti.

Az új, ill. felújított kollégiumok iránti hallgatói igényeket 100%-ban ki tudják elégíteni, tehát a mennyiségi és minőségi igények itt is teljesülnek.

A képzési létszám és kapacitás

Az évenkénti, ill. az átlagos (N: 37, L: 18) képzési létszámhoz az oktatói és infrastrukturális kapacitás megfelelő, a képzés zökkenőmentesen szervezhető. A megállapított kapacitásuk háromszorosa a ténylegesen felvetteknek, így ellentmondásosak a magas oktatói óraszámok, néhány oktatónál max. kreditszám.

A szak hallgatói

A hallgatók a térség lakossági jellemzői szerint többnyire elsőgenerációs értelmiségiek köréhez tartoznak majd. Az önértékelés utal hátrányos helyzetükre, melynek következtében várhatóan a lakóhelyükhöz legközelebb eső intézményben kívánnak majd a jövőben is tanulmányokat folytatni, s ez előjelzi a térség hallgatóinak érdeklődését az intézmény iránt. Az előzőekben leírtak miatt pontszámuk az országos listán kevésbé versenyképes, így legfeljebb a költségtérítéses (önköltséges) képzést célozhatják meg legtöbben.

A nyelvi felkészültség igen alacsony a felsőoktatásba való belépéskor, és a kimenetre sem fejlődik megfelelően.

Képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege, a módszertan

Az elmélet és gyakorlat egymáshoz viszonyított aránya biztosítja a KKK gyakorlati megvalósulását. A módszerek és szervezeti formák megválasztása is jó, viszont a kreditek, kontaktórák, tantárgy elemek rendszerében módosítás szükséges a KKK teljesüléséhez.

A megadott, választható szakdolgozati témák hasznosulnak a pályára való felkészülésben. A hallgatók érdeklődésük szerint választhatnak tanulmányaik különböző területeiről. Az elkészítés folyamatában biztosított a konzultációs támogatás. A szakdolgozat elkészítésének folyamatát szabályzat segíti.

A gyakorló óvoda gyakorló műhelyt biztosít a gyakorlati képzés számára folyamatos képzésvezetői kontrollal és együttműködéssel. A külső gyakorlóhelyek az intézmény partnerintézményei, ahol a hallgatók a 8 hetes összefüggő gyakorlat után záróvizsgát is tesznek. A folyamatot koordinálja és kontrollálja a gyakorlati képzésért felelős oktató.

A hallgatói riport arra utalt, hogy a képzés során személyes, közvetlen a kapcsolatuk a képzésben résztvevőkkel, támogatják, motiválják őket. A gyakorlati felkészítést (mennyiségi és tartalmi vonatkozásban is) jónak ítélték a nyilatkozó hallgatók. A tanórai látogatás során nyitottak, motiváltak voltak, a szakmai kompetenciák kialakításába betekintést lehetett nyerni (nyitottság, véleményalkotás, érdeklődés).

A különböző szolgáltatások lehetőséget adnak a szakirodalmi tájékozódásra, számítógépes alkalmazásra (színvonalas könyvtári infrastruktúra, a szak igénye szerinti könyvtári dokumentumok, olvasási és kölcsönzési lehetőségek, másolás, nyomdai munkálatok). A karon jegyzet-ellátó működik.

Az Erasmus mobilitási program lehetőségével él a kar, bár az óvodapedagógus hallgatók részvétele alatta van az átlagnak.

A Czeizel-féle talentum modellre épülő tehetséggondozás (*Csokonai Tehetséggondozó Hallgatói Tudományos Műhely*, szemináriumi dolgozatok versenye), a tudományos, művészeti közélet, a szabadidő, a sportolási lehetőségek, a kiránduló- és tréninghelyek, objektumok mind a tanulástámogatást szolgálják.

A tudásértékelés

Az elméleti anyag számonkéréséhez rendelt vizsgaformák megfelelőek és arányos eloszlásúak, támogatják a szakmai felkészítés egymásra épülő folyamatát, ugyanakkor a tagolt tantárgyi struktúra miatt a számonkérési formák száma nagyon magas, szerencsés lenne csökkenteni.

A gyakorlathoz rendelt értékelési formák megfelelőek.

A záróvizsga értékelési rendszere, a diploma minősítésének kidolgozása megfelelő, jól értelmezhető szabályozás van mögötte.

A Bolognai rendszerű képzésre való áttérést követően a végzetek aránya a beiratkozottakhoz viszonyítva alacsony a nyelvvizsga hiánya miatt.

A végzettek pályakövetése

A Karrier- és Alumni Programiroda segíti a hallgatókat tanácsadással, munkaerőpiaci tájékoztatással. A DPR működésével két alkalommal történt mérés, ennek tanúsága szerint a hallgatók 90, ill. 75%-ban elhelyezkedtek, többségükben önkormányzati vagy nonprofit szervezetnél dolgoznak.

Jellemző, hogy vagy párhuzamos képzés vagy végzés utáni közvetlen tanulmányokkal igyekeznek a hallgatók „több lábon állni”, s a karon meghirdetett szakot választják. Konkrét számokban nem fejeződött ki a *neveléstudományi* mesterszak, *a kora gyermekkor pedagógiája* szakirányban való továbbhaladás, de a hallgatói riportban történt rá utalás, mint tanulási szándék megfogalmazódott.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A szakfelelős a szak minőségfelelőse és a Neveléstudományi tanszék minőségirányítási megbízottja, így több oldalról is érintett a minőségügyben. A kar minőségfejlesztési elveket, célokat határoz meg, a célok eléréséhez önértékelési rendszert működtet. A minőségirányítási feladatok ellátására létrehozta és működteti a Minőségirányítási Bizottságot, mely működését az SZMSZ szabályozza. 2007-től bevezették az ISO szabvány alapú minőségirányítási rendszert. Az önértékelés utal az évenkénti ismétlődő tantervelemzésre és módosításra. A szükséges korrekciók elmaradása miatt (1 órás 1 kredites tárgyak, kötelezően választható modulok hiánya) ezek a változtatások nem értékelhetők fejlesztésként.

A kar a partnerek körében ismétlődő méréseket végez az elégedettség és az igények feltárására (tanszékek, egyéb kari egységek, oktatók, tantárgyak). Kiadványban foglalták össze a 2010. évi hallgatók motivációs vizsgálatok eredményeit. Törekvés látszik az eredmények hasznosítására.

A Neveléstudományi tanszéken végzett elégedettségi mérés (2009/2010-es tanév) adataiból ítélve a hallgatók elégedettek a képzéssel és a tanulmányokon kívüli lehetőségekkel, rendezvényekkel is. Az egyetem egyik sajátossága, hogy létrejött egy státusz „A hallgatói ügyek rektori biztosa” címmel, aki bizonyos mediátori szerepet tölt be az egyetem vezetése és a hallgatók között, ha szükséges.

Működik az alumni rendszer, az öregdiákoknak módjukban áll regisztrálni magukat, így részesévé válni a rendszernek, igénybe venni az egyetem tájékoztatási csatornáit.

A helyszíni látogatáskor is igazolódott, hogy a karról kifelé áramló információkat sokféle kiadvánnyal igyekeznek terjeszteni, melyhez jó feltételt biztosít az intézmény nyomdája.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

Célszerű arculat és kommunikáció segítségével próbálják elérni a külső és belső célcsoportokat a jövőbeni hallgatói létszám növeléséhez. Nyílt napokkal, látogatásokkal, középiskolások meghívásával, tájékoztatókkal, hírlevéllel igyekeznek elérni és megnyerni a leendő hallgatókat, s ez biztosítja a korrekt, kellő mélységű tájékoztatást a felvételi döntéshez.

A kar nyitottsága a várossal, a régióval a szervezet kapcsolatrendszerét erősíti.

C-SWOT analízis értékelése

Az analízis alapos, jól szerkesztett, áttekinthető, reális megállapításokat tartalmaz. Az önértékelés egyik legjobban kidolgozott része. Az egyes elemeket a legfontosabb működési területekre vetíti. Az ezek alapján megfogalmazott következtetések és javaslatok teljes mértékben helytállóak. A szak továbbfejlődésének feltételeit és feladatait jól látják.

Az erősségek közül kiemeljük

- a tehetségfejlesztési stratégia mentén folytatott hallgatói tehetséggondozást
- a gyakorlatközpontú, odafigyelő, személyes kapcsolatra épülő képzési folyamatot
- a tudatosan alakított és folyamatosan működő minőségfejlesztési rendszert.

Minőségfejlesztési javaslatok

- A tagolt tantárgyi struktúra miatt a számonkérési formák száma nagyon magas, szükséges azok csökkentése, a **tanterv módosítása**.
- Az oktatói beosztást illetően az **akkreditációs elvárásokkal ellentétes szakfelelős** (PhD fokozatú adjunktus) előrelépéséig javasolt óraszámának csökkentése, ill. a posztra más oktató kijelölése, aki munkáját támogató figyelemmel kíséri, segíti.
- A jelenlegi korfa kedvezőtlen, időben reagálni szükséges a várható további személyi változásokra, az **utánpótlásáról való gondoskodás elengedhetetlen**.
- Törekedni kell az **oktatók egyenletesebb terhelésére**, a teljesítményközpontú értékelésre, az oktatók kompetenciájának további javítására, különösen a szakhoz, a szakon gondozott tárgyakhoz kapcsolódó publikációk számának növelésével.
- A szakhoz kapcsolódó kutatások, műhelyek eredményessége növelendő.
- A gyakorló óvoda infrastruktúrájának fejlesztése szükséges.

Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar	Akkreditációs minősítés
<i>óvodapedagógus</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/8/III/2/25.	2012/10/IX/22. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való fo- lyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.

A Kecskeméti Főiskola Tanítóképző Főiskolai Kar az ország egyik intézménye, ahol a felsőfokú óvónőképzés az elsők között 1959-ben elindult. A képzést a hagyományok, a megújulási törekvések, a jövőben is az óvodapedagógus és tanítóképzés területén maradni kívánó prioritás igénye jellemzi. A kar más profilú képzések indítását nem tervezi.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A **szak tartalma** megfelel a képzési és kimeneti követelményeknek. A mintatanterv struktúrájában a kurzusok kissé elaprózottak, e kurzusok racionalizálása, a kreditértékek átgondolása időszerű.

A szakon erős a pedagógiai, pszichológiai képzés. A szakmai gyakorlati munkát elméleti alapozással a tantárgypedagógusok, a gyakorlatvezető, szakvezető óvodapedagógusi együttműködéssel végzik. A gyakorlati képzéshez az elvárt feltételek biztosítottak.

Az elméleti és gyakorlati képzést oktatási segédletek, a kar oktatói által írt szakkönyvek, jegyzetek segítik. A kötelező és ajánlott irodalom a kar jól felszerelt könyvtárában nyomtatott és elektronikus formában, valamint saját jegyzetellátóban is beszerezhető.

A képzés **személyi feltételei** jók, a szakfelelős megfelel az akkreditációs elvárásoknak, minősített oktató, irodalomtudományi PhD-val rendelkezik. Az oktatói létszám 2007-től csökken, ugyanakkor a minősített oktatók száma emelkedik, jelenleg a 42 oktató közül 15 fő tantárgyfelelős, a minősített oktatók száma 17.

Az oktatók korösszetétele, a korfa megfelelő. Az oktatói állományban 19 fő középkorosztálybeli (2 fő 1950 előtt, az ötvenes években született 17 fő). A kar vezetése a helyzetet jól látja és hosszútávon az intézményi stratégiában számol és figyelmet kíván fordítani arra, hogy a megfelelő állapot megőrzése érdekében a nyugdíjazással együtt az oktatófelvételek is megtörténjenek majd. (Minden területet lefedő minősített oktatók felvétele, utánpótlása).

A szak tudományágában országosan elismert tudományos szakmai műhelyek működnek. Így pl.: a *KÖRLÁNC*, melynek célja a környezettudatos nevelés és magatartás erősítése. A műhely tanterveket fejlesztet ki, továbbképzéseket szervez, kiadja a Körlánc könyvek sorozatot (14 kötet). A Projektpedagógiai Társaság tudományos műhely, mely hazai és nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik. A gyermekirodalmi tudományos műhely, kutatásban együttműködő partnerekkel (Bécsi Egyetem, Frankfurti Egyetem, DAAD ösztöndíjas kutatások fogadóintézménye)

Az oktatók jelentős tudományos, kutatási és alkotó tevékenységet folytatnak.

A tudományos tevékenységük főként az alkalmazott humán tudományok területére koncentrálódik. A kutatások közvetve vagy közvetlenül kapcsolódnak az oktatási tevékenységhez. Az oktatók publikációs eredményeinek 2006-2011-ig történő áttekintése, az összesített adatok igazolják mindezt. A legtöbb publikáció a neveléstudomány területéhez sorolható. Intenzív tudományos tevékenység figyelhető meg a szakon, a nyelvtudomány és irodalomtudomány területén is.

A kari **infrastruktúra** korszerű, két, konferencia szervezésére is alkalmas előadóterem, 27 jól felszerelt, a kor követelményeinek megfelelő eszközökkel ellátott tanterem van. A két számítógép terem és a könyvtár összesen 60 számítógéppel felszerelt. A Kecskeméti Főiskola *Könyvtár és Információs Központja* nyilvános könyvtári feladatokat is ellát, a könyvtár modern, a szakkönyvtár dokumentum állománya az ALEPH integrált könyvtári adatbázis OPAC moduljában visszakereshető. A könyvtári adatbázis kívülről az interneten és a főiskola intranet hálózatán is elérhető. A kari jegyzetellátóban az oktatók által írt saját jegyzetek és az egyéb kötelező irodalmak beszerezhetők.

Az óvodapedagógus szak gyakorlati képzési helyszíneit a gyakorló intézmények a Kecskeméti Főiskola *Petőfi Sándor Általános Iskola és Gyakorló Óvodája* és a megfelelő szakemberek megléte biztosítja. A gyakorló óvodai intézményegység két telephelyen, a kar udvarán 4 csoporttal és a Bocskai utcában 8 csoporttal működik, személyi, és tárgyi feltételeiben megfelel az elvárt követelményeknek.

A szakon a nappali tagozatos **hallgatók létszámadatai** a vizsgált időszak alatt stabilak, a levelező önköltséges hallgatók száma az államilag finanszírozottakénak a 2010/11-es tanévben a többszöröse volt (51 fő / 5 fő), a tendencia emelkedő.

A középfokú C típusú nyelvvizsga követelmény bevezetésével nappali tagozaton a 2009/10-es tanévben jelentősen megnövekedett a nyelvvizsga hiánya miatt diplomát átvenni nem tudó hallgatók száma (82,61%), ezért a kar a képzés keretein belül ingyenes nyelvi kurzusokat, valamint Erasmus programban külföldi tanulmányok lehetőségét is biztosítja a hallgatóknak.

Képzési folyamat és eredményei

Az oktatás szervezésére a minőségügyi eljárások előírásai az irányadók. A 4 évre vonatkozó oktatással kapcsolatos fejlesztési-tervezési célokat a főiskola oktatásfejlesztési stratégiája rögzíti, éves kari szintre történő lebontását a *Főiskolai Oktatásfejlesztési Terv* dokumentálja.

Az óvodapedagógus képzésük eredeti, indításkori tantervét két alkalommal változtatták, a módosított tantervet a kari Tudományos Tanács és a Kari Tanács véleményezi, és a szenátus hagyja jóvá.

Az elmúlt 2 évben történt jelentős intézményi beruházások nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a képzés a szakmai igényeknek minden tekintetben megfelelő, jól felszerelt tantermekben (laborban), műhelyekben (pl: drámapedagógiai szaktanterem) valósulhassanak meg.

A szakdolgozati témák választása a szakon az adott témajegyzékben szereplő témákból lehetséges. A hallgató ugyanakkor egyéni érdeklődésének megfelelő saját témát is kereshet az érintett intézet vezetőjének jóváhagyásával. A témák érdekesek, a szak jellegéhez illők, a természettudományos témák kicsit alul reprezentáltak.

A képzés hallgatói az első félévben óvodai gyakorlaton nem vesznek részt, ebben a szemeszterben az elméleti alapozás, a gyakorlathoz szükséges kompetenciák elsajátítása történik. A gyakorlatra szánt idő így 5 szemeszter. A gyakorlati képzés a 2. félévben indul egyéni gyakorlat formájában. A gyakorlati feladatokat a gyakorlatvezető határozza meg, a hospitálási naplót az óvónő értékeli. A 3.-4.-5 szemeszterben az egyéni gyakorlat csoportos gyakorlattal egészül ki, melyet elemző óra követ. Az utolsó, 6. szemeszterben a hallgatók területi gyakorlaton vesznek részt. Az összefüggő szakmai gyakorlatot a hallgató maga szervezi meg. A gyakorlat a záró-foglalkozással végződik. A nappali tagozatos hallgatók záróvizsgáján elnökként a főiskola tantárgypedagógusa is részt vesz.

Az óvodapedagógus képzés gyakorlatorientált képzés. Érdemes átgondolni a gyakorlat időkereteit, tágitani és a rendszert kicsit átstrukturálni. A képzés jellegéből fakadóan különösen elvárt, hogy az elméleti órák mellett a gyakorlat mind a hat szemeszterben helyet kapjon. A gyakorlatok időkeretének optimalizálásával segíthető, hogy a hallgatók az óvodában, a gyakorlat területén még több tapasztalatot, élményt, ismeretet, tudást szerezzenek. A hallgatók tutorálását, mentorálását, a tehetséggondozást a kar vezetése kiemelten fontos területnek tart-

ja. Unikális a többszintű mentorrendszer az intézményben, Az oktatók szerepvállalása kiemelkedő e téren.

A szakon a tehetséges hallgatókat oktatóik hatékonyan ösztönzik a TDK-n való részvételre. Az TDK témák között nagyon népszerűek a pedagógia, pszichológia tudományterületről választott témák. A szak hallgatói évek óta rendkívül sikeresen mérettetnek meg az OTDK-n. (I., II., III. helyezések). 2011- ben a kar rendezte meg a XXX. OTDK Pedagógiai, Pszichológiai, Közművelődési és Könyvtártudományi Szekcióját.

A tehetséggondozás a testnevelés, az irodalom és a művészeti tevékenységek területén is jelentős. A hallgatók sikeresen állják meg a helyüket pl.: a különféle spotversenyeken, az *Országos Elsősegélynyújtó Versenyen* és az *Országos Kazinczy Szépkiejtési Versenyen*, az *Óvó- és Tanítóképző Főiskolák Nemzetközi Népdaléneklési Versenyén*, vagy a *IV. Országos Házimuzsikáló Napokon* is.

A végzett hallgatók továbblépési lehetőségei között szerepel, hogy a főiskola hagyományait követve a hallgatók jelentős része az óvodapedagógus szak mellé elvégzi a hallgató a tanító szakot is, majd továbblép mesterképzésbe. Ezután lehetősége van a PhD képzésbe való bekapcsolódásra is.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

Az intézmény fontosnak tartja a pályakövetést és az eredmények hasznosítását. A TÁMOP 4.1.1 pályázat keretében kidolgozták a DPR-rendszert és felmérést végeztek a nappali és levelező hallgatók körében. A megkérdezettek 85%-a a végzés után féléven belül, 95% egy éven belül talált állást. A felmérés során diplomásokat (678 fő), a jelenlegi hallgatókat (1229 fő), és munkáltatókat (248) is megkeresték. Az eredmények a kérdezettek körben pozitív képet mutatnak. A jelenlegi hallgatók kiemelték az oktatók segítőkészségét és a magas színvonalú elméleti képzést, ugyanakkor szeretnének több gyakorlatot és szorosabb kapcsolatot a munkaerőpiaccal. A főiskolára járók fele tervez továbbtanulást, közülük minden második úgy gondolja, hogy a Kecskeméti Főiskola kínálatából választ. A megkérdezett hallgatók véleménye szerint a főiskolán, a szakon hallgatóbarát légkör uralkodik.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

Az intézmény a potenciális hallgatók megszólításához számos lehetőséget alkalmaz, mint a honlap, Nyílt Nap, Főiskolai felvételi tájékoztató, médiában megjelenő anyagok, külső helyszínen Road Show-k, Educatio szakkiallítás.

C-SWOT analízis

Erősségek

- jó hírnév, országos elismertség
- magas színvonalú infrastruktúra
- jól működő párhuzamos képzés
- kedvező hallgató/oktató arány
- kiterjedt és eredményes nemzetközi kapcsolatok

Gyengeségek

- minősített oktatók száma, bizonyos területen nincs tudományos fokozat
- az oktatók nyelvismerete hiányos
- az új intézeti rendszer nem kiforrott

Minőségfejlesztési javaslatok

- A tanterv elaprózott kurzusainak, krediteknek az áttekintése,
- a gyakorlati képzés időkeretének átgondolása,
- együttműködés erősítése intézetek, oktatók között,
- az intézményi fejlesztési stratégiával összhangban lévő minősített oktatói utánpótlás tervezése.

Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kar (Nagykőrös)	Akkreditációs minősítés
óvodapedagógus alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/7/IX/2/80.	2012/10/IX/23. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.

A Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Karán kis létszámú, személyes kapcsolatokra építkező óvodapedagógus képzés folyik. A karon a képzés egyedi jellegéből adódóan a jövőben is ezt tartják a legfontosabbnak.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A szak tartalma megfelel a képzési és kimeneti követelményeknek, mintatanterve az előírt kompetenciák fejlesztésére irányul, az intézmény egyedi jellegét adó kurzusai, és értékei, pl.: a *bibliaismeret*, *egyházismeret*, ezeket a kompetenciákat erősítik.

A tantárgyak szerkezeti struktúrája gyakorlat- és képességorientált. Az ismerettartományok az egyetemes, a nemzeti és a keresztyén kultúra elemeit együttesen tartalmazzák. A képzési programban az elméleti és gyakorlati ismeretek megfelelő hangsúlyt kapnak. Az elméleti és gyakorlati képzést oktatási segédletek, közöttük a kar oktatói által írt jegyzetek, segítik, melyek a könyvtárban megfelelő példányszámban állnak a hallgatók rendelkezésre, és a jegyzetboltban meg is vásárolhatók.

A nagykőrösi óvodapedagógus-képzés legjellemzőbb sajátossága értékközpontúsága, és kiscsoportos, tutoriális jellege.

A gyakorlati képzés az óvodáskorú gyermekek fejlesztésének irányításához, személyiségük kibontakoztatásához szükséges eljárások, módszerek megismerését biztosítja óvodai környezetben. A gyakorlati képzés magába foglalja a hallgatók hospitálást, a csoportos és egyéni óvodai gyakorlatot, az összefüggő szakmai gyakorlatot valamint a pedagógiai és tantárgypedagógiai stúdiumok keretében végzett gyakorlatokat is. A gyakorlati képzés egy nagykőrösi és a kecskeméti református óvodában zajlik. A külső összefüggő gyakorlatokat szabadon választható, általában a Református Pedagógiai Intézet körébe tartozó óvoda hálózatban töltik a hallgatók. Az összefüggő szakmai gyakorlat 6. félévben valósul meg, időtartama: 8 hét, kreditértéke: 9 kredit.

A hallgatók hospitálási, csoportos és egyéni összefüggő szakmai gyakorlatának kreditértéke összesen 34 kredit, mely az összesen megszerzendő 180 kredit 19%-a.

A gyakorlati képzéshez a hallgatók munkáját külön tájékoztató füzetekkel segítik.

A képzés **személyi feltételei** tekintetében a szakfelelős megfelel az akkreditációs elvárásoknak.

Az óvodapedagógus képzésben 23 oktató vesz részt, közülük 17 fő tantárgyfelelősi minőségben. Az oktatók FOI-hez tartozása és munkaviszonya tekintetében 15 fő „AT” kategóriába sorolt, 7 fő „AE”. A kreditterhelés, az óraszámok eloszlása arányos. A 15 főállású oktatóból 11 fő minősített. A főiskolai tanárok (5 fő) egy művésztanár kivételével, a docensek (4 fő) és az adjunktusok (2 fő) PhD fokozattal rendelkeznek. A két adjunktus, és a tanársegédek befejezték a doktori iskolát, és disszertációjukat írják. A szakon oktatók korfája alapján látható, hogy az oktatók több mint fele középkorú (13 fő), a nyugdíjkorhatár felé közelít (1950 előtt született 6 fő, 1950-59 között 7 fő.) A személyi feltételek tekintetében tehát rövid távon meg-

felelnek a tudományos előírásnak, de hosszú távon az intézményi stratégiában számolni kell a szaknak a nagyobb létszámú tudományos utánpótlás szükségével.

A kar ugyanakkor támogatja és ösztönzi a fiatal oktatóit a szakmai előmenetelben tudományos fokozat megszerzésében.

A szakon oktatók a képzés mellett kutató és fejlesztő munkát is végeznek.

A szak jó kapcsolatot épített ki a hollandiai Goudában működő pedagógiai főiskola és az utrechti Marnix Akadémié pedagógiai elméleti és gyakorlati szakembereivel. Neveléseméleti kutatásaik alapján összehasonlító pedagógiai vizsgálatot is végeztek a magyar polgári pedagógia, Karácsony Sándor társas-lélektani pedagógiai rendszerével. A kutatás során hallgatók külföldön is (Hollandia, Ausztria, Anglia) megtapasztalhatták a közoktatási gyakorlatban a reformpedagógiai elmélet alapjain nyugvó nevelési lehetőségeket. Oktatóik tudományos munkássága a konferencia előadások és a publikációk emelkedő számában is mérhető.

Az óvoda és az iskola közötti átmenet problematikáját folyamatosan vizsgálják, a Református Pedagógiai Intézet kérésére felméréseket végeznek. A gyermekek korai fejlesztése tekintetében a lelkületi, társas lelkületi működés fejlesztésére különös gondot fordítanak eredményeit az óvodai nevelés és hittanoktatás területére is kiterjesztik.

Az **infrastrukturális** feltételek adottak, fejlesztések folynak. A Tanítóképző Főiskolai Kar az egykori MSZMP épületében működik, ezen kívül egy fiú- és egy lányinternátusuk van. Az oktatás egy 120 fős és egy 80 fős előadóteremben, közepes méretű (40 fős) tantermekben, és 20 személyes szemináriumi termekben folyik. Minden teremben beépített projektor és számítógép, internet elérhetőség található. Az elmúlt évben tető alá került egy oktatási épületszárny, de a gazdasági válság következtében az építkezés jelenleg szünetel. A képzési programok további színvonalas megvalósítása érdekében az újonnan létesülő épületben európai szintű oktatástechnológiai központ berendezése szükséges, az egyre inkább terjedő, távoktatásra is alkalmas internetes, multimédiás tartalmú tananyag közvetítése érdekében.

A fő épületben működő könyvtár és audiotár állománya folyamatosan gyarapodik. Rendelkeznek a szerkesztéshez, nyomtatáshoz, fénymásoláshoz szükséges berendezésekkel, valamint az oktatási folyamatot segítő technikai eszközökkel. A jegyzettárban az alaptankönyvek, jegyzetek megvásárolhatók. Az ének-zeneoktatás számára két mechanikus orgona, három zongora, elektronikus orgonák és több harmónium biztosítja a gyakorlás lehetőségét és rendelkezésükre áll a nagykőrösi református templom európai hírű hangversenyorgonája.

A szakon a gyakorlati képzéshez szükséges és elvárt feltételrendszert egy nagykőrösi és a kecskeméti református óvoda biztosítja külön megállapodás alapján.

Az óvodapedagógus-képzés legnagyobb problémája a karon a jelentkezők csekély száma. Bár a **képzési kapacitásuk** tagozatonként évente 14 (nappali) illetve 25 (levelező) fő, sajnos ezeket a kereteket az elmúlt években egyszer sem sikerült feltölteniük. Az okok között a szak vezetői a képzés viszonylag új keletű voltát, a református óvodai hálózat viszonylagos fejletlenségét, a képzésre jelentkezők felvételi eredmények a bejutáshoz szükséges minimális pontszámnál alacsonyabb értékét vélik. Bár az összes jelentkezők száma 2011-ben emelkedett, a felvettek száma mégis csökkenést mutat (2011 nappali tagozat 0 fő, levelező 18 fő ebből 2 fő államilag finanszírozott, 16 fő önköltséges). Az egyénre szabott képzés az alacsony csoportlétszám miatt adott. A mikro-kutatóműhelyek működése a TÁMOP pályázatnak köszönhetően biztosított.

Képzési folyamat és eredményei

A tananyag feldolgozása előadásokon, szemináriumi formában történik. Az online elérhető tananyagok, jegyzetek, tematikák kedveltsége a karon nagyon megnőtt (saját honlap, NEPTUN rendszer). Az elsajátított ismeretek a mintatanterv alapján vizsga, gyakorlati jegy, minősített aláírás formájában kerülnek ellenőrzésre. A dolgozatok gyakoriságát a TVSZ sza-

bályozza, a vizsgák időpontjait a hallgatók az oktatókkal közösen állapítják meg. A gyakorlatokon a szakvezetők folyamatosan értékelik, osztályozzák a hallgatókat, külön az írásbeli (tervezet) munkákat és a konkrét foglalkozásokat. A foglalkozások elemzése elsősorban önreflektív módon zajlanak, de építően hat a csoporttársak elemző munkája, a szakvezető értékelése is.

A hallgatók egyéni és csoportos gyakorlataikat a *Nagykőrösi Mese-vár Óvodában* végzik.

A gyakorlatok szervezését gyakorlati tanár végzi, részt vesz a pedagógusjelöltek oktatásában, számukra egyéni és csoportos fejlesztő beszélgetéseket, konzultációkat biztosít nappali és levelező tagozaton egyaránt, figyelemmel kíséri fejlődésüket, értékeli munkájukat. Együttműködik és konzultál a Pedagógiai Intézet vezetőjével, a tantárgypedagógusokkal, kapcsolatot tart fenn a gyakorlati helyekkel és a szakvezető kollégákkal.

A vizsgák, szigorlatok eredményei változó képet mutatnak, a záróvizsgák eredményei is ingadozóak, az erős közepes átlag jellemző. Az elmúlt években a más felsőoktatási intézményekből érkező záróvizsga elnökök pozitívan ítélték meg és értékelték a hallgatók szakmai felkészültségét, annak ellenére, hogy a nappali tagozaton a párhuzamos képzésben tanulók esetén, a két szak záróvizsgájára egy félévben került sor. Emellett különösen értékelték azt, hogy végzős hallgatók feleleteiből kitűnik egyéni spiritualitásuk és egyházuk iránti elkötelezettségük.

Az oktatók által felkínált szakdolgozati témák sokszínűek, gyakorlatorientáltak. A témák nagy százalékban valamilyen metodikai, tantárgy-pedagógiai körhöz tartoznak, de a hallgató is kezdeményezhet saját kutatási témát.

A tananyagfejlesztés Nagykőrösön hagyományosan együtt jár a jegyzetek és jegyzetként is felhasználható tanulmánykötetek szerkesztésével. Ez a TÁMOP – program keretén belül a 2011-12-es évben 4 tanulmánykötet eredményezett. Az egyetemen belül a jellemző kétszakosságának köszönhetően, a hallgatók *vallásstanár / teológus-lelkész* mesterszak irányba folytathatják tanulmányaikat. A Teológiai Karon doktori iskola is működik.

A tehetséggondozói tevékenység személyes, tutorális együttműködés keretében valósul meg. Az oktatók támogatják a tehetséges hallgatók TDK-ra való felkészülését, a TDK-s tevékenység egyre szervezettebb.

A diplomaszerezéshez előírt középfokú „C” típusú nyelvvizsga követelmény a hallgatók nagy részének komoly erőpróbát jelent. Bár a kar biztosítja a nappali tagozatos hallgatóknak a nyelvvizsga felkészítőt (4 féléven keresztül ingyenes, kreditértékű nyelvoktatás), sok esetben még ez sem elégséges. A lehetséges okok között a kar vezetése elsődlegesen a hallgatók heterogén előtanulmányait látja. A levelező tagozatosoknál a hiányok még fokozottabban érezhetőek.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A szakgazda kar előnyei közé tartozik kis mérete és áttekinthetősége, az oktatók és a hallgatók, valamint az oktatók közötti jó emberi kapcsolat és együttműködési készség a jellemző, ami az oktatás és nevelés hatékonyságát lényegesen növeli. A képzés arculatának formálásához hozzátartozik a rítus, a keresztyén, nemzeti értékrendszer megteremtése is. Legalább ennyire fontosnak tartják a levelező képzésben részt vevő hallgatók keresztyén identitásának formálását.

A szak minőségbiztosításának leglényegesebb elemei a kar és egyben az egyetem rendszerével azonosak. Rendszeres a kari önértékelő jelentés készítése, ebben a képzések személyi és tárgyi feltételeinek értékelése, és a curriculum- és tananyagfejlesztések nyomán követése.

A szak saját minőségét biztosítja a bemenet szintjén az oktatók esetében a KRE belső szabályzatrendszer, Kétévente történik az oktatók, munkatársak hallgatói minősítése. Az oktatók hallgatói minősítésének kari átlaga a legutóbbi vizsgált időszakban az oktatókra vonatkoztatva 4,47, tantárgyi vonatkozásban pedig 4,60. Szemeszterenként oktatói értekezleteken a hallgatók csoportos és egyéni értékelésével, ill. az oktatás szervezésével kapcsolatos informá-

ciócsere történik. Az oktatási folyamatban az oktatók szakmai fejlődését az intézmény a költségvetéshez mérten minden eszközzel segíti (publikációs lehetőség, alkotói szabadság, külföldi mobilitás, kutatási tevékenység). Az egyetem tervei között szerepel egy félévenkénti oktatói teljesítmény kimutatás bevezetése.

A hallgatók körében a pályaalakmassági vizsgálat, egyházi elbeszélgetés, a középiskolai kapcsolatok és lelkesítő ajánlás minőségbiztosítási tényező. Az eszköz és infrastruktúra ellátottság terén a hallgatók a tanuláshoz szükséges fizikai forrásoktól az emberi támogatásig számíthatnak mindennemű segítségre.

A célok megvalósulásának ellenőrzése, ill. az ebből következő szükséges korrekciók, bizottsági megbeszélések, vezetői tájékoztatók, vezetői értekezletek keretében történnek.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A végzett hallgatók között a pályán maradási arány 70-80%. A képzés során a hallgatók kötelező gyakorlatukat egyházi intézményekben, illetve gyülekezetekben is végzik, így többen munkahelyet is találhatnak ezekben az iskolában. A pálya iránti elkötelezettség a hallgatók viszonylatában magas. A végzett hallgatók pályáját folyamatosan követi a Kar. Ennek formái:

- évenkénti találkozó a végzett hallgatók számára;
- lehetőség szerint nálunk végzett diplomásokhoz kerülnek gyakorlatra a hallgatók;
- a működés intézményi hátterét két civil szervezet támogatja;
- a személyes találkozások, telefonok, levelezések, évfolyam-találkozók.

C-SWOT analízis

Az önértékelésben található C-SWOT analízis kissé kidolgozatlan, hézagos. A táblázatban felsorolt erősségek, gyengeségek, korlátok, veszélyek és lehetőségek keresztösszefüggéseit nem vizsgálja.

Erősségek

- érték és személyiségközpontú oktatás
- egyházi orientáció
- saját internátus
- aktív felelősségvállalás a határon túli magyar közösségek megtartásában

Gyengeségek

- alacsony hallgatói létszám
- PR-tevékenység gyengesége

Minőségfejlesztési javaslatok

- A korfából adódó utánpótlás tudatos tervezése és biztosítása, a minősített oktatói létszám további növelése,
- az oktató állomány tudományos kapcsolatrendszerének szélesítése,
- az oktatók teljesítményközpontú értékelési rendszerének kidolgozása,
- PR tevékenység erősítése,
- a jelentkezéshez szükséges idegennyelvi minimum követelmények következetes képviselése az alapszak képzés eredményesebbé tételéhez,
- az egyházi és közoktatási kapcsolatok bővítése,
- szorosabb kapcsolattartás a hazai pedagógusképzőkkel,
- tehetséggondozás erősítése a szakon.

Miskolci Egyetem Comenius Főiskolai Kar (Sárospatak)	Akkreditációs minősítés
óvodapedagógus alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/6/X/2/2.	2012/10/IX/24. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való jelenlegi megfelelése alapján – 2015. december 31-ig hatályos.

A szak akkreditációja, tekintettel az értékelésben, a *Személyi feltételek*, illetve a **Minőségfejlesztési javaslatok** alatt felsoroltakra, 3 évre, **2015. december 31-ig** hatályos. Ez idő alatt a jelzett hiányosságokat orvosolni szükséges, erről intézkedési tervet kell készíteni **2013. május 31-ig**.

Az óvodapedagógus alapképzésük önértékelése – mely kissé kevés szöveges elemzést tartalmaz – rávilágít a szak szempontjából néhány fontos tényezőre. Az anyag összeállítása, a kar oktatóinak szakmai elképzelései, a helyszíni látogatáson tapasztalt néhány megkérdőjelezhető szakmai eljárás, valamint az áttekintett dokumentumok alapján megállapítható, hogy **az intézményben folyó óvodapedagógus képzésben a képzési és kimeneti követelmények még éppen teljesülnek**, de a képzés huzamosabb fenntartása esetén a tanterv komolyabb korrekcióra szorul. A képzés nagyon sok szétaprózott tárgyból áll, mely egyrészt veszélyezteti a program koherenciáját, másrészt nem felel meg az akkreditációs követelményeknek a tantárgyfelelősség szempontjából sem. A kar mind oktatói létszámát tekintve, mind a minősítettséget nézve alsó határán van az elvárt követelményeknek, ily módon **veszélyeztetett a kari státusz is**. Az egyetem rendelkezésére álló szellemi kapacitás egyáltalán nem tükröződik a kar képzési tevékenységében. A főiskolai kar, mint zárt közösség számos pozitív pedagógiai előnyt hordoz magában, de ugyanakkor ennek hátrányai is egyértelműen láthatóak. A karnak e szakját érintő akkreditációs látogatásra való felkészültsége is némi bizonytalanságot tükrözött, mely gondolkodásra kell, hogy készítse az egyetem menedzsmentjét is, illetve határozott döntést kell arról hozni, hogy az egyetem milyen módon kívánja a szakot támogatni, illetve fejleszteni. Az akkreditációs látogatást követően (hiánypótlásként) átdolgozott tantervi javaslatot mutattak be, látszik, hogy a szak jó irányba mozdult el a szakmai fejlődés útján.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A *szakmai jártasságok fejlesztése* kitűnik a gyakorlati képzés terén, az elméleti tananyagok és kurzusok felépítésében viszont a szétaprózottság, a koherencia hiánya tapasztalható. A képzés oktatói ezt az utóbbi időben észlelték, és az akkreditáció ideje alatt korrekciós lépéseket tettek. Mindez előremutató, de jelen pillanatban a képzés gyengeségének kell elkönyvelni. Összességében jó az elméleti és gyakorlati képzés aránya, megfelelő az együttműködés a diszciplínák oktatói, a pedagógia, pszichológia oktatók, valamint a gyakorlatvezető szakemberek között. A képzés minőségét nagymértékben erősíti, hogy a gyakorlati képzésben részt vevők jórészt a kar egykori hallgatóiból kerültek ki. Hiányosság, hogy a tantervi átvizsgálás későn történt meg.

A képzés *infrastrukturális* körülményei megfelelőek, és jól illeszkednek a szak szakmai és nevelési igényeihez. A kar és a gyakorlatot teljesítő óvoda együttműködése optimális. Az intézményben 12 csoportban 24 óvodapedagógus végzi munkáját. A csoport foglalkozások termeinek felszereltsége megfelelő. Az óvoda a személyiségközpontú óvodai nevelési programnak megfelelően működik. Magas színvonalú kari könyvtár és 337 főnek helyet adó kollégium áll a pedagógusjelöltek rendelkezésére.

Az **oktatói állomány** kor és beosztás szerinti összetétele **éppen hogy megfelel az akkreditációs elvárásoknak**. 2006-óta az 54 fős oktatói létszám a felére csökkent. Az oktatók 25%-a rendelkezik tudományos fokozattal, a tantárgyfelelősök nem minden esetben minősített oktatók. Ígéretes, hogy az oktatók közül többen PhD képzésben vesznek részt és néhány oktató fokozatszerzése várható a közeljövőben. Az oktatói testület tapasztalt, komoly ismeret- és tudással rendelkező kollégákból áll, kiknek életkora a nyugdíjazás felé közelít. Fiatalításra komoly szükség van, hiszen a fiatalnak tekinthető oktatók is közel 40 évesek. Pozitív tendencia, hogy az intézmény látja, hogy újabb fiatal oktatók bevonása, illetve az aktívabb fokozatszerzési kedv szükséges a képzés huzamosabb fenntartásához. Az egyetem nem használja ki a humán erőforrás lehetőségeit, az egyetem szakok és a sárospataki képzések közötti áttanítás nem jellemző.

Képzési folyamat és eredményei

A szükséges ismeretek oktatása megfelel a képzés követelményeinek. A szak hallgatói szakmai műhelyekben (művészeti, pedagógiai, médiapedagógia stb) tevékenykedhetnek. Működik a környezetvédő szakcsoport is, mely többek között tanösvények kialakításában, karbantartásában, helyi és országos szinten védett természeti értékek megóvásában vesz részt.

A **kutatómunkába** való bekapcsolódás megfelelő, az oktatók ez irányú tevékenysége rendszeres. A kutatómunkát jól dokumentálják az intézmény kiadványai, megjelennek országos hatókörű folyóiratokban is. A hallgatók jelentős része vesz részt tudományos diákköri munkában, lehetőségeikhez képest jó eredményeket mutatnak fel.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A szakon folyó belső, rendszeres, szervezett minőségbiztosítási tevékenység a Miskolci Egyetem minőségbiztosítási folyamatának része, annak elemeit tartalmazza. Ez a tevékenység az oktatás minőségének folyamatos fenntartását célozza meg, és a megfelelést a minőségbiztosítási követelményeknek. Fontosabb elemei: kurzusértékelések, hallgató/oktatói elégedettség vizsgálat, diplomás pályakövetés, szervezeti önértékelés.

A szak saját minőségének biztosítását és fejlesztését az input, az output és a teljes képzési folyamat területén próbálja megvalósítani. Komoly nehézségeket okoz ezen feladatok megvalósításában is a kar oktatói állományának összetétele. 2006 óta az akkor 1250 fő körüli hallgatói létszám harmadára, az akkor 54 fős oktatói létszám felére csökkent. Az óvodapedagógus szak minőségének biztosítása és fejlesztése az alábbi folyamatokból, elemekből tevődik össze:

A bemenet oldaláról: olyan oktatók alkalmazása történik, akik doktoranduszok, abszolutóriummal, fokozattal vagy több évtizedes tapasztalattal rendelkeznek tudományterületükön. A hallgatók alkalmassági vizsgát tesznek, és csak megfelelő ponthatár fölött kerülnek hallgatói jogviszonyba.

Az oktatási-tanulási folyamat oldaláról: az oktatók törekednek a tudományos fokozat megszerzésére, tananyagfejlesztésre, hazai és nemzetközi konferenciákon való előadásokra, a meglévő tapasztalatok rögzítésére és megőrzésére. Folyamatos a tananyagfejlesztés, ennek indokai a változó követelményrendszer és a társadalom, a munkahelyek követelményeinek változása. A tananyagtartalmak átfedésének elkerülése érdekében tantervi korrekciókat hajtottak végre. A hallgatók tehetség gondozása a tudományos diákkör műhelyeiben történik, folyamatosan részt vesznek országos szintű tanulmányi versenyeken, minőségi diplomamunkát készítenek.

A kimenet oldaláról: A hallgatók irányából a gyakorlati helyszíneken tapasztaltak alapján építő jellegű kérdések, javaslatok érkeznek be, melyeket figyelemmel kísérnek. A felhasználók irányából a gyakorlati helyszínekről érkező visszajelzések folyamatosan beépítésre kerül-

nek a tananyagtartalmakba, melyek az adott tudományterületek tartalmi kérdésein kívül főleg a dokumentációval, annak kivitelezésével kapcsolatos kérdések merülnek fel.

A szak indítása óta eltelt időszak utóbbi öt évében két szervezeti önértékelés történt, melyek segítenek a megfelelő döntések előkészítésében. Az évenkénti kurzusértékelés ismeretében az adott oktatók jobban tudják segíteni a hallgatók tanulmányi munkáját. A végzős hallgatók által kitöltött kérdőívek segítenek a képzés megfelelő korrekciójában, az aktuális problémák megoldásában, a jövőbeli problémák elkerülésében.

A szervezeti önértékelés reális képet fest az intézmény helyzetéről, az elemzések mutatják az erősségeket, gyengeségeket, fejlesztendő területeket, és a megoldásokat is vázolja. Ennek ismeretében az intézkedési terv lehetőséget ad a hiányosságok pótlására. A korrekciók folyamatosak, és főleg gazdasági és humánpolitikai területeket érintenek, ahol folyamatos visszacsatolást igényelnek a gyorsan változó külső gazdasági paraméterek tükrében. A külső értékelések közül a munkaadók visszajelzései jelentősen kihatnak a megelőző folyamatokra, sajnos az utóbbi időben jelentősen visszaesett a válaszadási hajlandóság, ami miatt nem tekinthetőek reprezentatívnak a visszajelzések.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A **gyakorlattal való kapcsolat** eredményes. A kar hallgatói gyakorlatukat a *Carolina óvodában* teljesítik Sárospatakon. Az épületet teljesen átépítették, az eszközparkot modernizálták. A két intézmény között több évtizedes együttműködési kapcsolat van. Az intézményben 12 csoportban 24 óvodapedagógus végzi munkáját. Az óvoda személyiségközpontú óvodai nevelési program alapján működik. Egészségnevelés, természetvédelem, néphagyományőrzés, művészet, waldorf-alapú foglalkozások zajlanak. A hallgatók visszajelzései a gyakorlati képzésről igen pozitívak, a szakmódszertan oktatói rendszeresen látogatják a gyakorlatokat, az óvodapedagógusokkal nagyon jó szakmai kapcsolatot ápolnak.

A **nemzetközi kapcsolatok** igen sokrétűek, és jól kapcsolódnak a szakmai profilhoz. Évente több hallgatót tudnak külföldre küldeni, ezekre a helyekre általában nagy a túljelentkezés. A külföldi intézményben szerzett krediteket beszámítják, a 3-4 hónapos hallgatói kint tartózkodások nagyon gyümölcsöző eredményeket hoznak. Az oktatói mobilitás is jól működik, évente több oktató nyer el vendégtanári ösztöndíjat, általában angol nyelven oktatnak. Nemzetközi kapcsolataik közé tartozik, hogy rendszeresen szerveznek nemzetközi konferenciákat, diákfesztiválokat, videokonferenciákat.

Az **oktatók szakmai, közéleti tevékenysége** megfelelő. Az intézmény nem csupán a város, hanem az északi térség szellemi és művészeti centruma is. Sok rendezvény kötődik az intézményhez, ezekbe bevonják a hallgatókat is. Magas szintű művészeti tevékenység folyik mind a képzőművészeti, mind a zenei műhelyekben, ahol a hallgatók-oktatók tevékenysége összekapcsolódik.

C-SWOT analízis

Erősségek

- nagy tapasztalattal rendelkező, óvodapedagógus képzés iránt elhivatott oktatók
- tradicionális oktatási helyszín, megfelelő infrastruktúra
- évszázados hagyományok és ebből következően piaci értéket képviselő név
- gyakorlatorientált képzés, gyakorlatban hasznosítható versenyképes tudás, a gyakorlati képzésben a saját végzetek magas részvétele
- oktató-hallgató kapcsolat kimagaslóan jó színvonala, családias légkör

Gyengeségek

- a tanterv szétaprózottsága

- oktatói utánpótlás nevelésének problémái, fokozattal rendelkező oktatók alacsony száma, oktatói létszám csökkenése, magas oktatói óraszámok
- az egyetem humánpolitikai intézkedéseinek elmaradása, a motivációs rendszer, az anyagi és erkölcsi elismerés hiánya az oktatók esetében
- belső érdekütközések mind a karon belül, mind az egyetemen belül
- kari elszigeteltség, az egyetemi fejlesztések hiánya
- kutatások alacsony száma, idegennyelv-ismeret hiánya
- felújításra, korszerűsítésre szoruló műemlék-épület

Minőségfejlesztési javaslatok

- A tanterv koherenciájának megteremtése, a működés optimalizálása,
- az oktatók fokozatszerzésének támogatása, átgondolt humánerőforrás fejlesztés, az oktatói létszám növelése, fiatal oktatók bevonása a képzésbe,
- kutatási tevékenység koordinálása, az egyéni kutatások témájának képzés alá rendelése,
- az intézmény kapcsolati rendszerének bővítése, szorosabb kapcsolattartás a hazai pedagógusképzőkkel,
- az egyetem vezetése és a kar közötti együttműködés javítása.

Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar (Sopron)	Akkreditációs minősítés
<p><i>óvodapedagógus</i> alapképzési szak</p> <p>szakindítási MAB határozat: 2005/7/IX/2/61.</p>	<p>2012/10/IX/25. sz. MAB határozat</p> <p>A</p> <p>A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való fo- lyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

A képzés tartalma megfelel a képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek. A tanterv arányosan felépített, az oktatott témakörök összhangban vannak az óvodapedagógus képzés speciális igényeivel. Az alapozó ismeretek, a szakmai törzsanyag, illetve a differenciált szakmai ismeretek tantárgyaihoz rendelt kreditértékek jók, reálisak. Az előírt kompetenciák elsajátíttatására a szak mintatanterve alkalmas. Az elméleti és gyakorlati képzés aránya megfelel a képzési és kimeneti követelményekben meghatározot-
 taknak.

A nyelvi képzés nagy hangsúlyt kap a tantervben, a német nemzetiségi képzés mellett a differenciált szakmai ismeretek között választható az angol/német nyelv az óvodában stúdium is.

Személyi feltételek

A szakért és a szakirányért felelős oktatók messzemenően megfelelnek az akkreditációs elvárásoknak. A szakfelelős közoktatási gyakorlati előzményekkel, óvóképzésben járatos, neveléstudományban minősített oktató. A német nemzetiségi szakirány felelőse a nemzetiségi képzésben gyakorlatot szerzett oktató. A kar oktatóinak kétharmada tudományos fokozattal PhD, DLA rendelkezik, a szakon a teljes munkaidős foglalkoztatottak részaránya 92%. A minőséget emeli, hogy két egyetemi tanár is részt vesz az óvodapedagógus hallgatók képzésében. Az oktatók tudományos munkája és publikációja összhangban van az általuk oktatott tárgy tartalmával.

A korfa arányos, miként az oktatók beosztásának eloszlásában is érződik a tudatos utánpótlás tervezése.

Az oktatók terhelése nem egyenletes, a krediteloszlás esetenként túllépi a 25 kreditet. A felsőoktatásban extrémnek tűnő 25-27 óra is előfordul a heti óraterhelésben, de a szakfelelősnek is a két félév átlagában 20 órája van. Ez a terhelés főleg a gazdasági megszorítások miatt van, ami soká nem tartható, hiszen a minőség rovására mehet.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A kari tudományos kutatások komoly szakmai háttérrel biztosítanak a képzéshez. A vizsgált időszakban a karon működő *Társadalom – és Neveléstudományi Kutatóközpont* több tudományos konferenciát szervezett itthon és külföldön. A konferenciák tanulmányait könyvsorozatban jelentették meg (*Benedek könyvek*). A kar a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karával közösen adja ki a *KÉPZÉS és GYAKORLAT* című, az MTA által is elismert neveléstudományi folyóiratot.

A vizsgált időszakban a kar két alkalommal helyt adott OTDK rendezvénynek, a XXVII. OTDK Tantárgypedagógiai és Oktatástechnológiai Szekciója, valamint a XXIX. OTDK Testnevelési és Sporttudományi szekciója választotta Sopront helyszínéül.

A szak jól kihasználja a határ közelségét, amit több közös pályázat jelez osztrák partnerekkel pl. *Sopron-Eisenstadt, Ágfalva-Draßburg*). A kapcsolatépítés az egyetemen belül is megtalálható közös projektek kiépítésében, működtetésében.

Infrastrukturális feltételek

A szak infrastrukturális helyzete jó, magas színvonalú kereteket biztosít az oktatásnak. 5 előadóterem (70-200 fős), 22 db szemináriumterem, és 8 speciális funkcióhoz igazított szaktanterem szolgálja az oktatást. A tantermek mindegyike rendelkezik internet végponttal, az előadóteremben és több teremben van felszerelt projektor vetítővászonnal.

A könyvtárban 50.000 kötet, 60 folyóirat, valamint a német nemzetiségi képzést és az angol/német nyelv az óvodában specializációt segítő szakkönyvek, idegen nyelvű tankönyvek állnak a hallgatók és az oktatók rendelkezésére.

Az egyetem a kar szakmai felügyeletével kettő gyakorló óvodát működtet, mely kiváló terepet szolgáltat a hallgatók gyakorlati felkészítésének.

A képzési létszám és kapacitás

A felvételi létszámok 2008-ig csökkentek, majd a folyamat megfordult és emelkedés mutatkozik a jelentkezők és a felvettek számában is. Egyik évben sem sikerült betölteni a tervezett létszámkereteket, de a vizsgált időszak végére egyre közelebb került a két érték. A levelező tagozaton hasonló folyamatok játszódtak le, azzal a különbséggel, hogy a létszám nagyobb mértékben nőtt, mint a nappali tagozaton. A pontszámítás változásával drasztikusan csökkent az államilag támogatott hallgatók létszáma, előny azonban, hogy ezzel párhuzamosan a költségtérítéssel hallgatók száma emelkedett.

A diplomát szerzők aránya a Bolognai-rendszer bevezetésével fokozatosan romlik.

Képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege, tartalma, értékelés módja

A képzési folyamat, az oktatási és értékelési módszerek, eljárások együttesen jól szolgálják az általános és a szakmai kompetenciák elsajátítását. A kurzusok jellege és módszere megfelel az elvárásoknak, a tananyag átadása döntően elméleti és gyakorlati órákon történik. Az oktatás módszertana a kor kívánalmainak megfelel, az oktatók jól kombinálják az elméleti képzéshez és a gyakorlat megszerzéséhez szükséges módszereket.

A szakdolgozati témakiírások a pedagógusképzés minden képzési szintjét felölelik, de a hallgatóknak lehetőségük van, az oktatóval egyeztetve, saját elképzeléseit is érvényre juttatni. A kutatómunkát útmutató segíti, melyben szabályozott a szakdolgozat elkészítésének rendje, a követelmények és a hivatkozási rend.

A kar tagja a NYME Tehetségtanácsának, melynek célja, hogy segítse a **kiemelkedő képességű** hallgatók tehetségének kibontakoztatását. A kar számos, hagyományos rendezvénye kínál lehetőséget kiemelkedő hallgatói teljesítmények bemutatására. Lehetőség van TDK munkák készítésére is. Kutatólaborok állnak a hallgatók rendelkezésére valamint különböző szakköröket és specializációkat választhatnak.

A **gyakorlati képzés** formái: egyéni, csoportos és összefüggő (2x3 hét) komplex gyakorlatok, melyek magukba foglalják az egyes pedagógiai-pszichológiai stúdiumokhoz kapcsolódó, speciálisabb feladatokba is betekintést engedő gyakorlatokat is. Az alkalmazási területekre történő felkészítés megfelelő színvonalú. A hospitáláshoz útmutatók is a hallgatók rendelkezésére állnak. A mikro- és gyakorlótanítások egymásra épülnek, így biztosítva a megfelelő felkészültséget. A gyakorlatok száma összességében magas, így lehetővé teszi az óvodapedagógus jelöltek kiváló felkészülését. A gyakorlat az egyetem által fenntartott két jól felszerelt gyakorló óvodában és a német nemzetiségi képzést kiszolgáló városi és a közeli Ágfalva település német nemzetiségi óvodájában történik.

A **tudásértékelés** a Hallgatói Követelményrendszer (HKR) alapján történik, amely az egyetem honlapján mindenki számára elérhető, az értékelési, vizsgáztatási követelmények nyilvánosak. A tárgyak általában gyakorlati jeggyel zárulnak, ami jobban megfelel a óvodapedagógus képzés gyakorlatorientált jellegének. A komplex pedagógiai-pszichológiai szigorlat kötelező. A számon kért tantárgyak száma túlzott. Igaz, hogy különböző szintű az ellenőrzés és az értékelés, de ez az elaprózódott tantárgyi struktúra kedvezőtlen a hallgatók számára. A záróvizsga során a hallgatók szóban számot adnak arról, hogy a szakmai ismereteiket, a pedagógiai és pszichológiai ismereteivel integrálva, komplexen tudják érvényesíteni.

A hallgatók általában motiváltak, döntő többségük a mintatantervet követve az előírt képzési időn belül jut el a záróvizsgáig. A diploma megszerzésének akadályát a nyelvvizsga hiánya okozhatja, ennek orvoslására a hallgatóknak a nyelvtanulásra sok lehetőséget kínál a kar.

A hallgatók áthallgatására kiváló lehetőséget ad az egyetem.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A minőségbiztosítási tevékenység keretét az egyetem Minőségbiztosítási Szabályzata adja, a Minőségbiztosítási Bizottság felügyeli a rendszer működését, mely az európai felsőoktatási térség minőségpolitikai ajánlásait tartalmazó ún. bergeni irányelveken és az EFQM modellen alapszik. A minőségügyi dokumentumok elérhetőek az egyetem és a kar minőségügyi felületén. Az egységesített kurzusértékelés alapján a szakfelelős szükség szerint tartalmi és tantervi változtatásokat javasolhat. Egységes, kérdőíves formában történik a záróvizsga bizottságok elnökeinek, valamint a záróvizsgáló hallgatók véleményének lekérdezése. A záróvizsgák tapasztalatai, a felvételi rendszerből levonható következtetések minden tanév októberi kari tanácsülésén napirendi pontként szerepelnek.

A hallgatói elvárásokról a beiratkozást követő gólyafelmérésekből kapnak általános képet. A hallgatókkal történt interjú alapján azt állíthatjuk, hogy elégedettek a képzéssel és a tanulmányokon kívüli lehetőségekkel, rendezvényekkel is. Az oktatói munka hallgatói véleményezése félévente történik elektronikus kérdőíves lekérdezéssel.

A képzési tapasztalatokat és felhasználói szféra jelzéseit (gyakorlóóvodák, egyéb közoktatási intézmények, külső gyakorlatvezetők) folyamatosan értékelik, a szükséges korrekciókat végrehajtják.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A szak iránt érdeklődő hallgatók a kari honlapon keresztül tájékozódhatnak a kar képzéseiről, programjairól. A potenciális hallgatókkal nyílt napokon, illetve különböző rendezvényeken találkoznak. A kar rendszeresen gyűjt információt a munkaadóktól az igényelt ismeretek köréről, bevonja őket a szakmai problémák vizsgálatába, elemzésébe. Ehhez a kapcsolattartás széles körét alkalmazza.

A hallgató a belépéskor megkapja az intézményi tájékoztatót, ami egyébként a honlapon is megtalálható. A továbbiakban a Neptun-rendszeren keresztül kapnak a hallgatók tájékoztatást. Az aktív hallgatók véleménye szerint hallgatóbarát légkör uralkodik a karon. A HÖK megítélése nagyon jó. A hallgatók bátran fordulhatnak a képviselőkhöz személyesen vagy e-mailben. A HÖK által szervezett programokon a hallgatói részvétel magas. A tehetséggondozás kiemelt területe az OTDK-ra való felkészülés, a helyi konferenciák megrendezése. Az OTDK versenyen eredményes hallgatók munkái rövidített formában a kari tehetségnaphoz kapcsolódó kiadványban is megjelennek.

Az egyetemen a TÁMOP 4.1.1.-08/1. program keretében folyik a DPR egységesítése, mellyel a végzett hallgatók elhelyezkedési lehetőségeiről is viszonylag pontos kép kapható. Ezek szerint a hallgatók kétharmada a tanult szakmájában helyezkedik el. Többségük a régióban, de néhányan ausztriai óvodákban vállalnak munkát.

C-SWOT analízis értékelése

A C-SWOT analízis során reálisan tárták fel a karra vonatkozó erősségeket, gyengeségeket, lehetőségeket, veszélyeket és a külső körülmények korlátait.

Erősségek

- kompetens oktatói háttér
- színvonalas, szakmai minőséget nyújtó gyakorlati képzés
- jól felszerelt pedagógiai szakkönyvtár
- német nemzetiségi képzés
- szervesen kapcsolódó kari, egyetemi háttér
- oktatás-kutatás és fejlesztés erős kapcsolata

Gyengeségek

- elaprózódott tantárgyi struktúra – vizsgák magas száma
- oktatói leterheltség
- a művészeti és a nyelvi képzésben a minősített oktatók alacsony részvétele
- az intézmény határmenti helyzetéből fakadó szűk beiskolázási körzet
- felújításra szoruló épület

Minőségfejlesztési javaslatok

- Az oktatók terhelésének csökkentése,
- a hallgatók óra- és vizsgaterhelésének jövőbeni csökkentése,
- a tehetséggondozás erősítése a külföldi ösztöndíj lehetőségek kihasználásával,
- a szak egyetemen belüli és társintézményi kapcsolatainak további elmélyítése,
- a módszertani egyeztetések hatékonyságának fokozása a gyakorlati helyekkel,
- a határközeliségből adódó kapcsolati tőke jobb kiaknázása, a gyakorlóléhelyek számának ausztriai óvodákkal való bővítése,
- a majdani pedagógus életpályamoddell tükrében az óvodapedagógusokat minősítő bázis megszervezése.

Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Kar (Szekszárd)	Akkreditációs minősítés
óvodapedagógus alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/6/X/2/3.	2012/10/IX/26. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

Az önértékelés nem minden területen igazít el számadatokkal, több tartalmi egységnél általános, leíró, ismertető jellegű a dokumentum stílusa. A helyszíni látogatás során pedig a rendelkezésre álló időkeretek csak részleges információgyűjtésre adtak lehetőséget.

A képzés tartalma

Az intézmény önértékelése reális, a helyszíni látogatás, valamint az áttekintett dokumentumok alapján megállapítható, hogy a képzés a képzési és kimeneti követelményeknek megfelel. A 2007. évi akkreditációs jelentés alapján továbbfejlesztették minőségértékelési rendszerüket, tudatos képzésfejlesztésbe kezdtek, eredményesen fejlesztették a hallgatók tanulási környezetét. A képzés tartalmi és mennyiségi elemzése során a KKK-val való összevetés eredményei:

A tételesen megjelölt tanulmányi területek és témakörök kis eltéréssel a KKK szerint szerepelnek az intézmény tantervében, s korszerű, szerkezetében egymásra épülő képzési programot biztosítanak a felkészítéshez.

Kedvező a tantervben megjelenő széleskörű kínálat a differenciált szakmai ismeretek körében, ugyanakkor a tényleges választáskor kimaradhat a szakra való felkészítés szempontjából meghatározó tárgykör. A német nemzetiségi szakirány tantervi előírásai teljesülnek.

Az elméleti és gyakorlati tanulmányok aránya a tantervben óra- és kreditszámot illetően apró igazítással megfelelő: a gyakorlatra az előírt 26 kreditet kell betervezni, illetve az összefüggő gyakorlat időtartamának (6 hét), óraszámának és kredit értékének teljes összhangban kell lenni.

A helyszíni látogatás során igazolódott a képzés gyakorlatközpontú felkészítés jellege, ezt a hallgatói és felhasználói oldal is megerősítette. A hallgatók lelkesek, pontosak, jól felkészültek. A gyakorló óvodai látogatáskor a gyakorlatvezető óvodapedagógus és a hallgatók együttműködésében érzékelhető volt a megalapozott szakmai felkészítés és a konstruktív gyakorlatvezetés egysége, ami hallgatói aktivitással párosult. Bevált gyakorlótér a nyári gyakorlat, jól szervezett a lakóhelyhez közeli összefüggő gyakorlat is.

A kötelező és ajánlott szakirodalom, oktatási segédletek, illetve más információhordozón biztosított tananyagok megfelelő mennyiségben állnak a hallgatók rendelkezésére. Erős törekvés tapasztalható a kari kiadványok számának növelésére. Korszerű könyvtári szolgáltatás biztosítja a szükséges források közvetlen elérhetőségét.

A hallgatók írásos munkái közül a gyakorlati képzés dokumentációjának tanulmányozása meggyőzően igazolta e téren a KKK teljesülését.

Az elvárt kompetenciák kifejlesztését biztosítják az egyes tantárgyi tartalmak, a beillesztett gyakorlatok, a képzéshez alkalmazott módszerek. Az idegen nyelvi jártasság területén mutatkozik elmaradás. A kiadott diplomák számát lényegesen csökkenti a nyelvvizsga hiánya. A kar folyamatosan követi az eredményességet, és erőfeszítéseket tesz a hallgatók felkészültségének javítására.

A szak német nemzetiségi szakirányán megalapozott szakmai tapasztalattal folyik a képzés gyakorló óvodai háttérrel.

Személyi feltételek

A *szakfelelős* szakterületét, fokozatát illetően megfelel a kritériumoknak. Megbízása viszonylag rövid múltú. Oktatói terhelése magas, 9 (!) tárgy felelőssége és az óvodai gyakorlat tartozik hozzá, 16 órában oktat. A *szakirány felelős* előírás szerint megfelel a követelményeknek. Felkészültsége, szakmai tevékenysége összhangban van a szakiránnyal. A *tantárgyak felelősei* formai szempontból megfelelnek az akkreditációs követelményeknek. Törekvés tapasztalható arra, hogy tudományos publikációik összhangja javuljon, erősödjön a szakkal való kapcsolatok.

A differenciált szakmai ismeretek körében nem lehet teljes biztonsággal megállapítani az oktatók kredit terhelését, s így az oktatói kapacitás megítélését. Néhány oktatóra sok tárgy jut. A korfa jelenlegi képe nem kiegyensúlyozott. A teljes oktatói kört tekintve érvényesül az oktatásba bevonásnál a megfelelő szakmai kompetenciára törekvés. A valós oktatói kredit- és óratelhelés néhány esetben magasabb az elvárt mértéknél.

A szakon az AT/AE/V oktatók aránya megfelelő. Az egyetemhez tartozó karként jól tudja hasznosítani az intézmény oktatói kapacitását. Ez részben kedvező, mert minőségi húzóerőt jelent, másrészt nem elégséges, mert az adott oktatók közvetlenül szakhoz kapcsolódó kutató, szakmafejlesztő tevékenysége nem elég erős. A kar és az egyetem oktatóinak együttműködésében megvalósuló, az óvodapedagógus szak sajátosságainak megfelelő kutató, szakmafejlesztő munka jelentős mértékben járulhatna hozzá a hazai óvodapedagógus képzés fejlődéséhez. Ez a szervezeti kapcsolat, s az erre épülő szakmai együttműködés mással való összehasonlításban előnyt jelent a karnak.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A szakhoz kapcsolódó kutató, fejlesztő tevékenység eredményeit kari rendezvények, konferenciák, kötetek és más publikációk segítségével teszik ismertté. A nemzetközi vonatkozású törekvések is jellemzőek: külföldi oktatók fogadása, a kar oktatóinak külföldi konferencia szereplései, oktatói tevékenység. A neveléstörténeti, a művészeti, a gyermekkultúra kutatócsoportok, szakmai műhelyek eredményei kiemelhetők.

Ígéretesnek látszik a karhoz rendelt *neveléstudományi* mesterszak *a kora gyermekkor pedagógiája* szakirány oktatási, kutatási feladatainak ellátása, amely várhatóan kedvezően hat majd vissza az óvodapedagógus alapszak szak fejlődésére.

Infrastrukturális feltételek

Mind az általános infrastrukturális feltételek, mind a szak speciális feltételei kiválóak, kivéve a gyakorló óvoda elhasználódott, korszerűsítésre váró feltételrendszerét. A könyvtár szintén jó infrastrukturális adottságokkal rendelkezik, a városban fontos funkciót tölt be.

A kar internetes szolgáltatásai átláthatóak, felhasználóbarát kialakításúak, bár a honlap nem került akadálymentesítésre.

A képzési létszám és kapacitás

Az évenkénti és az átlagos (N: 27,5, L: 24,6, nappali, német nemzetiségi szakirány: 6,5) képzési létszám szerint az oktatói és infrastrukturális kapacitás megfelelő, a képzés zökkenőmentesen szervezhető. Általában ez egy-egy képzési csoportot jelent.

A szak hallgatói

A hallgatók többnyire elsőgenerációs értelmiségiek köréhez tartoznak majd. Hátrányos helyzetűek, akik a lakóhelyükhöz legközelebb eső intézményben kívánnak tanulmányokat folytatni. Ennek alapján a jövőben is számítanak érdeklődő hallgatókra.

A végzettek aránya a beiratkozottakhoz viszonyítva alacsony a nyelvvizsga hiánya miatt.

Képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege, módszertan

A tudásátadás módjai, szervezeti formái, a gyakorlat és azok egymáshoz viszonyított aránya, a ráfordított kreditértékek és kontaktórák biztosítják a KKK gyakorlati megvalósulását.

A szakdolgozatok jó része hasznosul a pályára való felkészülésben. Az elkészítés folyamatában biztosított a konzultációs támogatás. A kiírásban néhány extrém témával is találkoztunk.

Megbízható szakmai felkészültséggel látja el a gyakorló óvoda a gyakorlati képzés feladatait. A külső gyakorlólhelyeket a hallgatók választják. A folyamat kontrollált.

A hallgatók megerősítették a tanulással kapcsolatos módszertani segítségnyújtást, a gyakorlatorientált felkészítést. A tanóra látogatás meggyőző volt a szükséges kompetenciák fejlesztését illetően (pl. integrált tevékenység és gondolkodásmód). A különböző szolgáltatások lehetőséget adnak a szakirodalmi tájékozódásra (könyvtári infrastruktúra, megfelelő állomány, olvasási és kölcsönzési lehetőségek, másolás), számítógép alkalmazásának lehetősége adott, a tankönyv és jegyzetellátó működik.

A német nemzetiségi szakirányon elvárt az idegen nyelvű olvasás a tanulás során.

Az Erasmus mobilitási program lehetőségével él a kar. Konkrét hallgatói visszajelzéssel nem találkoztunk a látogatás során. A német nemzetiségi szakirányon tanuló hallgatóknak külföldi részképzésre is van lehetősége. Ez minőség-növelő hatású.

A tudásértékelés jellemzése

Az elméleti anyag számonkéréséhez rendelt vizsgaformák megfelelőek és arányos eloszlásúak, támogatják a szakmai felkészítés egymásra épülő folyamatát. Az írásos, ill. a szóbeli számonkérések terén a hagyományosnak megfelelő gyakorlatot alakítottak ki: kollokvium szóban, gyakorlati jegy, ill. minősített aláírás írásban vagy gyakorlati feladat teljesítésével szerzhető.

A záróvizsga tételek összeállításakor az önértékelés szerint az összefüggések és a komplex gondolkodás felszínre kerülésére törekedtek. A tételek előző szempont szerint megfogalmazása mellett meg kell jegyezni, hogy a módszertani tételek (módszertanonként 4-5) túlsúlyba kerülnek a tételek sorában, s átfedések is tapasztalhatók.

A gyakorlathoz rendelt értékelés megfelelő, kivéve az egyéni gyakorlatot, amely kredit nélküli aláírás. (A tanterv-nél ezt az észrevételt már megfogalmazásra került.)

A végzetek pályakövetése

Számokban nem került igazolásra, de utalás történt arra, hogy a karhoz tartozó *neveléstudományi* mesterszak *kora gyermekkor pedagógiája* szakirányon többen kívánják folytatni tanulmányaikat, továbbá FSZ képzésre kérik felvételüket.

A kar a szakon végzetek elhelyezkedési arányát jónak ítéli meg. Nem pedagógusi munkakörben is elég hamar szereznek álláshelyet. Az intézmény kapcsolatban áll a végzettekkel (mentor együttműködés, továbbtanulás, meghívás kari rendezvényekre), s volt példa a munkába állók tapasztalatainak érvényesítésére az oktatásfejlesztésben.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A szakfelelős együttműködik a szakot gondozó szervezeti egységgel, a Pedagógusképző Intézzel és más intézetekkel. A látogatás benyomása alapján az együttműködés sikeres.

A szak működtetéséhez szükséges fejlesztésre figyelmet fordítanak. Évenként felülvizsgálják a tanterveket az oktatók képzési tapasztalata, a hallgatói és felhasználói visszajelzések alapján. A tanterv- és tananyagelemzésben részt vesz a Tanulmányi és Tantervfejlesztő Bizottság. Szükség szerint a Kari Tanács elé terjesztik a módosításokat. Így teljesül a folyamatos fejlesztés, mely kiterjed a szakirodalom aktualizálására, a tananyag alakításra is, továbbá metodikai

korszerűsítést is magában foglal. E mögött rendszeres adatgyűjtés, elemzés, kutatás és projektmunka áll.

Éves rendszerességgel működik a karon az oktatók hallgatói minősítése, az oktatói tevékenység karrierterv szerinti értékelése, a gyakorlólhelyekről szerzett információ feldolgozása. Újszerű és objektív mérőeszköz kidolgozása van folyamatban az oktatói teljesítmény mérésére, a TÉR.

A szakfelelős szakmai hatáskörébe tartozik a szak minőségének biztosítása és fejlesztése. E kérdésben együttműködik a Minőségfejlesztési Bizottsággal.

Az oktatók dokumentált adatait, szakmai/tudományos kapcsolatait, az intézményes külkapcsolatait, publikációit a helyszínen tanulmányozhattuk. (Az óvodáskor, az óvodai nevelés, az óvodapedagógus módszertani kultúrájának fejlesztése terén szükséges bővíteni a teljesítményt.)

A szakkal kapcsolatos tudatos és rendszeres értékelések az oktatói munka követésével, a hallgatók oktatói véleményezésével, a DPR vizsgálatokkal igazolhatóak. Az önértékelés fentiek adataiból konkrétan is bemutatja a 2011. évi mérést. (A vizsgálatok alapján kiemelhető, hogy a PTE-n az IGYK-s hallgatók nyelvtudása a leggyengébbek közé tartozik, ami egyébként a képzési területre általánosan jellemző.)

A hallgatók sajnálatosan alacsony számban élnek az oktatók munkájának elektronikus értékelési (OHV) lehetőségével. Csoportos megkérdezésükön azonban valamennyien nagyon pozitívan nyilatkoztak a képzésről és a kar hallgatóbarát, családias légköréről. Elhelyezkedési kilátásaik tekintetében bizakodóak, szakmailag elhivatottak. Az online Alumni rendszer tavaly szeptemberben indult.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A kapcsolat (formális-informális, rendszeres és esetleges, honlap, facebook, kiadványok) széles formáit igyekszik felhasználni a kar a felhasználókkal való kapcsolattartásra. Tájékoztodik a munkaadóktól az igényelt ismeretek köréről, kínálja továbbképzéseit, ajánlja hallgatóit foglalkoztatásra. (Rendszeres igény- és elégedettségi mérés.) A potenciális hallgatóknak kellő mélységű tájékoztatást ad a felvételihez. A honlapot felhasználja a hallgatók tájékoztatására is a kurzusok követelményeiről, a tudásmérés formáiról, tanulmányi és egyéb szabályokról.

C-SWOT analízis értékelése

Az elemzés a korlátokat nem jeleníti meg a táblázatban (a gyengeségekhez vagy a veszélyekhez sorolja). A SWOT elemek szerinti analízis reálisnak mondható, ugyanakkor az önértékelés döntően leíró, ismertető jellege miatt csak a SWOT-ban látunk kritikus megközelítést, illetve jövőbeni feladatra utaló megfogalmazást.

Erősségek

- neveléstörténeti kutatások, gyermekkultúra, művészeti műhelymunka
- gyakorlatorientált, hallgató-közeli, személyes kapcsolatra épülő képzési folyamat
- erősödő tehetséggondozás
- gyakorló intézmény megbízható szakmai háttere
- minőségfejlesztési rendszer folyamatos építése

Szakmaspecifikus szempontok

A szakmaspecifikus szempontok érvényesülnek a képzésben, különösen a gyakorlati képzésben s a nemzetiségi szakirány munkájában. Ez utóbbi szisztematikus fejlesztése, külkapcsolatainak szélesedése a képzés egyik legfőbb erőssége.

Minőségfejlesztési javaslatok

- A tanterv módosítása az értékelésben szereplő (fenti) észrevételek szerint (a modulok számának csökkentése, kreditarányok rendezése; a hiányzó kreditek (6 kredit) beillesztése; 0 kredites tárgyak megszüntetése), a záróvizsga tételek áttekintése,
- a gyakorlat kreditszámának korrigálása, az összefüggő gyakorlat idejének 8 hétre emelése,
- a szakfelelős esetében az óvodapedagógus szakhoz közeli szakmai teljesítmény növelése, terhelésének csökkentése,
- a tantervben az oktatói kredit terhelés egyértelművé tétele, az oktatásban való részvétel nélküli tárgyfelelősség megszüntetése,
- az oktatói humánerőforrás bővítése, fejlesztése,
- az oktatók kompetenciájának további javítása, különösen a szakhoz, a szakon gondozott tárgyakhoz kapcsolódó publikációk számának növelésével,
- a TDK aktivitás növelése,
- a szakhoz kapcsolódó kutatások, műhelyek eredményességének javítása,
- a fentiek révén is országos ismertség, hatás, „kisugárzás” növelése,
- lehetőleg aktív részvétel az alapszak-mesterszak-PhD folyamatban (oktatói szinten).

<p>Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar (Szarvas)</p>	<p>Akkreditációs minősítés</p>
<p><i>óvodapedagógus</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/7/IX/2/62. (Tessedik Sámuel Főiskola)</p>	<p>2012/10/IX/27. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>

A SZIE Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Karának (egyik) előd-intézményében, Szarvason a felsőfokú óvónőképzés az elsők között (1959) indult el hazánkban. Az intézmény életében bekövetkezett szervezeti átalakulások eredményeként a 2008-ig Tessedik Sámuel Főiskola Pedagógiai Főiskolai Kar 2009-től Szent István Egyetem Pedagógiai Karaként, majd 2011. október 1-jétől az egyetem belső integrációjának eredményeként a jászberényi Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Karba beolvadva működik. A kar a felsőoktatásban szellemi örökség, képzésüket a hagyományok és a megújulási törekvések jellemzik.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A **szak tartalma** megfelel a képzési és kimeneti követelményeknek. Mintatanterve lefedi a képzési és kimeneteli követelményekben előírt kompetencia-köröket. A képzési programban az elméleti és gyakorlati ismeretek arányai megfelelőek. A tanterv struktúrájában a kurzusok kissé elapróztak. Több kis tantárgy összevonása, kedvezőbb számonkérési arányok és kreditértékek lehetnek az átgondolás eredményei, ezt a szak vezetői is jól látják és a racionalizálás a közeli terveik között szerepel.

A képzés gyakorlati jellegű, 6 szemeszteren keresztül jelen van a képzésben gyakorlati ismeretek átadása. A szakmai gyakorlati munkát jó elméleti alappal, a gyakorlatvezető óvodapedagógusok együttműködésével végzik. A szaknak két nemzetiségi szakiránya van, szlovák és román, valamint egy kisebbségi szakiránya roma/cigány, melyek sajátos unikális képzési területek. A nemzetiségi/kisebbségi szakirányt választó hallgatók gyakorlati képzése a nemzetiségi illetve roma-cigány kisebbséget nagy arányban befogadó óvodákban töltött hospitálással és szakmai gyakorlattal egészül ki.

Az elméleti és gyakorlati képzést színvonalas oktatási segédletek, a kar oktatói által írt szakkönyvek, jegyzetek is segítik. A kötelező és ajánlott irodalom a kar jól felszerelt könyvtárában nyomtatott és elektronikus formában rendelkezésre áll.

A képzés **személyi feltételei** adottak, a szakért és a szakirányokért felelős, tudományos fokozattal rendelkező, „teljesidejű” oktatók megfelelnek az akkreditációs elvárásoknak. A képzésben oktatók száma 34 fő, 18-an tantárgyfelelősök, ugyanennyi a minősített oktatók száma is. A vizsgált öt évben sok fiatal oktató került a karra, mely az oktatói koreloszlást pozitívan befolyásolta. A szakon a korfa kiegyensúlyozott. Az oktatói óraterhelések kissé egyenlőtlenek.

Az intézmény életében bekövetkezett szervezeti átalakulások mellett a dékáni és a kari vezetésben is személyi változások történtek. A kar új vezetése a minőségi képzés érdekében a legfontosabb feladatának tekinti az oktatók minősítettségi arányának növelését és kiemelten fontosnak tartja a kutatást, ösztönzi és támogatja az oktatók tudományos, publikációs tevékenységét, a hazai és külföldi konferenciákon való részvételét. Az oktatók részéről az aktivitás nem egyenlő mértékű. A vezetés céltudatosan tervezi és támogatja a PhD képzésbe bekapcsolódott oktatóit. Az oktatók kutatási tevékenysége jellemzően az oktatáshoz, az alkalmazott területekhez kapcsolódik, a művész tanárok tevékenysége a kar arculatának is a meghatározói (kiállítások, koncertek).

A karon *Roma Kutató Központ, Kárpát-medencei Magyar Pedagógusok Módszertani és Kutatási Központja, Nemzetiségi Kutatóközpont* működik. A kiterjedt külföldi kapcsolatrendszer az oktatói mobilitást a nemzetközi tudományos közéletben való megjelenést segíti elő. A vizsgált időszakban a kar konzorciumi partnerként hazai pályázatokban és a földrajzi helyzetből adódóan nemzetközi pályázatokban is részt vett, pl. HURO/0801/020 a határmenti pedagógus közösségek interkulturális kompetenciáinak erősítése jegyében.

A kar szakmai munkájának elismeréseként 2011-ben az OTDK Tanulás- és Tanításmódszertani Tudástechnológiai Szakmai Szekcióját szervezhette és rendezhette meg.

A kari **infrastruktúra** jó, két oktatási épületében található a képzés jellegéhez igazodó tantermek, előadótermek, és szaktantermek (pl: vizuális-, technika-, roma-, román-, szlovák-szaktanterem), tornaterem, számítógépterem, és könyvtárszoba. A karközi szakkönyvtár állománya 74471 dokumentum. Az elektronikus katalógus a könyvtár honlapjáról elérhető.

A PPP konstrukcióban felújított kollégium a hallgatók életkörülményeit a kollégiumban nagymértékben elősegítette. A kollégium kihasználtsága jelenleg 72%-os.

Az intézményt 1979-ben eredetileg is gyakorló óvodának építették. Így már a tervezéskor szem előtt tartották a funkciójából adódó speciális igényeket. Az óvoda jelenleg 6 csoporttal és 100%-os kihasználtsággal működik, saját tornaterme, fejlesztőszobája van. A gyakorlati képzésben 12 óvodapedagógus vesz részt, akik a kar tudományos háttérmunkájában is aktív szerepet vállalnak. (publikálnak, előadásokat tartanak módszertani, didaktikai témákban) Az óvoda 2012 januárjától bejegyzett Tehetségpont, személyi, és tárgyi feltételeiben egyaránt megfelel a képzés szakmai elvárásainak.

A szak **hallgatói létszámadatait** vizsgálva megállapítható, hogy nappali tagozaton a létszám-alakulás jól tükrözi az elmúlt évek felsőoktatásban bekövetkezett folyamatos változásait is. Az adatokból látható, hogy az elmúlt négy évben felvett hallgatók létszáma a 2006/07-es tanévhez képest jelentősen lecsökkent.

A nemzetiségi-kisebbségi szakiránnyal kiegészített szak kis létszámú, ezt a felvételi keretszámok is igazolják. A szakirányra jelentkezők száma változó, ennek okai között valószínűleg a ponthatárok is ott vannak a háttérben.

A levelező képzésben a felvételi keret csökkent, a felvett hallgatók számában némi pozitív elmozdulás volt megfigyelhető (2009/10 39 fő, 2010/11 50 fő) Az államilag finanszírozott és a költségtérítéses hallgatók arányát tekintve megállapítható, hogy a szakon 2008/09-es tanévtől kezdve a levelező hallgatók túlnyomó többsége költségtérítéses. A felvételi keretet a levelező tagozaton a vizsgált években nem sikerült kimeríteni.

A középfokú C típusú nyelvvizsga követelmény bevezetésével nappali és levelező tagozaton is jelentősen megnövekedett a nyelvvizsga hiánya miatt diplomáját átvenni nem tudó hallgatók száma. A nyelvi szigorlat és az idegen nyelven tett záróvizsga nyelvvizsgaértékű.

Képzési folyamat és eredményei

A tantárgyak oktatása az elmélet és gyakorlat egységében történik. A tananyag feldolgozása előadáson, szemináriumon zajlik. A tantárgyfelelősök folyamatos figyelmet fordítanak a tantárgyak gondozására, a szakirodalmak frissítésére. A tananyag-fejlesztési tevékenység a szakon folyamatos. A tantervi változásokat szakmai kontrollt követően a Tantervfejlesztő Bizottság terjeszti be a Kari Tanács elé.

A gyakorlati képzés párhuzamosan halad az elméleti kurzusaival. A gyakorlati képzés az első szemesztertől a hatodik szemeszterig jelen van a képzési struktúrában. A hallgatók az óvodai gyakorlati nevelőmunkához szükséges kompetenciákat bővülő gyakorlati képzési tematika alapján sajátítják el. A gyakorlati képzés 5 szemeszteren keresztül a szorgalmi időben egyéni és csoportos gyakorlat formájában, az egyetem *Gyakorló Óvodájában* történik. A nyári gyakorlat és az összefüggő szakmai gyakorlat a 6. szemeszterben külső helyszínen zajlik. A hall-

gatók gyakorlati képzését, felkészítését az óvodai nevelőmunkára a gyakorlóóvoda jól felkészült mentorai végzik. A karon módszertant oktató tanárok és a gyakorlóintézményben mentori feladatokat ellátó óvodapedagógusok minden szemeszter elején szakmai egyeztető fórumokon találkoznak és megbeszélik az adott szemeszter feladatait.

A folyamatos minőségbiztosítás érdekében a záróvizsga-elnökök (külső szakemberek) a záróvizsga kimenetelét és a tanulmányi felkészítés eredményességét értékelő írásos véleményét mindenkor áttekintik és felhasználják a fejlődéshez. A hallgatók többsége a mintatantervek szerinti félévek alatt jut el az abszolutóriumig.

A szak hallgatóinak a kutatás alapjai, az e-learning oktatási mód, a magas szintű pedagógiai és pszichológiai, tudományelméleti ismeretek elsajátítása után lehetőségük van a neveléstudományi mesterszak *a kora gyermekkor pedagógiája* szakirányon mesterképzésbe való továbblépésre. A kar erőteljesen fókuszál a tehetséggondozásra. Már két éve Tehetségpontként működik, ahol 7 tehetségműhelyben bontakozhatnak ki a tehetséges hallgatók. A karon jelentős a Tudományos Diákköri tevékenység Szép számban jutnak el a hallgatók pályamunkáikkal az OTDK-ra (4-5 fő helyezett 2 évente). A kar segíti az országos versenyre eljutott hallgatók munkáinak publikálását. A karon demonstrátori rendszer működik. A szakdolgozati témákat a honlapon érheti el a hallgató, de választhat az oktató szakterületét érintő szabadon választott témát is. A szakdolgozatról a honlapról letöltött Szakdolgozati útmutató segíti.

A hallgatói szolgáltatások széleskörűek. Az informatika teremben korlátlan internet elérhetőség, 15 számítógép, és interaktív tábla segíti a hallgatói felkészülést. A sportolási lehetőségeket szolgálja a tornaterem, melynek felújításának menetét az Intézményfejlesztési tervben foglalmazták meg, melynek megvalósíthatósága a kar reményei szerint a közeljövőben realizálódhat.

A kar támogatja a hallgatók külföldi részképzésekben való részvételét. Az oktató és hallgató személyes kapcsolattartását fontosnak tartják (heti rendszerességgel fogadó óra, konzultációs órák). A *Karrier Iroda* a szervezett programjaival segíti a hallgatók tájékozódási lehetőségeit.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A kar minőségbiztosítási rendszere az elmúlt 5 évben sokat változott a szerkezeti átalakítások miatt. A karon jelenleg a minőségbiztosítási feladatokat a 6 fős Minőségfejlesztési Bizottság (+ egy koordinátor) látja el, munkáját a Kari Tanács felügyeli. Minőségfejlesztési programjuk keretében rendszeres elégedettségi és véleményfelmérések készülnek. A kar C-SWOT analízissel, eredményeinek összevetésével fogalmazza meg az integrált kar új, átszervezés utáni helyi stratégiájának irányait. A Neptun rendszeren keresztül elkészült a karon az oktatók minősítési rendszere. Elégedettségi méréseket végeztek továbbá az oktatók, a hallgatók a pedagógus szakvizsgás hallgatók és a gyakorló intézménybe járó gyermekek szülei körében, melyeknek eredményei rámutattak a kar színvonalas, innovatív munkájára, a hallgatók és oktatók jó kapcsolatára.

A kar részt vett „A minőségi és korszerű felsőoktatásért a Szent István Egyetemen” c. TÁMOP projektben. A projekt részeként egységes ISO 9001 szabvány szerinti Környezetközpontú Irányítási Rendszer és az ISO 27001 szabvány szerinti Információbiztonsági Irányítási rendszer integrált módon történő kialakítást végzik. A kar vezetése folyamatosan törekszik a minőségfejlesztésre. A végzett hallgatók pályakövetését a DPR program segítségével végzik.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A szak a potenciális hallgatók elérését többféle módon kezdeményezi, mint *Nyílt Napok*, országos szervezésű beiskolázási programok, személyes találkozási lehetőség a kar munkatársaival, regionális média, kiadványok, PR anyagok terjesztése formájában.

Hallgatóival a kapcsolattartás megoldott a honlap, a Neptun Rendszer, személyes kapcsolattartás fogadó órák, konzultációs időpontok, a Karrier Iroda, szakmai, kulturális közös rendezvények és elégedettségi kérdőívek révén. A hallgatók véleménye szerint a SZIE Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Karon hallgatóbarát, családias légkör uralkodik.

C-SWOT analízis

A szak helyzete az önértékelés alapján a C-SWOT analízisben került összefoglalásra. A szakra vonatkozó erősségek, gyengeségek, lehetőségek veszélyek, korlátok és a fejlesztési, előrelépési lehetőségek számbavétele reális.

Erősségek

- erős képzési hagyományok és gazdag tapasztalatok
- családias légkör, jó kollegális kapcsolatok
- az integrációval a humán erőforrás értékei megerősödtek
- tehetséggondozás
- kiterjedt külföldi kapcsolatrendszer

Gyengeségek

- elaprózott tantárgyak
- a művészeti tantárgyak oktatóinak pótlása nem megoldott
- idegen nyelvi képzés hiánya
- egyenlőtlen oktatói terhelés
- a kutatócsoportok elszigetelten működnek

Minőségfejlesztési javaslatok

- Tantárgyi összevonások, kedvezőbb számonkérési arányok kialakítása,
- együttműködés erősítése kutatócsoportok között,
- az elméleti stúdiumok és a gyakorlat további közelítése,
- a versenypozíció erősítésére aktívabb PR tevékenység,
- a két kar integrációja adta régiós továbbfejlesztési és együttműködési lehetőségek kereslet-kínálat szerint.

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Tanító- és Óvóképző Intézet Óvóképző Szakcsoport	Akkreditációs minősítés
óvodapedagógus alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/10/VII/2/16.	2012/10/IX/28. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

Az intézmény önértékelése, a helyszíni látogatás, valamint az áttekintett dokumentumok alapján megállapítható, hogy a szak tanterve összhangban van az óvodapedagógus alapszak képzési és kimenet követelményeivel. A tantervben tételesen megjelölt tanulmányi területek és témaegységek többnyire követik a KKK-t, de vannak eltérések a szerkezetben és a kredit arányokban is. A tantárgyi struktúra igen széttagolt, 52 kötelező tárgy 1 kredites, kb. ennyi az egy órás tárgyak száma is. A 7 szabadon választható tárgy szintén 1 kredites. S bár a tantervben érzékelhető a megújulás, a fejlesztés igénye, (a specializációk, a választható stúdiumok választékának bővítése, érdeklődést felkeltő tantárgyi elnevezések), a meglehetősen szétaprózott a tantárgyi struktúrán változtatni kell. Fontos továbbá a tantervi szándékok, megoldásmódok értelmezését segítő utalások megfogalmazása (hány kredit értéket kell teljesíteni; kötelezően választható modul stb.). A tantervben nem követhető az egyéni gyakorlat óraszám, (részletezése csak a honlapjukon található), s a szakdolgozat és kreditértéke sincs feltüntetve.

Az elméleti és gyakorlati ismeretek aránya a KKK előírásait követi, a gyakorlatközpontú felkészítés célkitűzésének teljesülése látszik. Ezt a mentorok, ill. a felhasználói oldal is megerősítette. A mentorok szerint a hallgatók jól felkészültek. A megismétlődő nyári nevelési gyakorlat jó megoldás, az összefüggő szakmai gyakorlat teljesítéséhez megfelelő óvodai bázis áll a képzés rendelkezésére.

Az egyes tantárgyi tartalmak, a beillesztett gyakorlatok, a képzéshez alkalmazott módszerek biztosítják a kompetenciák kifejlesztését. Nincs a tantervben kutatómódszertani stúdium, mely a szakdolgozati követelmények teljesítésére készítene fel, s amely részben a tehetséggondozást is megalapozza, részben pedig a tanulmányi továbbhaladáshoz is szükséges. Mindazonáltal néhány szakdolgozat tanulmányozása meggyőzően igazolta a KKK elvárásainak teljesülését.

Az idegen nyelvi jártasság területén mutatkozik elmaradás. A kiadott diplomák számát lényegesen csökkenti a nyelvvizsga hiánya (a végzősök 90, 60, 50% százaléka nem kapott diplomát), bár az adatok – inkább a nappali tagozaton - javuló tendenciát mutatnak.

Személyi feltételek

Az áttekintett adatok részben biztatóak, részben a nem egészen stabil oktatói háttérrel is jelzik. Érzékelhető, hogy erőfeszítéseket tettek és sikeresen elindultak a szakspecifikusan felkészült oktatói szükséglet biztosításának útján, de e területen további fejlődésre van szükség. A szakon 77 fő lát el oktatási feladatokat, 20 fő (éppen a határon) óraadó. A *szakfelelős* nagy tapasztalattal rendelkező oktató, aki szakterületét, szakmai tapasztalatát, fokozatát illetően messzemenően megfelel a kritériumoknak. Kutatási területe összhangban van a szakkal, több tárgy felelőse, oktat is a szakon. Törekvés tapasztalható arra, hogy a tárgyfelelősök tudományos, szakmafejlesztő tevékenységének, publikációinak összhangja javuljon, erősödjön a szakkal való kapcsolatában.

A kutatási irányok megválasztásában igyekeznek összhangba hozni az egyéni érdeklődést és felkészültséget a képzési és a társadalmi igényekkel. A tantárgyak felelősei formai szempontból megfelelnek az akkreditációs követelményeknek. A személyi feltételek kedvező megítélését erősíti az a tény, hogy a szak oktatói közül 9 fő habilitált, hatan pedig különböző doktori iskola munkájában vesznek részt. Természetesen előny lehet az egyetemi kar oktatóinak oktatásba történő bevonása, de nem feltétlenül a most tapasztalható módon. A vendégoktatók aránya megfelelő, az oktatott tárgyak kredit értéke is követi az előírásokat, (viszont az egyik vendégoktató a megengedett 2 tárgy helyett 4 tárgyat oktat, a másik vendégoktató pedig a harmadik tárgynál AT-nek jelenik meg).

Nagyobb probléma érzékelhető abban, hogy az oktatók közül 18 főnek csupán 1 órája van, 4 tárgyfelelősnek pedig nincs is oktatási feladata a szakon. Az egyik, egy órában tanító oktató 14 kredit felelőse, egy másik, akinek nincs órája, 4 tárgy felelőse. Az ilyen oktatási részvétel veszélyeztetheti a képzés színvonalát, s a képzés fejlesztését, ill. az abban való aktív szerepvállalást és ellentétes az akkreditációs elvárásokkal.

A Tanító- és Óvóképző Intézet óvodapedagógus-képzéssel foglalkozó egységeiben – *Óvodapedagógus Szakcsoport és Alkalmazott Pedagógia és Pszichológia Tanszék* – 16 fő dolgozik, a képzésben 77 oktató vesz részt. Még akkor is, ha teljesen természetes az átiktatás, az óradók alkalmazása, az előző adatok azt igazolják, hogy a stabil oktatói háttér feltételei csak részben biztosítottak. Az önértékelésükben is említik a pedagógiát, mint konkrét területet, ahol a humán erőforrás fejlesztése a közeljövőben indokolt.

Összefoglalóan: a szakon az AT/AE/V oktatók aránya megfelelő, az egyetemhez tartozás kapcsán hasznosítani tudják a teljes intézmény oktatói kapacitását. Ez részben kedvező, mert minőségi húzóerőt jelent, másrészt nem elégséges, mert az adott oktatók közvetlenül szakhoz kapcsolódó kutató, szakmafejlesztő tevékenysége nem elég erős. A kar és az egyetem kutatóműhelyeinek együttműködésében megvalósuló, az *óvodapedagógus* szak sajátosságainak megfelelő kutató, szakmafejlesztő munka jelentős mértékben járulhatna hozzá a hazai óvodapedagógus képzés fejlődéséhez. Ez a szervezeti kapcsolat, s az erre épülő szakmai együttműködés mással való összehasonlításban előnyt jelenthet a karnak, s ez irányú törekvése érzékelhető is.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A szakhoz kapcsolhatóan 5 kutatócsoport működik. A kutatásokba bevonják a hallgatókat és a közoktatási partnereket is. Nemzetközi együttműködésben is folytatnak kutatásokat. Öröndetes, hogy a kar doktorandusz hallgatói a szakkal kapcsolatos kutatási témában dolgozhatnak.

A szakhoz kapcsolódó kutató, szakfejlesztő tevékenység eredményeit kari rendezvények, konferenciák, kötetek és más publikációk segítségével teszik ismertté. A kar tudományos dékánhelyettesének irányításával a szakon oktatók, kutatók is bekapcsolódnak az MTA – teljes nyilvánosságot biztosító – MTMT rendszerébe. Immár rendszeres országos, szakmai rendezvényük az évenként megrendezésre kerülő *Óvodapedagógiai Konferencia*, amely iránt egyre nagyobb az érdeklődés.

A kar, a szak számára előnyös lehet az egyetemi karok közötti kutatási együttműködések kialakítása, elmélyítése, mely a szakterület fejlődésének sajátos lehetősége.

Infrastrukturális feltételek

Mind az általános, mind a speciális szakmai infrastrukturális feltételek adottak. Fejlesztésükre kiemelt figyelem irányul: óvodapedagógiai műhelyt alakítottak ki, amely multifunkcionális környezetet biztosít a tanórákhoz. Állandó óvodatörténeti kiállítást hoztak létre. Szaktantermek segítik az adott tárgykör tipikus feltételrendszere melletti tanulást.

Két könyvtári szolgáltatást is igénybe vehetnek a hallgatók, ahol a kötelező és ajánlott szakirodalom, oktatási segédletek, illetve más információhordozón biztosított tananyagok megfelelő mennyiségben állnak a hallgatók rendelkezésére. Korszerű könyvtári szolgáltatás biztosít

ja a szükséges források közvetlen elérhetőségét. A könyvtár állománya a hallgatói igények szerint folyamatosan bővül.

A kar internetes felületei átláthatóak, felhasználóbarát kialakításúak, bár a honlap – ellentétben az egyetemi honlappal – nem akadálymentesített.

A képzési létszám és kapacitás

A képzés elindulása óta a felvett nappali tagozatos hallgatói létszám folyamatosan emelkedik. A levelező tagozat ingadozó létszámú. A képzési létszámhoz igazodó oktatói kapacitás elfogadható (lásd személyi feltételek elemzését), az infrastrukturális kapacitás megfelelő, a képzés zökkenőmentesen szervezhető.

A szak hallgatói

A jelentkezések tanúsága szerint nő az érdeklődés a szegedi képzőhely iránt a többi környező képzőhellyel szemben, ahol csökken az érdeklődők száma. A hallgatókat széles merítési bázisból nyerik, jellemzővé vált a túljelentkezés.

A szak hallgatói (a többi pedagógus szakos hallgatóihoz hasonlóan) öntudatosak, egyszerre érzik és élvezik a nagyvárosi és nagyegyetemi környezetet, illetve a kari védettebb viszonyok előnyeit. 10-15%-uk kifejezte továbbtanulási szándékát.

A diplomát szerzők aránya az országos tendenciákat követve (de helyileg csökkenő tendenciát mutatva) kb. 50%-os az előírt nyelvvizsga hiánya miatt. Az egyetemi lektorátus próbál segíteni a felkészülésben.

Képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege, módszertan

A tanterv az előadás és a gyakorlat szervezeti formáit rendeli hozzá az egyes tárgyakhoz. A sok tantárgy miatt nehéz nyilatkozni azok megfelelő arányáról. Az elméleti ismeretkörök mellett megfelelő súlyt kap a gyakorlat. A konkrét gyakorlati képzés mellett különböző tanórai keretekben történik a gyakorlati kompetenciák formálása.

A szakdolgozatok ajánlott témáinak megjelölésekor törekednek arra, hogy az hasznosuljon a pályára való felkészülésben. Az önértékelésben ismertetett témák igazolják a témaajánlatok szakterületi beágyazottságát. Az oktatókkal készített interjúk megerősítették, hogy az elkészítés folyamatában biztosított a hallgatók számára a konzultációs támogatás.

A gyakorlati képzés a tanterv tanúsága szerint a második félévben kezdődik, bár önértékelésükben az első félévet említik. Bizonyára a tantárgyak keretében megvalósuló gyakorlati tapasztalatszerzésről van szó. A gyakorlati képzés tényleges kezdő időpontját tekintve eltérnek az általános gyakorlattól (általában az első félévben is van egyéni és csoportos gyakorlat is). A szakmai gyakorlaton belül nem közlik az egyéni óvodai gyakorlat óraszámát. A területi összefüggő, 8 hetes gyakorlat óraszámát a tanterv és az interjú adatai alapján eltér egymástól. Összességében a gyakorlati képzésre fordított időkeret megfelelő.

Felújított infrastruktúrával rendelkező gyakorló óvoda segíti a gyakorlati képzést. A város több intézménye készségesen biztosít további gyakorlóléhelyet a képzés számára. Ezzel a különböző pedagógiai programok szerint működő óvodai életre történő felkészítés is biztosított. A mentor továbbképzéssel a gyakorlati képzésre történő szakmai felkészítés feladatát oldják meg. A mentor óvodapedagógusoktól szerzett információ szerint az összefüggő gyakorlat 175 óra.

Megjegyzendő, hogy a növekvő hallgatói létszám szükségessé teszi a gyakorlóléhelyi kapacitás folyamatos elemzését, rugalmas bővítését.

A mentori interjúk szerint jellemző a hallgatói hivatásra való felkészítésben a módszertani segítségnyújtás. A képzési program kellő teret ad a gyakorlati ismeretek elsajátítására, a kom-

potenciák fejlesztésére, a mentorok pedig motiváltak a feladatra, s kellő felelősséget éreznek a képzési feladatok teljesítéséhez.

A kar, az egyetem különböző szolgáltatásai lehetőséget adnak a szakirodalmi tájékozódásra (könyvtárak infrastruktúrája, megfelelő adatbázis, olvasási és kölcsönzési, másolási lehetőségek). A kar kiadói szerepvállalása jelentős mértékben segíti a legújabb szakanyagok elérhetőségét. A szükséges számítógép alkalmazásának lehetősége adott. Az egyetemen tankönyv és jegyzetellátó működik.

A „németül az óvodában” és „az angolul az óvodában” specializáció számára biztosítottak a nyelvi és egyéb szakmai igényeket kielégítő infrastrukturális (tárgyi, tantermi, technikai) feltételek. A kari *Idegen nyelvi Könyvtár* nagyban hozzájárul a képzési követelmények teljesüléséhez.

Az Erasmus mobilitási program elindult a karon. Az oktatói aktivitás intenzívebb, hallgatói részről 2 fő kiutazó és 3 fő érkező hallgatót jegyeznek. Tervezik a kapcsolat szélesítését, s a hallgatói motiváció növelését.

Ismeretellenőrzés, számonkérés, értékelés

Az írásos, ill. a szóbeli számonkérések terén a szokásos gyakorlatnak megfelelően járnak el: kollokvium szóban, gyakorlati jegy, ill. minősített aláírás írásban vagy gyakorlati feladat teljesítésével szerezhető.

Az elméleti anyag számonkérése kollokviumon, ill. szigorlaton történik. Nagyon sok tárgyhoz gyakorlat (szeminárium) is kapcsolódik. Ez esetben kettős számonkérésre kerül sor (kollokvium és gyakorlati jegy). Az egyébként is sokféle tárgyat tartalmazó tanterv tovább növeli a számonkérések számát. Az egész képzésre vetítve: 116, különféle számonkérési formában kell teljesíteniük a hallgatóknak és ebben még nincs benne az óvodai gyakorlat! Az eloszlás arányosságának megállapítása nem javít ezen a képen, szükséges a számonkérési formák és azok számának felülvizsgálata, csökkentése. A gyakorlathoz rendelt értékelési forma (gyakorlati jegy) megfelelő. Az egyéni gyakorlathoz nincs értékelési forma rendelve, tekintettel arra, hogy nincs is elkülönítve. Megfontolásra javasoljuk, hogy az egyéni gyakorlathoz értékelési forma kapcsolódjon, és az jelenjen meg a tantervben is

Az országos tendenciának megfelelően itt is a végzetek aránya a beiratkozottakhoz viszonyítva alacsony a nyelvvizsga hiánya miatt.

A végzetek diplomaszerzés utáni pályája

A DPR-es felmérés és adatelemzés az intézményben is jellemző. Az adatok szerint a végzetek elhelyezkedési mutatói óvodapedagógusként vagy csecsemőgondozóként jók.

Tanulmányokat folytatnak a végzés után vagy az FSZ képzésben vagy a legkiválóbbak az intézményben elérhető mesterképzésben, leginkább a *neveléstudományi* mesterszak szak *a kora gyermekkor pedagógiája* szakirányon. A doktori iskolába való továbbhaladásban reménykedve itt látják a szakmai utánpótlás nevelés egyik lehetőségét. A korábban más képzési helyen, ill. a karon végzetek számára a továbbképzés lehetőségein dolgoznak. A mentor továbbképzés elindítása tekinthető szakmai sikerüknek.

Az intézmény kapcsolatban áll a végzetekkel (mentor együttműködés, továbbtanulás, meghívás kari rendezvényekre). Az önértékelés utal arra, hogy megkérdezésüket követően figyelembe vették véleményüket a tananyag fejlesztésében: alakították, módosították, kiegészítették a képzési tartalmat.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A kar minőségbiztosítási rendszere az egyetemi minőségbiztosítási rendszerének logikáját követi. Rendszeresen értékeli tevékenységét és a fejlesztést stratégiai kontextusba helyezi. Az önértékelés és a helyszíni látogatás hitelesen igazolta a rendszer működését: a mérések és azok elemzése bizonyított, a folyamatok fejlesztésének eredményei érzékelhetőek.

A kar/szak rendszeres minőségbiztosítási tevékenységének eszközei:

- kérdőíves felmérés a tanulmányok megkezdésekor
- kérdőíves felmérés a hallgatók körében záróvizsga befejezésekor
- vizsgaelnökök kérdőíves megkérdezése
- értékelő lap kitöltése a gyakorlati záróvizsga után (gyakorlatvezető mentorok)
- értékelő lap kitöltése az összefüggő gyakorlat után (területi mentorok)
- végzett hallgatók on-line megkérdezése
- hallgatók oktatói véleményezése (tervezik a bevezetését)
- a szak folyamatos értékelése az OPB szempontjai szerint
- rendszeres tananyagelemzés, fejlesztés tekintettel a felhasználói igényekre

A szakfelelős hatásköre és feladata a szak minőségének biztosítása és fejlesztése, aki a Minőségirányítási és Minőségértékelési Bizottság tagja. Az oktatók dokumentált adatait, szakmai teljesítményüket, szakmai/tudományos kapcsolatait, az intézményes külkapcsolatait, publikációit a helyszínen tanulmányozhattuk. A tudományterületi megfelelést igazoltnak láttuk, a szakhoz kapcsolódó szakmai teljesítmény nem egyenletes.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A stratégia alkotáskor, fejlesztési feladatok meghatározásakor, a változtatásokról hozott döntések alkalmával figyelembe veszik a felhasználói véleményeket (egyetem, hallgatók, végzetek, munkaerőpiac szereplői, más szakok itthon és külföldön). Ez minőségelvű gondolkodásra utal.

A kar/szak a legszélesebb kapcsolatot a felhasználói intézményhálózattal, ezen belül a gyakorlóléhelyekkel ápol. Különböző kapcsolati formák lehetőségeivel élnek (kérdőív, személyek találkozások, rendezvények, pályázatok, szerződések). A potenciális hallgatóknak kellő mélységű tájékoztatást ad a felvételi döntéshez (egyetemi, kari, szakos nyílt napokon).

A honlapot felhasználják a leendő hallgatók, érdeklődők informálására, a képzésben résztvevő hallgatók tájékoztatására a kurzusok követelményeiről, a tudásmérés formáiról, tanulmányi és egyéb szabályokról.

C-SWOT analízis értékelése

Az analízis kiemelt szempontjai a szak lényeges folyamatait fogják át (oktatás, kutatás, nemzetközi kapcsolatok, humán erőforrás, tehetséggondozás, infrastruktúra). Az analízis kellően részletezett, áttekinthető szerkesztésben segíti az értékelést. Az önértékelés és a látogatás tényei alapján elfogadható megállapításokat tartalmaz. Az önértékelés igen jól kidolgozott része.

Minőségfejlesztési javaslatok

A C-SWOT-analízisnek a különböző működési területekre vetített megállapításai alkalmasak a további feladatok megfogalmazására, s a szak továbbfejlődésének meghatározására. Az analízisben feltüntetett, szükségesnek ítélt változtatásokkal, a jövőbeni fejlődés feltételeivel és feladataival egyetértünk. Közülük kiemeljük:

- a szakhoz közvetlenül kapcsolódó szakmai teljesítmény erősítését (óvodáskori kutatások, az óvodai nevelés problémaelemzése, az óvodapedagógus módszertani kultúrájának fejlesztése),
- a humán erőforrás fejlesztését, az utánpótlás biztosítását,
- a képzési program fejlesztését, a külső gyakorlatok megbízható ellenőrzését,
- a hallgatók tudományos diákköri munkájának inspirálását,
- a szélesebb együttműködésre épülő, szakhoz kapcsolódó kutatások, műhelyek eredményességének javítását,
- a pedagógusképzési szakok további harmonizálását.

II. 3. A *csecsemő- és kisgyermeknevelő* alapképzési szak értékelése

Eszterházy Károly Főiskola Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar (Eger)	Akkreditációs minősítés
<i>csecsemő- és kisgyermeknevelő</i> szakindítási MAB határozat: 2009/2/XI/1.	2012/10/IX/29. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.

Az Eszterházy Károly Főiskola Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar (Eger) regionális tudásközpontként az Észak-magyarországi régió szellemi központja kíván lenni, így érthetően tudatos döntés volt, hogy a *csecsemő- és kisgyermeknevelő* alapszak az EKF kezdeményező-készségének, bölcsődei szakterülettel való hatékony együttműködésének és a szaklétesítési folyamatban vállalt konzorcium-vezető tevékenységének köszönhetően került vadonatúj alapszakként a magyar felsőoktatás rendszerébe, melynek országos egyeztetést igénylő feladatainak koordinálására a szak felelőse kapott megbízást. Az Országos Programfejlesztő Bizottság keretei között végzett szakgondozó tevékenységnek köszönhetően kezdődött meg országos munkacsoportokban a képzéshez szükséges tananyagok kifejlesztése.

A szakon 2009-ben indult először képzés, ennek megfelelően a tapasztalat nem túl széles körű (eddig összesen 3 hallgató végzett). A szak jövője és építkezése szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy a szakot sikerült betagozni a kar egészébe, a vezetés és a szakgazda Pszichológia tanszék pedig elkötelezett a szak minőségi fejlesztése mellett. Sajátos arculatot ad a képzésnek az a tantervben is markánsnak látszó, az oktatókkal való beszélgetés alapján is kirajzolódó szociális/szociálpedagógiai beágyazottság, amellyel Eger – más képzőhelyekkel történő összehasonlításban – egyedi szint jelenít meg. A látogatott óra, a maga komplexitásával, integritásával és a tanácsadói szemlélet kidomborításával, jól tükrözte ezt a sajátos arculatot. A helyszíni látogatás meggyőzően mutatta, hogy ez a sajátosság – amely a tanító- és óvodapedagógus képzési előzményekből kinövő képzőhelyeken kevéssé kifejezett – előnyére válik a képzésnek.

A hallgatók és a képzés is számára kedvező helyzetet jelent, hogy az intézmény képzési portfóliója helyben teszi lehetővé a továbbhaladást a *neveléstudományi* mesterszakra, majd – a frissen akkreditált Neveléstudományi Doktori Iskolában lehetőség nyílt a tudományos fokozat megszerzésére is. A szak fejlődése szempontjából fontos feladat a szakterület tudományos bázisának kialakítása, melynek során meghatározó szerepe lehetne az intézménynek a rendelkezésre álló és a potenciális humán erőforrás tudományos képzésében.

A képzés tartalma, az oktatói gárda és a gyakorlati képzésben érdekelt szakemberek elkötelezettsége, az országosan is kimagasló infrastrukturális feltételek együttesen garantálják a képzés jó színvonalát.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A *csecsemő- és kisgyermeknevelő* alapképzési szak önértékelése reális, a helyszíni látogatás és az áttekintett dokumentumok alapján is megállapítható, hogy az intézményben (EKF) folytatott képzés a képzési és kimeneti követelményeknek megfelel.

A szakmai jártasságok fejlesztése a tanterv és a helyszíni látogatáson szerzett tapasztalatok alapján kiegyensúlyozott. Az elméleti és gyakorlati képzés egymást támogatva, párhuzamosan

halad. A hallgatók pozitívan nyilatkoztak arról, hogy a gyakorlólhelyekhez, a gyakorlati képzéshez a képzés kezdetétől lehetőségük van közel kerülni. A szak oktatásában meghatározó a rendszerszemléletű gondolkodás, ami jótékony hatású és kívánatos is a kisgyermeknevelők felkészítésében. A képzésben hangsúlyos a tanácsadásra való felkészítés és a spontán érés támogatása. Mindkét terület módszertani felkészítésében a hallgatók érzékenyítése, szemléletük formálása és módszertani eszköztárak gazdagítása kap kiemelt figyelmet.

A képzés infrastrukturális körülményei kiválóak. A *Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar* 2007-től egy felújított, korszerű oktatási terekkel és kényelmes oktatói szobákkal rendelkező önálló épületbe költözött. A szak oktatási feladatainak megoldásához rendelkezésre áll a szintén felújított Líceum épületében működő *Médiainformatikai Intézet*, a *Líceum TV* infrastruktúrája, valamint a *Multimédia Kutató Laboratórium* technikai feltételei. A tantermek jól felszereltek, minden teremben fix beépítésű projektorok és vetítövásznak állnak rendelkezésre, több tanterem digitális táblával felszerelt. A számítás- és oktatástechnikai ellátottság országos szinten is kimagaslónak számít. A főiskola minden oktatója és hallgatója rendelkezik saját lappal, amit az intézmény biztosít a képzés időtartamára. Minden tanszéken jogtiszt, korszerű alkalmazói szoftverek állnak rendelkezésre. A hallgatók nyelvtanulása heti 8 órában biztosított. A szak sajátos infrastruktúrájának részét képezi a Kossuth Zsuzsa Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium demonstrációs terme, ahol a gondozási, ápolási és elsősegélynyújtási gyakorlatok bonyolíthatók. Komoly előrelépés a *Módszertani Bölcsődé*ben újonnan kialakított demonstrációs terem és fejlesztő szoba, amelyek a szakspecifikus infrastrukturális feltételek javításához járultak hozzá. A szakhoz kapcsolódó gyakorlólhelyek mindegyike teljesíti a szakterület minőségbiztosítási feltételeit és a képzés kritériumait. A könyvtári ellátottságot gazdag állománnyal rendelkező nyilvános felsőoktatási szakkönyvtár biztosítja, amely hallgatóbarát nyitvatartási időben teszi lehetővé a hozzáférést a felhasználók részére.

Az oktatói állomány kor és státusz szerinti összetétele megfelelő. Az oktatók 84%-a teljes munkaidőben foglalkoztatott, 75%-uk rendelkezik tudományos fokozattal, 60%-uk vezetőoktató. A tantárgyfelelősök mind minősítettek. Részmunkaidős oktatókat az egészségtudomány körébe tartozó tárgyak oktatására foglalkoztatnak. Az oktatói korfa egyenletes eloszlású, az oktatásba a tapasztalt, idősebb kollégák mellett a fiatalabb korosztály is bekapcsolódott. Az oktatók többsége több diplomával, interdiszciplináris szemlélettel és széleskörű szakmai tapasztalattal rendelkezik. Humán erőforrás-fejlesztést az egészségügyi tárgyak oktatása és a gyakorlati képzés színvonalas ellátása igényel.

Képzési folyamat és eredményei

Az önálló kutatáshoz szükséges ismereteket elsősorban a mesterképzésben való továbbhaladásra figyelemmel oktatják. A tanterv kialakítása során törekedtek arra, hogy az intézményben folyó *pedagógia* alapszak tanegységei a képzésbe – elsősorban szabadon választható tárgyak formájában – beépíthetők legyenek. Az önálló kutatáshoz szükséges ismeretek oktatásához a tanterv szerint legszorosabban az *info-kommunikáció* és az *oktatáskutatás módszerei* tárgyak kapcsolódnak. Emellett a hallgatóknak lehetőségük van a *Regionális Pedagógiai Kutatóműhely* által koordinált kutatócsoportok munkájába való bekapcsolódásra. Az intézmény egészének új perspektívát jelent a Neveléstudományi Doktori Iskola akkreditálása, amellyel a szak hallgatói számára helyben válik lehetővé a neveléstudományi mesterszakra, majd ebbe a doktori iskolába történő bekapcsolódás. Szükséges is lenne a *neveléstudományi* mesterszak *koragyermekkor pedagógiája* szakirányán figyelembe venni a csecsemő- és kisgyermeknevelő szakról jövőket mint a mesterképzés potenciális hallgatóit.

Az önálló kutatásra történő felkészítést a TDK-tevékenység és a Kepes György Szakkollégium is támogatja, de közép- és hosszabb távon szükséges e tevékenységek tervezettebb-

szervezettebb átgondolása Az akkreditáció időpontjában a szak négy hallgatója kapcsolódott be a tudományos diákköri munkába.

A kutatómunkába való bekapcsolódás. A karon folyó pedagógiai, pszichológiai és szociológiai kutatások részben a szakhoz kapcsolódnak. A jelenlegi kutatások közül kiemelhető a gyermekbántalmazás megelőzésére irányuló kutatás.

A kutatást regionális és interregionális szinten az *Észak-Magyarországi Regionális Pedagógusképzési Kutató- és Szolgáltató Központ* támogatja, melynek célja hálózati együttműködés kialakítása és fenntartása az országban működő regionális központokkal. A *Neveléstudományi* és a *Pszichológiai tanszék* együttműködésével *Video-interakcióelemző kutatócsoport* alakult, amely a NOLDUS Observer számítógépes program felhasználásával kisgyermeknevelői interakciók kutatásával fogja segíteni a szakon folyó munkát.

Az oktatók publikációs tevékenysége aktív és kiegyensúlyozott. Az előző tanévben 110 folyóiratcikk, 88 könyvfejezet készült el, és 176 konferencián szerepeltek az oktatók. A szak szempontjából jelenleg a leglényegesebb fejlesztési törekvés a képzést segítő tananyagok megírása, amelynek koordinálása – sorozatszerkesztőként – a szak felelőséhez kötődik.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A főiskola közel két és fél évszázados felsőoktatási hagyománnyal rendelkező, dinamikusan fejlődő felsőoktatási intézmény, amely oktatási, kutatási, továbbképzési tevékenységével, felsőfokú szakképzésével, valamint regionális tudásközpont funkciójával hozzájárul az Észak-magyarországi Régió felsőoktatási igényeinek kielégítéséhez. Oktatási és kutatási tevékenységét szolgáltatásnak tekinti. Az intézmény vezetői és munkatársai elkötelezettek a minőségkultúra iránt. Olyan minőségfejlesztési programot dolgoztak ki, amely szabályozza az intézmény működésének folyamatát összhangban a főiskola belső szabályzataival, illetve a jogszabályi előírásokkal. A minőségfejlesztési program megvalósításának biztosításához éves szintű minőségügyi tervet készítenek. Ehhez a szervezeti egységek szintjén meghatározzák az adott évre kitűzött operatív tevékenységeket. Intézkedéseket tesznek a minőségmutatók célértékeinek javítása, valamint az aktuális intézményi célok megvalósítása érdekében. A minőségirányítási rendszer hatékonyságát mérlegelve rendszeresen értékelik a szolgáltatási folyamatok fejlesztési lehetőségeit. Az értékelésnél az alábbi fő szempontokat veszik figyelembe:

- az előző évben megfogalmazott minőségcélok
- mérési adatok értékelése és a szükséges beavatkozások
- az érvényben lévő főiskolai szabályzatok felülvizsgálata és összehangolása
- a minőségi mutatók célértékeinek felülvizsgálata
- a partnerek észrevételei
- az új minőségcélok és az éves tervek elkészítése

Az értékelési folyamatnál különös hangsúlyt helyeznek a MAB önértékelési szempontjaira, amelyek alapján önértékelést végeznek annak érdekében, hogy a főiskola akkreditálhatósága minden időszakban biztosítható legyen. A karon minőségfejlesztési bizottság működik.

Az intézmény vezetése elkötelezi magát, és aktív szerepet vállal a minőségbiztosítási rendszer működtetésében, fejlesztésében, és ezt az elkötelezettséget minden munkatársától elvárja. A szak indítása óta még nem végzett egy teljes évfolyam, így a képzési program kipróbálásának szakaszában járnak. A minőségfejlesztési tevékenység ebben a szakaszban még elsősorban a képzés folyamatos fejlesztését jelenti.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A gyakorlattal való kapcsolat erős és jó színvonalú. A szak hallgatóinak 21 helyi gyakorlóhelyen biztosított a kisgyermekneveléshez kapcsolódó munkatevékenységek megfigyelése és begyakorlása. A bölcsődékben a gyakorlati felkészítést elsősorban azokra a bölcsődei munka-

társakra építik, akikkel előzőleg hallgatóként is kapcsolatban álltak. A bölcsődei szakma megtisztelő kihívásnak értékeli és elkötelezetten támogatja a gyakorlati képzésben való részvételt. A gyakorlóléhelyekkel való kapcsolatot az oktatók és a hallgatók is rendkívül pozitívan ítélik meg, azonban azt is jelezték, hogy a növekvő hallgatói létszám a gyakorló helyek és a gyakorlatvezetők számának növelését sürgeti. A hallgatók megítélése szerint jót tenne a képzésnek, ha több olyan tanár kapcsolódhatna be a képzésbe, aki jól ismeri a bölcsődék világát, abban munkatapasztalatot szerzett.

A szakmai gyakorlat felépítésében a feladatok tartalma, minősége, mennyisége és az önállóság szempontjából is jól érvényesül fokozatosság. A szakindításkori helyzethez képest változást jelent, hogy az utolsó (6.) félévet a hallgatók teljes egészében a gyakorlóterepeken töltik. A változtatást a főiskola képzési stratégiájához történő jobb illeszkedés, ennek részeként az alapszakok munkaerő-piachoz való közelítése indokolta.

Nemzetközi kapcsolatok a kar vonatkozásában kiterjedtek, bővíteni szükséges azonban a partnerkapcsolatokat olyan országokkal, ahol hasonló képzés folyik. A szak nemzetközi kapcsolatrendszerének kiépítése céljából a hallgatói és oktatói mobilitás kialakítása és ösztönzése szükséges.

Az oktatók szakmai, közéleti tevékenysége szerteágazó. Az oktatók jelen vannak a hazai tudományos közéletben (MAB szakbizottság, *MPT, Tanárképzők Szövetsége, Professzorok az Európai Magyarországotért Szervezet*, az ELTE, illetve a DE doktori iskolája). A szakgazda Pszichológia tanszék oktatói tagjai a *Magyar Pszichológiai Társaságnak* és az *Association of Applied Psychology*-nak. A tanszék jelentős szerepet játszott a fakultás karrá válásában, és meghatározó szerepe volt a szak létesítésében. A szakfelelős sikerrel integrálta az alapszakot és annak országos fejlesztési munkálatait az *Országos Programfejlesztő Bizottságba*, amelyben a szakterület vezetőjeként koordinálja a szakkal kapcsolatos tantervi munkálatokat.

C-SWOT analízis

Erősségek

- a bölcsődei szakma erőteljes támogatása
- kiváló kapcsolat és együttműködés a gyakorlóléhelyekkel
- innovatív, dinamikus, a szakot menedzselő vezetés, a szak iránt motivált oktatók
- jelentős oktatói minősítettség (75%)
- kiemelkedő színvonalú infrastrukturális (ezen belül informatikai) feltételek
- jelentős eredmények az elektronikus tanulási környezet kialakításában
- a szak országos szintű tananyag-fejlesztési tevékenységének koordinálása
- nagyon jó oktató-hallgató kapcsolat
- egyedülállóan kedvező, hallgatóbarát feltételek a nyelvtanuláshoz

Gyengeségek

- a képzési igényeknek megfelelő gyakorlóléhely és gyakorlatvezető a növekvő hallgatói létszámhoz képest korlátozott számban áll rendelkezésre
- a szak specifikus igényeit szolgáló tankönyvek, tananyagok hiánya.
- a gyakorlati képzés finanszírozásának megoldatlansága (ez országos szinten is gondot jelent)
- alacsony hallgatói mobilitás
- a kutatási kapacitás szakhoz kötése, lehetőségeinek szélesebb körű kiaknázása
- a szak nemzetközi kapcsolatrendszerének formálódása

Minőségfejlesztési javaslatok

- A *csecsemő- és kisgyermeknevelő* szakhoz közvetlenül kapcsolódó tudományos műhely kialakítása, ennek részeként országos konferencia-szervezés kezdeményezése és rendszeresítése.
- További alkalmas formák keresése a hallgatók önálló kutatásra történő felkészítésére.
- A szak nemzetközi kapcsolatrendszerének további alakítása, a hallgatók és oktatók ki- és beutazásának ösztönzése.
- Potenciális gyakorlóléhelyek megnyerése a képzésnek, az ott dolgozók kiképzéséhez megfelelő keretek kialakítása.
- Az utolsó félévi összefüggő gyakorlat lehetséges terepeinek számba vétele a hallgatói igények figyelembe vételével (lakóhelyhez közeli gyakorlóléhelyek bevonásának megfontolása és a lehetőségek megvizsgálása a képzési igények).
- A szakterületen dolgozó kollégák bevonása a tudományos képzésbe és az oktatásba.

III. MINŐSÉGÉRTÉKELÉS A GYÓGYPEDAGÓGIA ALAP- ÉS MESTERKÉPZÉSI SZAKRÓL

Akkreditációs döntés:

A gyógypedagógia alapképzési szak akkreditációja az alábbi két vizsgált képzési helyen 2017. december 31-ig hatályos

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar (8 szakirány)
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar (3 szakirány)¹

A gyógypedagógia alapképzési szak akkreditációja két vizsgált képzési helyen 2015. december 31-ig hatályos

Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar (2 szakirány)²
Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar, Győr (2 szakirány)³

A gyógypedagógia mesterképzési szak akkreditációja egy vizsgált képzési helyen 2017. december 31-ig hatályos

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar (2 szakirány)

III. 1. Minőségértékelés a szak országos helyzetéről, javaslatok

A gyógypedagógia alapképzés az országban négy képzési helyen folyik:

- Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar (8 szakirány)**
 - Autizmus spektrum pedagógiája szakirány
 - Értelmileg akadályozottak pedagógiája szakirány
 - Hallássérültek pedagógiája szakirány
 - Látássérültek pedagógiája szakirány
 - Logopédia szakirány
 - Pszichopedagógia szakirány
 - Szomatopedagógia szakirány
 - Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány
- Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, Gyógypedagógiai Tanszék (2 szakirány)**
 - Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány
 - Logopédia szakirány
- Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar, Neveléstudományi Intézet, Gyógypedagógia Intézeti Tanszék, Győr (2 szakirányon)**
 - Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány
 - Logopédia szakirány
- Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Gyógypedagógusképző Intézet (3 szakirányon)**
 - Értelmileg akadályozottak pedagógiája szakirány
 - Logopédia szakirány
 - Tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány

A gyógypedagógia mesterképzés az országban egy képzési helyen folyik⁴:

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar (2 szakirányból egy működik)

- Gyógypedagógiai terápia szakirány
- Fogyatékos emberek társadalmi integrációja szakirány

¹ Előzmény: Szegedi Tudományegyetem, gyógypedagógia BA 2005/8/III/2/187. (NT), 2011/6/IX/27. (T) MAB határozatok

² Előzmény: Kaposvári Egyetem gyógypedagógia BA 2005/8/III/2/188. sz. MAB határozat (NT)

³ Előzmény: Nyugat-magyarországi Egyetem (Győr) gyógypedagógia BA 2005/8/III/2/186. sz. MAB határozat (NT)

⁴ A Dunántúlon két egyetemen is folyik képzés, ezzel szemben Északkelet-Magyarországon több próbálkozás után sem indult gyógypedagógusképzés.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A **tanterv** mind a négy intézmény vizsgált képzésében alkalmas a szak képzési és kimeneti követelményeinek elsajátíttatására a jelzett szakirányokon. Az ország ez eddig egyetlen gyógypedagógia mesterszakos képzése az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karán két szakirányon folyik.

Az oktatás személyi feltételei általában jók. Mindegyik képzésben megfelelő az oktatók életkori megoszlása, a korfa egyenletes, folyamatos a fiatalok belépése az oktatógárdába. A fiatalabb generáció tudományos munkája, a tudományos fokozatának a megszerzése prioritást élvez mindenhol, különböző mértékben, de támogatják a munkatársakat.

A gyógypedagógus képzés, hasonlóan más pedagógusképzésekhez, rendkívül gyakorlatorientált, de különbözik azoktól abban, hogy többféle területtel és tevékenységgel kell megismertetni a hallgatókat (a többségi és a speciális intézményrendszerrel; a segítő, támogató, diagnosztizáló intézményekkel; a „típusos” és a „nem típusos” fejlődésmenttel stb.), amihez a szokásosnál több és többféle terep és szakember szükséges. Ennek következtében minden képzőhelyen magas a "külső" szakemberek, valamint az olyan oktatók száma, akiknek egy része az adott felsőoktatási intézmény más karának (pedagógiai) / tanszék(ei)nek az oktatója. Jellemző, hogy a gyógypedagógia képzésért felelős egység nemcsak szervezetileg, hanem a képzési feladatok ellátása tekintetében is integrálódott az „anyaintézmény” pedagógiai képzési kereteibe. Ez mindenképpen szerencsés és örvendetes, azonban nem szabad elfeledkezni az esetleges negatív következményekről sem. Azok a munkatársak, akik más karokról, tanszékekről „dolgoznak be” a gyógypedagógia képzésbe, azok nem minden esetben vannak tisztában a gyógypedagógia és a gyógypedagógus képzés specifikumaival, ennek hiányában nem képesek a tananyagban a hangsúlyokat áthelyezni, a specialitásokat kiemelni, és főleg, az ismereteket „élővé” tenni, ami a hallgatók szakmai identitásának, és szakmai ismereteinek a fejlődését lassítja és korlátozza. A képzés jellegéből is adódóan mindenhol jelentős az óradók száma, ők biztosíthatják a praktikum elsajátításának magas színvonalát, de a képzés egységének, a belső kohéziójának a megteremtése, a tudományos kutatások folytatása sokuk esetében igen nehéz.

Ugyancsak a képzés jellegének következtében több külső gyakorlatvezető gyógypedagógiai tanár bevonására van szükség a hagyományos pedagógusképzéshez képest, ami főleg anyagiilag nagyon megterhelő az intézmények számára. A külső gyakorlatvezetők nem rendelkeznek ugyan tudományos fokozattal, de nagy tapasztalatuk, eredményes munkájuk miatt nagy szükség van rájuk a képzés során. A gyakorlati képzés feladatainak ellátásában résztvevő gyakorló gyógypedagógiai intézmények munkatársai a gyógypedagógia különböző területein szerzett végzettségeikkel és tapasztalataikkal mindenhol magas színvonalon partnerei a gyógypedagógus képzésnek.

Az újonnan induló képzőhelyeken induláskor (és azóta is) gondot jelent, hogy az oktatók a tudományos fokozatukat nem a gyógypedagógiával kapcsolatos tudományterületen és témában szerezték. Nem csak az a gond, hogy olyan oktatók felelősök a képzésért, akiknek nincs ilyen irányú végzettsége, tapasztalata, kutatása, publikációja, de a kifejezetten gyógypedagógiai ismereteket sem olyanok oktatják, akik kompetensek e tárgyak oktatásában. (Ez a probléma különösen feltűnő a Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karán (Győr) a Gyógypedagógia intézeti tanszék főállású oktatóival kapcsolatban.)

A gyógypedagógiai **kutatások**, a tudományos eredményekre alapozott képzés megvalósításához különösen elengedhetetlen a széles alapú tudományos műhelyek létrehozása. Az oktatás folyamatos tartalmi korszerűsítésének négy összetevője van, a neveléstudományi kutatások, a speciális gyógypedagógiai kutatások, ezek közzététele és a képzők képzése. Általában elmondható, hogy a gyógypedagógusokat képző intézmények tudományos tevékenysége bízta-

tó, azonban különösen az utóbbi két elem (közzététel és a képzők képzése) még sok figyelmet és fejlesztést igényel. A tudományos publikációk száma, jellege, problémaköre, gyakorlati hasznossága (azaz az elmélet és a gyakorlat összekapcsolódása), és főleg elérhetősége nem kielégítő. Egyértelműen a belső kiadványokkal, illetve a helyi közoktatással közösen megjelentetett szakmai anyagokkal, illetve a különböző pályázatokkal támogatott kiadványokkal kapcsolatban a legjobb a helyzet.

A négy képző intézmény műhelymunkában folyó kutatásainak témái viszonylag sokszínűek, s felfedezhető valamiféle intézményi „profil”

Az intézmények kutatási sajátosságai azt mutatják, hogy a hosszú ideig egyedüli, nagy múlttal rendelkező képzőhely (ELTE) az elméleti kutatások irányába indult el, míg a szűkebb környezetükkel szoros kapcsolatot fenntartó, a régió igényeit kielégítő kisebb intézmények gyakorlatorientált, gyakorlati problémaközpontú, a jelen kérdéseire reagáló kutatásokat folytatnak. Mivel elsősorban még mindig pedagógusképzésről (tanárképzésről) van szó, hiányosság a tantárgy-pedagógiai, a tantárgyi módszertani kutatásoknak az igen csekély aránya. A négy képzőhely közül egy van (NYME, Apáczai Csere János Kar, Győr), ahol az oktatói tudományos munka és publikációs tevékenység kritikusan alacsony szintű.

Minden intézmény beszámolt külföldi kapcsolatokról, amelyek azonban elsősorban pályázat- és ösztöndíjfüggőek. Az ilyen együttműködések nagyon hasznosak a képzőintézményeknek, segítik tudományos munkájukat, az oktatók pályafutását, s szélesebb látókört biztosítanak a hallgatóknak. A tanulmányi ösztöndíjaknak köszönhetően a hallgatói mobilitás intenzívebb, mint az oktatói, ami hosszú távon hátrányt jelenthet majd az oktatók számára. (Tudható, hogy ezen a területen elég kevés a lehetősége az oktatóknak.)

A képzési létszám és kapacitás: A gyógypedagógus képzést folytató intézményekben sokat javult az infrastruktúra. Sok a modern, igen jó körülményeket biztosító épület, ahol nagy hangsúlyt helyeztek a képzés infokommunikációs hátterének kialakítására. Látható az is, hogy szinten tartják vagy fejlesztik a könyvtárakban a kiszolgálás feltételeit, s van, ahol sokat áldoztak a könyvvállomány bővítésére, ezen belül is a gyógypedagógiai szakirodalom beszerzésére. A hallgatók kollégiumi elhelyezésének feltételei megfelelőek. Sokat javult és folyamatosan bővül a képzés gyakorlati részét és a speciális szakembereket, mint oktatókat biztosító egyéb intézmények száma és változatossága (kórház, pedagógiai szakszolgálat, felnőtteket ellátó intézmények, civil szervezetek, stb.).

A képzési létszám alakulásának tendenciái egységes képet mutatnak összességében és a fővárosi-vidéki képzés bontásban is. Mindenhol, évek óta be tudják tölteni a (nappalis) keretszámokat a viszonylag magas ponthatárok, és az egyre kevesebb államilag finanszírozott férőhelyszám ellenére is. Magas azoknak a nappali tagozaton tanulóknak a száma is, akik első helyen jelölték meg az adott intézményt. A bekerülők között nagyon kicsi a lemorzsolódás, ami jelzi a szakmai érdeklődést, és előrevetíti az elhivatottságot. Ennek ellenére, elsősorban a vidéki intézményekben a hallgatók magas arányban nem vehetik át a diplomájukat nyelvvizsga hiánya miatt. Ennek korrigálására minden intézmény keresi a megoldást, különböző módon igyekeznek a nyelvtanulás hatékonyságát emelni. Terjedő tendencia, hogy a nappali tagozaton tanuló hallgatók is munkát vállalnak, s a kedvezőbb munkavállalási feltételek, a hallgatói jogviszony megtartása miatt tanulmányaikat megnyújtják, nem végeznek a képzés ütemezése szerint, s nem csak arról van szó, hogy erőiket nem tudták jól beosztani.

A jelentkezők száma (a társadalmi demográfiai folyamatok okán) mindenhol csökkent, amit az intézmények igyekeznek enyhíteni, de a lehetőségeik „végesek”. A levelező hallgatók jelentkezési számában látványosabb a csökkenés, aminek egyértelműen az államilag finanszírozott nagyon kevés férőhely az oka. A képzőhelyek eltérő felvételi ponthatára miatt a jelentkezők az ország más részébe is hajlandóak jelentkezni levelezős képzésre a sikeres felvétel érdekében. Ez mindenképpen jó az adott intézménynek, de nem jó magának a szakmának, hiszen így nem biztosítható az egységes jó szakmai színvonal. Semmiképpen nem lehet cél,

hogyan az ország különböző részeiben, a mindennapokban eltérő színvonalon végezzék a munkájukat a gyógypedagógusok, már pedig ennek bekövetkezése elképzelhető, hiszen az alacsonyabb pontokkal tömegesen bekerültek magas szintű képzése, a magas tudásszint számonkérése nehezen képzelhető el (kivitelezhető). Az eltérő képzési színvonalnak nagy a (valós) veszélye, hiszen a jelenlegi finanszírozási rendszer miatt az intézmények meg akarják szerezni, majd tartani a hallgatókat, szinte bármi áron. A színvonal megtartása tovább nehezedik, ha a levelező tagozaton tanulók magas számát tekintjük. Ebben a szakmában a tömeges képzés sem logisztikailag, sem odafigyeléssel nem oldható meg színvonalasan, ami már a hallgatói visszajelzésekből is kiderült. A levelező tagozatok hallgatói mindenhol kissé mostohagyerek.

A gyógypedagógus hallgatók iránti kereslet országszerte magas, de az igény a határon túlról érkezett hallgatók miatt még szélesebbnek mondható. Kiemelendő, hogy a vidéki képzőhelyek munkaerő, szakember megtartó ereje igen jelentős. A távoli megyékből a fővárosban tanuló hallgatók jelentős része nem tér vissza saját környezetébe, mert a távol töltött évek az önállósodásuk, a szokásrendszerük, a szemléletük kialakulásának legérzékenyebb időszakában történik. A képző intézményhez tartozó intézményrendszert ismernek meg, mint munkavállalási lehetőséget, ezeken a gyakorló helyeken ismerik meg őket és kínálnak munkát számukra, illetve a munkakeresés helyi lehetőségeit ott ismerik meg.

A képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege és az oktatás módszere minden képző intézményben alkalmazkodik a KKK-ben rögzített képzési és kimeneti követelményekhez, a megjelölt és elvárt kompetenciákhoz. Az előírt 240 összkredit mindenhol könnyen megszerezhető a képzési kínálatból, azonban a „hogyan” jelentős különbségeket mutat, elsősorban a tanterv összes tantárgyainak számában (Kaposvár **184**, Szeged **75**). Ezzel kapcsolatban azonban a „kevesebb több” elv érvényesül, mert a kreditrendszerre visszavezethető tantárgyi burjánzás (igen sok az 1 kredités tantárgy) az egyes oktatókra jelentős túlterhelést ró. Az egyén (oktató) szempontjából a tantárgyak heterogenitása nem csak hogy nehezen elvégezhető feladatokat támaszt, de a tényleges szakmai hozzáértést, felkészültséget is megkérdőjelezi.

Az alapozó ismereteket, elsősorban a vidéki intézményekben, az anyaintézmény pedagógusképzésének a pedagógiai-pszichológiai tantárgyai alkotják, a gyógypedagógus hallgatók is ezeket a tantárgyakat veszik fel. Az alapozó ismeretek, a szakmai törzsanyag és differenciált szakmai ismeretek kötelező és a kötelezően választható tárgyai megfelelő arányúak, s jellemzően az adott szakirány elméleti és gyakorlati ismereteit tartalmazzák. A gyakorlati jeggyel, illetve a kollokviummal záruló tárgyak alapján megállapítható, hogy az elméleti és a gyakorlati képzés aránya kiegyenlített és minden képzésben érvényesül a gyakorlatorientáltságnak megfelelő tantervi struktúra és képzési tartalom. Az intézmények igyekeznek kihasználni egyéni lehetőségeiket, pl. kínálnak ismereteket az állatasszisztált terápiákról (Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar), ami egyébként igen terjedőben van, nő az igény rá, azaz szükséges, hogy a gyógypedagógusok tájékozottak legyenek ezen a területen

A tantárgyleírások és a feldolgozásra kiválasztott szakirodalmi anyagok hozzájárulnak az előírt általános és szakmai kompetenciák megszerzéséhez. A tervezett és jelzett módszerek és hallgatói munkák változatosak: projekt-jellegű munka, kooperatív oktatási technikák, a hallgatók bevonása a szemináriumi munkákba, stb. A megtekintett hallgatói írásos munkák (tanítási vázlatok, esetelemzések, szakirodalom feldolgozása, TDK dolgozatok, szakdolgozatok) alapján megállapítható, hogy növekszik a hallgatók által önállóan végzett feladatok aránya. Ezeknek és a szakdolgozatoknak az előkészítése, a folyamatos gondozása és értékelése még intézményen belül sem egységes, hanem oktató-függő, ami semmiképpen nem szerencsés. Az egységesítés végső célja az kellene, hogy legyen, hogy ne csak egy intézményben kövessenek egy mintát a szakmai (pl. óraterv) és a tudományos munkákban (szakdolgozat), hanem általán-

ban a pedagógusképzésben, ezen belül a speciális elemeket is használó gyógypedagógusképzésben is. Ez a cél azonban az oktatói/mentori irányítás további munkaóráinak növelését (és központi „útmutatást”) igényli.

Az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar által két szakirányon szervezett és indított mesterszintű képzésben még nem végzett hallgató, eredményességi és pályakövetési mérések nincsenek. A szakirányok iránti érdeklődés erősödése várható, amihez azonban tisztázni kell a végzettek munkavállalási lehetőségeit, kompetenciáit, azért, hogy a képzést ne csak a doktori képzésbe való átmenet miatt legyen érdemes választani.

Gyakorlati képzés

A szakmai gyakorlatok hospitálásokból, egyéni és kiscsoportos gyakorlatokból, összefüggő szakmai gyakorlatból, önismereti és kommunikációs tréningekből állnak. Minden vizsgált képzésben teljesül az a kritérium, hogy az összes kontaktóra 65-70%-ban gyakorlati jellegű legyen.

A gyakorlati képzőhelyeken elkötelezett, jól felkészült pedagógusok segítik a gyógypedagógus képzést. Egyre gyakoribb, hogy a gyakorlatvezető gyógypedagógiai tanárok rendszeres továbbképzésen vesznek részt, de jellemzően kevés gyakorlatvezetőnek van meg a szakvizsgája vagy a mentortanári végzettsége. A szakmai gyakorlatok képzőhelyeivel minden intézménynek jó a kapcsolata, harmonikus az együttműködés. A hallgatók a nevelő-oktató tevékenységen kívül az intézményi élet minden területével megismerkednek. Található példa arra, hogy már a közoktatási rendszerünk újabb eleme is bekerült a szakmai gyakorlatok sorába, a gyógypedagógiai tanárokat is bevonják a gyakorlatvezetésbe (Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar), így a hallgatók olyan pedagógiai tevékenységgel ismerkednek meg közvetlenül, amely az integrált nevelés és oktatás bővülésével egyre nagyobb igény lesz a munkaerőpiacon.

Ezzel együtt felmerül a kérdés is, hogy a KKK a munkavállalási kompetenciákat figyelembe véve fogalmazza-e meg a különböző szakirányok követelményeit. Például, hogy a *tanulásban akadályozottak pedagógiája* szakirányon végzőket olyan populációval való foglalkozásra készítik-e fel, amelynek a fejlődésbeli elmaradása jellemzően az iskolába lépés környékén derül ki, vagy éppen olyan enyhe, hogy esetükben a cél egyértelműen az integrált óvodai nevelés; ugyanez a populáció a felismerés időpontja miatt nem kerül be a korai fejlesztésbe. A kérdés tehát az, hogy az elsősorban iskolai oktatásra-nevelésre felkészítő (*tanulásban akadályozott...*) szakirány szakmai gyakorlatai között tényleg kell-e (szerepelhet-e) a nem csak betekintést nyújtó speciális óvodai, a korai fejlesztésben és a felnőtt értelmi fogyatékosokat ellátó intézetben teljesített gyakorlat? (Ez akkor is kérdés marad, ha a gyakorlatban sem tapasztalható semmiféle következetesség a *tanulásban akadályozottak* és az *értelmileg akadályozottak pedagógiájának*, mint szakirányoknak a szétválása óta. A gyakorlatban sem követelik meg, hogy sérülés-specifikus ismereteket szerezzenek az adott területen dolgozók (Nem egyedüli példa a következőkhöz hasonló történetek: a csak *látássérültek pedagógiája* szakirányon végzett gyógypedagógus értelmi fogyatékos és mozgássérült tanulók iskolai integrált nevelését-oktatást látja el. *Pszichopedagógia* szakirányon végzett gyógypedagógus halmozottan sérült kisgyerekek fejlesztésével foglalkozik.)

Tudásértékelés és – fejlesztés

Minden intézmény megteremtette és megteremti a hallgatóknak a TDK munka lehetőségét, akár intézményi kutatói műhely keretei között is, ilyen módon biztosított a következő generáció tudományos szocializációja. A hallgatók érdeklődésének és a tehetségek kibontakoztatása érdekében mindenhol ösztönzik őket a konferenciákon való részvételre, az intézeti kutatásokba történő bekapcsolódásra. A vidéki képzőhelyek hallgatóit a város is támogatja, a különböző rendezvényeken, mint szervező, segítő és résztvevő számítanak rájuk.

A hallgatói kutatómunkához a gyakorló intézmények is hozzájárulnak: terepet biztosítanak egyes kutatási módszerek (megfigyelés, esetelemzés, diagnosztikai vizsgálatok stb.) elsajátításához és gyakorlásához. Visszagondolva arra, hogy az intézmények kutatási témái jellemzően egy-egy irányba formálódnak, illetve a hallgatói TDK kutatások és szereplések is annál sikeresebbek, minél komolyabb háttér áll mögötte, ez azt is jelent(heti)i, hogy a hallgatóknak választaniuk kell a saját érdeklődésük, és a kutatási kereteket biztosító, de meghatározott témát jelentő műhelymunka között.

Minőségbiztosítás, minőségfejlesztés

A képzések minőségbiztosítása illeszkedik az adott egyetem ez irányú rendszerébe, ennek jegyében együttműködtek, képviselőik részt vesznek a továbbfejlesztésben. A rendszer külön vizsgálja a bemeneti feltételek, az oktatási folyamat és a kimeneti eredmények minőségbiztosításának lehetséges aspektusait az oktatók, a hallgatók és az eszköz- és infrastrukturális ellátottság szempontjából. Az intézmények önértékelése, az általuk elkészített SWOT-analízis azt mutatja, hogy a szak felelősei tisztában vannak a képzés helyzetével, felismerik a gyengeségeket és az erősségeket, helyenként azonban ellentmondások fedezhetők fel a humán erőforrás fejlesztés elvárásai és a tényleges helyzet között. Ennek azért van nagy jelentősége, mert esetenként a személyi feltételek még elmaradnak attól a szinttől, amelyet a már több éve indított alapképzés megkíván.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A képzőhelyek nagy figyelmet fordítanak a *potenciális hallgatók* felkutatására, megnyerésére. A jelentkezők száma (a társadalmi demográfiai folyamatok okán) mindenhol csökkent, amit az intézmények megpróbálnak enyhíteni azzal, hogy „láthatóvá” teszik a képzésüket, megjelennek és külön mutatkoznak be a továbbtanulást célzó rendezvényeken (Educatio kiállítás, nyílt nap), hírt adnak sikereikről, illetve beépülnek a régió életébe. Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy ha egy képzés a környezet (megye, régió) erkölcsi és anyagi támogatását élvezzi, akkor a lakosság köztudatába is bekerül, és továbbtanulási motivációs erővel bír.

A potenciális hallgatók számára egyrészt a honlap nyújt információkat, másrészt pedig a nyílt napokon elhangzó tájékoztatók, és írásos anyagok. A gyógypedagógus képzést folytató intézmények a *képzésben részt vevő hallgatóknak* a legfontosabb információkat az intézmény honlapján helyezik el, ahonnan a képzésben részt vevő hallgatók tájékozódhatnak az aktuális követelményekről, szabályzatokról, az oktatókkal online módon, valamint személyesen is felvehetik a kapcsolatot minden intézményben. Az oktatói munka hallgatói véleményezését viszonylag kevés hallgató végzi el az internetes felületen, amin mind az intézmény vezetői, mind maguk a hallgatói képviselők szeretnék javítani.

A *Diplomás Pályakövetés* eredményeit mindegyik képzőhely folyamatosan felhasználja minőségfejlesztésében. Valójában azonban nem kielégítőek és kevésbé informatívak a felmutatható eredmények, kevés végzett esetében sikeres a valódi pályakövetés.

Az egyetemek *kapcsolata a felhasználókkal*, a pályázati kutatásokkal, illetve megbízásos munkákkal kapcsolatban alig-alig szolgáltak információkkal az intézmények. Jellemzően TÁMOP és a K+F pályázatokból finanszírozott kutatások folytak, megbízásos munkákról nem számoltak be se az önértékelésekben, se a helyszínen.

Minőségfejlesztési javaslatok

- A tudományos és szakmai fejlődés érdekében szükséges, hogy a gyógypedagógus-képzést folytató egyetemek érintett tanszékei/intézetei/karai közös kutatásokban dolgozzanak, illetve közös kutatási témákat kezdeményezzenek.

- Nagyobb arányban kellene jelen lennie a pedagógiai kutatásokban a szakspecifikus témák mellett a tantárgypedagógiai kutatásoknak. Az egyre inkább integrált nevelést is folytató hagyományos iskolarendszer is sokat profitálhatna ezekből a kutatásokból.
- A gyógypedagógusképzést folytató 4 egyetem érintett képzési egységeinek (kar, intézet, tanszék) szervezett kapcsolatépítése, konzultációk rendszeres megszervezése, évente legalább egy alkalommal a vezetők, oktatók, valamint a gyakorlati képzésben közreműködő intézmények vezetőinek és munkatársainak bevonásával. A gyógypedagógiai elméleti tárgyak oktatói számára esetenkénti szakmai konzultációk tervbe vétele ajánlott a gyógypedagógus-képzést folytató egyetemek érintett tanszékeivel, oktatóival.
- Azokon a képzőhelyeken, ahol ez lehetséges, a gyógypedagógia alapszakon a két szakirányos képzés fenntartása/bevezetése szükséges, hatásvizsgálatának eredményei befolyásolhatják a többi gyógypedagógus-képzőhely ilyen irányú döntéseit, pl. a szakiránykombinációk meghatározásában.
- Kívánatos végiggondolni a *tanulásban akadályozottak* (réggi kifejezéssel élve az enyhe értelmi fogyatékosok) életútját. Az enyhe értelmi fogyatékoságot ugyanis óvodáskorban még nehéz felismerni, a szegregált óvodai csoport pedig semmiképpen nem cél. A hallgatók viszont, úgy tűnik, nem fognak rendelkezni sem kompetenciával, sem jogosultsággal a súlyosabb értelmi, vagy halmozott sérüléssel élő kisgyermek és fiatalok fejlesztésére és tanítására. Azaz a képzés nem segít kialakítani a hallgatók szakmai tudatában a saját kompetenciáikat (pl. azt, hogy nem végezhetnek – legalábbis a rendeletek szerint – korai fejlesztést, nem foglalkozhatnak értelmileg akadályozottakkal és korlátaik vannak a pervazív fejlődéssel való foglalkozás területén is stb.).
- Az intézményeknek átfogóan foglalkozniuk kell a tantárgyak túlburjánzásával, elaprózottságával. Javasolt az egykredites tárgyak arányának csökkentése, valamint a tantárgyak tartalmának, rendszerének folyamatos belső kontrollja, frissítése.
- Szükséges az intézményeknek (és a pedagógusképzésnek) egységesíteni a szakdolgozatok formai követelményeit: ezek jelenlegi variabilitása gyakran túllépi az elfogadhatóság határát.
- Át kell gondolni a hallgatók idegen nyelvi képzésének támogatását.
- Az intézményeknek át kell tekinteniük és meg kell oldaniuk a növekvő létszámú levelező hallgatók logisztikai problémáit.
- Mindenhol sürgető az oktatók óra-és munkaterhelésének enyhítése, oktatói létszám emelése annak érdekében, hogy a kutatómunka fellendüljön. Fontos, hogy a specializáltságnak ezen a fokon egy-egy tanár ne vigyen túl sokféle tárgyat, hogy szakmai adekvátsága megmaradjon. Továbbra is indokolt az egyetemeken más karain alkalmazott oktatók, valamint egyes speciális témakörök oktatására óraadók bevonása. Megerősíthető az a szándék, hogy a gyakorlati képzésben kiemelkedő gyakorlatvezető tanárok bekapcsolódjanak a képzés egyes tárgyainak az oktatásába
- Szükséges, hogy az intézmények továbbra is személyenként és meghatározott időközökben foglalkozzanak az oktatók tudományos pályájának alakulásával, a humán erőforrás további tervszerű fejlesztése, létszámban és minőségben. Erősíteni kell a képzőhelyek kutató műhely jellegét, amihez szükséges a humán erőforrás létszámbeli fejlesztése.
- Javasolt a végzettség pályájának nyomon követése, munkahelyi bevétele, továbbtanulási szándékaik megvalósulása, az adatok rendszeres gyűjtése és feldolgozása.
- Szükséges a szakirányú mentorképzés beindítása, mert a négy képzőhelyhez már nagyon sok gyakorlóhely kapcsolódik, és egyre több gyógypedagógus érintett, s részben ők ne kerüljenek hátrányba a pedagógustársadalmon belül, részben pedig mert a gyógypedagógia a pedagógusképzésen belül erősen specifikus.

III. 2. A *gyógypedagógia* alap- és mesterszakok intézményenkénti értékelése

Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar	Akkreditációs minősítés
<p>gyógypedagógia alapképzési szak</p> <p>szakindítási MAB határozat: 2005/8/III/2/185., 2011/9/X/3: +autizmus spektrum (zavarral élők) pedagógiája szakirány</p>	<p>2012/10/IX/30. sz. MAB határozat A</p> <p>A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>
<p>gyógypedagógia mesterszak</p> <p>szakindítási MAB határozat: 2008/7/XII/3/51.</p>	<p>2012/10/IX/31. sz. MAB határozat A</p> <p>A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>

Az ELTE-n a gyógypedagógus alap- és mesterszakot gondozó kar a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, amely az ELTE szerkezetében relatív önállósággal, külön telephelyeken működik (Ecseri, Damjanich).

A szakok önértékelési dokumentumai informatívak, a javasolt szerkezetben bemutatják a képzés tantervi változtatásait, az infrastrukturális fejlesztéseket, a gyakorlati képzést, az elvárt hallgatói kompetenciák kialakításának módozatait és az értékelési rendszerüket.

A C-SWOT elemzésük az oktatás, a kutatás, a humán erőforrások, a vezetés és irányítás, valamint az intézmény stratégiai elképzeléseit is részletesen feltárja. A kar vezetése éleslátással és adekvát menedzseri reakciókkal végzi a képzések irányítását.

Az óralátogatások, a dokumentum-elemzések, a szakmai beszélgetések a vezetéssel és az oktatókkal, hallgatókkal azt bizonyítják, hogy a 'Bárczi' híresen kiváló szellemisége – az alapító professzoroktól Illyés Sándorig – tovább él az 'új' helyen és az ifjabb generációkban. Ezt a szellemet elsősorban a cizellált és mélyreható szaktudás és annak mesteri átadása képviseli humánus, de szakmailag sokat követelő tanár-diák kontextusokban. A mesterszakban a kutatás iránti érzékenység kialakítása a legnagyobb erény, az alapszakon pedig a rangsorolt selektivitás a szakszempontok elsajátításában. A hagyományok folytatásának feltétele egy olyan generáció-váltás, amelyben a fiatal oktatók tantárgy-pedagógiai felkészítése ugyanolyan fontos, mint a kutatói-publikálási követelményrendszer. A kutatási lehetőségekből több ágazatot bemutat az '*Officinae Bárczii*' tudományos műhelyekről szóló kiadvány, de az inflexió pont a közvetítés közvetlenségének a megmaradása

Gyógypedagógia alapképzési szak

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

A szak tanterve összhangban van a KKK-val, az alapozó képzés 30 kredit, a szakmai törzsanyag 200 kredit. Az utóbbi általános szakterületi ismeretekből áll (42), valamint a két szakterület 58-58 kreditjéből. A gyakorlati és elméleti tárgyak aránya megfelel az előírtaknak, A szakmai gyakorlat 30 kredit, a szabadon választható 12 kredittel és a szakdolgozat 10 kreditjével kiadja a megszerzendő 240 kredit összteljesítményt. Figyelnek a képzésben el-

érendő kompetenciák kialakítását célzó tantárgyak összhangjára, nem tévesztik szem elől a határtudományok fontosságát, mégis a szűkebb értelemben vett szakterületi tárgyak aránya magas, megfelelő felkészítést ad a mesterképzésbe történő belépéshez.

Megjegyezzük, hogy a szakon nehéz összesíteni az óraszámokat és kreditszámokat, hiszen ez attól függ, hogy a hallgatók mely szakirányt, vagy szakirányokat választják Mivel 2010. májustól a KKK szerint 240 kreditért 8 félév alatt két szakirány is teljesíthető, 2011-ben módosított tantervet készítettek, melyben a képzés első két féléve azonos, a szakirány választások a 2. félévben történnek meg, és szakirány-párokat ajánlanak.

Személyi feltételek

A képzésben – az összes szakirányra számolt – 293 tantárgy oktatási feladatait 116 oktató látja el, a 69 tantárgyfelelős közül 37 oktató minősített. Az összes oktatóból 73-an a karon teljes munkaidőben foglalkoztatottak. Az oktatói létszám nem nőtt, jóllehet a képzési kínálat bővült és a hallgatói létszám is emelkedett. Egyes oktatók különösen túlterheltek annak ellenére, hogy a „külsős” oktatók száma – más intézményekhez képest – is magas. Ezt ugyan magyarázhatja a különleges specializáltság, de figyelembe kellene venni, hogy a „főállású” oktató kevesebbe kerül... A fiatal oktatók fluktuációja megnehezíti a képzés színvonalának fenntartását és az elkerülhetetlen generációváltást. Mindentől függetlenül a „Bárczi” még ma is képes az ország legkiválóbb tanerőit és kutatóit egyesíteni az ügy (a szakma) érdekében.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

Bár a kutatás finanszírozása minden területen csökken, és a technikai felszereltség is kopik, a kar még ma is a gyógypedagógiai és fogyatékosági kutatások legjelentősebb műhelye, amely kiterjedt nemzetközi kapcsolatokkal is rendelkezik. A kutatások három nagy paradigma mentén, gyakran azok ötvözeteként jelentkeznek: természettudományos, humán tudományos, kritikai fogyatékoságtudományi alapok és módszerek. A legjelentősebb projekttevékenységek a TÁMOP és a K+F pályázatok keretében folynak. A kar publikációs tevékenysége eredményes (235 közlemény), kitűnik a *Tanulásban akadályozottak pedagógiája* és az *Általános gyógypedagógia tanszék* (negatív irányban a *Társadalomtudományi tanszék*). Sajnálatos, hogy a kutatások távolodnak a tantárgypedagógiáktól, a tantermi kutatásoktól, a terápiás gyakorlatok módszertanától, a gyógypedagógiának attól a 'sűrűjétől' amelyben a „Bárczi” alkalmazott pedagógiája mindig is iránymutató volt.

A képzési létszám és az infrastrukturális kapacitás

A szakra folyamatosan többszörös a túljelentkezés, a felvételi keretszámot (160) teljesíteni tudták (az utolsó évben már 180!). Jelentős az első helyen jelentkezők és az államilag finanszírozottak száma (76-91%!). A felvettek létszámához képes kevés a diplomát szerettek száma, különösen a levelező tagozaton. A hallgatóknak megközelítőleg csak 70% szerez diplomát, és mivel a nyelvvizsgával bekerültek aránya 85-95% volt az elmúlt 5 évben, ezért a késés oka munkavégzés, halogatás stb. A vidéki intézmények képzéseinek megjelenésével a jelentkezés enyhén csökkent.

Az infrastrukturális ellátottság mind az Ecseri úti, mind a Damjanich utcai 'kampuszon' kiváló. A képzés orvostudományi kapcsolódása, műszaki, technikai színvonala Európa-szerte ismert és elismert. A munkaerő piaci kereslet magas (beleértve a szomszédos országokat is). A szakirányú könyvtár az ország egyik legértékesebb gyűjteménye.

Képzési folyamat és eredményei

Nem kedvező a tantervi elaprózottság, – a kreditrendszerre visszavezethető – tantárgyi burjánzás, amelynek következtében egyes oktatók túlterhelése nemkívánatos méreteket öltött, a tantárgyak ilyen fokú heterogenitása nehezen elvégezhető feladatok elé állítja őket. A speciális szakmai ismeretek és a szabadon választható tárgyak aránya megfelelő, bizonyos szempontból bőséges. Dicséretes az a törekvés is, hogy a végzetek kompetenciái a tényleges mun-

kaerő piaci igényeket vegyék figyelembe. Ugyanakkor a képzés hagyományában kifejezetten erős orvostudományi és pszichológiai szemlélet preferenciája nem csökkent.

A **szakmai gyakorlatok** hospitálásokból, egyéni és kiscsoportos gyakorlatokból, önismereti, kommunikációs és fejlesztési tréningekből állnak, valamint az összefüggő szakmai gyakorlatból. Az az összes kontaktóra a gyakorlati jelleg érvényesüléséhez előírt 65-70%-os tartományban van. (Itt megjegyezzük, hogy az egynapos látogatási intervallum ilyen komplex képzések esetén nem tesz lehetővé mindenre kiterjedő (pl. tanórák, több helyszín) alapos vizsgálatot, erre esetenként többnapos látogatás kellene.)

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A szak létesítésében, illetve továbbfejlesztésében vezető szerepet játszó Bárczi Gusztáv Karon is az ELTE Minőségfejlesztési Programja (2007), szabályzatai, minőségbiztosítási rendszere alkalmazásával biztosítják a képzések minőségét, az ELTE-vel együttműködve, a kari képviselők részvételével a szakmai továbbfejlesztést. A rendszer külön vizsgálja a bemeneti feltételek, az oktatási folyamat és a kimeneti eredmények minőségbiztosításának lehetséges aspektusait az oktatók, a hallgatók és az eszköz- és infrastrukturális ellátottság szempontjából.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A kar kapcsolatáról a felhasználókkal kevés információhoz lehetett jutni, így erről nem lehet megalapozott véleményt alkotni.

Minőségfejlesztő javaslatok

- A tantárgyak túlburjánzásának, elaprózottságának megszüntetése,
- specializáltságnak ezen a fokán egy-egy tanár ne vigyen túl sokféle tárgyat, hogy szakmai adekvátsága megmaradjon,
- foglalkozni kell az oktatók tudományos pályájának alakulásával,
- a szakspecifikus témák mellett tantárgypedagógiai kutatások indítása jól szolgálná a gazdag tapasztalatoknak a neveléstudomány fejlődésébe való integrálását.
- kívánatos, hogy a kar, mint a szakmai konzorciumban meghatározó résztvevő, a vidéki képzések irányába megőrizze, illetve folytassa segítő munkáját, például tananyagok tankönyvek standardizációja; záró- és diplomadolgozatok mérhetőségének megteremtése, validálása és formai követelményeinek egységesítése.
- Itt is szükséges a növekvő létszámú levelező hallgatók logisztikai problémáinak áttekintése.
- Szakirányú mentorképzések beindítása indokolt, mert a fővárosban összpontosuló nagy létszámú képzés nem tud megmaradni a gyakorló-óvodákban és iskolákban.

Gyógypedagógia mesterképzési szak

Az ország egyetlen gyógypedagógus mesterképzése (az osztatlan képzési rendszerben a szaknak megfelelő okleveles gyógypedagógus képzés létezett), a vidéki intézmények alapfokú végzettjei csak itt folytathatják mesterszintű tanulmányaikat. Két szakirányon történik a gyakorlatias alapképzéshez képest mélyebb elméleti ismeretek átadása, s fontos erény a kutatás iránti érzékenység kialakítása. A végzetek iránti munkaerő piaci kereslet – az alapszakon végzetekéhez hasonlóan – magas (beleértve a szomszédos országokat is). A képzés orvostudományi kapcsolódása, műszaki, technikai színvonala Európa-szerte ismert és elismert. Megfontolandó, hogyha a tanárképzés 5+1 éves rendszere megvalósul, akkor kívánatos, hogy az egyetemi szintű gyógypedagógus képzés is 5+1 rendszerű legyen. A kutatásban is tehetséges hallgatók az ELTE Neveléstudományi Doktori Iskoláján belül releváns alprogramban folytatják doktori tanulmányaikat (3. szint).

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

A szak tanterve összhangban van a KKK-val, s figyelemmel van a munkaerő piaci elvárásokra. A mintatantervben az alapismereteket bővítő képzésrész 13 kredit, a szakmai törzsanyag 12, a differenciált szakmai anyag (szakirány) 50; a szabadon választható ismeretek 5 kredit, s a 10 kredites diplomamunkával összesen 90 kredit. A gyakorlati és elméleti ismeretek aránya megfelel a KKK-ban előírtaknak. A végzetek kompetenciái a tényleges munkaerő piaci igényekkel harmonizálnak, ugyanakkor a képzés hagyományaiban kifejezetten erős orvostudományi és pszichológiai szemlélet preferenciája nem csökkent.

Személyi feltételek

A képzés 63 tantárgyának oktatási feladatait 52 oktató látja el, a 29 tantárgyfelelős mindegyike minősített. Az összes oktatóból viszont csak 37-en teljes munkaidőben foglalkoztatottak a karon, az „egyéb” oktatók száma – más intézményekhez képest – is magas. Mivel az oktatói létszám nem nőtt, miközben a hallgatói létszám emelkedett, a kutatásra kevesebb idő jut. A kutatási háttér biztosításához itt előrelépés kívánatos, tudva azt is, hogy a „főállású” oktató tudományos teljesítménye az intézmény egészét gyarapítja. A korfa megfelelő és az adjunktusi munkakörben dolgozók közül öten már tudományos fokozattal rendelkeznek. Az ELTE belső szabályozása szerint a docensi cím megszerzéséhez habilitáció szükséges, amelyet a doktorálást követően leghamarabb 5 év múlva lehet megszerezni. *(Amennyiben ezt – a látogatáskor hatályos – Ftv.-t meghaladó követelményt nem vesszük figyelembe, a minősített adjunktusokkal kiegészítve 22 fő tekinthető vezető oktatónak.)*

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A kar még ma is a gyógypedagógiai és fogyatékosági kutatások legjelentősebb műhelye, jelenleg hat tudományos műhely *(atipikus fejlődés, fogyatékoságtudományi doktori műhely, kognitív és nyelvi fejlődés, fogyatékos emberek társadalmi integrációja, támogató technológia és tekintetkövetés, TANAkodó közösségi műhely)* közel 30 projektjében folyik eredményes - egyéni és csoportos – kutatómunka. A hallgatók számára is adott a lehetőség önálló kutatások végzésére, a tanárok nyitottak az új kutatási témák felé. Emellett már meglévő témákba is bekapcsolódhatnak.

A kutatási háttér további jellemzőit lásd a gyógypedagógia alapszak értékelésénél.

A képzési létszám és az infrastrukturális kapacitás

A felfutóban lévő mesterszakos jelentkezés valószínűleg stabilizálódik, hiszen jelentős az államilag finanszírozottak száma. A szakirányok iránti növekvő érdeklődés, valamint azok igényesen szerkesztett tanterve biztosítékul szolgál arra, hogy a képzés népszerű és egyben

sikeres lesz. Nyelvvizsga probléma nincs, mert a bekerülők diplomájának nyelvvizsga feltétele már teljesült. Kívánatos lenne a mesterfokú diplomához második nyelv alapfokú ismeretnek előírása.

Az infrastrukturális ellátottság mind az Ecséri úti, mind a Damjanich utcai 'kampuszon' kiváló. A szakirányú könyvtár az ország egyik legértékesebb gyűjteménye.

A képzési folyamat és eredményei

A szakot fejlesztő oktatók – az alapképzésben megfigyeltekhez hasonlóan – figyelnek a képzésben elérendő kompetenciák kialakítását célzó tantárgyak összhangjára, s nem tévesztik szem elől a határtudományok fontosságát sem. A szűkebb értelemben vett szakterületi tárgyak aránya magas, ugyanakkor itt is jellemző a tantárgyi elaprózottság, amely oktatói túlterheléssel jár! A szakon nagy hangsúlyt fektetnek az idegen nyelvi képzésre, a hallgatóknak négy félévben kell idegen nyelvet tanulniuk. Ezen kívül az egyes tanszékek adnak ki idegen nyelvű szakirodalmat feldolgozásra a hallgatóknak. Az Erasmus hallgatók számára megtartott órák nyitottak, így ezeket mindenki szabadon látogathatja. Számos, hagyományos rendezvénye kínál lehetőséget kiemelkedő hallgatói teljesítmények bemutatására. Lehetőség van TDK munkák készítésére is. Az Illyés Sándor Szakkollégium a pedagógikum területén tevékenykedő tehetséges hallgatókat tömöríti.

A gyógypedagógus mesterképzésben beszámítható az alapszakban végzett külső **szakmai gyakorlat** (értékelését ld. ott), erre külön félév, illetve továbbfejlesztés nincs. A mesterszakos záróvizsga témaköreiben mindkét szakirányban szerepelnek gyakorlati témakörök is, de a képzés leginkább az elméleti ismeretek elmélyítését szolgálja. A szakon még nem végzett hallgató, eredményességi és pályakövetési mérések nincsenek.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák, hallgatói vélemények

A kar kapcsolatáról a felhasználókkal kevés információhoz lehetett jutni, így erről nem lehet megalapozott véleményt alkotni. Az alkalmazási területekre történő felkészítésben a gyakorlatok szakirányonként változóak, de jellemző, hogy a hallgatók közvetlenül a gyakorlatvezetőnek jelezhetik az esetleges problémákat, melyeket azonnal próbálnak orvosolni. A képzést folytató karon rendkívül hallgatóbarát légkör uralkodik. Az oktatói munka hallgatói véleményezését viszonylag kevés hallgató végzi el az internetes felületen, de a kérdéseikkel és problémáikkal közvetlenül is fordulhatnak az oktatókhoz.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A mesterszakon folyó képzés minőségének követése az alapszak értékelésénél ismertetett módon történik.

Minőségfejlesztő javaslatok

- Az alapképzéshez hasonlóan kívánatos az elaprózott tantárgyi szerkezet újragondolása,
- valamint, hogy maradjon meg a tantárgyfelelős oktatók szakmai adekvátsága.
- Kívánatos, hogy a gyógypedagógiai alap-szakirányokért felelős tanszékek szakdolgozati és diplomamunka vezetési és elbírálási terhelése egyenletesebb legyen,
- valamint a szakdolgozatok formai követelményeinek egységesítése.
- Tekintsék át a növekvő létszámú levelező hallgatók logisztikai problémáit.
- Kívánatos, hogy az intézmény a szak-specifikus témák mellett tantárgy-pedagógiai kutatásokat is indítson, hogy a gazdag tapasztalat integrálódjon a neveléstudomány fejlődésébe.
- Kívánatos, hogy az intézmény személyenként és meghatározott időközökben foglalkozzon az oktatók tudományos pályájának alakulásával.
- Kívánatos, hogy szakirányú mentorképzések induljanak, mert a fővárosban összpontosuló nagy létszámú képzés nem tud megmaradni a gyakorló óvodákban és iskolákban.

Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar	Akkreditációs minősítés
<i>gyógypedagógia</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/8/III/2/188. (NT)	2012/10/IX/32. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2015. december 31-ig hatályos.

A szak akkreditációja, tekintettel az értékelésben, ill a **Minőségfejlesztési javaslatok** alatt felsoroltakra, 3 évre, **2015. december 31-ig** hatályos. Ez idő alatt a felsorolt hiányosságokat orvosolni szükséges.

Előzmények:

A szak – a tervezett *tanulásban akadályozottak pedagógiája* és a *logopédia* szakirányokkal az indulásakor nem kapott MAB támogatást, akkreditációt. A KE minisztériumi engedéllyel folytatja a szakon a képzést – legálisan, de MAB-akkreditáció nélkül.

A Kaposvári Egyetem 2006. évi intézményi akkreditációját lezáró jelentés (2006/8/IX/2. sz. MAB határozat.) a szakmai tartalmat és az oktatói háttérrel illetően fogalmazott meg korrigáló javaslatokat. Erre tekintettel a képzésben az utóbbi években lendületes fejlesztés történt. A tantárgyak tematikai korszerűsítése jelenleg is folyamatban van; a szak sajátosságai megjelennek a szakdolgozatok és egyéb hallgatói munkák témaválasztásában. Sokat javultak a személyi feltételek, az oktatói létszám kis mértékben emelkedett, bár **az oktatói terhelés még így is jelentős**. Kiváló gyakorlati képzési háttér jött létre az egyetem más karaival való együttműködés eredményeként. Elkezdődött az egyes szaktudományi kutatások feltételeinek megteremtése, különösen a logopédia területén. A gyógypedagógiai témakörű könyvtári állomány jelentősen bővült. A kihelyezett képzést megszüntették.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

Az önértékelésben a képzés tantervének bemutatása megfelelő, ugyanakkor a szöveges megállapítások sok esetben vázlatosak, tényszerű alátámasztásuk hiányos. Egyes témakörökben a lényeges információk elsikkadnak, több oldalnyi ismétlés fordul elő, illetve egyes részek kidolgozatlanok, nem kellően részletesek a tananyag korszerűségének megítéléséhez.

A kiegészítésként kért dokumentumok: szakdolgozatok, hallgatók egyéb írásos munkái, tankönyvek és jegyzetek, oktatók szakmai életrajza, minőségbiztosítási dokumentumok rendelkezésre álltak a látogatáskor.

A képzés tartalma

A szak tantervében a tanulmányi területek felosztása, a gyakorlati és elméleti ismeretek aránya összhangban van a KKK-val. Mindkét szakirányon érvényesül a gyakorlatorientált képzésnek megfelelő tantervi struktúra és képzési tartalom. A képzés tantárgyainak száma: 184, ezen belül az *alapozó ismeretek* (22 tárgy); a *szakmai törzsanyag* (27 tárgy); *szakirányok szerint differenciált szakmai ismeretek: logopédia* (26 tárgy), *tanulásban akadályozottak pedagógiája* (25 tárgy); *kötelezően választható tárgyak* (L: 21 tárgy, TAP: 25 tárgy) és *szabadon választható tárgyak* (mindkét szakirány számára: 48 tárgy). A szabadon választható tárgyakat a kar valamennyi hallgatója választhatja, a gyógypedagógia szak hallgatói a megszerzendő kreditek 5%-ában választanak ezekből. Nem szerencsés, hogy sok, összesen 38 az egy kreditpontos tantárgy. A tantervben az elméleti tantárgyak nincsenek nagyobb témakörök szerint

csoportosítva, a gyakorlati tárgyak pedig csak részben (3 tárgy). Az alapozó ismeretek tantárgyait a karon folyó pedagógusképzés tantárgyai alkotják, a gyógypedagógia szak hallgatói is ezeket a tantárgyakat veszik fel. A szakmai törzsanyag tárgyai mintegy fele-fele arányban oszlanak meg a speciálisan gyógypedagógiai, illetve az általános pedagógiai/pszichológiai/szociológiai tárgyak között. A differenciált szakmai ismeretek kötelező és a kötelezően választható tárgyai kivétel nélkül az adott szakirány elméleti és gyakorlati ismereteit tartalmazzák.

A tantárgyleírások és a feldolgozásra kiválasztott szakirodalmi anyagok hozzájárulnak a KKK-ban felsorolt általános és szakmai kompetenciák megszerzéséhez.

Személyi feltételek

A szakfelelős és a szakirány-felelősök minősítettsége megfelel az elvárásoknak. A szak indításkori helyzetéhez hasonlóan jelenleg is magas az oktatók terhelése. Több oktató sok tantárgyat tanít, az egykredites tantárgyak összevonásával a tantárgyak száma csökkenthető lenne. Az oktatói karban az életkori megoszlás egészséges. A fiatal oktatók döntő többsége doktori képzésben vesz részt. A tanszéken jó az oktatók együttműködése, a nagyobb tapasztalattal rendelkezők segítik a fiatalabbakat. A kari vezetés tervezi az oktatólétszám ésszerű növelését. A képzés minősége és tartalmi igényessége szempontjából előnyös, hogy a gyógypedagógia szak alapozó ismereteinek oktatásában a művészeti és tantárgymódszertani tárgyak, valamint a szabadon választható tárgyak oktatásában a PK számos oktatója vesz részt. A Gyógypedagógiai tanszék nemcsak szervezetileg, hanem a képzési feladatok ellátása tekintetében is integrálódott a Pedagógiai Kar kereteibe.

A képzés gyakorlatigényessége miatt több külső gyakorlatvezető gyógypedagógiai tanár bevonását tervezik az oktatásban, akik ugyan nem minősítettek, de hosszú ideje eredményesen dolgoznak a gyakorlati szakterületen (logopédia és tanulásban akadályozottak pedagógiája), nagy tapasztalattal rendelkeznek.

A képzéshez kapcsolódó kutatások és nemzetközi kapcsolatok

A Gyógypedagógiai tanszék oktatói több területen folyó kutatásban vesznek részt: a tanító és a gyógypedagógia szak közös kutatása (*a beszédprodukción és a beszédpercepción összefüggésének vizsgálata*); *a funkcionális analfabetizmus vizsgálata*; emellett a PhD tanulmányokat folytató oktatók egyéni kutatási témái, valamint a szakdolgozatok és TDK munkák keretében megkezdett kutatások. Ezek a kutatások nagyobb részt a *logopédia* szakirányhoz kapcsolódnak, de tesznek erőfeszítéseket *a tanulásban akadályozottak pedagógiája* szakirányhoz illeszkedő kutatások, témakörök művelésére is. Mindkét szakirányon megkezdődött a tehetséges hallgatók bevonása is a TDK munkába. A Pedagógiai Kar nemzetközi kapcsolatokat ápol több külföldi pedagógusképző intézménnyel, az együttműködésbe esetenként a Gyógypedagógiai tanszék oktatói is bekapcsolódnak.

A képzési létszám és kapacitás

A képzés iránt, hasonlóan a többi gyógypedagógus-képző intézményéhez, folyamatos az érdeklődés, a keretszámokat kitöltik, a felvételi ponthatárok emelkedtek. Ez részben annak is köszönhető, hogy a Gyógypedagógiai tanszék oktatói és a gyakorló intézmények munkatársai évente kiállításokat, pályaválasztási tájékoztató bemutatókat rendeznek Kaposváron és számos környező település iskoláiban.

Sok hallgató esetében komoly problémát jelent a nyelvvizsga hiánya, emiatt az abszolutóriumot szerzett hallgatóknak mintegy 40%-a nem kap diplomát közvetlenül a képzés befejezésekor.

Az infrastruktúra

Az intézményi infrastruktúra – a nyertes kari pályázatoknak is köszönhetően – jó hátteret biztosít a gyógypedagógus képzéshez. Az előadótermek és a szemináriumi helyiségek technikai

felszereltsége korszerű, a hallgatók megismerik az IKT alkalmazásának lehetőségeit. Speciálisan berendezett tantermek kialakítása folyamatban van. Létrehoztak ebben a tanévben egy *logopédiai laboratóriumot*, amelyben a logopédiai vizsgáló eljárásokat ismerhetik meg és gyakorolhatják a hallgatók. A gyógypedagógia szakos hallgatók órarendszerűen használják a Pedagógiai Kar szaktantermeit (zene, kézművesség, rajz, testnevelés stb.). A tárgyi feltételek fejlesztése során a korábbi akkreditációs ajánlásnak megfelelően bővítették a könyvtári állományt. A gyakorló intézmények szakmai felszereltsége korszerű.

Kaposvár város és az egyetem együttműködése is segíti az infrastruktúra bővítését: szoros kapcsolat alakult ki a helyi *Kaposi Mór Kórházzal*, az *Egészségügyi Centrummal*, a városban működő *Gyógypedagógiai Módszertani Központtal*, és valamennyi gyógypedagógiai intézménnyel. A társkarok közül intenzív az együttműködés az *Állattudományi Karral*.

Képzési folyamat és eredményei

A tervezett felsőoktatási módszerek, az önálló hallgatói munkák és a szervezett gyakorlatok változatosak. A projekt-jellegű, illetve kooperatív oktatási technikák, a hallgatók bevonása a szemináriumi munkákba, az önálló tanuláshoz biztosított elektronikus felületek, a jelentősen frissített könyvtári állomány, a konzultációs lehetőségek, a gyakorlati tapasztalatok elemzései biztosítják a hallgatók eredményes ismeretszerzését.

A hivatásra való felkészülést mindkét szakirányon kiválóan segítik elő a Pedagógiai Karral szorosan együttműködő helyi gyógypedagógiai gyakorló intézmények. A gyakorlatvezető gyógypedagógiai tanárok rendszeres továbbképzéseken vesznek részt, illetve aktívan részt vállalnak az intézményük innovációs fejlesztéseiben. Az összefüggő gyakorlat teljesítése céljából a hallgatók számára, szakirányuknak megfelelően, mintegy további félszáz gyakorlólhely áll rendelkezésre az országban.

Szakirányú speciális ismeretként a *logopédia* szakirány hallgatói a gyakorlat keretében tapasztalatot szereznek a logopédiai ellátórendszer országos felépítményéről, a logopédiai ambulanciák működési rendjéről. A hallgatók már a diploma megszerzése előtt számos állásajánlatot kapnak. A *tanulásban akadályozottak pedagógiája* szakirány hallgatói széles körű tapasztalatokat szereznek a szakiránynak megfelelő tanulók tanulási képességeinek diagnosztizálása és csoportos iskolai oktatása, valamint egyéni fejlesztése/tanulási terápiája terén. Az egyetem helyi adottságainak megfelelően az állatasszisztált terápiák bevezetése, különösen a lovas-terápia, határozott karakterrel illeszkedik a gyógypedagógiai szakirányok képzési tervébe.

Bár az elméleti és a gyakorlati képzés aránya kiegyenlített és a két szakirányon (L, TAP) hasonló, több esetben a tantárgyi előadások számonkérése gyakorlati jeggyel történik, ennek indoka és módszere az önértékelésből nem állapítható meg. A hallgatók írásos munkái (tanítási vázlatok, esetelemzések, szakirodalom feldolgozása, TDK dolgozatok, szakdolgozatok) jelzik, hogy növekszik a hallgatók által önállóan végzett feladatok aránya. A szakdolgozatok előkészítése, folyamatos gondozása és értékelése céljából az oktatói/mentori irányítás további munkaóráinak növelése szükséges.

Gyakorlati képzés

A szakmai gyakorlatok képzőhelyeivel kiemelkedően jó a kapcsolat, harmonikus az együttműködés. A képzés a gyakorlatra fókuszál, a hallgatók a nevelő-oktató tevékenységen kívül az intézményi élet minden területével megismerkednek. A gyakorlati képzőhelyeken elkötelezett, lelkiismeretes és jól felkészült pedagógusok segítenek az oktatásban. Nagyon fontos és jó gyakorlat, hogy az "utazó" gyógypedagógiai tanárokat is bevonják a gyakorlatvezetésbe, így a hallgatók olyan pedagógiai tevékenységgel ismerkednek meg közvetlenül, amely az integrált nevelés és oktatás bővülésével egyre nagyobb igény lesz a munkaerőpiacon. Kiemelendő a gyakorlati képzés helyszíneinek bevonása az oktatásba, amely kétségtelenül erőssége a kép-

zésnek. A gyakorlati képzés eredményessége jelentősen hozzájárul a Kaposvári Egyetemen diplomát szerzett gyógypedagógusok kedvező munkavállalási esélyeihez. A gyakorló intézmény és az integráló iskolák kapcsolata példamutató. Jellemzően a gyógypedagógiai gyakorlóléhelyekhez, itt sincs meg a gyakorlatvezető kollégák mindegyikének a szakvizsgálója vagy mentortanári végzettsége.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A minőségbiztosítási tevékenység a mindennapi működés és céljának megfelelő használat tekintetében nem kellően kifejtett. Mindazonáltal a szak hallgatói a tanulmányi feltételekről (információs rendszer, képzési anyagokkal való ellátottság, a diploma várható hasznosíthatósága, gyakorlati képzés minősége, tanulmányi követelmények reális értékelése) pozitívan nyilatkoztak. Kiemelték a TDK munkában való részvételük szerepét. Munkavállalási lehetőségeiket biztatónak tartják. Az egyetem egésze, illetve a Pedagógiai Kar törekszik arra, hogy működjön a végzett fiatalok pályakövetésének rendszere.

C-SWOT analízis

A SWOT analízis eredménye jól mutatja, hogy a szak vezetése tisztában van a képzés helyzetével, felismeri a gyengeségeket és keresi azokat a területeket, amelyeknek fejlesztése lehetőséget ad az előrelépésre.

Minőségfejlesztési javaslatok

- **A tantervi szerkezet** nehezen tekinthető át, a tantárgyak témakörökbe rendezése szükséges. **A tanterv** táblázatos leírása azonos szerkezetben történjen mindkét szakirányon. Javasolt az egykredites tárgyak számának csökkentése, valamint a tantárgyak tartalmának, rendszerének folyamatos belső kontrollja, frissítése.
- **A humán erőforrás** további tervszerű **fejlesztése** szükséges, **létszámban** és **minőségben** egyaránt. Megerősíthető az a szándék, hogy a gyakorlati képzésben kiemelkedő gyakorlatvezető tanárok bekapcsolódjanak a képzés egyes tárgyainak az oktatásába. A gyógypedagógiai elméleti tárgyak oktatói számára esetenkénti szakmai konzultációk tervbe vétele ajánlott a gyógypedagógus-képzést folytató egyetemek érintett tanszékeivel, oktatóival.
- **Kutatásokban való részvétel**, szakdolgozatok témaválasztása és irányítási módszereinek tekintetében **fontos konzultációkat kezdeményezni** a gyógypedagógus-képzést folytató egyetemek érintett tanszékeivel. A korszerű szakmai terminológia megismerése és következetes alkalmazása a képzés minden területén. A tudományos kutatómunka fejlesztésének konkrét, az adott személyi feltételekhez igazodó részletes kidolgozása.
- Szükséges a **hallgatók idegen nyelvi képzésének támogatása** kari szinten és az egyetemen rendelkezésre álló nyelvoktatási infrastruktúra kihasználásával. Fontos a tehetséggondozás feladatainak megjelenítése a képzés teljes folyamatában. A hallgatói tehetséggondozásra vonatkozó elképzelés támogatandó, de még nem kellően része a mindennapok gyakorlatának és a diákok gondolkodásának.

<p>Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Kar (Győr)</p>	<p>Akkreditációs minősítés</p>
<p>gyógypedagógia alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/8/III/2/186. (NT)* A szak indítása miniszteri engedéllyel történt (2006 (TAP), 2011 (L).)</p>	<p>2012/10/IX/33. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való jelenlegi megfelelése alapján – 2015. december 31-ig hatályos.</p>

A szak akkreditációja, tekintettel az értékelésben, a *Személyi feltételek*, illetve a **Minőségfejlesztési javaslatok** alatt felsoroltakra, 3 évre, **2015. december 31-ig** hatályos. Ez idő alatt a jelzett hiányosságokat orvosolni szükséges, erről intézkedési tervet kell készíteni **2013. május 31-ig**.

***Előzmények:**

A szak – a tervezett *tanulásban akadályozottak pedagógiája* és a *logopédia* szakirányokkal az indulásakor nem kapott MAB támogatást, akkreditációt. A NYME-n a képzés minisztériumi engedéllyel – legalisan, de MAB-akkreditáció nélkül – 2006 óta folyik, az akkor feltételként szabott szoros együttműködés az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karral azonban mára már megszűnt.

A képzés infrastrukturális feltételeinek tekintetében az utóbbi években jelentős előrehaladás történt, és együttműködve a kar más tanszékeivel a gyakorlati képzéshez is igen jó háttérteret teremtettek meg. **Azonban változatlanul alacsony a gyógypedagógiai szakterületen végzettséget, illetve minősítést szerzett oktatók száma.**

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A szak önértékelési dokumentuma a javasolt szerkezetben bemutatja a képzés tantervi változtatásait, az infrastrukturális fejlesztéseket, a gyakorlati képzést, az elvárt hallgatói kompetenciák kialakításának módszereit és az értékelési rendszerüket. Az önértékelési dokumentum külön érdeme, hogy igen részletesen foglalkozik a hallgatói aspektussal és minőségbiztosítási anyaga rendkívül szakszerű.

A képzés tartalma

A szak és a szakirányok tanterve, a tantárgyleírások és a tanulmányi követelmények megfelelnek a KKK előírásainak. A képzés beágyazottsága a karba és a győri óvodai és iskolai környezetbe megfelelő. 2011 óta átdolgozott tanterv alapján oktatnak, ennek részben a logopédia szakirány indítása az oka. A képzési struktúrán érződik a Bárczi GYPK korábbi – érthető – hatása. A pedagógiai (és általános), illetve a gyógypedagógiai tárgyak aránya közel 50%-os, a gyakorlati és elméleti ismeretek aránya megfelel a KKK-nak, a speciális szakmai ismeretek és a szabadon választható tárgyak aránya is kielégítő. Megfigyelhető az a törekvés, hogy a végzetek kompetenciái a tényleges munkaerő-piaci igényekhez alkalmazkodjanak

Tantárgyi burjánzás nem jellemző, ennek ellenére az oktatók túlterheltek, az egy oktatóra jutó túl sok tantárgy a képzés minőségének rovására mehet. Jelentős erőfeszítés történik a szaknyelvek bevezetésére, általában a nyelvi képzés erősítésére, nyelvtanulási lehetőségeik gyakran idegen nyelvi környezetben is adódnak (pl. Erasmus, Dániában). Ennek ellenére a diplomák több mint egyharmada nyelvvizsga hiányában nem adható ki.

Személyi feltételek

A gyógypedagógia alapszak és két szakirányának személyi feltételeit illetően a külső előadók megfelelőek, a Gyógypedagógia intézeti tanszék teljes állású oktatóinak kompetenciája azon-

ban nem a szaknak megfelelő. **A szakfelelős végzettsége és doktorátusa az adott szakhoz nem adekvát.** Eredeti végzettsége magyar nyelv és irodalom szakos tanár, általános nyelvész, viszont gyógypedagógiai végzettsége nincs, doktorátusát nyelvészeti témában szerezte (az Egyesült Államokban). Számos angol nyelvű, értékes publikációja főként magyar nyelvészeti témájú, egyetlen, friss gyógypedagógiai jellegű publikációja a *Hungarológiai Évkönyvben* jelent meg (A siket gyermekek bimodális kétnyelvű oktatásának alapvető szükségességéről és előnyeiről). Gyógypedagógiai gyakorlata csekély, viszont pedagógiai és gyógypedagógiai tárgyakat is oktat (pl. *gyógypedagógiai tanácsadás, kooperatív tanulás*). **A szak több oktatójának publikációs tevékenysége gyenge, ugyanakkor vagy tudományos fokozattal rendelkeznek, vagy doktori iskola hallgatói.** Két októnak egyetlen tudományos publikációja sincs.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

Mint ahogy azt a fentiek is mutatják, a gyógypedagógia alapszakért és szakirányaiért felelős tanszék oktatóinak publikációs tevékenysége nem kielégítő, gyógypedagógiai szakirányú tudományos kutatócsoportot, műhelyt, nem alkotnak. Inkább egyéni kutatás jellemző rájuk, például az újszerű jelnyelv-kutatási téma, amely illeszkedik a tanulásban akadályozottak pedagógiájába. A jelnyelv esetleg közvetítő nyelv is lehetne az idegen nyelvek tanulásában.

A képzési létszám és kapacitás

A képzés iránt nagy az érdeklődés, a szakra sok hallgató jelentkezik. Az egyes évfolyamok hallgatói létszáma magas, bár enyhén csökkenő tendenciát mutat – a levelező tagozat majdnem kétharmados többsége mellett. 2011-es adat szerint 201 fő nappali és 379 fő levelező hallgató tanul a szakon. A motiváció hasonló az országos helyzethez, vannak, akik más szakról lemaradva kerültek ide, közöttük erős a szelekció: egyesek megszeretik a szakmát, mások kimaradnak. A tervezett keretszámokat, valószínűleg a csekély számú államilag támogatott hely miatt, nem tudták betölteni. A munkaerő-piaci kereslet magas – beleértve a szomszédos országokat is.

Az infrastruktúra

Az infrastrukturális feltételek kiválóak, a szak önálló, frissen felújított épületben (2007) működik Győrben. Az előadótermek jól felszereltek, a könyvtár teljes körű felújítása új tanulási és kulturális tereket teremtett. A város látványos fejlődése külön vonzerő, a könnyen bejárható kampusz Győr történelmi belvárosának része.

A hallgatók nagyra értékelték azokat a lehetőségeket, amelyeket a főiskola biztosít számukra, pl. a gyakorlat-közelség, a gyakorlati órák és gyakorlási lehetőségek magas száma, a gyógypedagógiai diagnosztikai eszközök megismerése, amihez idegen nyelvű cikkek is kapnak feldolgozásra.

Képzési folyamat és eredményei

A tanulásban akadályozottak szakirányban kevés a tantárgy-pedagógiai óraszám, különösen akkor, ha az általános iskolai képzésen túlmenően a végzeteknek az előkészítő osztályt, esetleg az óvodai képzést is el kell látniuk. Oktatásuk fontos időszaka lesz az írás-, olvasás-, és a számolástanulás, azonban ennek módszertana jelenleg nem eléggé hangsúlyos.

Gyakorlati képzés

A szakmai gyakorlatok hospitálásokból, egyéni és kiscsoportos gyakorlatokból, önismereti, kommunikációs és fejlesztési tréningekből, valamint összefüggő szakmai gyakorlatból állnak. A képzésben teljesül az a kritérium, hogy az összes kontaktóra 65-70%-ban gyakorlati jellegű legyen. Az általános pedagógiai hospitálások a kar *Öveges Kálmán Gyakorlóiskolájában* folynak. Félévenkénti bontásban ismertetik a gyakorlati foglalkozásokat, (120 órás közoktatási és

120 órás klinikai gyakorlat), de további információk (pl. melyik kórházi intézmény) azonban az önértékelésben nincsenek.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A minőségbiztosítási rendszerük dokumentációja megfelelő, ugyanakkor a minőségfejlesztés fókuszja nem megfelelő, a szakot érintő humán erőforrás fejlesztésnek nagyobb hangsúlyt kellene kapnia, akár a kar más képzések terhére is, főként, hogy 2006 után a tanítóképzés iránti igény jelentősen visszaesett.

A SWOT analízis eredménye mutatja, hogy a szak vezetése tisztában van a képzés helyzetével, felismeri a gyengeségeket és keresi azokat a területeket, amelyeknek fejlesztése lehetőséget ad az előrelépésre. Egyébként a tanórákon is érzékelhető volt a diákok elkötelezettsége, és mind az intézménnyel, mind a képzés színvonalával való elégedettségük.

Minőségfejlesztési javaslatok

- A gyógypedagógiai támogató szemlélet minél jobban hassa át az oktatás teljes folyamatát.
- Emelni kell a tanulásban akadályozottak szakirányban a tantárgy-pedagógiai ismeretek óraszámát.
- Kívánatos tisztázni, hogy a bábpedagógia és bábterápia, a zenepedagógia és zeneterápia, a játékpedagógia és a játékterápia, az állat-asszisztált foglalkozás és az állatterápia stb. más-más, adekvát végzettségű oktatókat igényel.
- A szakfelelős mielőbb szerezzen adekvát gyógypedagógiai végzettséget, vagy gyógypedagógiai irányú publikációkkal teremtsen magának habilitációs lehetőséget.
- Kívánatos, hogy egy-egy oktató ne vigyen túl sokféle tárgyat, mert az mindenképpen kompetencia problémákat vet föl.
- A tanszék PhD hallgatói rövid időn belül doktoráljanak, illetve szükség van további szakirányú minősített oktató bevonására a képzésben, ugyanis ezzel a gyógypedagógusi létszámmal (és publikációs hiánnyal) a szak oktatói-kutatói háttere nem kielégítő. Ezért a legsürgetőbb feladat a tudományos kutatómunka fellendítése és a szakirányú publikációk számának erőteljes növelése.
- Szükséges a nyelvvizsga megszerzésének és a szaknyelvi képzésnek a további szorgalmazása.

<p>Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Gyógypedagógus-képző Intézet</p>	<p>Akkreditációs minősítés</p>
<p>gyógypedagógia alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/8/III/2/185. (NT) a képzést az egyetem miniszteri engedéllyel elindította 2011/6/IX/27. (T_{monitor})*</p>	<p>2012/10/IX/34. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.</p>

A MAB az alapszak elődjét, a hagyományos képzési rendszerben főiskolai szintű képzést – mint kifutót – 2005-ben intézmény-akkreditáció keretében értékelte. A bolognai rendszerre történő áttéréskor az alapképzési szak sikertelen akkreditációt követően miniszteri engedéllyel indult Szegeden. A 2011-es őszi monitor vizsgálat megállapította, hogy a két akkreditáció közötti periódusban átdolgozták a szak tantervét, fejlesztették személyi állományát, kari és egyetemi keretben érdemi tudományos kooperációkat hoztak létre.

*A MAB megfelelőnek értékelte a SZTE *gyógypedagógia* alapképzési szakját, és támogatta a képzés folytatását 3 szakiránnyal (*értelmileg akadályozottak pedagógiája, tanulásban akadályozottak pedagógiája és logopédia*).

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

Az önértékelési dokumentum gondosan és precízen kidolgozott, emellett a látogatáskor további kiegészítő anyagok álltak rendelkezésre (képzési anyagok, fejlesztési tervek, hallgatók írásbeli munkái, szakdolgozatok stb.), amelyek az egyes vizsgálat alá eső területek elemzését, értékeléseket és módszertani leírásokat tartalmaztak.

A képzés tartalma

A szak tanterve összhangban van a képesítési követelményekkel, a képzés szakaszaihoz és területeihez (alapozó ismeretek, szakmai törzsanyag, differenciált szakmai ismeretek szakirányok szerint, szabadon választható tárgyak) rendelt 75 tantárgy ésszerű és arányos struktúrát alkot. A tanterv jól áttekinthető, a tantárgyak egymásra épülése és tagoltsága megfelelő, a tanórák típusa, az oktatási módszerek és a számonkérés módja harmonizál. A KKK-ban előírt kompetenciák bemutatása felsőoktatás-pedagógiai szempontból mintaértékű, azok kialakítását az alkalmazott változatos oktatási módszerek és illeszkedő gyakorlatok ténylegesen biztosítják a képzési folyamatban. Megfelelő a felkészítés a mesterszintű tanulmányok folytatására, elsősorban a gyógypedagógia mesterképzési szakra való felvételhez. Az óralátogatáson szerzett tapasztalatok (egyetemi előadás, illetve hallgatói tanítás a gyakorló intézményben) ezt meggyőzően támasztották alá.

A tantárgyak leírásában – mindhárom szakirányon – egyaránt megtalálhatók a korszerű gyógypedagógiai végzettségnek megfelelő tudományos megalapozottságú elméleti tartalmak, valamint a gyógypedagógiai tevékenységek műveléséhez szükséges gyakorlati ismeretek. A tantárgyi leírások elkerülik az átfedéseket, ugyanakkor elősegítik a témakörök/tantárgyak összefüggéseinek felismerését. A záróvizsga tételek összeállítása lehetővé teszi, hogy átfogó képet lehessen kapni a végzős hallgatók szakmai felkészültségéről.

Személyi feltételek

A gyógypedagógus-képzésben az egyetem 27 oktatója vesz részt, ebből 12-en a szakgondozó intézet „főállású” munkatársai, ketten rész munkaidősök, 13-an az egyetem más karának oktatói, további 15 oktató pedig óraadó. Az oktatók életkori eloszlása ideális. Az intézet munkatársainak túlnyomó része jelentős közoktatási vagy felsőoktatási, illetve kutatói tapasztalat-

tal rendelkezik. A szakfelelős, a szakirány-felelősök és a tantárgyfelelősök minősítettek, az intézet vezetője az MTA doktora. Hét oktató különböző egyetemeken doktori iskoláiban PhD hallgató, ez az utánpótlás szempontjából stratégiaileg fontos, de jelenleg fokozott megterhelést jelent egyénileg is, illetve az intézet számára is.

Az oktatók heti óraterhelése magas, szükséges lenne a terveknek megfelelően az oktatói létszám növelése, elsősorban a közelmúltban indított logopédia szakirányon. A gyakorlati képzés feladatainak ellátásában résztvevő gyakorló gyógypedagógiai intézmények munkatársai a gyógypedagógia különböző területein szerzett végzettségeikkel és tapasztalataikkal magas színvonalon partnerei az intézet oktatóinak.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

Az intézet erőssége, hogy egyben tudományos kutatóműhely is. A kutatások két fő területen folynak: a gyógypedagógiai intézményrendszer (*az intézményi ellátás jellegzetességei, fejlődése, az integrált nevelés és az inkluzív intézmények kialakulásának feltételei*); a gyógypedagógiai nevelés, terápia és rehabilitáció módszerei az egyes életkori szakaszokban. A minősített oktatók az aktuális kutatási témáikban rendszeresen publikálnak, eredményeiket beépítik a képzésbe, a TDK munkákba bevonják a hallgatókat. A PhD képzésben tanulókat folytató oktatók részben önállóan, részben kutató csoportokban dolgoznak, rendszeresen szerepelnek szakmai/tudományos konferenciákon.

A tudatos egyetemi szakmai integráció érdekében egyes oktatók kapcsolódnak az egyetem más karain folyó kutató teamekhez, amelyek a neveléstudomány vagy a gyógypedagógia más határtudományai területén folytatnak kutatásokat. Külön említést érdemel a hosszabb ideje folyó gyógypedagógia-történeti kutatómunka, mivel ezt a szakterületet nagyon kevesen művelik. Az intézet vezetése által következetesen elvárt, és rendszeresen végzett tudományos munka tapasztalhatóan érezteti a hatását az oktatásban (több szempontúság, érvelés, dokumentálás, reflektálás, a tények vizsgálata stb.), illetve a hallgatói teljesítményekben. A szakmai érdeklődés és a kutatói figyelem légköre jellemzi az intézetet.

A hallgatók megfelelő bevezetést kapnak az alapszinten elvárt kutatómunkába. Ezt bizonyítják a házi dolgozatok elemzései, a szakdolgozatok témaválasztási és témavezetési gyakorlata, a TDK dolgozatok, a képzés keretében készült igényes szakmai portfóliók, referátumok, szakirodalmi feldolgozások, prezentációk stb. Mindezek segítségével a tudásintegrálás nagy valószínűséggel teljesül. A hallgatói kutatómunkához a gyakorló intézmények is hozzájárulnak: terepet biztosítanak egyes kutatási módszerek (megfigyelés, esetelemzés, diagnosztikai vizsgálatok stb.) elsajátításához és gyakorlásához.

Az infrastruktúra

A képzés infrastrukturális feltételei optimálisak, rendelkeznek korszerűen felszerelt előadó és szemináriumi termekkel, IKT eszközökkel, jól hozzáférhető, akadálymentesített könyvtárral (speciális felolvasó gép áll a nem látó olvasók rendelkezésére), amelynek széles körű szolgáltatásait a gyógypedagógia szak hallgatói rendszeresen igénybe veszik. A könyvtárban Wi-Fi rendszer biztosítja a saját felhasználói eszközön történő használatot is. Az Egyetemi Könyvtár mellett az oktatók számára intézeti könyvtárlomány is rendelkezésre áll, ezt folyamatosan bővítik a gyógypedagógia szak/szakirányok speciális témakörei szerint. A képzéshez szükséges intézeti eszköztárat (tesztek, vizsgáló és fejlesztő módszerek bemutató anyagai, oktató-filmek, hanganyagok, diagnosztikus protokollok stb.) ugyancsak fejlesztik. Az oktatók-hallgatók közötti elektronikus kapcsolat hozzátartozik a mindennapi munkához. A kari jegyzetboltban beszerezhető a gyógypedagógiai témájú jegyzetek és tankönyvek. A tanulmányi ügyek elektronikus intézése az Egységes Tanulmányi Rendszer (ETR) keretei között történik, amelynek igénybevétele a felhasználók pontos tájékoztatást kapnak. Az intézetet önálló épület-szárnyban helyezték el, az oktatók munkakörülményei látványos mértékben javultak az elmúlt években.

Képzési létszám és kapacitás

A gyógypedagógia szak iránt a magas bekerülési ponthatárok ellenére folyamatos az érdeklődés. Az elmúlt öt év statisztikai adatai szerint a nappali és az esti tagozaton is 2010-ig évről-évre növekedett az első helyen jelentkezők száma, majd ezt követően a nappali tagozaton kis mértékben, a levelező tagozaton nagyobb mértékben csökkent. Tervezik a logopédia szakirány levelező tagozatos indítását, ez várhatóan ismét növelni fogja a jelentkezők számát. A keretszámok betöltése a csökkenés ellenére sem okoz problémát. Az egyetem teljes pedagógusképzési kapacitása teljes idős munkarendben 1647 fő, részidős munkarendben 1458 fő. Ezen belül a gyógypedagógus-képzésben felvettek száma a 2006-2010. évek közötti időszak átlagában a nappali tagozaton 64 fő, a levelező tagozaton 107 fő. Képzésükhöz a személyi és dologi feltételek rendelkezésre állnak.

Képzési folyamat és eredményei

A 2010/2011. tanévben elkészült a gyógypedagógia alapszak új KKK-hoz igazodó tantervének teljes dokumentációja, a részletes kurzusleírásokkal. Az intézet képzésfejlesztő munkáját a szak indításától kezdve (2002) a tanterv- és tananyagfejlesztő innovációk jellemzik. A meghatározott képzési prioritások (KKK-nak való megfelelés, tudástartalmak egymásra építése, az elméleti és gyakorlati ismeretek integrációja, a professzió gyakorlatorientáltsága, illeszkedés a SZTE képzési rendszerébe) érvényesülnek a napi képzési gyakorlatban. A gyakorlólhelyekkel együttműködve kidolgozták a gyógypedagógus végzettségeknek megfelelő szakmai kompetenciaprofílt. A végzett gyógypedagógusok a gyakorlati tevékenységek elvégzéséhez kiegészítő kompetenciákat (szociális képességek, kapcsolatteremtés, empátia, döntéshozás stb.) sajátítanak el. A végzetek elhelyezkedését a korábbi egy szakirányos képzés hátráltatta, éppen ezért pozitívan értékelt lépés volt a két szakirányra való felvétel bevezetése.

A tudományos kutatómunka alapjainak elsajátítása már a képzés korai szakaszában megkezdődik. A hallgatók bekapcsolódhatnak a TDK munkába, valamint az intézet egyik kutatócsoportjának a munkájába. A TDK tevékenység mellett ösztönzést kapnak konferenciákon való részvételre.

Az idegen nyelvek tanulását és gyakorlását, illetve a külföldi szakmai tapasztalatszerzést segíti elő a Regensburgi Főiskola Társadalomtudományi Karával kialakított hallgatói és oktatói cserekapcsolat. A hallgatók tudományos munkáját bizonyító szakdolgozatok, valamint a gyakorlati felkészültségüket bizonyító gyakorlat-értékelési dokumentumok alapján megállapítható, hogy az intézet kiemelkedően jó gyógypedagógus-képző munkát folytat.

Gyakorlati képzés

Az önértékelési dokumentumban a képzés gyakorlat-irányultságának megfelelően a gyakorlati képzés típusainak és területeinek bemutatása külön fejezetet alkot, amelyben a képző intézmény és a gyakorló helyek feladatmegosztása, a résztvevők (gyakorlatvezetők, mentortanárok, hallgatók) tanulásirányító, szervező, illetve irányított és önálló tanulmányi munkája a szakirányok szerint differenciáltan és pontosan meghatározott. A gyakorlati képzésbe bevont partner-intézményekkel szoros szakmai együttműködés alakult ki. Finanszírozási problémát jelent, hogy ezek a köznevelési és/vagy szociális intézmények nem rendelkeznek gyakorlóiskolai státusszal. A gyakorlati képzés szervezésébe olyan nagy tapasztalattal rendelkező szakembereket vontak be, akik nagyon tudatosan és körültekintően dolgozták ki a gyakorlati képzés struktúráját, tartalmi feladatait, így a hallgatók betekintést nyernek a gyógypedagógiai szakma sokféle szegmensébe.

A gyakorlati oktatás szervezése és az elméleti képzéssel való folyamatos kapcsolattartás mintaszerű. Az intézettel napi munkakapcsolatban álló partner-intézmény rendszeresen fogadja a gyógypedagógia szak hallgatóit, illetve esetenként a pedagógus-képzés más szakjain tanuló hallgatókat is. A gyakorlati képzés tapasztalatairól az intézmény vezetőjével és munkatársaival folytatott megbeszélés, valamint a hallgatói tanítás meglátogatása hitelesen támasztotta alá

az önértékelésben leírtakat. A szakterületi féléves gyakorlat végén a hallgatók portfóliót állítanak össze, ezek alátámasztják, hogy alapos felkészítést kapnak a hallgatók a komplex gyógypedagógiai tevékenységek (önálló tanítás, fejlesztés, vizsgálat, tanácsadás, terápia, utógondozás stb.) elvégzésére.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák, hallgatói szolgáltatások

A felhasználói kapcsolatokról elég kevés információhoz lehetett jutni. Mindenesetre a diploma megszerzése utáni munkavállalást sokféle információval, ilyen irányú rendezvényeken való részvétellel segíti az intézet. A dél-magyarországi régióban, a munkaerőpiacon erőteljes az igény a gyógypedagógus végzettségű szakemberek iránt, reális lehetőség az időszakos külföldi munkavállalás is.

Az egyetem *Tanulmányi és Információs Központja*, a *Hallgatói Szolgáltató Iroda*, valamint az egyetemi *Életvezetési Tanácsadó Központ* szolgáltatásait a gyógypedagógia szak hallgatói is rendszeresen igénybe veszik. A hallgatók számára nyújtott szolgáltatások fejlesztését célzó TÁMOP 4.1.1. projekt eredményesen lezárult, az egyetem által támogatott ösztöndíj-rendszer működése folyamatos. Gondot fordítanak a sajátos képzési igényű hallgatók esélyegyenlőségének megteremtésére.

Az utóbbi években csökkenő számú, nyelvvizsgával még nem rendelkező hallgatók számára az egyetem Idegennyelvi Kommunikációs Intézete általános és szaknyelvi kurzusok egész sorát kínálja, négy féléven keresztül térítésmentesen.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A kar minőségbiztosítása és minőségirányítása illeszkedik az egyetem ez irányú rendszerébe. A hallgatók írásos visszajelzése a képzésről, illetve az oktatói munka színvonaláról, más képzőhelyekhez hasonlóan, itt is alacsony számú. A szakról készült C-SWOT analízis összességében reálisan méri fel a képzés erősségeit és gyengeségeit.

Az intézet vezetése messzemenően figyeli a munkaerő-piaci helyzet alakulását a végzett hallgatók elhelyezkedési lehetőségeinek megismerése érdekében. A végzett gyógypedagógusok nyomon követése, munkahelyi bevalása, továbbtanulási szándékaik megvalósulása, szakmai karrierjük eredménye a több szereplős képzési „verseny” értékelésének alapjául szolgálhat.

Minőségfejlesztési javaslatok

- A gyakorlati képzés tantervi óraszámainak és magas minőségének hosszú távú megőrzése érdekében a közoktatási/szociális intézményekkel kialakult szakmai együttműködés felkérésén és megbízáson alapuló partner-kapcsolatát át kell alakítani az intézet szervezetéhez kapcsolódó gyakorló intézménnyé.
- Az oktatók óra-és munkaterhelésének enyhítése, oktatói létszám emelése az intézet fejlesztési terve szerint. Emellett, a következő akkreditációs ciklusban, a jelenlegihez hasonlóan továbbra is indokolt az egyetem más karain alkalmazott oktatók, valamint egyes speciális témakörök oktatására óraadók bevonása. Az intézet kutatóműhely jellegének további megőrzése és erősítése (modellként lehetséges prezentálása) érdekében is elkerülhetetlen a humán erőforrás létszámbeli fejlesztése.
- A gyógypedagógia szakon a 2 szakirányos képzés fenntartása szükséges, hatásvizsgálatának eredményei befolyásolhatják a többi gyógypedagógus-képzőhely ilyen irányú döntéseit, pl. a szakirány-kombinációk meghatározásában.
- A gyógypedagógus-képzést folytató 4 egyetem érintett képzési egységeinek (kar, intézet, tanszék) szervezett kapcsolatépítése, konzultációk rendszeres megszervezése, évente legalább egy alkalommal a vezetők, oktatók, valamint a gyakorlati képzésben közreműködő intézmények vezetőinek és munkatársainak bevonásával.

IV. MINŐSÉGÉRTÉKELÉS A KONDUKTOR ALAPKÉPZÉSI SZAKRÓL

Akkreditációs döntés:

A szak akkreditációja a vizsgált egyetlen képzési helyen (MPANNI)

2017. december 31-ig hatályos.

Konduktor alapképzés az országban egyetlen képzési helyen,
a Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézetében folyik.

A konduktor alapképzési szak intézményi értékelése

Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézete	Akkreditációs minősítés
<i>konduktor</i> alapképzési szak szakindítási MAB határozat: 2005/7/IX/2/74.	2012/10/IX/35. sz. MAB határozat A A szak akkreditációja – a képzés akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.

A képzési és kimeneti követelményeknek, valamint az akkreditációs feltételeknek való megfelelés

A képzés tartalma

Az intézmény önértékelési dokumentuma, valamint egyéb az LB számára biztosított dokumentumok és a helyszíni látogatás alapján megállapítható, hogy a képzés tartalma összhangban van a képzési és kimeneti követelményekkel. A tanterv arányosan felépített, az oktatott témakörök összhangban vannak a konduktor képzés speciális igényeivel. A korábbi MAB javaslatoknak megfelelően, összhangban a hallgatói elvárásokkal, növelték a klinikai és egészségtudományi tárgyak számát. A szakon az óvodapedagógus és a tanító a választható szakirányok. A konduktorok valamennyi életkorú cerebral paretikus gyermek fejlesztésében kifejthetik nevelő tevékenységüket, a szakirány pedig arra ad jogosítványt, hogy életkor adekvát nevelő-fejlesztő tevékenységet végezzenek sérültek csoportjában, osztályában, valamint integrált közösségekben. Az elméleti képzés mellett, a szak sajátosságának és a képesítési követelményeknek megfelelően hangsúlyosan jelenik meg a gyakorlati képzés, amely végig kíséri a 8 félévet.

Személyi feltételek

A képzés személyi feltételei teljesítik az akkreditációs elvárásokat. Az előző akkreditációhoz képest jelentősen nőtt a minősítettek aránya. A szakfelelős és a szakirány felelősök konduktor végzettségűek és neveléstudományi kutatások területén szereztek tudományos fokozatukat. Az oktatók óraterhelése egyenletes, a kreditterhelés elfogadható mértékű. Az összes oktató 44%-a tantárgyfelelős, mindannyian minősítettek. Az oktatók többségének jelentős gyakorlata, munkatapasztalata van a sérültekkel való foglalkozásban, fejlesztésben. Az oktatói korfa kiegyensúlyozott, a három főiskola tanár mögött 13 docens van, akik biztosíthatják majd a folytonosságot. A szakmai minőség további biztosítása érdekében hat vendégoktató segíti a képzést a *Neurorehabilitációs tanszéken*.

A képzéshez kapcsolódó kutatások, szakmai műhelyek

A szakon folyó tudományos kutatások az intézmény oktatói, a konduktorok és a hallgatók együttműködésében zajlanak és komoly szakmai háttérrel biztosítanak a képzéshez. A kutatások anyagi bázisát pályázatokból fedezik, a vizsgált időszak utolsó két évében lezárt két Európai Unió pályázat mellett egy projekt megvalósítása folyamatban van. A tudományos ül-

sek szervezése mellett az oktatók rendszeresen részt vesznek különféle konferenciákon, a publikációs tevékenységük is megélénkült, igaz ezen a területen még további javulásra van szükség. Fontos stratégiai cél a főiskolán, hogy a kutatások vegyes teamekben folyjanak (pl. orvos-pszichológus-neurológus-konduktor). Komoly képzési, továbbképzési kutatási lehetőségeket rejt a Northamponi Egyetemmel most induló együttműködés, melynek keretében „occupational terapeuták” emelik be képzésükbe modulként a konduktív nevelés alapozó tárgyait.

Infrastrukturális feltételek

A főiskola infrastrukturális háttere megfelelő kereteket ad a képzés és az ellátó-tevékenység egységes feladatainak elvégzéséhez. A két telephelyen folyó munka nagyfokú koordinációt igényel. A hallgatók elméleti és gyakorlati felkészítése a Kút völgyi úti objektumban folyik, ahol a 2007-es HEFOP projekt keretében nagyfokú modernizálás történt. Az előadásoknak és a szemináriumi munkának helyet adó termek mindegyikében kiépítették a strukturált számítógépes hálózatot. A legnagyobb befogadóképességű előadóterembe fix telepítésű tolmácsrendszert alakítottak ki - a teremhez kapcsolódó, de elkülönülő két tolmács-szobával. A szakmai gyakorlat a főépületi *Konduktív Óvodában* és az *Egységes Konduktív Módszertani Intézetben*, valamint, a Villányi úti *Konduktív Általános Iskolában* folyik.

A 2007-es fejlesztés következtében új helyet kapott a *Hári Mária Könyvtár és Regionális Forrásközpont*, ahol a szükséges kötelező és ajánlott irodalom mellett, folyóiratok, időszaki kiadványok, nem publikált dokumentumokon kívül felbecsülhetetlen értéket jelentenek az alapító Pető András kéziratjai, könyvei.

A képzési létszám és kapacitás

Az elmúlt három évben közel négyszeres volt a túljelentkezés az intézmény e képzésére. A tudatos választást jelzi, hogy a jelentkezők fele első helyen jelöli meg a főiskolát. A felvételi ponthatár évről évre nőtt, ami jobb összetételű hallgatói közösséget sejtett. A magasabb ponthatárt teljesítő és nyelvvizsgával rendelkező hallgatók generálják a magas színvonalú képzést, a folyamatos fejlesztést. A 2011-es esztendőben felvettek csupán 9%-ának nem volt még nyelvvizsgája, és igen magas volt a több nyelvvizsgával bíró hallgatók száma is. (64 beiratkozott hallgató összesen 92 nyelvvizsgával rendelkezik).

A hallgatók döntő többsége a mintatantervet követve az előírt képzési időn belül jut el a záróvizsgáig, a lemorzsolódás alacsony és főleg az első félévben jellemző. Alapvetően azok a hallgatók maradnak ki a képzésből, akik nem tudják feldolgozni a sérült gyermekekkel való foglalkozás pszichés, mentális terheit.

Képzési folyamat és eredményei

A kurzusok jellege, tartalma, értékelés módja

A képzésnek az elmúlt időszakban végrehajtott átszervezését egy nagy strukturális átalakítás előzte meg. 2008 óta a régi, szétaprózott tanszéki struktúra helyett két nagy intézetre és két önálló tanszékre tagolódik a főiskola. Ez a változás a képzés racionalizálását is eredményezte. A képzési folyamat, az oktatási és értékelési módszerek, eljárások együttesen jól szolgálják az általános és a szakmai kompetenciák elsajátítását. A tantárgyak oktatása az elmélet és gyakorlat egységében történik. A gyakorlati képzés csak kontaktóra keretében valósulhat meg, hiszen a hospitálások, a mikrotanítások, az egyéni és csoportos gyakorlatok a sérült gyerekekkel történnek, akikkel csak szakember jelenlétében, felügyeletében foglalkozhatnak. A gyakorlati képzés bármely életkorú sérült személyiség - és mozgásfejlesztéséhez szükséges eljárások, módszerek megismertetését, a tanultak gyakorlását és alkalmazását biztosítja egyéni és csoportos foglalkozásokon, továbbá fejleszti a speciális konduktori, nevelői képességeket, technikai jártasságot. A gyakorlati szakmai képzés fogalmába beleértendő a hallgatók hospitálá-

sai, csoportos és egyéni gyakorlatai, valamint a pedagógiai módszertani/tantárgypedagógiai stúdiók keretében végzett integrált, többségi és konstruktív óvodai foglalkozások és iskolai tanítási gyakorlatok. A gyakorlatvezető felkészülési tervet (idő- és feladat) készít a csoportjába beosztott hallgatók gyakorló tevékenységéről, heti, napi órabeosztásáról, szempontokat ad a megfigyelésekhez.

Az oktatók nagy hangsúlyt helyeznek a tudásértékelésre, mind az elméleti, mind a gyakorlati felkészülés felmérésére. A kredittel elismert teljesítmények értékelése ötfokozatú kollokviumi vizsgákkal, gyakorlati jegyekkel történik. A hallgatók szakdolgozatot vagy az oktatók által megjelölt témákból írnak, vagy egyéni érdeklődésüknek megfelelően választanak témát. A dolgozatok több mint felét a *Humántudományi Intézet* gondozza. Az intézmény fontos feladatnak tartja a neurorehabilitációs szakdolgozati témák újragondolását.

A tehetséges hallgatók számára több helyi konferenciát, versenyt rendeznek (*TDK, Mesemondó verseny, az „Év dolgozata”*). A *Konstruktív Pedagógiai Intézet* 8-10 hallgató részvételével a felnőtt konstruktív nevelés és az integrált nevelés témakörében kutatóműhelyt hozott létre, mely a szakdolgozatok és TDK dolgozatok segítségét is felvállalja.

Minőségbiztosítás és minőségfejlesztés

A 2011 szeptemberében lezárult MAB akkreditáció javaslatait felhasználva több oktatás- és képzésfejlesztési intézkedéssel a minőségbiztosítást hatékonyan átalakították.

A főiskolán lerakták a minőségközpontú intézményvezetés elveit, 2013-ra tervezik a teljes körű minőségirányítás kidolgozását. A szakon rendszeresen áttekintik az oktatás belső összefüggéseit, a képzés tananyagát és módszertanát. A hallgatók a szemeszter végén egyénileg, valamint hallgatók fórumok keretében nyilvánítanak véleményt az oktatói tevékenységről. A visszajelzések figyelembevételével kerül sor a képzési programok korszerűsítésére. Megemlítendő, hogy az oktatói munka hallgatói véleményezését viszonylag kevés hallgató végzi el.

A végzett hallgatók nyomon követése hasznos adatokkal szolgál a munkaerő piaci helyzetről, a felhasználói igényekről, a képzés versenyképességéről. Ennek keretében a záróvizsga elnököktől, a külső szakértőktől, szakmai szervezetektől is fontos információkhoz jut az intézmény.

Felhasználói szempontok, kapcsolati formák

A főiskolán 2010-ben újjáalakult a *Felvételi Előkészítő Bizottság*, mely feladata, hogy megismertesse a potenciális hallgatókat a képzéssel, a szak és a szakma által támasztott követelményekkel. A nyílt napok, az országsszerte megtartott hallgatói toborzók a vidéki és budapesti középiskolákban, folyamatos részvétel az Educatio kiállításon a szakra jelentkező hallgatók számának növekedését eredményezte. A *Konstruktív Nevelési Hálózat* keretében a végzett konstruktórokkal való kapcsolattartás segíti a beiskolázási programok terjesztését. A hallgatói eredményes utókövetés megvalósítása érdekében 2008-ban megalakult az *Alma Mater Szövetség*, mely az anyaintézet és a végzett konstruktórok közötti kapcsolat fenntartására, erősítésére vállalkozik.

A hallgatók bátran fordulhatnak a képviselőkhöz személyesen vagy e-mailben. A karon végző hallgatók elhelyezkedési lehetőségei jók. Magyarországon a közoktatási, egészségügyi és szociális feladatokat ellátó intézményekben helyezkedhetnek el, de egyre több kórház is nyitott a konstruktórok foglalkoztatására. Külföldön olyan intézményekben dolgozhatnak, ahol a konstruktív nevelési rendszert alkalmazzák. A legjobbakat az anyaintézetben marasztalják. A legutóbbi évfolyamból 18-an maradtak a Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézete Gyakorló Közoktatási Intézményében.

C-SWOT analízis értékelése

A C-SWOT analízist az intézeti egységek szerinti felosztásban készítették, mely lehetővé teszi a rész-egész problémaköreinek feltárását és ebből az intézeti stratégia kidolgozását.

Erősségek

- az elmélet és a gyakorlat egységének megjelenés a képzésben
- jól felkészült, a tudományos vérkeringésbe bekapcsolódott oktatói kör
- külföldi projekteken való részvétel
- a hazai felsőoktatásban szokatlanul bensőséges viszony a hallgatókkal
- hűség a konduktív pedagógiához
- országos szinten is meghatározó szakemberek az oktatói gárdában
- a minősítettség kedvező aránya
- gazdag könyvtári állomány
- a gyakorlati képzés hallgatói és szakmai elismertsége

Gyengeségek

- oktatói és konduktori túlterheltség
- az informatikai infrastruktúra elavultsága
- az alulfizettség és a plusz feladatok miatti kényszerű pályaelhagyás
- intézetszervezési kérdésekben való részvétel hiánya
- könyvtárfejlesztés anyagi korlátai
- a hallgatók nem megfelelő tájékoztatása

Minőségfejlesztési javaslatok

- A jogszabályi alapfeltételként megfogalmazott újabb szak, „pedagógia” alapképzési szak indítása,
- a konduktor mesterszintű szak képzési feltételeinek kidolgozása,
- a teljes munkakörben foglalkoztatott minősített oktatók számának növelése, a szükséges, tervezett képzések indítására tekintettel,
- a publikációs tevékenység fokozottabb ellenőrzése,
- a hallgatói túlterhelés érdekében az órarend és időbeosztás átgondolása,
- az OMHV-ben fokozni kell a hallgatói részvételt, hiszen a hallgatók véleményének megismerése csak nagyobb arányú részvétellel hozhat releváns eredményt,
- az oktatói utánpótlás tervezése (Konduktív Pedagógiai Intézet),
- tehetséggondozás, tanszékeken átívelő kutatások szorgalmazása, kutatóműhelyek létrehozása,
- külföldi hallgatók toborzása,
- a meglévő jó külföldi kapcsolatok kamatoztatása, az oktatók nemzetközi kapcsolatainak bővítése, a jól teljesítő hallgatók külföldi részképzésben való részvételének biztosítása.

MELLÉKLET

A pedagógusképzési képzési területen folyó alapképzések helyszínei és az akkreditáció időtartama

INTÉZMÉNYEK (helyszín)	Pedagógusképzési képzési terület						szakok száma 6
	alapszak szakok					mesterszak szakok	
	óvoda- pedagógus	tanító	konduktor	gyógy- pedagógia	csecsemő- és kisgyermek- nevelő	gyógy- pedagógia	
AVKF Vác	X	X					2
DE Hajdúböszörmény	X						1
DRHE Debrecen		X					1
EJF Baja	X	X					2
EKF Eger					X		1
ELTE Budapest	X	X		X		X	4
KE Kaposvár	X	X		X			3
KF Kecskemét	X	X					2
KRE Nagykőrös	X	X					2
ME Sáropatak	X*	X*					2
MPANNI Budapest			X				1
NYF Nyíregyháza		X					1
NYME Sopron Győr Szombathely	X			X*			1 2 1
		X					
		X					
PPKE Esztergom		X					1
PTE Szekszárd	X	X					2
SZIE Jászberény Szarvas		X					1 2
	X	X					
SZTE Szeged	X	X		X			3
Intézmények száma: 17 Települések száma: 20	12	16	1	4	1	1	képzések száma: 35

☐ a szakok akkreditációja **2015. december 31-ig** hatályos, minden más esetben az akkreditáció hatálya: **2017. december 31.**

* Az intézményektől intézkedési tervet kér a MAB **2013. május 31-**i határidővel

Rövidítések:

AVKF	Apor Vilmos Katolikus Főiskola	Vác
DE	Debreceni Egyetem	Hajdúböszörmény
DRHE	Debreceni Református Hittudományi Egyetem	Debrecen
EJF	Eötvös József Főiskola	Baja
EKF	Eszterházy Károly Főiskola	Eger
ELTE	Eötvös Loránd Tudományegyetem	Budapest
KE	Kaposvári Egyetem	Kaposvár
KF	Kecskeméti Főiskola	Kecskemét
KRE	Károli Gáspár Református Egyetem	Nagykőrös
ME	Miskolci Egyetem	Sáropatak
MPANNI	Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézete	Budapest
NYF	Nyíregyházi Főiskola	Nyíregyháza
NYME	Nyugat-magyarországi Egyetem	Győr, Sopron, Szombathely
PPKE	Pázmány Péter Katolikus Egyetem	Esztergom
PTE	Pécsi Tudományegyetem	Szekszárd
SZIE	Szent István Egyetem	Szarvas, Jászberény
SZTE	Szegedi Tudomány Egyetem	Szeged